

ΠΑΝΤΑΖΗ ΚΩΝ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Δ. Θ.
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΕΝ ΤΩ, ΣΤ'. ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΘΗΛΕΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

τῶν μαθητῶν τῆς Α' τάξεως τῶν ἔξαταξίων Γυμνασίων, Ἡμιγυμνασίων, Πρακτικῶν Λυκείων, Ἀνωτέρων Παρθεναγώγείων καὶ τῆς ἀντιστοίχου ὅλων σχολείων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ

Υπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἐλλάδος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1211)786 τῆς 18-5-1933 Ἐγκριτικῆς Ἀποφάσεως καὶ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 40822 τῆς 1-8-1933

Διὰ μίαν πενταετίαν ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1933-34 ἕως 1937-38

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

Ἐξεδόθη εἰς 4.000 ἀντίτυπα

· Άριθ. · Αδελας κυκλοφορίας	58.55.3
	31.7.37

Τιμᾶται	Δραχ. 18.—
· Αξία βιβλιοσήμου	» 7,20
Πρόσθετος φόρος Ἀναγκ. Δανείου »	2,20
Συνολικὴ ἀξία Δραχ.	27,40

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ
ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 69—ΑΘΗΝΑΙ

1937

ΠΑΝΤΑΖΗ ΚΩΝ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Δ. Θ.
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΕΝ ΤΩ, ΣΤ'. ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΘΗΛΕΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

τῶν μαθητῶν τῆς Α' τάξεως τῶν ἔξαταξίων Γυμνασίων, Ἡμι-
γυμνασίων, Πρακτικῶν Λυκείων καὶ γυναικῶν Παρθεναγωγέων
καὶ τῆς ἀντιστοίχου ἀλλων τῶν Μαθητῶν Εκπαιδεύσεως.

Επιστολή στην Συνόδο της Αγοραστῆς Ελλάδος
της 3ης Φεβρουαρίου 1933 Έγκριτος
Διαφράσεως καὶ τοῦ Υποδοχού Παιδείας
Θεησκευμάτων διὰ τῆς ίδιας της 4082
τῆς 1-8-1933 διατάχθησαν
τοιοῦτοις

Εκδοτικός Οίκος ΧΡΗΣΤΟΥ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ
Οδός ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 69—ΑΘΗΝΑΙ

1937

18593

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αριθ. { Πρωτ. 1211
Διεκπ. 786

Αθήνησι 18 Μαΐου 1933

Πρόξ

Τὸν Κύριον Χριστὸν Σαλίβερον, βιβλιεκδότην
Ἐγταῦθα

Ἄπαντῶντες εἰς τὴν ἀπὸ 30 Ἰουνίου 1932 αἱτησιν ὑμῶν, δι’ ἵς
ὑποβάλλετε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ πρὸς ἔγκρισιν τὴν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ
κ. Πανταζῆ Οἰκονόμου πονηθεῖσαν «Ἱερὰν Ἰστορίαν τῆς Παλαιᾶς
Διαθήκης», γνωρίζομεν ὑμῖν, Συνοδικῇ διαγνώμῃ, ὅτι ὁ ἐκ τῶν Συ-
νοδικῶν μελῶν Σεβ. Μητροπολίτης Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ.
Πολύκαρπος, εἰς ὃν παρεπέμφθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τὸ σύγχρονο
μα τοῦτο πρὸς μελέτην καὶ γνωμάτευσιν, ἀπεφάνθη, μετ’ ἐπισταμένην
μελέτην, ὅτι οὐδὲν εὑρεν ἐν αὐτῷ τὸ ἀπᾶδον πρός τε τὰ δόγματα καὶ
τὰς παραδόσεις τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

† ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Πρόεδρος

Ο Ἀρχιγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Γερμανὸς Ρουμπάνης

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συγγραφέως.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ
ΧΡ. ΔΕΜΙΡΗ - Γ. ΓΚΟΛΕΤΗ
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 12 - ΑΘΗΝΑΙ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΙΝΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ

Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο ἐκτίθενται συντόμως τὰ σπουδαιότερα γεγονότα τῆς Ἰστορίας τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, τὰ ὅποια ἀναφέρει ἡ Παλαιὰ Διαθήκη.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ γεγονότα αὐτὰ συνέβησαν κυρίως εἰς τὴν Παλαιστίνην, διὰ τοῦτο καλὸν εἶναι νὰ μάθωμεν ὅλιγας καὶ γενικὰς γνώσεις περὶ τῆς γεωγραφίας αὐτῆς.

Τοιουτοτρόπως θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἔννοήσωμεν καλύτερον τὸ περιεχόμενον τοῦ βιβλίου τούτου, τῆς Ἱερᾶς Ἰστορίας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, καὶ νὰ παρακολουθήσωμεν συστηματικώτερον τὰ γεγονότα, τὰ ὅποια ἔξιστοροῦνται εἰς αὐτό.

α') Ἡ Παλαιστίνη καὶ τὰ ὄρη αὐτῆς

Παλαιστίνη καλεῖται ἡ χώρα τῆς Ἀσίας, ἡ ὅποια κεῖται εἰς τὰ δυτικὰ μέρη αὐτῆς, παρά τὴν Μεσόγειον θάλασσαν.

Ορια τῆς Παλαιστίνης εἶνε πρὸς βορρᾶν ἡ Συρία, πρὸς Ἀνατολάς ἡ Συριακὴ καὶ Ἀραβικὴ Ἐρημος, πρὸς Νότον ἡ Πετραία Ἀραβία καὶ πρὸς Δυσμὰς ἡ Μεσόγειος θάλασσα.

β') Ὁνομασία τῆς Παλαιστίνης

Ἡ χώρα αὗτη ὀνομάσθη Παλαιστίνη ἀπὸ τοῦ B' π.Χ. αἰῶνος ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων συγγραφέων.

Ἴσως νὰ ὀνομάσθη τοιουτοτρόπως ἐκ τῆς Ἐβραϊκῆς λέξεως Πελεσέθ, διὰ τῆς ὅποιας ὀνομάζετο ἡ Φιλισταία,

δηλαδὴ ἡ χώρα τῶν Φιλισταίων. Κεῖται δὲ ἡ χώρα τῶν Φιλισταίων εἰς τὰ Νοτιοδυτικὰ μέρη τῆς Παλαιστίνης, τῆς ὁποίας ἀπετέλει μέρος.

Εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἡ Παλαιστίνη ὀνομάζεται μὲν διάφορα ὄνοματα. Οὕτω ὀνομάζεται **Γῆ Χαναάν**. **Γῆ Ισραὴλ** (μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν Ἰσραηλίτων εἰς αὐτήν). **Γῆ Ιούδα** (μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν Ἰουδαίων ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς Βαβυλῶνος) **Γῆ Ἀγία καὶ Γῆ τῆς ἐπαγγελίας**, ἥτοι τῆς ὑποσχέσεως. Ὁνομάσθη δὲ **Γῆ τῆς ὑποσχέσεως**, διότι ὑπεσχέθη αὐτὴν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἀβραάμ, νὰ τὴν δώσῃ εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους του.

γ') Λειψεις τῆς Παλαιστίνης

Ἡ Παλαιστίνη διαιρεῖται ἀπὸ βορρᾶ πρὸς Νότον, διὰ τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ, εἰς δύο μέρη. Ἐκ τούτων, τὸ μὲν πρὸς Ἀνατολὰς τοῦ Ἰορδάνου ὡναμάσθη **Περαία**, τὸ δὲ πρὸς Δυσμὰς ὡναμάσθη **Χαναάν**. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔλαβεν ἡ Χαναάν ἐκ τοῦ Χαναάν, υἱοῦ τοῦ Χάμ, ὅστις ἦτο εἶς ἐκ τῶν τριῶν υἱῶν τοῦ Νῶε, ὃς κατωτέρω θάμαθωμεν.

Ἡ **Περαία** σήμερον κολεῖται **Υπεριορδανία** καὶ ἀποτελεῖ ἕδιον κράτος ἀνεξάρτητον.

Ἡ δὲ **Χαναάν** ἀποτελεῖ σήμερον τὸ κράτος τῆς Παλαιστίνης, τὸ ὁποῖον ἰδρύθη μετὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον καὶ εἶναι ύπὸ τὴν ἐντολὴν καὶ τὴν διοίκησιν τῆς Ἀγγλίας.

δ') Ὁρη τῆς Παλαιστίνης

Ἡ Παλαιστίνη εἶναι χώρα μᾶλλον ὄρεινή. Τὰ σπουδαιότερα δὲ αὐτῆς ὅρη ἀποτελοῦν κλάδους τοῦ ὅρους τῆς Ἀντιλιβάνου.

Πρὸς βορρᾶν τῆς Παλαιστίνης εἶναι τὸ ὅρος **Διβανός**, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὸ ὅριον ἱεταξύ τῆς Συρίας καὶ τῆς Πα-

λαιστίνης· ὁ **Αντιλιβανος**, ὅστις εύρισκεται ἔναντι τοῦ Λιβάνου, εἰς ἡνακτήρια τῆς Παλαιστίνης. Ἐκ τοῦ Ἀντιλιβάνου σχηματίζονται δύο κλάδοι ἐξ ὁροσειρῶν. Ἐκ τῶν κλάδων τούτων, ὁ μὲν εἶς διευθύνεται πρὸς Ἀνατολὰς τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἀποτελεῖ τὴν ὁροσειρὰν **Ἀβαρίν** τῆς χώρας Μωάβ. Ἐκ τῆς ὁροσειρᾶς ταύτης τῶν Ἀβαρίν, τὸ σπουδαιότερον καὶ ὀνομαστότερον ὄρος εἶναι τὸ **Ναβαū**, ἐκ τῆς ὑψηλοτέρας κορυφῆς τοῦ ὅποιου, ἥτις ὠνομάζετο Φασγά, εἶδεν ὁ Μωϋσῆς τὴν Χαναὰν μακρόθεν, ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του.

Ο δὲ δεύτερος κλάδος τοῦ Ἀντιλιβάνου διευθύνεται πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἰορδάνου. Σχηματίζει δὲ πρὸς βορρᾶν τὸ ὄρος **Ἐρμὼν** ἢ **Αερμὼν** εἰς τὴν Γαλιλαίαν σχηματίζει τὸ ὄρος **Θαβὼρ** καὶ τὸ **ὅρος τῆς Καπερναούμ**. Τοῦτο βραδύτερον ὠνομάσθη καὶ ὄρος τῶν Μακαρισμῶν· διότι ὑποθέτουν ὅτι ἐπ' αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἶπε τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους ὄμιλίαν του, εἰς τὴν ὅποιαν ἀρχίζει ἀπὸ τῆς λέξεως «μακάριοι κλπ.». Ἐπίσης εἶναι καὶ τὸ **Καρμήλιον ὄρος**, τὸ ὅποιον εἰσχωρεῖ πολὺ ἐντὸς τῆς Μεσογείου Θαλάσσης.

Εἰς τὴν Σαμάρειαν ὁ κλάδος οὗτος σχηματίζει τὰ ὄρη **Γελβούνέ**, τὸ ξηρὸν καὶ ἄγονον ὄρος **Ἐβάλ**, καὶ τὸ κατάφυτον **Γαριζίν**. Εἰς δὲ τὴν Ιουδαίαν σχηματίζει τὸ ὄρος **Νέβι Σαμουὲλ** (δηλ. Προφήτου Σαμουὴλ), τὸ ὄρος τῶν **Ἐλαιῶν** πλησίον τῆς Ιερουσαλήμ, καὶ τοὺς λόφους **Σιών**, **Μοριὰ** καὶ **Ἄκρα**.

Ἐπὶ τῆς Σιών εἶχε κτισθῆ κατ' ἀρχὰς ἡ Ιερουσαλήμ. “Ἐνεκα δὲ τούτου ὀνομάζεται αὕτη καὶ «πόλις Σιών» ἢ ἀπλῶς «Σιών». Ἐπὶ δὲ τοῦ λόφου Μοριὰ εἶχε κτισθῆ ὁ Ναὸς τοῦ Σολομῶντος, τοῦ ὅποιου τὰ ἐρείπια σώζονται ἀκόμη ἔκετ.

ε') Πεδιάδες τῆς Παλαιστίνης

Εἰς τὴν Παλαιστίνην πεδιάδες εἶναι ἡ πεδιάς τοῦ ποταμοῦ Ἰορδάνου, ἡ ὅποια σήμερον μὲν ὀνομάζεται **Ἐλ-Γώρ**, ἀλλ' εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην ὀνομάζεται

Χάραμπα. Αὕτη διαρρέεται ύπο τοῦ ποταμοῦ τούτου ἀπὸ Βορρᾶ πρὸς Νότον, ἡ δὲ ἐπιφάνεια αὐτῆς εἶναι πολὺ χαμηλοτέρα τῆς ἐπιφανείας τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Ἡ πεδιὰς αὗτη ἔχει τοιαύτην κλίσιν ἀπὸ Βορρᾶ πρὸς Νότον, ὥστε ἐν ᾧ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ βορείου μέρους αὐτῆς εἶναι χαμηλοτέρα τῆς ἐπιφανείας τῆς Μεσογείου θαλάσσης περὶ τὰ 200 μέτρα, ἡ ἐπιφάνεια τοῦ Νοτίου μέρους αὐτῆς εἶνε χαμηλοτέρα περὶ τὰ 400 μέτρα. "Αλλη πεδιὰς εἶνε ἡ πεδιὰς τοῦ Ἰσραὴλ ἢ Ἐσδραλῶν εἰς τὴν Σαμάρειαν. Αὕτη εἶνε εὐφορωτάτη καὶ κατάλληλος διὰ σιτηρά. "Αλλη εἶνε ἡ πεδιὰς τῆς Ἰόππης, κατάλληλος δι' ἐσπεριδοειδῆ καὶ ἀμπέλους. "Αλλη εἶνε ἡ Σεφέλα, ἡ ὅποια ἐκτείνεται παρὰ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν ἀπὸ τῆς Ἰόππης μέχρι σχεδὸν τῶν δρίων τῆς Αἰγύπτου. Ἡ πεδιὰς αὕτη εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀμμώδης καὶ ὅγονος. Ἐπ' αὐτῆς ἦσαν, κατὰ τὴν παλαιὰν ἐποχήν, κτισμέναι αἱ πόλεις τῶν Φιλισταίων.

σ:) Λίμναι τῆς Παλαιστίνης

"Η Παλαιστίνη ἔχει λίμνας τινάς, ἐκ τῶν ὅποιων σπουδαιότεραι εἶνε αἱ ἔξης. Ἡ λίμνη **Μερῶμ** ἢ **Σαμοχωνίτις**, ἡ ὅποια κεῖται εἰς τὰ βόρεια μέρη τῆς Παλαιστίνης.

"Η λίμνη τῆς **Καπερναούμ**, ἡτις καλεῖται καὶ λίμνη τῆς **Τιβεριάδος** ἢ τῆς **Γεννησαρέτης**. Αὕτη κεῖται εἰς τὴν Γαλιλαίαν καὶ διὰ τοῦτο ὀνομάζεται καὶ λίμνη τῆς Γαλιλαίας καὶ θάλασσα τῆς Γαλιλαίας, ἐπειδὴ εἶνε πολὺ μεγάλη.

"Άλλη λίμνη εἶνε ἡ λεγομένη **Νεκρὰ Θάλασσα**, εἰς τὴν Ιουδαίαν, πρὸς τὰ νότια τῆς Παλαιστίνης. Ὄνομάζεται δὲ νεκρὰ θάλασσα, διότι εἶνε μεγάλη καὶ ἐντὸς αὐτῆς δὲν δύνανται νὰ ζήσουν οὔτε ἵθυες, οὔτε ἄλλα ύδροβια ζῷα. Τοῦτο συμβαίνει ἔνεκα τῆς μεγάλης πυκνότητος τῶν ὑδάτων αὐτῆς, τὰ ὅποια περιέχουν μεγάλην ποσότητα ἀλάτων, (σόδας, ἀσφάλτου καὶ ἄλλων συστατικῶν).

ζ) Ποταμοὶ τῆς Παλαιστίνης

Ο σπουδαιότερος ποταμὸς τῆς Παλαιστίνης εἶναι ὁ **Ιορδάνης**. Οὗτος πηγάζει ἐκ τοῦ ὄρευς Ἐρμῶν καὶ ρέει ἀπὸ Βορρᾶ πρὸς Νότον τῆς Παλαιστίνης, Σχηματίζει δὲ τὰς λίμνας Σαμοχωνίτιδα, Γεννησαρέτ καὶ Νεκρὰν θάλασσαν, δύπου καὶ ἐκβάλλει.

Ἐκτὸς τοῦ Ἰορδάνου, ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι μικροὶ ποταμοί. Ἐκ τούτων ἄλλοι μὲν χύνονται εἰς τὸν Ἰορδάνην καὶ ἄλλοι εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν.

Η Παλαιστίνη ἔχει καὶ χειμάρρους, ἐκ τῶν ὅποιών σπουδαιότερος εἶναι ὁ **χείμαρρος τῶν Κέδρων**. Οὗτος διέρχεται διὰ τῆς κοιλάδος **Ιωσαφάτ**, μεταξὺ τῶν Ιεροσολύμων καὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, καὶ χύνεται εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμόν.

γ) Κόλποι καὶ λιμένες τῆς Παλαιστίνης

Η Παλαιστίνη δὲν ἔχει κόλπους, καταλλήλους διὰ λιμένας. Διὰ τοῦτο ὁ μόνος λιμὴν αὐτῆς, ὁ τῆς Ἰόπητης, εἶναι τεχνητός. Προσβάλλεται δὲ οὗτος πολὺ ὑπὸ τῆς τρικυμίας, ὡστε τὰ πλοῖα ἐν καιρῷ αὐτῆς δὲν δύνανται νὰ πλησιάσουν. Κινδυνεύουν δὲ νὰ προσαράξουν ἐπὶ σκοπέλων καὶ ύφαλων, ἐκ τῶν ὅποιών εἶναι γεμάτη ἡ παραλία ἐκείνη.

δ') Πόλεις τῆς Παλαιστίνης

Αἱ σπουδαιότεραι πόλεις τῆς Παλαιστίνης κατὰ μὲν τὴν πρὸ Χριστοῦ ἐποχὴν ἦσαν ἡ **Χεβρὼν**, ἡ **Βαιθήλ**, τὰ **Σόδομα**, τὰ **Γόμορρα**, ἡ **Βηρσαβεέ**, ἡ **Σαμάρεια** ἡ **Βηθλεέμ**, ἡ **Γαβάων**, ἡ **Ιεριχώ**, ἡ **Σαλήμ**, ἥτις κατόπιν ὠνομάσθη **Ιερουσαλήμ**, καὶ ἄλλαι.

Ἐκ τῶν πόλεων τούτων, τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα, τὰ ὅποια εύρισκοντο παρὰ τὴν Δυτικὴν ὄχθην τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης, κατεστράφησαν ἐντελῶς εἰς παλαιοτάτην ἐποχήν.

Κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν τοῦ Χριστοῦ σπουδαιότεραι πόλεις τῆς Παλαιστίνης ἦσαν, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, καὶ αἱ ἔξης: ἡ *Καπερναούμ*, ἡ *Ναζαρέτ*, ἡ *Κανᾶ*, ἡ *Ναΐν*, ἡ *Βηθανία*, ἡ *Καισάρεια* τῆς Παλαιστίνης καὶ ὅλαις.

ι') Οἱ κάτοικοι τῆς Παλαιστίνης

Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Παλαιστίνης, καὶ ιδίως τοῦ πρὸς δυσμάς τοῦ Ἰορδάνου τμήματος αὐτῆς, τὸ ὄποιον ἐκαλεῖτο Χαναάν, ἦσαν οἱ *Χαναναῖτοι*. Οὗτοι ἦσαν ἀπόγονοι τοῦ υἱοῦ τοῦ Νῶε Χάμ, ἐκ τοῦ ὄποίου ὡνομάσθησαν κατ' ἀρχὰς Χαμῖται. Βραδύτερον ὅμως ἔλαβον τὸ ὄνομα *Χαναναῖτοι* ἐκ τοῦ Χαναάν, υἱοῦ τοῦ Χάμ, ἐκ τοῦ ὄποίου καὶ ἡ χώρα ὡνομάσθη. Χαναάν.

Πολὺ βραδύτερον τῶν Χαναναίων ἦλθεν εἰς Χαναάν ὁ Ἀβραάμ. Οὗτος ἦτο Σημίτης, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Σήμου, υἱοῦ καὶ τούτου τοῦ Νῶε, ἡ ὄποια εἶχεν ἐγκατασταθῆ εἰς τὴν Μεσοποταμίαν. 'Ο Ἀβραάμ ἦλθε μετὰ τῆς συζύγου του, τοῦ ἀνεψιοῦ του Λώτ, τῶν διούλων του καὶ πολλῶν ὀπαδῶν του εἰς Χαναάν. Ἐκεῖ, μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας κατὰ τῶν Χαναναίων, ἐγκατεστάθη καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ ἐπληθύνθησαν τόσον, ὡστε ἀπετέλεσαν τοὺς μόνους σχεδὸν κατοίκους τῆς χώρας αὐτῆς.

'Ο Ἀβραάμ καὶ οἱ ὀπαδοί του, ἐπειδὴ ἦλθον ἀπὸ τὰς πέραν τοῦ Ἰορδάνου χώρας, ὡνομάσθησαν ὑπὸ τῶν Χαναναίων Ἰμβριθ ('Ἐβραῖοι), δηλαδὴ Περάται, παραμερίται. 'Εκτοτε δὲ οὗτοι καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν ἔλαβον τὸ ὄνομα *Ἐβραῖοι*.

Οἱ Χαναναῖοι ἦσαν εἰδωλολάτραι καὶ ἐλάτρευον πολλούς Θεούς, μεταξὺ τῶν ὄποίων καὶ τὸν Θεόν Βάαλ. 'Ο Ἀβραάμ ὅμως καὶ οἱ ὀπαδοί του ἐλάτρευον τὸν ἐνα ἀληθινὸν Θεόν, πρὸς τὸν ὄποιον προσέφερον θυσίας ζώων.

Τῶν 'Ἐβραίων καὶ τῶν Χαναναίων ἔγιναν ἀργότερον γείτονες καὶ ὄλλοι λαοί. Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ *Φιλισταῖοι*, πρὸς τὰ Νοτιοδυτικὰ τῆς Παλαιστίνης, οἱ *Ἀμαληκῖται*,

οι Ἰδουνμαῖοι ή Ἐδωμῖται πρὸς νότον, οἱ Μαδιανῖται καὶ
Μωαβῖται πρὸς τὰ Νοτιανατολικά τῆς Παλαιστίνης καὶ οἱ
Ἀμμωνῖται πρὸς ἀνατολάς αὐτῆς.

ια') Τὸ κλῖμα τῆς Παλαιστίνης

Τὸ κλῖμα τῆς Παλαιστίνης εἶναι εὔκρατον καὶ ύγιεινόν,
τὸ δὲ ἔδαφος αὐτῆς γόνιμον, ὅστε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα
ἡ Παλαιστίνη ἔτρεφε μέγαν πληθυσμόν.

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

α') Τι λέγεται Παλαιὰ Διαθήκη

Παλαιὰ Διαθήκη λέγεται τὸ Ἱερὸν βιβλίον τῶν Ἰσραηλιτῶν, τὸ όποιον περιέχει τὴν διδασκαλίαν τῆς θρησκείας αὐτῶν καὶ τὸ δόποιον οὗτοι ὀνομάζουν **Νόμον**. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀνεγνώρισε τὸ βιβλίον τοῦτο ὡς Ἱερὸν καὶ συνεπλήρωσεν αὐτὸν διὰ τῆς διδασκαλίας του. Διὰ τοῦτο ἡ Παλαιὰ Διαθήκη ἀνεγνωρίσθη καὶ ὑπὸ τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ὡς Ἱερὸν αὐτῆς βιβλίον καὶ μαζὶ μὲ τὴν Καινὴν Διαθήκην ἀποτελεῖ τὴν Ἀγίαν Γραφήν αὐτῆς.

Ἡ Π. Διαθήκη δὲν εἶναι ἐν μόνον βιβλίον, ἀλλ’ ἀποτελεῖ σύνολον ἐκ τεσσαράκοντα ἑννέα διαφόρων βιβλίων. Ἐκ τούτων τὰ πέντε πρῶτα βιβλία, τὰ διποῖα ἔγραψεν ὁ Μωϋσῆς, ὀνομάζονται «Πεντάτευχος τοῦ Μωϋσέως».

β) Διαιρέσις καὶ περιεχόμενον τῶν βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης

Τὰ βιβλία τῆς Π. Διαθήκης δυνάμεθα νὰ τὰ διαιρέσωμεν, ἀναλόγως τοῦ περιεχομένου αὐτῶν, εἰς **Ιστορικά**, εἰς **Διδακτικά** καὶ εἰς **Προφητικά**.

Τὰ **ιστορικά** βιβλία περιέχουν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Μωϋσέως, περὶ τῆς Δημιουργίας τοῦ κόσμου καὶ περὶ τῆς πλάσεως τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ἀμαρτίας καὶ τιμωρίας αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ἐπίσης περιέχουν τὴν Ἰστορίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους μέχρι τοῦ κατακλυσμοῦ καὶ τοῦ χωρισμοῦ τῶν ἀνθρώπων κατὰ γλώσσας καὶ ἔθνη. Μετὰ

ταῦτα τὰ *Ιστορικά* βιβλία πραγματεύονται τὴν ιστορίαν τοῦ Ἐβραϊκοῦ ἔθνους καὶ τὰς περιπετείας αὐτοῦ. **Τὰ διδακτικά** βιβλία περιέχουν διαφόρους θρησκευτικὰς καὶ ἡθικὰς διδασκαλίας. **Τὰ δὲ προφητικά** περιέχουν τὰς προφητείας καὶ τὰς διδασκαλίας τῶν προφητῶν.

Ἡ Π. Διαθήκη μεταξὺ τῶν βιβλίων τῆς περιλαμβάνει καὶ τὸ **Ψαλτήριον**, δηλαδὴ τὸ ποιητικὸν βιβλίον, τὸ ὅποιον περιέχει τοὺς ψαλμοὺς τοῦ Δαβίδ, καὶ τὰ βιβλία τοῦ Σολομῶντος, εἰς τὰ ὅποια ἐκτίθενται αἱ παροιμίαι καὶ ἄλλαι αὐτοῦ διδασκαλίαι.

γ') Γλῶσσα καὶ μετάφρασις τῆς Ι. Διαθήκης

Τὰ περισσότερα βιβλία τῆς Π. Διαθήκης ἐγράφησαν εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐβραϊκὴν γλώσσαν, μερικὰ δὲ εἰς τὴν Ἀραμαϊκὴν καὶ τινα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν. Ἄλλὰ περὶ τὸ ἔτος 280 π. Χ. ὀλόκληρος ἡ Π. Διαθήκη μετεφράσθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλώσσαν τῆς Ἀλεξανδρινῆς ἐποχῆς.

Ἡ μετάφρασις αὕτη ἔγινε κατ' ἐπιθυμίαν τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαίου Β' τοῦ Φιλαδέλφου. Οὗτος ἐκάλεσεν εἰς Ἀλεξανδρεῖσαν ἐβδομήκοντα δύο Ἐβραίους μεταφραστὰς (ἕξ ἔξ ἑκάστης φυλῆς), οἱ ὅποιοι κατήρτισαν τὴν μετάφρασιν τῆς Π. Διαθήκης, ἥτις ὀνομάζεται ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μεταφραστῶν της, **Μετάφρασις τῶν ἐβδομήκοντα** (Μετάφρασις τῶν 0').

Τὴν μετάφρασιν αὕτην ἔκαμεν δὲ Πτολεμαῖος ὅχι μόνον διὰ νὰ γνωρίσῃ τὸν νόμον τῶν Ἐβραίων καὶ νὰ πλουτίσῃ μὲ αὐτὴν τὴν βιβλιοθήκην τῆς Ἀλεξανδρείας, ἀλλὰ καὶ χάριν τῶν Ἐβραίων τῆς Αἰγύπτου. Οὗτοι δὲν ἐγνώριζον πλέον τὴν ἀρχαίαν Ἐβραϊκὴν γλώσσαν, ἀλλὰ τὴν Ἑλληνικὴν καὶ διὰ τοῦτο εἶχον ἀνάγκην μιᾶς πιστῆς καὶ ἐπισήμου μεταφράσεως τῆς Π. Διαθήκης.

Τὴν μετάφρασιν αὕτην τῶν ἐβδομήκοντα μεταχειρίζεται ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της μέχρι σήμερον.

Ἐκ τοῦ περιεχομένου δὲ τῶν διαφόρων βιβλίων τῆς

Π. Διαθήκης συνάγομεν τὴν ἴστορίαν αὐτῆς, τῆς δόποίας τὰ σπουδαιότερα γεγονότα ἐκθέτομεν δι’ ὀλίγων εἰς τὸ ἀνὰ χεῖρας βιβλίον τὸ δόποῖον ὀνομάζεται «*Ιερὰ Ἰστορία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης*».

2. Ὁνόματα τοῦ Ἐβραϊκοῦ ἔθνους καὶ διαιρεσις τῆς Ἰστορίας τῆς Π. Διαθήκης
α') Ὁνόματα τοῦ Ἐβραϊκοῦ Ἐθνους

Οἱ Ἐβραῖοι κατὰ τὸν ἴστορικὸν τῶν βίον ἔλαβον τὰ ἔξης ὀνόματα: *Ἐβραῖοι*, *Ισραηλῖται καὶ Ιουδαῖοι*.

Ἐβραῖοι ὡνομάσθησαν ὅταν ἥλθον μετὰ τοῦ Ἀβραὰμ εἰς Χαναὰν ἐκ τῆς Μεσοποταμίας. Ἐπειδὴ δὲ ἥλθον ἀπὸ τὸ πέραν τοῦ Ἰορδάνου μέρος, ὡνομάσθησαν ὑπὸ τῶν Χαναναίων Ἰβρὶθ (Ἐβραῖοι), δηλαδὴ παραμερῖται, περάται καὶ ἐκαλοῦντο ἔκτοτε Ἐβραῖοι.

Ισραηλῖται ὡνομάσθησαν ἀπὸ τοῦ Ἰακώβ, ὁ δόποῖος ὡνομάσθη, *Ισραὴλ*, δηλαδὴ *Παλαιστὴς* τοῦ Θεοῦ. Ὁνομάσθη δὲ τοιουτορόπως διότι, ὅταν ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς Μεσοποταμίας εἰς τὴν πατρίδα του Χαναάν, καθ’ ὅδὸν ἐπάλαισε μὲν ἔνα ἄνθρωπον, ὅστις καθ’ ὅλην τὴν νύκτα ἡμιπόδιζεν αὐτὸν γὰρ προχωρήσῃ. Ἐπειδὴ δὲ τὴν πρωτανηύλογησεν αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος καὶ ἐξηφανίσθη ὁ Ἰακὼβ ἐπείσθη ὅτι ἥτο ὁ Θεός. Ἐκτοτε δὲ ὡνομάσθη οὕτος *Ισραὴλ* καὶ δὲ λαός του *Ισραηλῖται*. Τὸ ὄνομα τοῦτο οἱ Ἐβραῖοι θεωροῦν ὡς τὸ τιμητικῶτερον δι’ αὐτούς.

Ιουδαῖοι ὡνομάσθησαν οἱ Ἐβραῖοι ἀφ’ ὅτου διηρέθη τὸ κράτος αὐτῶν εἰς δύο βασίλεια, εἰς τὸ βασίλειον τοῦ *Ισραὴλ* καὶ εἰς τὸ βασίλειον τοῦ *Ιούδα*. Ἐπειδὴ δὲ τὸ βασίλειον τοῦ *Ισραὴλ* κατελύθη ταχύτερον ἀπέμεινε δὲ τὸ βασίλειον τοῦ *Ιούδα*, ἐπεκράτησε νὰ λέγωνται *Ιουδαῖοι* πάντες οἱ Ἐβραῖοι. Ἰδίως τοῦτο ἐπεκράτησεν ἀφ’ ὅτου τὸ βασίλειον τοῦ *Ιούδα* κατελύθη ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων καὶ οἱ κάτοικοι αὐτοῦ ὡδηγήθησαν ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων αἰχμάλωτοι εἰς Βαβυλῶνα, ὡς κατωτέρω θὰ μάθωμεν.

β) Διαιρεσις τῆς Ἰστορίας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης

Τὴν ἀνὰ χεῖρας Ἰστορίαν τῆς Π. Διαθήκης δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν εἰς τὰ ἔξης ἑπτὰ μέρη:

α') Ἀπὸ τῆς Δημιουργίας τοῦ κόσμου μέχρι τῆς οἰκοδομήσεως τοῦ Πύργου τῆς Βαθέλ καὶ τοῦ χωρισμοῦ τῶν ἀνθρώπων κατὰ γλώσσας καὶ ἔθνη.

β') Ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ πρώτου πατριάρχου τῶν Ἐβραίων, μέχρι τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον καὶ τοῦ θανάτου εἰς αὐτὴν τοῦ Ἰωσήφ.

γ') Ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Μωϋσέως εἰς Αἴγυπτον καὶ τῆς ἔξόδου τῶν Ἐβραίων ἐξ αὐτῆς μέχρι τῆς ἀνακτήσεως τῆς Χαναὰν ὑπ' αὐτῶν.

δ') Ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τῶν κριτῶν μέχρι τῶν Βασιλέων τῶν Ἐβραίων.

ε') Ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τῶν βασιλέων μέχρι τῆς Βαβυλωνίου αἱχμαλωσίας τῶν Ἰουδαίων.

στ') Περὶ τῶν Προφητῶν καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν.

ζ') Ἀπὸ τῆς ἐπανόδου τῶν Ἰουδαίων ἐκ τῆς αἱχμαλωσίας εἰς τὴν Ἰουδαίαν μέχρι τῆς καταλήψεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Ρωμαίων (').

1. «Η παράγραφος 2β' «Διαιρεσις τῆς Ἰστορίας τῆς Π. Διαθήκης», καλὸν εἶναι νὰ διδαχθῇ μετὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς ὅλης ὥλης τοῦ παρόντος βιβλίου, διὰ νὰ κατανοήσουν αὐτὴν οἱ μαθηταὶ καὶ τακτοποίησουν καλύτερον εἰς τὴν συνείδησίν των ὅλην τὴν Ἰστορίαν τῆς Π. Διαθήκης.

ΜΕΡΟΣ Α'.

ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ
ΤΗΣ ΒΑΒΕΛ ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΩΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ
ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΚΑΤΑ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΕΘΝΗ

3. Ἡ Δημιουργία τοῦ κόσμου

Ἡ Π. Διαθήκη διδάσκει ὅτι κατ' ἀρχὰς ὁ κόσμος δὲν ύπῆρχε. Τίποτε δὲ ἀπὸ ὅσα βλέπομεν γύρω μας δὲν ύπῆρχεν, οὔτε ἡ γῆ μὲ τὰ διάφορα ὅντα αὐτῆς, οὔτε ὅσα βλέπομεν εἰς τὸν οὐρανόν.

Ἄτελείωτος ἐρημία καὶ κενὸν ύπηρχε πανταχοῦ καὶ σκότος βαθὺ ἥτο ἔξηπλωμένον εἰς τὸ χάος.

Μόνον ὁ πνευματικὸς Θεός ύπηρχε πανταχοῦ. Αὐτὸς μόνον ἔζη καὶ ἀπελάμβανε τὴν χαρὰν τῆς ύπάρξεώς του καὶ τῆς ζωῆς.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Θεός εἶναι πανάγαθος, πάνσοφος καὶ παντοδύναμος, ἡθέλησε νὰ μεταδώσῃ καὶ εἰς ἄλλα ὅντα νὰ ἀπολαύσουν τὸ μέγα ἀγαθὸν τῆς ζωῆς. Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισε νὰ δημιουργήσῃ τὸν λογικὸν ἄνθρωπον, ἵκανὸν νὰ προαχθῇ καὶ νὰ γίνῃ, διὰ τοῦ πνεύματός του, δημοιος μὲ τὸν Θεόν.

Ἄλλα, διὰ νὰ κάμῃ τὸν ἄνθρωπον, ἐπρεπε πρῶτον νὰ δημιουργήσῃ ἄλλα πράγματα καὶ ὅντα, τὰ ὅποια θὰ ἔχρησίμευον εἰς αὐτὸν νὰ ζήσῃ καὶ νὰ προοδεύσῃ.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ Θεός ἐδημιούργησε τὰ διά-

Ἡ Δημιουργία τοῦ κόσμου κατὰ τὰς τέσσαρας πρώτας ἡμέρας αὐτῆς.

φορα ὅντα τοῦ κόσμου, κατὰ μίαν ἀναγκαίαν σειράν καὶ τάξιν, καὶ τελευταῖον ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον.

“Ως ἐξῆς περιγράφει ἡ Π. Διαθήκη τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

Πρῶτον περιγράφει τὴν κατάστασιν, ἡ ὁποία ἐπεκράτει πρὸ τῆς δημιουργίας καὶ λέγει: «*Ἐν ἀρχῇ ἦτορεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.* Ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρετο...»

Μετὰ ταῦτα διδάσκει ὅτι ὁ Θεός ἐδημιούργησε τὸν κόσμον, μόνον διὰ τοῦ λόγου του, εἰς ἓξ ἡμέρας, τὴν δὲ ἐβδόμην ἡμέραν ἀνεπαύθη.

Καὶ τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν ὁ Θεός ἔκαμε τὸ φῶς διὰ μόνου τοῦ λόγου. Διότι εἶπε νὰ γίνῃ τὸ φῶς καὶ ἀμέσως ἔγινε φῶς. Ὡς ἐξῆς ἀναφέρει ἡ Π. Διαθήκη τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ: «καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γενηθήτω φῶς καὶ ἐγένετο φῶς».

Καὶ ὠνόμασε τὸ μὲν φῶς ἡμέραν τὸ δὲ σκότος νύκτα.

Τὴν δευτέραν ἡμέραν ὁ Θεός ἔκαμε τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ, τὸ διόπτιον ἐκάλεσεν οὐρανόν.

Τὴν τρίτην ἡμέραν ὁ Θεός ἐμάζευσε τὸ *ΓΑ* το εἰς τὰς θαλάσσιας καὶ ἐφάνη ἡ ξηρά. Εἶπε δὲ νὰ ἐ, τι, σῇ ἡ γῆ φυτά, χόρτα καὶ δένδρα καρποφόρα· καὶ εκτὴν ἰσαν πάντα τὰ εἴδη τῶν χόρτων καὶ τῶν καρποφόρων δένδρων.

Τὴν τετάρτην ἡμέραν ὁ Θεός εἶπε καὶ ἔγιστος ὁ “Ηλιος, ἡ Σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ, διὰ νὰ φωτίζουν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ διὰ νὰ προσδιορίζουν τὸν χρόνον καὶ τὰς ἐποχὰς τοῦ ἔτους.

Τὴν πέμπτην ἡμέραν εἶπεν ὁ Θεός καὶ ἔγιναν οἱ διάφοροι ἰχθύες τῆς θαλάσσης καὶ τὰ πτηνὰ τοῦ οὐρανοῦ.

Τὴν εκτηνήν ἡμέραν ὁ Θεός εἶπεν καὶ ἔγιναν πάντα τὰ ἔρπετά τὰ τετράποδα ζῷα καὶ τὰ θηρία τῆς ξηρᾶς.

“Υστερον ἀπ’ αὐτὰ ὁ Θεός ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον καὶ ἔθεσεν αὐτὸν κύριον ὅλης τῆς ἀλληγορίας δημιουργίας.

Τὴν δὲ ἐβδόμην ἡμέραν ὁ Θεός ἀνεπαύθη ἀπὸ τῆς Δημιουργίας.

Παλαιὰ Διαθήκη Π. Οἰκονόμου. ”Ἐκδοσις Πέμπτη

Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου κατὰ τὰς δύο τελευταίας
ἡμέραις αὐτῆς

4. Η πλάσις των ἀνθρώπων και ἡ δημιουργία τῶν πνευματικῶν ὄντων

α') Η πλάσις τοῦ ἀνθρώπου

‘Η Π. Διαθήκη διδάσκει ότι ὁ Θεός, ἐνῷ τὰ ἄλλα ὅντα τοῦ κόσμου ἐδημιούργησε διὰ τοῦ λόγου του μόνον, διὰ τὸν ἄνθρωπον ἔδειξεν ἴδιαιτέραν φροντίδα καὶ ἐπλασεν αὐτὸν κατ’ εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν αὐτοῦ. Ἔπλασε δηλαδὴ αὐτὸν ἵκανὸν νὰ γίνῃ ἡθικὸς καὶ νὰ ἀναπτυχθῇ πνευματικῶς, ὥστε νὰ γνωρίσῃ τὸν Θεὸν καὶ τὸν γύρω του κόσμον καὶ νὰ προοδεύσῃ ὅσον δύναται περισσότερον.

Κατὰ τὴν Π. Διαθήκην, δ Θεός εἶπε τὰ ἔξης, ὅταν ἀπέφασισε νὰ πλέσῃ τὸν ἄνθρωπον· «Ποιήσω μεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὅμοιώσιν».

Αφοῦ δὲ εἶπεν αὐτά, ἔλαβε χοῦν (χῶμα) ἀπὸ τὴν γῆν καὶ ἐπλασε τὸν ἄνθρωπον. Μετὰ ταῦτα ἐφύσησ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου πνοὴν ζωῆς καὶ ἀμ θρωπὸς ἔλαβε ψυχὴν καὶ ζωήν. Ὡνόμασε δὲ πρῶτον ἄνθρωπον **Άδαμ**, δηλαδὴ χωμάτιον. Λ ἐπλασεν δ Θεός καὶ σύντροφον τοῦ Ἄδαμ, τι, όμοιόν πρὸς αὐτόν. Διὰ τοῦτο, ὅταν εἰδεν αὐτὴν ἀνεγνώρισε τὴν όμοιότητα αὐτῆς πρὸς αὐτὸν εἰπε: «Τοῦτο νῦν ὁστοῦν ἐκ τῶν ὁστέων μου, καὶ σάρξ ἐκ τῆς σαρκός μου εἶνε». Ὡνόμασε δὲ αὐτὴν Εὔαν, δηλαδὴ ζωήν.

Μετά ταῦτα ηύλογησεν ὁ Θεός τὸν Ἀδάμ καὶ τὴν Εὕαν καὶ εἶπεν· «αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς· καὶ ἄρχετε τῶν ἵχθυών τῆς θαλάσσης καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ πάσης τῆς γῆς καὶ πάντων τῶν ἔρπετῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς».

”Εθεσε δὲ ὁ Θεός τοὺς δύο τούτους ἀνθρώπους ἐντὸς τοῦ ἐπιγείου Παραδείσου, ὃ ὅποιος ἦτο κῆπος μέγας καὶ ὥρατος. Ἐκεῖ ὑπῆρχον ὡραῖα καὶ πλούσια καρποφόρα δένδρα, φυτά διάφορα καὶ πᾶν εἶδος ζῷου καὶ πτηνοῦ.

Ἐπότιζον δὲ τὸν Παράδεισον τέσσαρες μεγάλοι ποταμοί, ὁ Φεισών, ὁ Γηών, ὁ Τίγρης καὶ ὁ Εὐφράτης.

Εἰς τὸν Παράδεισον οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ἔζων ἐκ τῶν καρπῶν αὐτοῦ καὶ ὁ βίος των ἥτο ἄκακος καὶ εὔτυχής. Ἐπειδὴ ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὕα ἥσαν οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ποὺ ἐπάλασθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὀνομάζονται **Πρωτόπλαστοι**. Ἐπειδὴ δὲ εἶναι οἱ πρῶτοι πατέρες δλου τῷ ἀνθρωπίνου γένους, ὀνομάζονται καὶ **Προπάτορες** τῶν ἀνθρώπων.

β) Η δημιουργία τῶν πνευματικῶν ὅντων

Η Ἄγια Γραφὴ τῆς Π. Διαθήκης διδάσκει ὅτι ὁ Θεός, πρὸ τῆς δημιουργίας τοῦ ὄρατοῦ καὶ ύλικοῦ κόσμου, ἐδημιούργησε τὸν ἀόρατον καὶ ἄϋλον ἢ **πνευματικὸν** κόσμον. Οὗτος ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ πνεύματα, **τοὺς ἀγγέλους**, οἱ ὅποιοι ἔκτελοῦν πάντοτε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἄλλ’ ἐκ τῶν ἀγγέλων μερικοὶ παρήκουσαν εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ἔνεκα τούτου ἐτιμωρήθησαν ὑπ’ αὐτοῦ καὶ ἔξεπεσαν ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἀγγέλων. Ἔγιναν δὲ κακοὶ καὶ ἀπετέλεσαν τὴν τάξιν τῶν πονηρῶν πνευμάτων, τῶν **διαβόλων**. Οὗτοι προσπαθοῦν πάντοτε νὰ πράττουν ἀντίθετα πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ παρασύρουν τοὺς ἀνθρώπους πρὸς τὸ κακόν καὶ πρὸς τὴν ἀμαρτίαν.

5. Ἀμαρτία καὶ τιμωρία τῶν πρωτοπλάστων

Εἰς τὸν Παράδεισον ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὕα ἔζων εὔτυχεῖς, διότι εἶχον τὰ πάντα εἰς τὴν διάθεσίν των, ἥσαν κύριοι αὐτοῦ, Σὲν εἶχον λύπας καὶ πόνους καὶ πρὸ πάντων διότι εἶχον τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ.

Ἄλλ’ ἡ ζωὴ των αὐτὴ δὲν εἶχε οὐδεμίαν ἥθικὴν ἀξίαν, ἐπειδὴ οἱ πρωτόπλαστοι ἔζων χωρὶς κανένα **Νόμον**. Ἔνεκα τούτου οὔτε αἱ πράξεις αὐτῶν ἥδυναντο νὰ θεωρηθοῦν καλαὶ ἢ κακαὶ, οὔτε αὐτοὶ νὰ ἔχουν καμμίαν ἥθι-

κήν ἀξίαν καὶ νὰ γίνουν ἡθικά πρόσωπα. 'Αλλ' ὁ ἄνθρωπος ἔπρεπε νὰ διαφέρῃ ἀπὸ τὰ ζῷα. 'Επειδὴ δὲ ἐπλάσθη κατ' εἰκόνα καὶ ὅμοιώσιν τοῦ Θεοῦ ἔπρεπε νὰ γίνῃ ὅχι μόνον λογικὸν ὅν ἀλλὰ καὶ ἡθικόν. Τοῦτο θὰ κατώρθωνεν ἐὰν ἐδίδετο εἰς σύτόν μία ἐντολή, εἶς νόμος, τὸν ὅποιον ἔπρεπεν ἐλευθέρως ἢ νὰ ἐκπληρώσῃ ἢ νὰ παραβῇ. 'Εκ τῆς ἐλευθέρας δὲ ἐκπληρώσεως ἢ παραβάσεως τοῦ νόμου θὰ ἔχαρακτηρίζετο ὁ ἄνθρωπος καλὸς ἢ κακὸς καὶ τοιουτοτρόπως θὰ ἔξυψώνετο καὶ θὰ ἐγίνετο ἡθικός.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ Θεός παρουσιάσθη μίαν ἡμέραν εἰς τοὺς πρωτοπλάστους καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς τὰ ἔξῆς: «'Απὸ τοὺς καρποὺς πάντων τῶν δένδρων τοῦ Παρασδείσου νὰ φάγετε· ἀπὸ τοὺς καρποὺς ὅμως τοῦ δένδρου τούτου τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ νὰ μὴ φάγετε· διότι ἐὰν φάγετε θὰ ἀποθάνετε». 'Ωνόμασε δὲ ὁ Θεός τὸ δένδρον ἐκεῖνο δένδρον τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, διότι ἐξ αὐτοῦ θὰ ἐκρίνοντο οἱ πρωτόπλαστοι ἐὰν θὰ ἔπραττον τὸ καλὸν ἢ τὸ κακόν.

"Ἐκτοτε δὲ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὔα δὲν ἔτρωγον ἐκ τοῦ ἀπηγόρευμένου καρποῦ τοῦ δένδρου ἐκείνου.

Μιαν ἡμέραν ὅμως, κατὰ τὴν ὅποιαν ἡ Εὔα ἦτο μόνη πλησίον τοῦ δένδρου τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, παρουσιάσθη εἰς αὐτὴν τὸ πονηρὸν πνεῦμα, ὁ διάβολος, ὑπὸ μορφὴν ὅφεως καὶ εἶπε: διατὶ ἐκ τῶν καρπῶν πάντων τῶν ἄλλων δένδρων τρώγετε, ἐκ δὲ τῶν καρπῶν τοῦ δένδρου τούτου τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ δὲν τρώγετε; 'Η Εὔα εἶπε πρὸς αὐτὸν ὅτι ὁ Θεός ἀπηγόρευσε τοῦτο εἰς ἡμᾶς· διότι ἐὰν φάγωμεν θὰ ἀποθάνωμεν.

Τότε δὲ ὅφις εἶπεν εἰς αὐτὴν ὅτι δὲ Θεός ἐκ φθόνου ἀπηγόρευσε τοῦτο εἰς σᾶς, διὰ νὰ μὴ γίνετε ὅμοιοι πρὸς αὐτόν, ὥστε νὰ γνωρίζετε τὸ καλὸν καὶ τὸ κακόν, ὅπως καὶ αὐτός. Συνέστησε δὲ εἰς τὴν Εὔαν νὰ φάγῃ καὶ νὰ δώσῃ καὶ εἰς τὸν Ἀδάμ, ὅταν ἔλθῃ, διὰ νὰ γίνουν καὶ αὐτοὶ Θεοί.

'Η Εὔα ἐπίστευσεν εἰς τεὺς λόγους τοῦ διαβόλου καὶ ἀμέσως ἐλαβε καὶ ἔφαγεν ἐκ τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ

Ἡ Εὕα καὶ ὁ Ἀδάμ παραβαίνουν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ καὶ τρώ-
γουν ἐκ τοῦ ἀπηγόρευμάνος κυρποῦ, ἐξαπατηθέντες ὑπὸ τοῦ ὄφεως.

“Οταν δὲ μετ’ ὀλίγον ἦλθε καὶ ὁ Ἀδάμ, ἔπεισεν αὐτὸν νὰ φάγῃ καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν καὶ ἔφαγεν.

’Αλλά, μόλις ἔφαγον καὶ οἱ δύο, τότε ἐνεθυμήθησαν τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐνῷ ἔως τότε τίποτε δὲν ἔφοβοδντο, τώρα ἥρχισαν νὰ αἰσθάνωνται φόβον πρὸς τὸν Θεὸν καὶ νὰ ἐντρέπωνται διὰ τὴν γυμνότητά των. Προσεπάθουν δὲ νὰ καλύψουν αὐτὴν διὰ φύλλων συκῆς. Τότε ἀντελήφθησαν οἱ πρωτόπλαστοι δτὶ ἔξηπάτησεν αὐτοὺς ὁ διάβολος καὶ, χωρὶς νὰ ὠφεληθοῦν τίποτε, παρέβησαν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ καὶ ἔγιναν ἀμαρτωλοί. ἥρχισαν δὲ νὰ φοβῶνται τὴν τιμωρίαν αὐτοῦ.

Μετ’ ὀλίγον ἤκουσαν νὰ ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς ὁ Θεός. Τόσον δὲ ἔφοβήθησαν καὶ οἱ δύο, ὡστε ἐκρύβησαν ὅπισθεν τῶν δένδρων καὶ τῶν πυκνῶν θάμνων τοῦ Παραδείσου. Διὰ πρώτην φορὰν οἱ πρωτόπλαστοι ἤσθάνθησαν τοιοῦτον εἶδος φόβου πρὸς τὸν Θεόν.

Τότε ὁ Θεός ἐκάλεσε τὸν Ἀδάμ καὶ εἶπεν· «Ἀδάμ· Ἀδάμ, πού εἶσαι;» Ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν: «Ἔ-κουσα τὴν φωνήν σου, Κύριε, καὶ ἔφοβήθην». Τότε ὁ Θεός εἶπε πρὸς αὐτόν: «διατὶ ἔφοβήθης; Μήπως ἔφαγες ἐκ τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ;» Εἶπε δὲ ὁ Ἀδάμ. «ἡ Εὔα μὲ ἡπάτησε καὶ ἔφαγα». Τότε ὁ Θεός ἐστράφη πρὸς τὴν Εὔαν καὶ εἶπε· «διατὶ ἔπραξες τοῦτο;» Ἡ δὲ Εὔα εἶπεν «ὁ ὄφις μὲ ἡπάτησε». Τότε δὲ Θεός ἐστράφη πρὸς τὸν ὄφιν καὶ κατηράσθη αὐτὸν καὶ εἶπεν· «Ἐπειδὴ ἔκαμες τοῦτο, ἐπικατάρατος θὰ εἶσαι μεταξὺ πάντων τῶν ζώων καὶ τῶν θηρίων· νὰ σύρεσαι μὲ τὴν κοιλίαν καὶ νὰ τρώγης χῶμα». Προείπε δὲ εἰς αὐτὸν δτὶ ὁ ἀπόγονος τῆς γυναικὸς θὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

Ο λόγος οὗτος τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸ πρωτευαγγέλιον διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου, ὁ δόποιος διὰ τῆς διδασκαλίας του ἔμελλε νὰ νικήσῃ καὶ συντρίψῃ τὸν πονηρὸν καὶ τὴν ἀμαρτίαν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Θεός ἐστράφη πρὸς τὴν Εὔα καὶ εἶπε: «θὰ πληθύνουν αἱ λῦπαι σου εἰς τὴν ζωὴν σου καὶ θὰ γεννᾶς μὲ πόνους τὰ τέκνα σου».

Πρὸς δὲ τὸν Ἀδὰμ εἶπεν. «...ἐν ἴδρῳ τοῦ προσώπου σου θὰ τρώγῃς τὸν ἄρτον σου, ἕως οὗ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν γῆν, ἐξ ἣς ἔλήθης. διότι γῆ εἶσαι καὶ εἰς τὴν γῆν θὰ ἀπέλθῃς».

Καὶ ἐξεδίωξεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὔαν ἐκ τοῦ Παραδείσου καὶ διέταξεν ἄγγελον νὰ φυλάττῃ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ.

Οἱ πρωτόπλαστοι ἐκδιώκονται ἐκ τοῦ Παραδείσου

‘Η παρακοή αὕτη τῶν προπατόρων τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἶναι τὸ πρῶτον αὐτῶν ἀμάρτημα πρὸς τὸν Θεόν καὶ καλεῖται προπατορικὸν ἀμάρτημα.

Ἐπειδὴ δὲ διὰ τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὔας, τῶν προπατόρων τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀντεπροσωπεύετο ὁλόκληρον τὸ ἀνθρωπινὸν γένος, διὰ τοῦτο πᾶς ἀνθρωπὸς φέρει τὴν εὐθύνην τοῦ προπατορικοῦ ἀμαρτήματος.

6. Ο Κατακλυσμὸς καὶ ἡ σωτηρία τοῦ Νῶε

Ἄφοι ἐξεδιώχθησαν ἐκ τοῦ Παραδείσου ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὔα, ἔζων μὲν πολλοὺς κόπους καὶ πολλὰς στερήσεις. Ἐγέννησαν δὲ υἱὸν καὶ θυγατέρας, μεταξὺ τῶν ὄποιῶν ἦτο ὁ εὐσεβὴς καὶ ἀγαθὸς Ἀβελ καὶ ὁ ἀσεβὴς καὶ κακὸς Κάιν.

Ἐκ τῶν τέκνων τῶν πρωτοπλάστων ἐγεννήθησαν πολλοὶ ἀπόγονοι αὐτῶν καὶ τοιουτοτράπως, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἐπληθύνθησαν πολὺ οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ τῆς γῆς. Οσον δὲ παρήρχετο ὁ χρόνος τόσον οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι ἐλησμόνουν τὸν ἀληθινὸν Θεόν καὶ ἐγίνοντο ἀσεβέστεροι καὶ ἀμαρτωλοί. Διὰ τοῦτο ὁ Θεός ἀπεφάσισε νὰ ἔξιλοθρεύσῃ τὸ ἀμαρτωλὸν ἐκεῖνο ἀνθρώπινον γένος διὰ μεγάλου κατακλυσμοῦ.

Ἄλλ' ἐπειδὴ μεταξὺ τῶν ἀσεβῶν ἐκείνων ἀνθρώπων ἔζη μετὰ τῆς οἰκογενείας του καὶ εἰς εὔσεβέστατος, ὁ ὄποιος ἐλέγετο Νῶε, ὁ Θεός ἡθέλησε νὰ σώσῃ αὐτὸν καὶ ὅλην τὴν εὐσεβῆ αὐτοῦ οἰκογένειαν ἀπὸ τὸν κατακλυσμόν. Διὰ τοῦτο μίαν ἡμέραν παρουσιάσθη ὁ Θεός εἰς τὸν Νῶε καὶ εἶπε πρός αὐτὸν τὸν σκοπόν του. Συνεβούλευσε δὲ αὐτὸν νὰ κατασκευάσῃ μίαν μεγάλην κιβωτόν, τῆς ὅποιας τὸ σχέδιον καὶ τὰς διαστάσεις ὥρισεν εἰς αὐτόν. Εἰς τὴν κιβωτὸν ἐκείνην ὁ Θεός διέταξε τὸν Νῶε νὰ εἰσαγάγῃ ἐκ μὲν τῶν καθαρῶν ζῷων ἀνὰ ἑπτὰ ζεύγη, ἐκ δὲ τῶν μὴ καθαρῶν ἀνὰ δύο, καὶ τροφὴν δι' αὐτά. Τέλος διέταξεν αὐτὸν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν κιβωτὸν καὶ αὐτὸς ὁ Νῶε μαζὶ μὲ τὴν σύζυγόν του, τὰ τέκνα του καὶ μὲ τὰς συζύγους καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, διὰ νὰ σωθοῦν ἐκ τοῦ κατακλυσμοῦ, μὲ τὸν ὄποιον ἀπεφάσισε νὰ καταστρέψῃ τὸν κόσμον.

Ο Νῶε ἀμέσως ὑπῆκουσεν εἰς τὸν Θεόν καὶ ἥρχισε τὴν κατασκευὴν τῆς κιβωτοῦ κατὰ τὴν παραγγελίαν αὐτοῦ. Ὁταν κατεσκεύασε τὴν κιβωτόν, ἥλειψεν αὐτὴν ἐσωτερικῶς καὶ ἔξωτερικῶς διὰ πίσσης καὶ εἰσήγαγεν εἰς αὐτὴν τὰ ζῶα, διὰ τοῦτο ὁ Θεός παρήγγειλεν εἰς αὐτόν. Τέ-

λος εἰσῆλθε καὶ αὐτὸς μετὰ τῆς οἰκογενείας του εἰς τὴν κιβωτὸν καὶ ἔκλεισεν αὐτὴν καλῶς.

’Αμέσως μετὰ ταῦτα νέφη σκοτεινὰ ἐκάλυψαν τὸν οὐρανὸν δλον καὶ σκότος ἐπεκράτησε βαθὺ παντοῦ. ’Αστραπαὶ δὲ καὶ βρονταὶ καὶ κεραυνοὶ διέσχιζον τὸν οὐρανὸν καὶ

’Ο κατακλυσμιός.

τὸ βαθὺ σκότος καὶ βροχὴ ραγδαιοτάτη ἥρχισε νὰ πίπτῃ ἐπὶ τῆς γῆς. ’Ενόμιζέ τις δτι οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ ἤνοιχθησαν καὶ ποταμοὶ ὕδατος κατέπιπτον ἐπὶ τῆς γῆς. Τοῦτο διήρκεσεν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ νύκτας συνεχῶς καὶ τὰ ὕδατα ἐπὶ τῆς γῆς ύψωθησαν καὶ ἐκάλυπτον τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς.

’Εντός δλίγων ἡμερῶν τὰ ὕδατα ἐπὶ τῆς γῆς ύψωθησαν τόσον, ὡστε ζῷα καὶ ἄνθρωποι ἐπνίγοντο. Πολλοὶ κατέ-

φευγον εἰς τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν ἢ εἰς δένδρα διὰ νὰ σωθοῦν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ μετ' ὀλίγον κατέφθανον τὰ ὄντατα, ὥστε ἑκάλυπτον καὶ ἔπνιγον αὐτούς. "Αλλοι κατέφευγον εἰς τὰς ὑψηλοτέρας κορυφὰς τῶν ὄρεων, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ μετά τινας ἡμέρας κατέφθανον τὰ ὄντατα καὶ κατεκάλυπτον αὐτὰς καὶ πάντες ἔπνιγοντο.

Τοιουτορόπως, κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ κατακλυσμοῦ, τὰ πάντα ἐπὶ τῆς γῆς εἶχον καλυφθῆ ὑπὸ τῶν ὄντων καὶ τίποτε ἄλλο δὲν ἐφαίνετο ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν παρὰ μόνον ἡ κιβωτὸς τοῦ Νῶε, ἡ ὅποια ἐπέπλεεν. Τόσον ἦτο τὸ ἐκ τοῦ κατακλυσμοῦ ὄντωρ, ὥστε ὑπερέβη τούτο τοὺς 15 πήχεις ὑπεράνω τῶν ὑψηλοτέρων κορυφῶν τῶν ὑψηλοτέρων ὄρεων.

'Ο κατακλυσμὸς κατέπαυσε τὴν τεσσαρακοστὴν ἡμέραν ὅπὸ τῆς ἐνάρξεως αὐτοῦ, τὸ δὲ ὄντωρ παρέμεινεν ἐπὶ ἑκατὸν πεντήκοντα ἡμέρας ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Μετὰ ταῦτα ἔστειλεν ὁ Θεὸς ἄνεμον ἴσχυρὸν καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡλαττοῦτο τὸ ὄντωρ καὶ κατήρχετο ἡ ἐπιφάνεια αὐτοῦ. Μετ' αὐτῆς δὲ κατήρχετο καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ Νῶε, ἡ ὅποια ἐστάθη ἐπὶ τοῦ ὅρους Ἀραράτ τῆς Ἀρμενίας, κατὰ τὸν ἔβδομον μῆνα ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ κατακλυσμοῦ.

'Ο Νῶε τότε ἡθέλησε νὰ δοκιμάσῃ ἐὰν τὰ ὄντατα ὠλιγόστευσαν πολὺ καὶ ἀπέστειλεν ἐκ τῆς κιβωτοῦ τὸν κόρακα, ὃ ὅποιος ὅμως δὲν ἐπέστρεψεν. 'Εκ τούτου ὁ Νῶε ἐνόησεν ὅτι ἐφάνησαν αἱ κορυφαὶ τῶν ὄρεων καὶ ὃ κόραξ εὗρε τόπον διὰ νὰ μείνῃ καὶ τροφὴν ἐκ τῶν πτωμάτων τῶν ζῷων.

Μετὰ ἐπτὰ ἡμέρας Ὂστερον, ἔστειλε τὴν περιστεράν, ἡ ὅποια ἐπέστρεψε πάλιν, διότι δὲν εὗρε μέρος διὰ νὰ καθήσῃ. Μετ' ἄλλας ἐπτὰ ἡμέρας, ὁ Νῶε ἔστειλε πάλιν τὴν περιστεράν, ἡ ὅποια ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κιβωτόν, φέρουσα εἰς τὸ ράμφος αὐτῆς κλάδον ἐλαῖας. 'Εκ τούτου ἐνόησεν ὁ Νῶε ὅτι τὰ ὄντατα κατῆλθον τόσον, ὥστε ἐφάνησαν αἱ κορυφαὶ τῶν ἐλαιῶν.

Μετὰ ἄλλας ἐπτὰ ἡμέρας, πάλιν ἔστειλεν ὁ Νῶε τὴν

Μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ὁ Νῶε προσφέρει θυσίαν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ λαμβάνει παρ' αὐτοῦ τὴν εὐλογίαν

περιστεράν, διὰ τρίτην φοράν, ἀλλ' αὕτη δὲν ἐπέστρεψε πλέον εἰς τὴν κιβωτόν.

Τότε ὁ Νῶε ἐνόησεν ὅτι τὰ ὕδατα ἀπεσύρθησάν καὶ ἐξηράνθη ἡ γῆ ἐντελῶς, διότι ἡ περιστερὰ εὗρε τόπον βοσκῆς, καὶ ἀμέσως ἐξῆλθεν ἐκ τῆς κιβωτοῦ αὐτὸς μετὰ τῆς οἰκογενείας του καὶ τῶν ζώων.

Ἄμεσως ἔκτισε θυσιαστήριον ἐπὶ τοῦ τόπου ἐκείνου τοῦ Ἀραράτ καὶ ἐθυσίασε πρός τὸν Θεὸν καὶ ηὔχαριστησεν αὐτὸν διὰ τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ Νῶε ἐθυσίαζεν, ἐφάνη εἰς τὸν οὐρανὸν τὸ οὐράνιον τόξον· ὁ Θεός δὲ ὑπεσχέθη εἰς αὐτὸν ὅτι οὐδέ ποτε πλέον θὰ κάμῃ τοιούτον κατακλυσμόν.

Τότε ηὐλόγησεν ὁ Θεός τὸν Νῶε καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ καὶ εἶπεν. «Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κυριεύσατε αὐτῆς».

Ο Νῶε εἶχε τρεῖς υἱούς, τὸν Σήμ, τὸν Χάμ καὶ τὸν Ἰάφεθ, ἐκ τῶν ὁποίων κατάγονται πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.

Ἐκ τοῦ Σήμ κατάγονται οἱ Σημιτικοί λαοί, ἐκ τοῦ Χάμ οἱ Χαμιτικοί λαοί ἢ Χανανατοί, καὶ ἐκ τοῦ Ἰάφεθ οἱ Ἰαπετικοί λαοί.

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Χάμ ὠνομάσθησαν Χαναναῖοι καὶ ἡ χώρα αὐτῶν Χαναάν ἐκ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος ἐκαλεῖτο Χαναάν.

Ο Νῶε ἔζησε πολλὰ ἔτη μετὰ τὸν κατακλυσμόν· ἀπέθανε δὲ εἰς βαθύτατον γῆρας καὶ ἐτάφη ὑπὸ τῶν τέκνων αὐτοῦ.

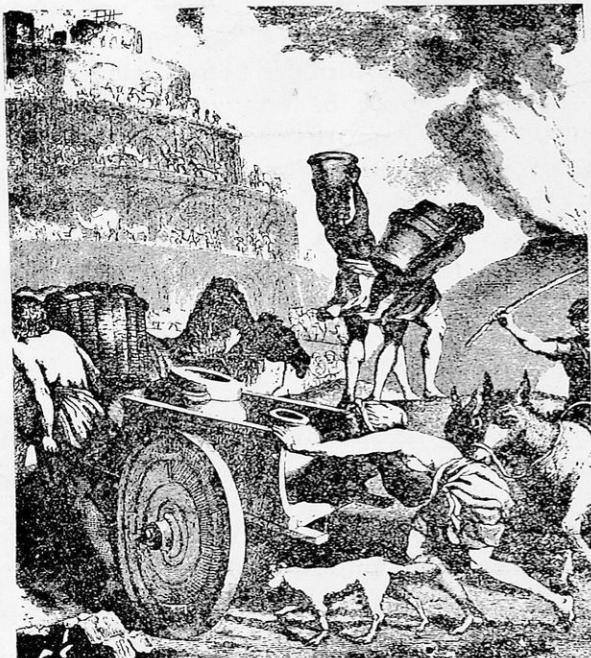
7. Ο Πύργος τῆς Βαβέλ καὶ ὁ χωρισμὸς τῶν ἀπογόνων τοῦ Νῶε κατὰ γλώσσας καὶ ἔθνη

Παρῆλθον πολλὰ ἔτη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ κατακλυσμοῦ καὶ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐπληθύνοντο. Ἔφυγον δὲ ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ ὄρους Ἀραράτ καὶ κατώκησαν εἰς τὴν πεδιάδα Σενναάρ, πρὸς ἀνατολὰς αὐτοῦ.

Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἐπληθύνθησαν τόσον, ὥστε δὲν ἤδυ-

ναντο νὰ ζήσουν πάντες εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ ἡναγκάσθησαν νὰ χωρισθοῦν καὶ νὰ διευθυνθοῦν καθ' ὁμάδας πρὸς διάφορα ἄλλα μέρη.

Πρὶν ὅμως χωρισθοῦν, ἀπεφάσισαν νὰ οἰκοδομήσουν πόλιν καὶ πύργον μέγαν καὶ ὑψηλὸν τόσον, ὃστε ἡ κορυφὴ τοῦ διέπειρος νὰ ἐγγίζῃ τὸν οὐρανόν, διὰ νὰ δοξασθοῦν. Ἡ ἀπόφασίς των αὕτη ἐδείκνυε μεγίστην φιλοδοξίαν καὶ

Ἡ κατασκευὴ τοῦ Πύργου τῆς Βαβὲλ.

ματαιοδοξίαν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων. "Ηρχισαν δὲ νὰ οἰκοδομοῦν τὸν πύργον καὶ εἶχον φθάσει εἰς ἀρκετὸν ὕψος, ὃστε ὑπερηφανεύοντο καὶ ἐθαύμαζον μὲν ἀλαζονείαν τὸ ἔργον των, διότι ἐπίστευον ὅτι θὰ ἔφθανον μέχρι τοῦ οὐρανοῦ.

'Αλλ' ἡ μεγάλη τῶν ἀλαζονεία ἐπρεπε νὰ τιμωρηθῇ

ύπὸ τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ γίνουν φρονιμώτεροι καὶ ταπεινοὶ ἐνώπιον αὐτοῦ.

Διὰ τοῦτο ὁ Θεός ἔφερε σύγχυσιν εἰς τὰς γλώσσας αὐτῶν καὶ δὲν ἤδυναντο νὰ συνεννοηθοῦν διὰ τὴν ἔξακολούθησιν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ πύργου καὶ ἐγκατέλιπον αὐτὸν ἡμιτελῆ.

Ἐκτοτε ὁ πύργος ἐκεῖνος ὠνομάσθη «Πύργος Βαβέλ», δηλαδὴ Πύργος τῆς συγχύσεως.

Ἐνεκα τῆς τοιαύτης συγχύσεως τῶν γλωσσῶν, ἡναγκάσθησαν νὰ χωρισθοῦν οἱ ἄνθρωποι· καθ' ὅμαδας, ἐκάστη τῶν ὅποιων ὥμιλει τὴν αὐτὴν γλώσσαν καὶ εἶχε τὴν αὐτὴν κοινὴν καταγωγήν, ἐξ ἑνός ἐκάστου τῶν τριῶν υἱῶν τοῦ Νῶε.

Καὶ οἱ μὲν ἀπόγονοι τοῦ Σήμ, διηυθύνθησαν νοτιοανατολικῶς πρὸς τὴν Μεσοποταμίαν, καὶ κατώκησαν ἐκεῖ καὶ ἀπετέλεσαν τοὺς Σημιτικοὺς λαούς.

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Χάμ καὶ τοῦ ινίου αὐτοῦ Χαναάν διηυθύνθησαν νοτιοδυτικῶς καὶ ἥλθον εἰς Παλαιστίνην. Ἐκεῖ κατώκησαν εἰς χώραν αὐτῆς, ἡ ὁποία ὠνομάσθη Χαναάν, ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χαναάν, καὶ ἀπετέλεσαν τοὺς Χαναναίους λαούς ἡ χαμιτικούς.

Οἱ δὲ ἀπόγονοι τοῦ Ἰάφεθ διηυθύνθησαν πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ καὶ κατώκησαν εἰς τὰ μέρη παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Προποντίδας καὶ τὸν Βόσπορον. Ἐκεῖθεν δὲ ἐξηπλώθησαν πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν λοιπὴν Εὐρώπην καὶ ἀπετέλεσαν τοὺς Ἰαπετικούς λαούς.

Τοιουτοτρόπως ἐξηπλώθησαν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε καὶ εἰς ἄλλας χώρας· ἐξ αὐτῶν δὲ προῆλθον τὰ διάφορα ἔθνη καὶ αἱ γλώσσαι τῆς γῆς.

Οἱ λαοὶ οὗτοι, ἐπειδὴ διεσπάρησαν εἰς διάφορα μέρη τῆς γῆς καὶ ἀπεμακρύνθησαν τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς των, ἐλησμόνησαν τὸν ἔνα ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐπίστευσαν εἰς πολλούς καὶ ψευδεῖς θεούς. Ἐπίστευσαν καὶ ἐλάτρευσαν τὰ ὅντα τῆς φύσεως, ως π. χ. τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην, τοὺς ἀστέρας, τὸν οὐρανόν, τὴν γῆν καὶ ἄλλα. Τοιουτοτρόπως ἔγιναν πολυθεϊσταί.

Παρέστησαν δὲ τοὺς θεούς των ἄλλους μὲν ὑπὸ μορφὴν ἀνθρώπου, ἄλλους δὲ ὑπὸ μορφὴν ζῷου. "Εστησαν δὲ χάριν αὐτῶν ἀγάλματα, εἴδωλα καλούμενα, πρὸς τὰ ὅποια προσέφερον θυσίας. "Ενεκα τούτου ὡνομάσθησαν εἰδωλολάτραι.

Μόνον οἱ ἀπόγονοι τοῦ Σήμ, οἱ ὅποιοι κατώκησαν τὴν Μεσοποταμίαν, ἔμειναν πιστοὶ εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἥρχισαν νὰ λησμονοῦν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ νὰ γίνωνται εἰδωλολάτραι, ἐπειδὴ παρεσύροντο ἀπὸ τοὺς ἄλλους εἰδωλολάτρικοὺς λαοὺς μὲ τοὺς ὅποιους ἥρχοντο εἰς σχέσιν καὶ ἐπικοινωνίαν.

Μεταξὺ ὅμως τῶν Σημιτῶν ἔζη εἶς εὔσεβὴς ἀνθρωπος, Ἀβραὰμ καλούμενος. Τοῦτον ὁ Θεός ἡθέλησε νὰ ἀναδείξῃ Πατριάρχην ἐνὸς νέου λαοῦ, πιστοῦ εἰς αὐτὸν καὶ εὔσεβοῦς, ἐκ τοῦ ὅποιου ἔμελλε νὰ γεννηθῇ ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, καὶ περὶ τοῦ ὅποιου θά μάθωμεν ἀμέσως κατωτέρω.

ΜΕΡΟΣ Β'.

ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΜΦΑΝΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΒΡΑΑΜ,
ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ,
ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΑΥΤΩΝ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ
ΤΟΥ ΙΩΣΗΦ ΕΙΣ ΑΥΤΗΝ

8. Ηερὶ τῶν πατριαρχῶν τῶν Ἐβραίων

Πατριάρχας οἱ Ἐβραῖοι ἐκάλουν τοὺς πρώτους ἀρχηγούς αὐτῶν, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, κατὰ τὴν ὃποίαν ὁ Ἀβραάμ, κατ᾽ ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἔφυγεν ἐκ Μεσοποταμίας καὶ ἥλθεν εἰς Χαναὰν καὶ ἐκεῖ ἔγινε γενάρχης νέου λαοῦ, τοῦ Ἐβραϊκοῦ, μέχρι τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ λαοῦ τούτου εἰς Αἴγυπτον.

Οἱ κυριώτεροι ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τούτων, τοὺς δποίους οἱ Ἐβραῖοι ἐκάλουν Πατριάρχας, εἶνε ὁ Ἀβραάμ, ὁ Ἰσαάκ, ὁ Ἰακὼβ καὶ οἱ δώδεκα αὐτοῦ υἱοί, ἐκ τῶν ἀπογόνων τῶν δποίων ἀπετελέσθησαν αἱ δώδεκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραήλ.

Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο ἡμεῖς θὰ κάμωμεν λόγον μόνον περὶ τῶν σπουδαιοτέρων τριῶν πρώτων πατριαρχῶν τῶν Ἐβραίων, δηλαδὴ τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰσαάκ καὶ τοῦ Ἰακὼβ.

9. Ὁ Ἀβραάμ

Μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ἀπογόνων τοῦ Σὴμ εἰς Μεσοποταμίαν, παρῆλθον πολλὰ ἔτη καὶ οἱ ἄνθρωποι τῶν μερῶν ἐκείνων ἔγιναν ἀσεβεῖς καὶ κακοί. Μεταξὺ ὅμως αὐτῶν

Παλαιὰ Διαδήκη ΙΙ. Οἰκονόμου. "Ἐκδοσις Πέμπτη

3

τῶν ὑπῆρχεν εὔσεβής τις, ὁνομαζόμενος Ἀβραάμ, μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Σάρρας καὶ τοῦ ἀνεψιοῦ του Λώτ.

Ο Ἀβραάμ οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Θάρα, ἐκ τῶν ἀπογόνων τοῦ Σήμ, καὶ κατώκει εἰς τὴν πόλιν Οὔρ τῆς Χαλδαίας τῆς Μεσοποταμίας. Ἡτο πλούσιος καὶ αὐτὸς καὶ ὁ ἀνεψιός του Λώτ, τὸν ὄποιον ἡγάπα πολὺ δ Ἀβραάμ, διότι δὲν εἶχε ἰδικά του τέκνα, ἐπειδὴ ἡ Σάρρα ἦτο στεῖρα.

Πρὸς τὸν Ἀβραάμ τοῦτον ἐνεφανίσθη μίαν ἡμέραν ὁ Θεός καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν. «Ἀβραάμ, ἔξελθε ἐκ τῆς χώρας σου ταύτης καὶ ἐλθὲ εἰς τὴν γῆν, τὴν ὄποιαν ἔγὼ θὰ σοὶ δείξω. Τὴν γῆν ἐκείνην ἔγὼ θὰ δώσω εἰς σὲ καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους σου καὶ θὰ πληθύνω αὐτούς ὡς τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης καὶ θὰ γίνουν λαός μέγας· διὰ σοῦ δὲ θὰ εὐλογηθοῦν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς».

Ο Ἀβραάμ ἀμέσως ὑπῆκουσεν εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Θεοῦ καὶ, ἀφοῦ ἔλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Σάρραν, τὸν ἀνεψιόν του Λώτ καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν μετὰ τῶν δούλων καὶ τῶν ποιμένων αὐτῶν, ἔφυγεν ἐκ τῆς πατρίδος του.

Ἐπορεύθη δέ, καθ' ὑπόδειξιν τοῦ Θεοῦ, πρὸς δυσμὰς τῆς Μεσοποταμίας, πρὸς τὴν γῆν Χαναάν τῆς Παλαιστίνης. Ἀφοῦ δὲ διέβη μαζὶ μὲ τοὺς ἰδιούς του τὸν Ἰορδάνην ποταμόν, ἥλθεν εἰς τὴν γῆν, τὴν ὄποιαν ὑπεσχέθη εἰς αὐτὸν ὁ Θεός, τὴν γῆν Χαναάν. Εἰς αὐτὴν ἐγκατεστάθη μετὰ τινας πολέμους, τοὺς ὄποιους ἔκαμε κατὰ τῶν κατοίκων αὐτῆς Χαναναίων.

Τὴν Χαναάν ὡνόμασε καὶ γῆν τῆς ἐπαγγελίας, δηλαδὴ γῆν τῆς ὑποσχέσεως, ἐπειδὴ ὑπεσχέθη αὐτὴν ὁ Θεός εἰς αὐτόν.

Κατώκησε δὲ ὁ Ἀβραάμ εἰς τὴν Βαιθὴλ τῆς Χαναάν, ἡ ὄποια διεκρίνετο διὰ τὴν εὐφορίαν καὶ ώραιότητά της. Ἐκεῖ ἔκτισε θυσιαστήριον πρὸς τιμὴν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐθυσίασε πρὸς αὐτὸν θυσίαν εὐχαριστήριον, ἐπειδὴ ἐβοήθησεν αὐτὸν ὁ Θεός καὶ ἐγκατεστάθη εἰς τὴν χώραν ἐκείνην.

Μετὰ τὴν εὐχαριστήριον αὐτὴν θυσίαν, πάλιν ὁ Θεός ἐπανέλαβε τὴν ὑπόσχεσίν του πρὸς τὸν Ἀβραάμ καὶ εἶπε· «... τὴν χώραν ταύτην θὰ δώσω εἰς τοὺς ἀπογόνους σου».

‘Ο ’Αβραάμ ἐδέχετο μὲν τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ’ ἡπόρει πῶς αὐτὸς θὰ ἔχῃ ἀπογόνους, ἀφοῦ δὲν εἶχε τέκνον, ἐπειδὴ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Σάρρα ἦτο στείρα καὶ πολὺ γραῖα πλέον.

Ἐν τούτοις, ἔνεκα τῆς εὔσεβείας του, ἥλπιζε πρὸς τὸν Θεόν πάντοτε.

‘Ο ’Αβραάμ καὶ οἱ μετ’ αὐτοῦ, ἐπειδὴ ἥλθον εἰς τὴν Χαναὰν ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ’Ιορδάνου μέρους, ὡνομάσθησαν ‘Εβραῖοι, δηλαδὴ παραμερῆται.

10. Χωρισμὸς τοῦ ’Αβραάμ ἀπὸ τοῦ Λώτ

Ἐπειδὴ εἰς τὴν γῆν Χαναὰν ἔγινε μεγάλη πεῖνα, ὁ ’Αβραάμ ἡναγκάσθη νὰ φύγῃ προσωρινῶς ἐκ τῆς χώρας αὐτῆς καὶ νὰ ἔλθῃ μετὰ τῆς συζύγου του καὶ τῶν ὑπαρχόντων του πρὸς νότον εἰς τὴν χώραν τῆς Αἰγύπτου.

“Οταν δὲ παρῆλθεν ἡ πεῖνα, πάλιν ἐπέστρεψεν ὁ ’Αβραάμ εἰς τὴν χώραν Βαιθήλ τῆς Χαναὰν πλόουσιάτερος.

Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅπου διέμενε καὶ αὐτὸς καὶ ὁ ἀνεψιός του Λώτ, ἡ βοσκὴ διὰ τὰ ποίμνια καὶ τὰ λοιπὰ ζῷα αὐτῶν δὲν ἦτο ἐπαρκής, διὰ τοῦτο πολλάκις οἱ ποιμένες τοῦ ’Αβραάμ ἐφιλονίκουν πρὸς τοὺς ποιμένας τοῦ Λώτ ὅια τὴν βισκήν τῶν ποιμνίων των ἕκαστος. Τότε δὸς ’Αβραάμ, ἐπειδὴ ἐφοβήθη μήπως ἡ ἔρις ἐκείνη καὶ ἡ φιλονικία τῶν ποιμένων μεταβληθῇ εἰς φιλονικίαν αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἀγαπητοῦ του ἀνεψιοῦ Λώτ, ἐκάλεσεν αὐτὸν καὶ εἶπεν· «Ἀγαπητέ μου ἀνεψιέ, δὲν εἶνε καλὸν νὰ φθάσωμεν εἰς ἔχθραν καὶ φιλονικίαν μεταξύ μας διὰ τὴν βοσκήν τῶν ποιμνίων μας. Διὰ τοῦτο θεωρῶ καλὸν νὰ χωρισθῶμεν καὶ ἕκαστος νὰ κατοικήσῃ εἰς τόπον ἄλλον. Ἰδού ἐνώπιόν σου εἶνε ὄλη ἡ χώρα. ”Ἐκλεξον σὺ τὸν τόπον, εἰς τὸν δόποιον προτιμᾶς νὰ μείνης. ’Εὰν σὺ ύπάγης ἀριστερὰ ἐγὼ θὰ ύπάγω δεξιά».

Ο Λώτ ἐνόησε καὶ αὐτὸς ὅτι τοῦτο ἦτο τὸ φρονιμώτερον καὶ συνεφώνησε καὶ αὐτὸς νὰ χωρισθοῦν. Ἐξέλεξε δὲ

διὰ τὸν ἔαυτόν του, ως τόπον διαμονῆς, τὴν παρὰ τὸν Ἰορδάνην καὶ πρὸς τὰ νοτιοδυτικὰ αὐτοῦ εὔφορον χώραν, ὅπου ἥσαν καὶ αἱ πόλεις **Σόδομα καὶ Γόμορρα.**

Οἱ Ἀβραὰμ κατώκησεν εἰς τὴν πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἰορδάνου χώραν, ὅπου ἦτο ἡ πόλις Χεβρὼν τῆς Χαναάν, πλησίον τῆς δρυὸς Μαμβρῆ.

Ἐκεῖ ἔκτισε θυσιαστήριον καὶ ἐθυσίαζε πρὸς τὸν Θεόν, ὁ ὄποιος καὶ πάλιν ὑπεσχέθη εἰς αὐτὸν ὅτι τὴν γῆν ἐκείνην ἔμελλε νὰ δώσῃ εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ.

11. Ἡ καταστροφὴ τῶν Σοδόμων καὶ Γομόρρων

Οἱ Λώτ δὲν ἔμεινε πολὺν χρόνον εἰς τὰ Σόδομα καὶ Γόμορρα, διότι οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων αὐτῶν εἶχον φθάσει εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἀσεβείας καὶ ἀμαρτίας, ὥστε ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ καταστρέψῃ ἐντελῶς τὰς πόλεις αὐτάς.

Ἐνεκα τούτου ἄγγελος τοῦ Θεοῦ παρουσιάσθη εἰς τὸν εύσεβη Λώτ καὶ λέγει εἰς αὐτὸν νὰ φύγῃ ἐκεῖθεν μετὰ τῆς οἰκογενείας του καὶ τῶν ὑπαρχόντων του, διότι ὁ Θεὸς θὰ κατακαύσῃ τὰς πόλεις αὐτὰς διὰ θείου καὶ πυρὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Παρήγγειλε δὲ ὁ ἄγγελος εἰς τὸν Λώτ, ὅταν θὰ ἀπέρχωνται ἐκ τῶν πόλεων, νὰ μὴ στραφῇ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν πρὸς τὰ ὄπιστα, διὰ νὰ ἵδῃ τὰς καιομένας πόλεις.

Οἱ Λώτ ἔπραξεν ὅπως εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος. Ἐν ᾧ δὲ ἔφευγεν ἐκ τῶν πόλεων ἐκείνων μετὰ τῆς οἰκογενείας του καὶ τῶν ὑπαρχόντων του, ἤρχισεν ἡ καταστροφὴ αὐτῶν διὰ θείου καὶ πυρός, τὸ ὄποιον κατέπιπτεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

Οἱ τριγμοὶ τῶν καιομένων οἰκιῶν καὶ ὁ θόρυβος τῶν καταπιπτόντων τοίχων ως καὶ αἱ κραυγαὶ τῶν καιομένων ἀνθρώπων ἥσαν πολὺ μεγάλοι. Αὐτὰ ἤναγκασαν τὴν γυναῖκα τοῦ Λώτ νὰ στραφῇ πρὸς τὰ ὄπιστα, διὰ νὰ ἵδῃ τὰ γινόμενα, παρὰ τὴν ἐντολήν, τὴν ὄποιαν εἶχε δώσει ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο ἐτιμωρήθη

αὗτη ἀμέσως καὶ μετεβλήθη εἰς στήλην ἀλατος εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἐστράφη ὁπίσω διὰ νὰ ἴδῃ.

‘Ο Λὼτ μετά τῶν λοιπῶν ἔφυγε μακράν τοῦ τόπου ἐκείνου καὶ ἥλθεν εἰς ἄλλην χώραν, ὅπου κατώκησεν.

12. Γέννησις καὶ θυσία τοῦ Ἰσαὰκ

Ὥ Θεὸς ἐπανειλημμένως εἶχε δώσει εἰς τὸν Ἀβραὰμ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι τὴν γῆν τῆς Χαναὰν θὰ ἔδινεν εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἡ Χαναὰν ὠνομάσθη, ὡς εἴδομεν, καὶ «γῆ τῆς ἐπαγγελίας», δηλαδὴ γῆ τῆς ὑποσχέσεως.

‘Αλλ’ ὁ Ἀβραὰμ δὲν εἶχε τέκνα, διότι ἡ γυνὴ αὐτοῦ Σάρρα ἦτο στείρα καὶ πολὺ γραῖα πλέον. Τοῦτο ἐλύπει τὸν Ἀβραὰμ καὶ τὴν Σάρραν, ἐπειδὴ ἐθέωρουν τὴν ἀτεκνίαν των ὡς κατάραν τοῦ Θεοῦ. Δὲν ἥδυνατο δὲ ὁ Ἀβραὰμ νὰ ἐννοήσῃ πῶς ἡ Χαναὰν θὰ ἐδίδετο εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς καὶ ἡ Σάρρα ἦσαν πλέον γέροντες πολὺ καὶ δὲν ἥλπιζον νὰ ἀποκτήσουν τέκνον. Ἐν τούτοις πάντοτε προσηγόριζεν εἰς τὸν Θεόν καὶ παρεκάλουν αὐτὸν νὰ τοὺς βοηθήσῃ νὰ ἀποκτήσουν υἱόν.

Μίαν ἡμέραν, ὅτε ὁ Ἀβραὰμ ἔμενε παρὰ τὴν δρῦν τοῦ Μαμβρῆ, ὁ Θεὸς εἶπε δι’ ἀγγέλων πρὸς αὐτὸν ὅτι ἡ Σάρρα θὰ ἀποκτήσῃ υἱόν· ἡ δὲ στείρωσις αὐτῆς δὲν προήρχετο ἐκ κατάρας τοῦ Θεοῦ κατ’ αὐτῶν, ἀλλ’ ἵνα φανερωθῇ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ, δοῦλοις δύναται νὰ πράξῃ καὶ τὰ ἀδύνατα παρὰ τοῖς ἀνθρώποις.

Πράγματι ἡ Σάρρα ἔμεινεν ἔγκυος καὶ ὅτε ἥλθεν ὁ καιρὸς τοῦ τοκετοῦ ἐγέννησεν υἱόν, τὸν δοῦλον ὁ Ἀβραὰμ ὠνόμασεν Ἰσαάκ. Διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἰσαάκ ἐχάρησαν πολὺ καὶ ὁ Ἀβραὰμ καὶ ἡ Σάρρα καὶ ηύχαριστησαν τὸν Θεόν διὰ τὴν ἀπόκτησιν υἱοῦ.

‘Ο Ἰσαάκ ηὔξανε καὶ ἀνεπτύσσετο πλησίον τῶν γονέων του.

‘Αλλὰ μετά τινα ἔτη ἀπέθανεν ἡ Σάρρα, ὁ δὲ θάνατος αὐτῆς ἐλύπησε πολὺ καὶ τὸν Ἀβραὰμ καὶ τὸν Ἰσαάκ. Ἐτά-

φη δὲ αὕτη ύπο τοῦ Ἀβραὰμ ἐντὸς σπηλαίου ἔναντι τῆς δρυὸς τοῦ Μαμβρῆ.

”Εκτοτε ἔμεινεν ὁ Ἀβραὰς μετὰ τοῦ υἱοῦ του καὶ τῶν ποιμένων του εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ μὲν κάθε τρόπον ἐδείκνυε τὴν μεγάλην του ἀγάπην, τὴν ὅποιαν εἶχε πρὸς τὸν υἱόν του Ἰσαάκ.

”Αλλὰ μίαν ἡμέραν ὁ Θεός ἡθέλησε νὰ δοκιμάσῃ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην τοῦ Ἀβραὰμ καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν νὰ θυσιάσῃ τὸν υἱόν του Ἰσαάκ, χάριν αὐτοῦ.

”Ο Ἀβραὰμ προθύιας ύπήκουσεν εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Θεοῦ καὶ, ἀφοῦ παρέλαβε τὸν Ἰσαάκ χωρὶς νὰ εἴπῃ εἰς αὐτὸν τὸν σκοπόν του, ἥλθεν εἰς τὴν ἐξοχῆν. Ἐκεῖ, ἀφοῦ ἡτοίμασε τὰ διὰ τὴν θυσίαν, συνέλαβε τὸν υἱόν του, ἔδεσεν αὐτὸν καὶ ἡτοιμάσθη νὰ θυσιάσῃ αὐτὸν εἰς τὸν Θεόν. ”Αλλ’ ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἄγγελος τοῦ Θεοῦ ἐκράτησε τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ εἶπεν· «Ἀβραὰμ, ὁ Θεός εἶδε τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην σου πρὸς αὐτόν. Μὴ κάμης κακὸν πρὸς τὸν υἱόν σου, ἀλλ’ ἀντ’ αὐτοῦ θυσίασε τὸ πρόβατον, τὸ δποῖον εύρισκεται πλησίου σου».

”Ο Ἀβραὰμ ἐστράφη καὶ εἶδε πλησίον του πρόβατον, τὸ δποῖον ἐθυσίασεν ἀντὶ τοῦ υἱοῦ του. ”Ἐπέστρεψε δὲ εἰς τὴν κατοικίαν του μετὰ τοῦ Ἰσαάκ πλήρης χαρᾶς καὶ εὐχαριστῶν τὸν Θεόν, διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀγαπητοῦ του υἱοῦ.

13. Γάμος τοῦ Ἰσαάκ

”Οταν δὲ Ἰσαάκ ἐμεγάλωσε καὶ ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν γάμου, ὁ Ἀβραὰμ ἀπεφάσισε νὰ νυμφεύσῃ αὐτόν. Δὲν ἦθελεν δύως νὰ δώσῃ εἰς τὸν υἱόν του σύζυγον ἐκ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναναίων, ἀλλ’ ἐκ τοῦ λαοῦ τῶν προγόνων του, ἐκ τῆς Μεσοποταμίας.

Πρὸς τοῦτο ἐκάλεσε τὸν ἐμπιστότερόν του διοικετόν, τὸν Ἐλιέζερ καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν μετὰ πολλῶν δώρων, καμήλων καὶ ἄλλων διούλων πρὸς τοὺς συγγενεῖς του εἰς Μεσοποταμίαν, διὰ νὰ εὑρῃ ἐκ τῆς συγγενείας του σύζυγον διὰ τὸν Ἰσαάκ.

‘Ο Ἐλιέζερ, ἀφοῦ ἔλαβε τὰς καμήλους, τὰ δῶρα καὶ τοὺς λοιποὺς διούλους, ἀνεχώρησε διὰ τὴν Μεσοποταμίαν, ὅπου ἔφθασε μετὰ πορείαν πολλῶν ἡμερῶν. Ἐκεῖ διηυθύνθη εἰς Χαράν, ὅπου κατώκει ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀβραάμ, ὁ Ναχώρ, μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Βαθουὴλ καὶ τῆς λοιπῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.

“Οταν ἔφθασεν ἔξω τῆς πόλεως Χαράν, ἐστάθη πλησίον φρέατος, ἐκ τοῦ ὅποιου ἐλάμβανον οἱ κάτοικοι ὅδωρ καὶ ἐπότιζον τὰ ποιμνια καὶ λοιπὰ ζῷα αὐτῶν. Ὁ Ἐλιέζερ τότε προσηυχήθη πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ηὐχαρίστησεν αὐτόν, διότι τὸν ἐβοήθησε καὶ ἔφθασε καλῶς εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ εῦρῃ σύζυγον καλὴν καὶ ἀξίαν διὰ τὸν Ἰσαάκ. ”Ἐταξε δὲ νὰ λάβῃ ὡς σύζυγον διὰ τὸν Ἰσαάκ τὴν κόρην ἐκείνην ἡ ὄποια πρώτη θὰ ἔδιδεν εἰς αὐτὸν ὅδωρ νὰ πίῃ.

Μόλις ὁ Ἐλιέζερ ἐτελείωσε τὴν προσευχήν του αὐτήν, ἔφάνη μακρόθεν μία νέα, ἡ ὄποια ἥρχετο νὰ γεμίσῃ τὴν στάμναν της ὅδωρ ἐκ τοῦ φρέατος. “Οταν τὴν ἐγέμισεν, ὁ Ἐλιέζερ παρεκάλεσεν αὐτὴν νὰ τοῦ δώσῃ νὰ πίῃ ὀλίγον ὅδωρ. Ἐκείνη προθύμως ἔδωκεν εἰς αὐτὸν καὶ τοὺς συντρόφους του καὶ ἐπότισε καὶ τὰς καμήλους του.

Τότε ὁ Ἐλιέζερ ηὐχαρίστησε αὐτὴν καὶ τὴν ἡρώησε καὶ ἔμαθεν ὅτι ἐλέγετο Ῥεβέκκα, καὶ ἦτο θυγάτηρ τοῦ Βαθουὴλ, υἱοῦ τοῦ Ναχώρ, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀβραάμ.

Ἐκ τῶν πληροφοριῶν τούτων ηὐχαριστήθη πολὺ ὁ Ἐλιέζερ, διότι ἐνόησεν ὅτι ἡ νέα ἐκείνη ὡρίσθη ύπὸ τοῦ Θεοῦ ὡς σύζυγος διὰ τὸν Ἰσαάκ. ”Ἐδωσε δὲ εἰς αὐτὴν δῶρα διὰ τὴν προθυμίαν, τὴν ὄποιαν ἔδειξε πρὸς αὐτόν, καὶ τῆς εἶπεν ὅτι ἦτο ἀπεσταλμένος τοῦ Ἀβραάμ.

Μόλις ἤκουσεν αὐτὰ ἡ Ῥεβέκκα, ἔσπευσεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς καὶ διηγήθη εἰς τοὺς γονεῖς της καὶ πρὸς τὸν ἀδελφόν της, τὸν Λάβαν, ὅσα συνέβησαν εἰς τὸ φρέαρ.

‘Ο Λάβαν, μόλις ἤκουσεν ὅτι εἰς τὸ φρέαρ τῆς πόλεως ἦτο ἀπεσταλμένος τοῦ Θεοῦ του Ἀβραάμ, ἔσπευσε καὶ συνήντησε τὸν Ἐλιέζερ. ‘Ωδήγησε δὲ αὐτὸν καὶ τοὺς λοιποὺς διούλους καὶ τὰς καμήλους των εἰς τὸν οἶκον του καὶ

έφιλοξένησεν αύτούς. Ἐζήτησε δὲ πληροφορίας περὶ τοῦ Ἀβραάμ καὶ ἔχαρη πολὺ καὶ αὐτὸς καὶ οἱ λοιποὶ οἰκεῖοι του, ὅταν ἔμαθον τὴν καλὴ κατάστασιν αὐτοῦ.

Οὐ Ελιέζερ διηγήθη τὸν σκοπόν, διὰ τὸν δποῖον ἥλθεν εἰς Μεσοποταμίαν, καὶ παρεκάλεσε τὸν Βαθουὴλ νὰ δώσῃ τὴν θυγατέρα του Ῥεβέκκαν διὰ σύζυγον τοῦ Ἰσαάκ.

Οὐ Βαθουὴλ καὶ ἡ σύζυγός του ὡς καὶ ὁ υἱός των Λάβαν μὲ μεγάλην προθυμίαν ἔδέχθησαν τὴν πρότασιν αὐτῆν. Μετά τινας δὲ ἡμέρας ὁ Ἐλιέζερ, ἀφοῦ ἐμοίρασεν εἰς τοὺς γονεῖς καὶ οἰκείους τῆς Ῥεβέκκας πολλὰ καὶ πολύτιμα δῶρα, παρέλαβεν αὐτὴν μὲ πολλὰς δούλας της καὶ ἀνεχώρησε διὰ τὴν Χαναάν.

Οταν δὲ ἔφθασε εἰς τὴν Χαναάν καὶ ἐπλησίαζεν εἰς τὸν τόπον τῆς διαμονῆς τοῦ Ἀβραάμ, εἰδοποίησε αὐτὸν δι' ἀπεσταλμένων.

Οὐ Ἀβραάμ μετὰ τοῦ Ἰσαάκ καὶ πολλῶν διούλων των ἔξηλθον καὶ ὑπεδέχθησαν τὴν Ῥεβέκκαν καὶ τοὺς λοιποὺς μὲ μεγάλην χαράν. Μετά τινας δὲ ἡμέρας ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τοῦ Ἰσαάκ μετὰ τῆς Ῥεβέκκας καὶ ἔξεπληρώθησαν τοιουτοτρόπως αἱ ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἀβραάμ περὶ ἀπογόνων αὐτοῦ.

Υστερον ἀπὸ πολλὰ ἔτη ὁ Ἀβραάμ ἀπέθανεν εὐχαριστημένος καὶ εἰς βαθύτατον γῆρας. Ἐτάφη δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰσαάκ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ σπηλαίου, δπου εἶχε ταφῆ καὶ ἡ σύζυγός του Σάρρα, κατὰ παραγγελίαν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν διδιος Ἀβράμ εἰς τὸν υἱόν του.

Ἐκ τοῦ Ἰσαάκ καὶ τῆς Ῥεβέκκας ἐγεννήθησαν βραδύτερον δύο ἄρρενα τέκνα δίδυμα, ὁ Ἡσαῦ ἢ Ἐδὼμ πρώτος καὶ ὁ Ἰακὼβ δεύτερος.

14. Οὐ Ιακώβ λαμβάνει δι' ἀπάτης τὴν εὐλογίαν τοῦ πατρός του Ἰσαάκ

Ἐκ τῶν δύο διδύμων υἱῶν τοῦ Ἰσαάκ, ὁ μὲν μεγαλύτερος Ἡσαῦ ἦτο σωματικῶς ρώμαλέος καὶ δασύτριχος· ἦτο δὲ πολὺ δέρυθρυμος καὶ τραχὺς κατὰ τὴν

φωνὴν καὶ τοὺς τρόπους. Οὗτος ἡγάπα τὸ κυνήγιον καὶ καθ' ἑκάστην σχεδὸν ἡμέραν ἐξήρχετο εἰς τὴν ἐξοχὴν διὰ νὰ κυνηγήσῃ. Τοῦτον ἡγάπα δὲ Ἰσαὰκ ὃς διάδοχον αὐτοῦ εἰς τὴν πατριαρχίαν καὶ διότι τοῦ ἔφερε κυνῆγιον καὶ ἔτρωγεν.

Ο μικρότερος ὅμως υἱός, ὁ Ἰακὼβ, ἦτο ἀσθενικὸς κατὰ τὸ σῶμα, λεῖος, μὲ λεπτὴν φωνὴν καὶ ἥρεμον χαρακτήρα. "Ἐζη δὲ εἰς τὸν οἶκον πλησίον τῆς μητρός του, εἰς τὴν ὁποίαν πάντοτε ὑπῆκουε, καὶ διὰ τοῦτο ἡγαπᾶτο ὑπ' αὐτῆς περισσότερον.

"Οταν ὁ Ἰσαὰκ ἐγήρασε πολὺ καὶ δὲν ἔβλεπε πλέον, ἐκάλεσε τὸν Ἡσαῦ, ὃς τὸν μεγαλύτερον υἱόν του, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν. Υἱέ μου Ἡσαῦ, πήγαινε νὰ μοῦ φέοης κυνῆγιον νὰ φάγω, διὰ νὰ σ' εὐλογήσω, νὰ γίνης σὺ ἀρχηγὸς καὶ Πατριάρχης τοῦ λαοῦ μου.

Ο Ἡσαῦ ἀμέσως ὑπῆκουεν εἰς τὴν παραγγελίαν τοῦ πατρός του καὶ ἔξηλθε πρὸς κυνῆγιον.

Τοὺς λόγους τοῦ Ἰσαὰκ πρὸς τὸν Ἡσαῦ ἤκουσεν ἡ Ῥεβέκκα, ἡ ὁποία, ἐπειδὴ ἡγάπα περισσότερον τὸν Ἰακὼβ, ἤθελε νὰ γίνη αὐτὸς ἀρχηγὸς τοῦ λαοῦ του. Διὰ τοῦτο, μόλις ἔφυγεν ὁ Ἡσαῦ διὰ τὸ κυνῆγιον, ἐκάλεσεν αὐτὴ τὸν Ἰακὼβ καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν νὰ μεταβῇ εἰς τὸ ποιμνιον τοῦ πατρός του καὶ νὰ φέρῃ δύο μικρὰ ἐρίφια.

"Οταν ὁ Ἰακὼβ ἔφερεν αὐτά, ἡ Ῥεβέκκα ἡ τοιμασεν ἐξ αὐτῶν φαγητόν. Ἐκ δὲ τῶν δερμάτων τῶν ἐριφίων ἔκοψε τεμάχια, διὰ τῶν ὁποίων ἐκάλυψε τὸν τράχηλον καὶ τὰς χειρας τοῦ Ἰακὼβ διὰ νὰ φαίνεται δασύτριχος. Μετὰ ταῦτα ἔδωκεν εἰς αὐτὸν φαγητὸν διὰ νὰ φέρῃ εἰς τὸν γέροντα καὶ τυφλὸν Ἰσαὰκ νὰ φάγῃ. Συνέστησε δὲ εἰς τὸν Ἰακὼβ νὰ προσποιηθῇ ἐνώπιον τοῦ πατρός του ὅτι ἦτο ὁ Ἡσαῦ μὲ κυνῆγιον.

"Ο Ἰακὼβ ἔλαβε τὸ φαγητὸν καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ πατρός του καὶ εἶπε. «Πάτερ, ἔφερα τὸ κυνῆγιον ὅπως μὲ διέταξες καὶ παρεσκεύασσα τὸ φαγητόν. Λάβε αὐτὸ διὰ νὰ φάγης καὶ νὰ μὲ εὐλογήσῃς.

"Αλλ' ὁ Ἰσαὰκ ἐκ τῆς φωνῆς ὑπωπτεύθη καὶ ἐκάλεσε

πλησίον του τὸν Ἰακώβ. "Οταν οὗτος ἐπλησίασεν ἐψηλάφησεν αὐτὸν ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας καὶ τὸν τράχηλον καὶ εἶπεν «ἡ μὲν φωνὴ, φωνὴ Ἰακώβ, αἱ δὲ χεῖρες, χεῖρες Ἰσαῦ.» Ἐν τούτοις ἐφαγεν ὁ Ἰσαάκ καὶ ηὐλόγησεν τὸν Ἰακώβ, ἀντὶ τοῦ Ἡσαῦ, καὶ ηὐχήθη εἰς αὐτὸν νὸς γίνη ὁ ἄρχων καὶ πατοιάρχης τοῦ λαοῦ καὶ εἰς αὐτὸν νὰ δουλεύσουν πάντες οἱ ἄλλοι ἀπόγονοι του.

Μετὰ τὴν εὐλογίαν ἐξῆλθεν ὁ Ἰακὼβ ἐκ τῆς σκηνῆς τοῦ πατρός του καὶ ἦλθε πλησίον τῆς μητρός του, ἡ ὅποις ἔκρυψεν αὐτὸν, ἐπειδὴ ἐγνώριζε τὴν ὄργην τοῦ Ἡσαῦ, ὅταν θὰ ἐμάνθανε τὴν ἀπάτην αὐτήν.

Μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψεν ὁ Ἡσαῦ μὲν κυνήγιον καί, ἀφοῦ παρεσκεύασε φαγητόν, προσέφερε πρὸς τὸν πατέρα του Ἰσαάκ διὰ νὰ φάγῃ καὶ νὰ εὐλογήσῃ αὐτόν.

Τότε ὁ Ἰσαάκ ἐνόησε τὴν ἀπάτην του ἐκ μέρους τοῦ Ἰακώβ καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ἡσαῦ ὅτι ὁ Ἰακώβ ἐξηπάτησεν αὐτὸν καὶ ἔλαβε τὴν εὐλογίαν του. Ἐν τούτοις ηὐλόγησε τὸν Ἡσαῦ καὶ ηὐχήθη εἰς αὐτὸν νὰ πλουτίσῃ καὶ νὰ εὐτυχήσῃ εἰς τὸν βίον του, ἀλλὰ νὰ εἶναι ὑποδεέστερος τοῦ ἀδελφοῦ του Ἰακώβ καὶ ύπήκοος αὐτοῦ.

Ο Ἡσαῦ ὥργισθη διὰ τὴν τοιαύτην διαγωγὴν τοῦ ἀδελφοῦ του τόσον, ὥστε ἥθελε νὰ φονεύσῃ αὐτόν.

Διὰ τοῦτο ἡ Ῥεβέκκα συνεβούλευσε τὸν Ἰακώβ νὰ φύγῃ ἐκ τῆς πατρίδος του καὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Μεσοποταμίαν, πλησίον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς Λάβαν, ὅπου νὰ παραμείνῃ ἕως ὅτου παρέλθῃ ὁ θυμὸς τοῦ Ἡσαῦ.

Τοῦτο ἐθεώρησε καλὸν καὶ ὁ Ἰακώβ καὶ ἀποφασίζει νὰ φύγῃ, κρυφίως ἀπὸ τὸν Ἡσαῦ, διὰ τὴν Μεσοποταμίαν.

15. Ὁ Ἰακὼβ ἀπέρχεται εἰς Μεσοποταμίαν

Ο Ἰακώβ, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ὄργην τοῦ ἀδελφοῦ του, ἀνεχώρησε διὰ τὴν Μεσοποταμίαν. Τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐβάδισεν ὄσον ἥδύνατο ταχύτερον καὶ ἀδιακόπως, ἀπὸ τῆς πρωΐας μέχρι τῆς νυκτός, διὰ μέσου ἐρήμων μερῶν. Κατὰ τὴν νύκτα, κατάκοπος ἐκ

τῆς μακρᾶς καὶ ἐπιπόνου ὁδοιπορίας του, ἐκάθησεν εἰς μέρος τι ἔρημον, διὰ νὰ ἀναπαυθῇ καὶ νὰ διέλθῃ ἐκείνην τὴν νύκτα μέχρι πρωῖας. Ἐδείπνησεν ἐκ τροφῶν, τὰς ὅποιας ἔφερε μαζῆ του καὶ, ἐπειδὴ ἦτο ἐξηντλημένος πολὺ ἐκ τῆς μακρᾶς πορείας, ἐξηπλώθη διὰ νὰ κοιμηθῇ. Ἔθεσε δὲ ὑπὸ τὴν κεφαλήν του, ἀντὶ προσκεφαλίου, ἔνα μέγαν λίθον καὶ ἀμέσως ἀπεκοιμήθη.

Ἐνῷ δὲ ἐκοιμᾶτο εἶδε τὸ ἔξῆς ὄνειρον. Εἰς τὸν τόπον ἐκείνον ἐφάνη μία κλῖμαξ μεγάλη, τῆς ὅποιας ἡ μὲν βάσις ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου αὐτὸς ἐκοιμᾶτο, ἡ δὲ κορυφὴ αὐτῆς ἐστηρίζετο εἰς τὸν οὐρανόν. Ἀγγελοι δὲ τοῦ Θεοῦ κατέβαινον καὶ ἀνέβαινον ἐπὶ τῆς κλίμακος ἐκείνης,

Αἴφνης ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς κλίμακος ἐφάνη ὁ Θεός, ὁ ὅποιος εἶπε πρὸς τὸν Ἰακώβ: «Ἐγὼ εἰμαι ὁ Θεός τοῦ Ἀβραὰμ καὶ τοῦ Ἰσαὰκ τοῦ πατρός σου. Τὴν γῆν ταύτην, ἐπὶ τῆς ὅποιας σὺ κοιμᾶσαι, θὰ δώσω εἰς τοὺς ἀπογόνους σου καὶ πάντα τὰ ἔθνη θὰ εὐλογηθοῦν διὰ σοῦ καὶ διὰ τῶν ἀπογόνων σου. Ἐγὼ θὰ διαφυλάξω σὲ καὶ θὰ σὲ ἐπαναφέρω εἰς τὴν γῆν σου».

Ο Ἰακώβ ἔντρομος ἐξύπνησε καὶ ἀνεπήδησεν ἀμέσως ὅρθιος καὶ εἶπεν: «ώς φοβερὸς ὁ τόπος οὗτος· οὐκ ἔστι τοῦτο, ἀλλ’ ἡ οἶκος Θεοῦ καὶ αὕτη ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ». Καὶ τὴν πρωῖαν ὁ Ἰακώβ ἔλαβε τὸν λίθον, ἐπὶ τοῦ ὅποιου ἐστήριξε τὴν κεφαλήν του κατὰ τὸν ὑπνον, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ὅρθιον, εἰς ἔνδειξιν εὐχαριστίας πρὸς τὸν Θεόν καὶ εἰς σημεῖον ἀναγνωρίσεως τοῦ τόπου. Μετὰ ταῦτα ὑπεσχέθη καὶ εἶπεν ὅτι, ἐάν ὁ Θεός τὸν βοηθήσῃ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, θὰ κτίσῃ εἰς τὸ μέρος ἐκείνο θυσιαστήριον. ὠνόμασε δὲ τὸν τόπον ἐκείνον «οἶκον Θεοῦ».

Ἐκ τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ πρᾶς αὐτόν, ὁ Ἰακώβ ἀντελήφθη ὅτι θέλημα τοῦ Θεοῦ ἦτο νὰ γίνῃ αὐτὸς ἀρχων τοῦ λαοῦ, ἔνεκα τοῦ ἡπίου χαρακτῆρος του, καὶ οὐχὶ ὁ ὀξύθυμος καὶ τραχὺς ἀδελφός του Ἡσαῦ. Διὰ τοῦτο εὐχαριστημένος ἐξεκίνησε λίαν πρωΐ διὰ τὴν Μεσοποταμίαν, ὅπου ἔφθασε τέλος μετὰ ὁδοιπορίαν ἀρκετῶν ἡμερῶν. Ἐκεῖ ἥλθεν εἰς τὴν πόλιν Χαράν, ὅπου κατώκει ὁ ἀδελφός

τῆς μητρός του, ὁ Λάβαν, ὁ δποῖος καὶ ύπεδέχθη αὐτὸν μετὰ χαρᾶς.

Ο Ἰακώβ ἔμεινε πλησίον τοῦ θείου του Λάβαν καὶ εἰργάζετο εἰς τὰ ποίμνια καὶ τὰ κτήματα ἐκείνου.

16. Ἰακὼβ νυμφεύεται τὰς θυγατέρας τοῦ Λάβαν

Ο Ἰακώβ διηγήθη εἰς τὸν θείον του Λάβαν ὅσα συνέβησαν καὶ διατί ἡναγκάσθη νὰ φύγῃ ἐκ τῆς πατρίδος του. Ἐνεκα τούτων ἦτο ἡναγκασμένος νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν Μεσοποταμίαν, πλησίον αὐτοῦ, καὶ νὰ ἐργάζεται εἰς τὰ ποίμνια καὶ τοὺς ἀγρούς του.

Ο Λάβαν εἶχε δύο θυγατέρας, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μὲν μεγαλυτέρα ἐκαλεῖτο Λεία, ἡ δὲ μικροτέρα ἐκαλεῖτο Ραχήλ.

Ο Ἰακώβ ἐζήτησε ἀπὸ τὸν Λάβαν τὴν Ραχήλ ὡς σύζυγον καὶ ἐκεῖνος ύπεσχέθη νὰ δώσῃ αὐτήν, ἐὰν ὁ Ἰακώβ εἰργάζετο πλησίον του ἐπὶ ἐπτὰ ἔτη. Ο Ἰακώβ ἐδέχθη τοῦτο καὶ εἰργάσθη πλησίον τοῦ Λάβαν, χάριν τῆς Ραχήλ, ἐπὶ ἐπτὰ ἔτη. Ἀλλ' ὅταν παρῆλθον τὰ ἔτη αὐτὰ ὁ Λάβαν, ἀντὶ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν τὴν Ραχήλ, ἔδωκε τὴν Λείαν. Ο Ἰακώβ διεμαρτυρήθη διὰ τὴν ἀπάτην αὐτήν, ὁ δὲ Λάβαν εἶπε πρὸς αὐτὸν ὅτι συνήθιζον νὰ δίδουν εἰς γάμον πρῶτον τὰς μεγαλυτέρας θυγατέρας των καὶ κατόπιν τὰς μικροτέρας. Ἐὰν ἥθελε δὲ νὰ λάβῃ καὶ τὴν Ραχήλ ὕφειλε νὰ ὑπηρετήσῃ αὐτὸν ἄλλας ἐπτὰ ἔτη.

Ο Ἰακώβ ἐδέχθη τὴν συμφωνίαν αὐτήν καὶ εἰργάσθη πλησίον τοῦ Λάβαν ἄλλα ἐπτὰ ἔτη καὶ ἔλαβε καὶ τὴν Ραχήλ ὡς σύζυγον· διότι ἐπετρέπετο τότε νὰ λαμβάνουν οἱ ἀνδρες περισσοτέρας τῆς μιᾶς συζύγους.

Εἰς Μεσοποταμίαν ὁ Ἰακώβ ἔμεινε περὶ τὰ εἴκοσιν ἔτη καὶ ἀπέκτησε πάρα πολλὰ πλούτη, ποίμνια προβάτων καὶ ἀγέλας βιῶν καὶ καμήλων καὶ πολλούς δούλους. Ἐκ δὲ τῶν δύο συζύγων του ἀπέκτησεν ἐν ὅλῳ δωδεκα υἱούς, τοὺς ἔξης: Ρουβίν, Συμεών, Λευΐ, Ἰούδαν, Δάν, Νεφθα-

λείμ, Γάδ, Ἀσήρ, Ἰσσάχαρ, Ζαβουλών, Ἰωσήφ καὶ Βενιαμίν. Τὸν Βενιαμὶν ἀπέκτησεν ἐκ τῆς Ῥαχὴλ, μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του εἰς Χαναάν.

Ἐκ τῶν δώδεκα τούτων υἱῶν τοῦ Ἰακὼβ καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτῶν, προῆλθον καὶ ὡνομάσθησαν αἱ δώδεκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ.

17. Ἐπιστροφὴ τοῦ Ἰακὼβ εἰς τὴν πατρίδα τοῦ Χαναάν

Μετὰ εἴκοσιν ἑτῶν διαμονὴν εἰς Μεσοποταμίαν, ὁ Ἰακὼβ ἐπεθύμησε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του μετὰ τῆς οἰκογενείας του καὶ τῶν ὑπαρχόντων του. Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς ἐπιθυμίας του αὐτῆς ἡνάγκαζεν αὐτὸν νὰ φύγῃ ἐκ Μεσοποταμίας καὶ ὁ φθόνος τῶν κατοίκων αὐτῆς ἐναντίον του διὰ τὰ πλούτη του. Καὶ αὐτοὶ οἱ υἱοί τοῦ Λάβαν ἐφθόνουν αὐτὸν καὶ πάντοτε εὗρισκον ἀφορμάς νὰ ἔριζουν πρὸς αὐτόν.

Διὰ τοῦτο ὁ Ἰακὼβ συνήθροισε πάντα τὰ ὑπάρχοντά του, τὰ ποίμνια καὶ τὰς ἀγέλας του, ὡς καὶ τοὺς δούλους καὶ ποιμένας του καὶ ἀνεχώρησε μετὰ τῶν συζύγων του καὶ τῶν τέκνων του διὰ τὴν Χαναάν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ μῆτρα του εἶχεν ἀποθάνει, ἔζη δὲ ὁ πατήρ του Ἰσαάκ καὶ ὁ ἀδελφός του Ἡσαῦ.

Μετὰ πορείαν πολλῶν ἡμερῶν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Χαναάν καὶ ἐπλησίαζε πρὸς τὸν τόπον, ὅπου κατόκει ὁ πατήρ του μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, ἐστάθη εἰς μέρος τι μακρὰν καὶ ἐκεῖθεν ἔστειλεν ἀπεσταλμένους πρὸς τὸν ἀδελφόν του μὲ πάρα πολλὰ δῶρα, μὲ πρόβατα καὶ ἵππους καὶ ἄλλα χρήσιμα ζῷα, διὰ νὰ τὰ προσφέρουν ἐκ μέρους του πρὸς τὸν Ἡσαῦ.

Τοῦτο ἔκαμε διὰ νὰ ἔξευμενίσῃ αὐτὸν καὶ διὰ νὰ ἀντιληφθῇ ἐάν ὁ ἀδελφός του ἐμίσει αὐτὸν ἀκόμη.

Κατὰ τὸν χρόνον δέ, κατὰ τὸν ὅποιον οἱ ἀπεσταλμένοι του εἶχον ἀπέλθει πρὸς τὸν Ἡσαῦ, ὁ Ἰακὼβ μετετο-

πίζετο μετά τῶν λοιπῶν οἰκείων του καὶ τῶν ποιμνίων του εἰς ἄλλο μέρος ἀσφαλέστερον.

Κατὰ τὴν νύκτα δὲ ἐκείνην τῆς μετατοπίσεώς του, εἶ-
ξεν εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ ἄνθρωπον, ὁ δόποῖος ἐπῆλθεν
ἐναντίον του. 'Ο 'Ιακὼβ τότε ἐπάλαισε πρὸς αὐτὸν μέχρι
πρωΐας, ἔως οὖν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ηὔλογησε τὸ 'Ιακὼβ
καὶ ἀπεκάλυψεν εἰς αὐτὸν ὅτι ἦτο ὁ Θεός καὶ ὡνόμασεν
αὐτὸν 'Ισραὴλ, δηλαδὴ παλαιστήν.

"Ἐκτοτε οἱ ἀπόγονοι τοῦ 'Ιακὼβ, ὀνομάζονται 'Ισραη-
λῖται καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο εἶναι τιμητικὸν δι' αὐτούς.

Οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ 'Ιακὼβ, ὅταν ἥλθον πρὸς τὸν
'Ησαῦ, ἔδωκαν τὰ δῶρα πρὸς αὐτὸν ἐκ μέρους τοῦ ἀδελ-
φοῦ του καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν ὅτι ὁ 'Ιακὼβ ἔρχεται εἰς
τὴν πατρίδα του μετὰ τῶν τέκνων του, τῶν συζύγων του
καὶ τῶν ύπαρχόντων του.

Τοῦτο μόλις ἤκουσεν ὁ 'Ησαῦ ἔχάρη πολύ, ἐλησμόνη-
σε τὴν συμπεριφορὰν ἐκείνου πρὸς αὐτὸν καὶ ἀμέσως
ἔσπευσε πρὸς συνάντησιν τοῦ ἀδελφοῦ του.

"Οταν δὲ οἱ δύο ἀδελφοὶ συνηντήθησαν, ἐνηγκαλίσθη-
σαν καὶ ἐπὶ πολλὴν ὡραν ἔκλαιον καὶ οἱ δύο ἐκ χαρᾶς
διὰ τὴν συνάντησίν των.

Μετά τινα χρόνον, ὁ μὲν 'Ησαῦ ἔφυγε καὶ κατώκησεν
εἰς τὴν χώραν Σηείρ, ὁ δὲ 'Ιακὼβ ἥλθεν εἰς τόπον πλησίον
τῆς πόλεως Σαλήμ, ὃπου εἶδε τὸ ὄνειρον τῆς κλίμακος,
κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του ἐκ τῆς Χαναάν διὰ Μεσοποτα-
μίαν. 'Εκεῖ ἔκτισε θυσιαστήριον χάριν τοῦ Θεοῦ, ὅπως εἴ-
χεν ὑποσχεθῆ, καὶ ἐθύσιασε πρὸς αὐτὸν θυσίαν εὐχαριστή-
ριον, διότι τὸν ἐπροστάτευσε καὶ τὸν ἐβοήθησε νὰ ἐπιστρέ-
ψῃ εἰς τὴν πατρίδα του.

'Αργότερον δὲ 'Ιακὼβ ἥλθεν εἰς τὴν πόλιν 'Εφραθά, ἡ
ὅποια ὑστερον ὡνομάσθη Βηθλεέμ.

'Εκεῖ ἀπέθανεν ἡ 'Ραχήλ, κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ Βε-
νιαμίν, ὁ δὲ 'Ιακὼβ ἔθαψεν αὐτὴν ἐκεῖ καὶ ἀνήγειρε μνη-
μεῖον πρὸς τιμήν της.

Μετὰ ταῦτα ἥλθεν εἰς τὸ μέρος, ὃπου ἦτο ἡ δρῦς τοῦ

Μαμβρῆ καὶ ὅπου διέμενεν εἰς βαθὺ γῆρας ὁ πατήρ του Ἰσαάκ μετὰ τῶν δούλων του καὶ τῶν ποιμνίων του.

Ἐκεῖ μετά τινα χρόνον ἀπέθανε καὶ ὁ πατριάρχης Ἰσαάκ, ὁ δὲ Ἰακὼβ εἰδοποίησε καὶ τὸν Ἡσαῦ, καὶ οὕτω οἱ δύο ἀδελφοὶ ἔθαψαν αὐτόν.

Μετὰ ταῦτα ὁ μὲν Ἡσαῦ ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν Σηείρ, ἡτις εὑρίσκεται μεταξὺ τῆς νεκρᾶς θαλάσσης καὶ τῆς ἐρυθρᾶς, ὅπου τὸ ὄρος Ἐδώμ, ὁ δὲ Ἰακὼβ ἔμεινεν εἰς τὴν γῆν Χαναάν καὶ ἔγινεν ὁ τρίτος πατριάρχης τῶν Ἰσραηλιτῶν.

18. Πώλησις τοῦ Ἰωσὴφ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν τοῦ

Οἱ Ἰακὼβ ὡς πατήρ ἡγάπα πάντα τὰ τέκνα αὐτοῦ, ἀλλὰ περισσότερον ἡγάπα τὸν Ἰωσῆφ, ἐνεκα τῆς μικρᾶς του ἡλικίας καὶ τῶν πολλῶν προτερημάτων αὐτοῦ. Οἱ Βενιαμίν, κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτήν, ἦτο πάρα πολὺ μικρός.

Ἐνεκα τῆς ἴδιαιτέρας αὐτῆς ἀγάπης τοῦ Ἰακὼβ πρὸς τὸν Ἰωσῆφ οἱ λοιποὶ ἀδελφοὶ του ἐφθόνουσιν καὶ ἐμίσουν αὐτόν. Πιερισσότερον δὲ ἐφθόνησαν αὐτόν, ὅτε ὁ πατήρ των τοῦ ἐδώρησεν ἐν καινουργίες καὶ ὥραῖον ἐνδυμα. Ἔκτοτε ἐζήτουν εὐκαιρίαν νὰ βλάψουν αὐτόν.

Τὸ μῆσος τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσῆφ ηὔξησεν, ὅτε διηγήθη οὗτος πρὸς τὸν πατέρα του καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφούς του δύο ὄνειρα, τὰ ὅποια εἶδε.

Μίαν ἡμέραν διηγήθη εἰς αὐτοὺς ὅτι εἶδεν εἰς τὸ ὄνειρόν του ὅτι αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοί του ἐθέριζον εἰς τοὺς ἀγροὺς στάχυς καὶ ἔδενον αὐτοὺς εἰς δεμάτια. Καὶ τὸ μὲν ἴδικόν του δεμάτιον ἐστάθη ὅρθιον, τὰ δὲ δεμάτια τῶν ἀδελφῶν του ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν τὸ ἴδικόν του.

Μόλις ἤκουσαν τὸ ὄνειρον τοῦτο οἱ ἀδελφοί του, ἐξωργίσθησαν καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· μήπως θὰ γίνης σὺ ἄρχων καὶ βασιλεὺς ἡμῶν, ὃστε νὰ σὲ προσκυνήσωμεν;

Μετά τινας ἡμέρας πάλιν εἶδεν ἄλλο ὄνειρον, τὸ ὅποιον διηγήθη εἰς τὸν πατέρα του καὶ τοὺς ἀδελφούς του.

Κατ' αύτὸν εἶδεν ὅτι ὁ "Ηλιος, ἡ Σελήνη καὶ ἔνδεκα ἀστέρες ἔπεισαν καὶ προσεκύνησαν αὐτόν. Τοῦτο ἔξωργισε κατ' αὐτοῦ ἔτι περισσότερον τοὺς ἀδελφούς του, ὃ δὲ πατήρ του εἶπε πρὸς αὐτόν· μῆπως θὰ γίνῃς σὺ βασιλεὺς ἡμῶν, ὥστε ἐγὼ καὶ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου νὰ σὲ προσκυνήσωμεν;

Ἐκ τῶν ὀνείρων τούτων τόσον ἐμίσησαν τὸν Ἰωσὴφ οἱ ἀδελφοί του, ὥστε ἐπεζήτουν οὗτοι εὔκαιρίαν διὰ νὰ βλάψουν αὐτόν.

Μίαν ἡμέραν ὁ Ἰακὼβ ἔστειλε τὸν Ἰωσὴφ εἰς τοὺς ἀγροὺς νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς ἀδελφούς του, οἱ ὄποιοι ἔβοσκον τὰ ποίμνια εἰς τὴν ἔξοχήν. Μακρόθεν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀδελφοί του καὶ εἶπον μεταξύ των, «ἰδού ἔρχεται ἐκεῖνος, ὃ δόποιος βλέπει τὰ ὄνειρα· ἂς φονεύσωμεν αὐτὸν καὶ ἂς εἴπωμεν εἰς τὸν πατέρα ὅτι κακὸν θηρίον κατέφαγεν αὐτόν».

'Αλλ' ὁ 'Ρουβίν, ἐπειδὴ ἥθελε νὰ σώσῃ αὐτόν, εἶπεν εἰς αὐτοὺς νὰ μὴ τὸν φονεύσουν, διὰ νὰ μὴ χύσουν ἀδελφικόν αἷμα. ἀλλὰ νὰ τὸν ρίψουν ἐντὸς λάκκου καὶ ἐκεῖ νὰ ἀποθάνῃ τῆς πείνης.

Συνεφώνησαν πρὸς αὐτὸν καὶ οἱ λοιποὶ ἀδελφοὶ καὶ, ὅταν ὁ Ἰωσὴφ κατέφθασεν ἐκεῖ, συνέλαβον αὐτὸν καὶ τὸν ἔρριψαν ἐντὸς ἑνὸς βαθέος λάκκου· αὐτοὶ δὲ ἐκάθησαν καὶ ἔτρωγον τὸ φαγητόν, τὸ δόποιον ἐκεῖνος ἔφερε πρὸς αὐτούς,

'Ἐν ᾧ δὲ ἔτρωγον, ἐφάνησαν νὰ διέρχωνται ἐκεῖθεν ἔμποροι Ἰσμαηλῖται, οἱ δόποιοι ὠδῆγοι τὰς καμήλους αὐτῶν, φορτωμένας μὲ ἔμπορεύματα, διὰ τὴν Αἴγυπτον.

Τότε εἶς ἐκ τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσὴφ, ὁ Ἰούδας, εἶπε πρὸς τοὺς ἄλλους ὅτι ἐθεώρει καλύτερον νὰ πωλήσουν τὸν Ἰωσὴφ εἰς τοὺς ἔμπόρους ἐκείνους καὶ νὰ λάβουν χρῆματα, ἀντὶ νὰ φονεύσουν αὐτὸν καὶ νὰ γίνουν ἀδελφοκτόνοι. Συνεφώνησαν πρὸς αὐτὸν πάντες καὶ ἐξήγαγον ἐκ τοῦ λάκκου τὸν Ἰωσὴφ καὶ, ἀφοῦ ἐκράτησαν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ, ἐπώλησαν αὐτὸν εἰς τοὺς Ἰσμαηλῖτας ἔμπόρους ἀντὶ εἴκοσι χρυσῶν νομισμάτων. Οἱ δὲ ἔμποροι ἔφεραν αὐτὸν εἰς Αἴγυπτον.

Οι ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσῆφ, διὰ νὰ δικαιολογήσουν εἰς τὸν πατέρα τῶν τὴν ἔξαφάνισιν ἐκείνου, ἔλαβον τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ καὶ, ἀφοῦ τὸ ἔβαψαν εἰς τὸ αἷμα ἑριφίου, τὸ ἔφεραν καὶ τὸ ἔδειξαν εἰς τὸν πατέρα τῶν Ἰακώβ καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· «Ιδού εὑρομεν τὸ ἔνδυμα τοῦτο εἰς τὴν ἔξοχήν, μήπως εἶνε τὸ ἔνδυμα τοῦ υἱοῦ σου Ἰωσῆφ;»

Ο Ἰακὼβ ἀνεγνώρισε τὸ ἔνδυμα καὶ εἶπε· «τοῦτο εἶνε τοῦ υἱοῦ μου Ἰωσῆφ· κακὸν θηρίον κατέφαγεν αὐτόν». Καὶ ἥρχισε νὰ λυπήσται καὶ νὰ θρηνῇ ἀπαρηγόρητα ἐπὶ πολὺν χρόνον διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀγαπητοῦ του υἱοῦ.

19. Ὁ Ἰωσῆφ εἰς Αἴγυπτον (Πώλησις καὶ φυλάκισις αὐτοῦ)

Ο Ἰωσῆφ εἰς Αἴγυπτον ἐπωλήθη ὑπὸ τῶν ἐμπόρων εἰς τὸν Πετεφρῆν, ἀρχιμάγειρον τοῦ Φαραὼ, καὶ εἰργάζετο εἰς τὴν οἰκίαν του μὲν ζῆλον καὶ τιμιότητα. «Ενεκα τούτου ὁ Πετεφρῆς εἶχε πᾶσαν ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτὸν καὶ διώρισεν αὐτὸν γενικὸν οίκονόμον καὶ ἐπιστάτην τοῦ οἴκου του. Ἡ γυνὴ ὅμως τοῦ Πετεφρῆ ἦτο πολὺ κακὴ καὶ διέβαλε τὸν Ἰωσῆφ πρὸς τὸν ἄνδρα της, ὅτι δὲν ἦτο ὅξιος τῆς ἐμπιστοσύνης του· ὁ δὲ Πετεφρῆς ἐπείσθη καὶ ἔρριψεν αὐτὸν εἰς τὴν φυλακήν.

Ἐκεῖ ὁ Ἰωσῆφ ἔμεινεν ἐπὶ ἔτη καὶ ἔδειξε καλὴν διαγωγήν. ὁ δὲ ἀρχιδεσμοφύλακας αὐτῆς ἐξετίμησεν αὐτὸν τόσον, ώστε διώρισεν αὐτὸν ἐπιστάτην ἐπὶ τῶν λοιπῶν φυλακισμένων.

Εἰς τὴν ἵδιαν φυλακὴν ἦσαν φυλακισμένοι, κατὰ διαταγὴν τοῦ Φαραὼ, δηλ. τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, καὶ ὁ ἀρχιοινχός καὶ ὁ ἀρχισιτοποιός (ὁ ἀρχιαρτοποιός) τοῦ Φαραὼ. Μίαν πρωῒν ὁ Ἰωσῆφ εἶδε τούτους πολὺ λυπημένους καὶ ἡρώτησε αὐτούς τὴν αἰτίαν τῆς λύπης των· ἔμαθε δὲ παρ’ αὐτῶν ὅτι τὴν νύκτα ἐκείνην ἔκαστος ἔξ αὐτῶν εἶδεν ἀνὰ ἔν δνειρον, τὸ ὅποιον δὲν ἔγνώριζον τὶ ἐσήμαινε.

Τότε ό 'Ιωσήφ εἶπεν εἰς αὐτούς νὰ διηγηθοῦν τὰ ὅνειρά των εἰς αὐτὸν καὶ αὐτὸς μὲν τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ θὰ τὰ ἔξηγήσῃ. Πρῶτος διηγήθη τὸ ὅνειρόν του ὁ ἀρχιονοχόος τοῦ Φαραὼ καὶ εἶπεν «εἶδον μίαν ἄμπελον, ἡ ὁποία εἶχε τρία κλήματα, τὰ ὅποια ἦσαν γεμάτα ἀπὸ μεγάλας καὶ ὠραίας ὠρίμους σταφυλάς. Ἔκοψα ἐξ αὐτῶν καὶ ἔθλιψα εἰς τὸ ποτήριον τοῦ Φαραὼ καὶ ἔδωκα εἰς αὐτὸν καὶ ἔπιε».

'Ο 'Ιωσήφ τότε εἶπε πρὸς αὐτόν· τὰ τρία κλήματα σημαίνουν τρεῖς ἡμέρας. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ ἔξελθῃς ἐκ τῆς φυλακῆς, κατὰ διαταγὴν τοῦ Φαραὼ, καὶ θὰ καταλάβῃς τὴν θέσιν, τὴν ὅποιαν πρότερον εἶχες πλησίον του. Παρεκάλεσε δὲ αὐτὸν ὁ 'Ιωσήφ νὰ φροντίσῃ καὶ δι' αὐτὸν νὰ ἔξελθῃ ἐκ τῆς φυλακῆς, ὅπου ἀδίκως εύρισκεται.

Μετὰ τοῦτον διηγήθη καὶ ὁ ἀρχισιτοποιὸς τὸ ὅνειρόν του καὶ εἶπεν «εἶδον ὅτι εἶχον τρία κάνιστρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, τὸ ἔπι τοῦ ἀλλοι, εἰς τὰ ὅποια ὑπῆρχον ἄρτοι καὶ διάφορα ζυμαρικὰ διὰ τὸν Φαραὼ ἀλλὰ τὰ πτηνὰ τοῦ οὐρανοῦ κατήρχοντο καὶ κατέτρωγον αὐτά».

Τότε ό 'Ιωσήφ εἶπε πρὸς αὐτόν· τὰ τρία κάνιστρα σημαίνουν τρεῖς ἡμέρας. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ Φαραὼ θὰ διατάξῃ νὰ σὲ φονεύσουν καὶ νὰ κρεμάσουν τὸ σῶμά σου, τὰ δὲ πτηνὰ τοῦ οὐρανοῦ θὰ καταφάγουν τὰς σάρκας σου.

Πράγματι μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ὅπότε ὁ Φαραὼ ἐώρταζε τὰ γενέθλιά του, ὁ μὲν ἀρχισιτοποιὸς ἐφονεύθη καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐκρεμάσθη, κατὰ διαταγὴν τοῦ Φαραὼ, ὁ δὲ ἀρχιοινοχόος ἀπεφυλακίσθη καὶ κατέλαβε πάλιν τὸ ἀξιωμα, τὸ ὅποιον καὶ πρότερον εἶχε πλησίον τοῦ Φαραὼ.

'Εκ τῆς χαρᾶς του ὅμως ὁ ἀρχιοινοχόος ἐλησμόνησε τὴν παράκλησιν τοῦ 'Ιωσήφ διὰ τὸν Φαραὼ καὶ οὕτω ὁ 'Ιωσήφ ἔμενε φυλακισμένος

20. Τὰ δνειρα τοῦ Φαραώ καὶ ἡ ἀποφυλάκισις καὶ ἀγόρψισις τοῦ Ἰωσὴφ

Δύο ἔτη παρῆλθον, ἀφ' ὅτου ἐξῆλθεν ἐκ τῆς φυλακῆς ὁ ἀρχιοινοχόος τοῦ Φαραὼ, καὶ ὁ Ἰωσὴφ ἔμενεν εἰς τὸς φυλακάς.

Ἄλλα μίαν νύκτα ὁ Φαραὼ εἶδε δύο δνειρα, τὰ δόποῖα τόσον τὸν ἐτάραξαν, ὥστε δὲν ἤδυνατο νὰ ἡσυχάσῃ. Ἔκαλεσεν ἀμέσως πάντας τοὺς δνειροκρίτας καὶ Ἱερεῖς καὶ σοφοὺς τῆς Αἴγυπτου καὶ διηγήθη εἰς αὐτοὺς τὰ δνειρά του, ἀλλ’ οὐδεὶς ἤδυνατο νὰ ἐξηγήσῃ αὐτά. Διὰ τοῦτο ὁ Φαραὼ ἦτο πολὺ λυπημένος. Ἐν ᾧ αὐτῷ εὑρίσκετο εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, ὁ ἀρχιοινοχόος αὐτοῦ ἐνεθυμήθη τὸν Ἰωσὴφ εἰς τὴν φυλακήν, ὁ δόποῖος εἶχεν ἐξηγήσει ὄρθως τὸ δνειρὸν αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀρχισιτοποιοῦ, καὶ εἶπε περὶ αὐτοῦ εἰς τὸν Φαραὼ.

Τότε ὁ Φαραὼ διέταξε νὰ ὀδηγήσουν ἐνώπιόν του τὸν Ἰωσὴφ, μήπως δυνηθῇ καὶ ἐξηγήσῃ τὰ δνειρά του. Πράγματι παρουσίασαν πρὸ αὐτοῦ τὸν Ἰωσὴφ, πρὸς τὸν δόποιον ὁ Φαραὼ διηγήθη τὰ δνειρά του καὶ εἶπεν.

«Ἐν ᾧ ἐκοιμώμην εἶδον ὅτι εύρεθην παρὰ τὴν ὅχθην τοῦ Νείλου ποταμοῦ. Ἐκεῖ εἶδον νὰ ἀνέρχωνται ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἐπτὰ ἀγελάδες παχεῖαι καὶ ώρσται, αἵτινες ἔβοσκον παρὰ τὴν ὅχθην, ἐντὸς χόρτων πολλῶν καὶ ὥρασιν. Ἀμέσως ὅμως μετ' αὐτὰς ἐνῆλθον ἐπτὰ ἄλλαι ἀγελάδες πολὺ ἵσχναι καὶ ἀδύνατοι, αἱ δόποισι ὥρμησαν καὶ κατέφαγον τὰς πρώτας. Ἐξύπνησα ἐντρομος ἐκ τοῦ δνείρου τούτου, ἀλλὰ καὶ πάλιν μετ' ὀλίγον ἀπεκοιμήθην καὶ εἶδον δεύτερον δνειρὸν ὅμοιον πρὸς τὸ πρώτον, τὸ ἐξῆς. Ἐκ μιᾶς ρίζης εἶχον βλαστήσει ἐπτὰ στάχυες ἐκλεκτοὶ καὶ γεμάτοι τροφῆς. ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐφύτρωσαν ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζης ἄλλοι ἐπτὰ λεπτοί, ἀδύνατοι καὶ κενοὶ τροφῆς. Μόλις οὗτοι ἐμεγάλωσαν, ἀμέσως οἱ πρώτοι ἐξηράνθησαν. Ἡγέρθην ἐντρομος ἐκ τῆς κλίνης μου καὶ ἐξήτησα τὴν ἐξήγησιν τῶν δνείρων μου, ἀλλ' οὐδεὶς ἤδυνήθη νὰ ἐξηγήσῃ αὐτά».

”Οταν ἥκουσε τὰ ὄνειρα ὁ Ἰωσήφ, εἶπε πρὸς τὸν Φαραὼ καὶ τὰ δύο αὐτὰ ὄνειρα, ὃ βασιλεῦ, ἐν καὶ τὸ αὐτὸ σημαίνουν. Αἱ ἔπτὰ ἀγελάδες αἱ παχεῖαι, καὶ οἱ ἔπτὰ στάχυες οἱ καλοὶ σημαίνουν ἔπτὰ ἔτη μεγάλης εὔφορίας καὶ εὔτυχίας, ἡ ὅποια θὰ γίνη εἰς τὴν γῆν τῆς Αἴγυπτου. Αἱ δὲ ἔπτὰ ἰσχναὶ ἀγελάδες καὶ οἱ ἔπτὰ λεπτοὶ καὶ κενοὶ στάχυες σημαίνουν ἔπτὰ ἔτη μεγάλης ἀφορίας καὶ δυστυχίας, ἡ ὅποια θὰ ἐπακολουθήσῃ τὰ ἔτη τῆς εὔφορίας. Διὰ τοῦτο, ὃ βασιλεῦ, εἶνε καλὸν νὰ ὁρίσῃς ἀνθρωπὸν, διὰ νὰ συγκεντρώσῃ πολὺν σῖτον καὶ καρποὺς εἰς τὰς ἀποθήκας, κατὰ τὸν χρόνον τῆς εὔφορίας, διὰ νὰ ἔχῃ ἡ χώρα κατὰ τὰ ἔτη τῆς ἀφορίας καὶ τῆς δυστυχίας.

’Η ἔξήγησις αὐτὴ ἤρεσεν εἰς τὸν Φαραὼ καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ἰωσήφ· «σὲ καθιστῶ ἀπὸ σήμερον ἀρχοντα, ἐπιστάτην ἐπὶ τοῦ σίτου, πάσης τῆς Αἴγυπτου». Ἔξήγαγε δὲ τὸν δακτύλιόν του ἐκ τῆς χειρός του ὁ Φαραὼ καὶ ἔθεσεν αὐτὸν εἰς τὸν δάκτυλον τοῦ Ἰωσήφ, εἰς ἔνδειξιν τῆς ἔξουσίας αὐτοῦ. Διέταξε δὲ καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν μὲ βυσίνην στολήν, ὅπως ἐνεδύοντο οἱ ἀξιωματοῦχοι τοῦ Φαραὼ, καὶ ἔθεσεν εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ χρυσοῦν περιδέραιον, σύμβολον τῆς ἔξουσίας αὐτοῦ. Μετὰ ταῦτα ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐφ' ἀμάξης καὶ διέταξε νὰ περιαγάγουν αὐτὸν ἀνὰ τὴν πόλιν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ. Κήρυξ δὲ ἐκήρυττε πρὸς τὸν λαόν τὸ δόνομα τοῦ νέου ἀρχοντος καὶ τὸ ἀξιωμά του, ὡς συνηθίζετο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

’Ο Ἰωσήφ, μόλις ἀνέλαβε τὴν ὑπηρεσίαν τῆς συγκεντρώσεως σιτηρῶν κατὰ τὰ ἔτη τῆς εὔφορίας, διεξήγαγε αὐτὴν μὲ πολλὴν φιλοτιμίαν καὶ σύνεσιν. ”Ἐκτισε πολλὰς καὶ μεγάλας ἀποθήκας εἰς πολλὰ μέρη τῆς Αἴγυπτου. ”Οταν δὲ ἥλθον τὰ ἔπτὰ ἔτη τῆς εὔφορίας, συνεκέντρωσεν εἰς αὐτὰς πολλὰ σιτηρά, ὡστε νὰ δύνανται νὰ ἐπαρκέσουν κατὰ τὰ ἔτη τῆς ἀφορίας καὶ διὰ τὸν Αἴγυπτιακὸν λαόν καὶ διὰ τοὺς ξένους λαούς, οἱ ὅποιοι θὰ ἥρχοντο νὰ ἀγοράσουν ἐκεῖ σῖτον.

Τοιουτοτρόπως βλέπομεν δτι ὁ Ἰωσήφ μὲ τὴν ἀρετὴν

του καὶ τὴν βιόθειαν τοῦ Θεοῦ ἔγινεν ἄρχων τῆς Αἰγύπτου καὶ πάντες ἐσέβοντο καὶ ἐτίμων αὐτόν.

21. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσὴφ ἔρχονται εἰς Αἴγυπτον διὰ νὰ ἀγοράσουν σῖτον

“Οταν παρῆλθον τὰ ἔπτα ἔτη τῆς εὐφορίας, ἐπηκολούθησαν τὰ ἔπτα ἔτη τῆς ἀφορίας καὶ δυστυχίας, ὅχι μόνον εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἄλλας πέριξ αὐτῆς χώρας. Οἱ κάτοικοι ὅμως τῆς Αἰγύπτου δὲν ἔπασχον ἐκ πείνης, διότι, ὡς εἰδομεν, ὁ Ἰωσὴφ εἶχεν ἀποθηκεύσει σιτηρά πολλά, κατὰ τὰ ἔτη τῆς εὐφορίας. Ἡσαν δὲ τόσα τὰ ἀποθηκευμένα σιτηρά εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὥστε ὁ Ἰωσὴφ ἐπώλει καὶ εἰς ξένους λαούς, οἱ ὄποιοι ἤρχοντο καὶ ἡγοράζον.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ εἰς τὴν Χαναὰν ἔγινεν ἀφορία καὶ πεῖνα, οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ, ὅταν ἔμαθον διότι εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐπωλεῖτο σῖτος, ἀπεφάσισάν νὰ ἔλθουν ἐκεῖ νὰ ἀγοράσουν.

Ἐλαβον λοιπὸν χρήματα καὶ καμήλους καὶ ἔξεκίνησαν διὰ τὴν Αἴγυπτον ἄφησαν δε πλησίον τοῦ πατρός των τὸν μικρότερον ἀδελφόν αὐτῶν, τὸν Βενιαμίν.

Οταν οἱ δέκα υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ ἔφθασαν εἰς Αἴγυπτον, παρουσιάσθησαν ἐνώπιον τοῦ Ἰωσὴφ, ὁ ὄποιος, ὡς ἄρχων, θὰ ἐπέτρεπεν ἢ ὅχι τὴν πώλησιν σίτου εἰς ξένους. Ἀμέσως προσεκύνησαν αὐτὸν καὶ παρεκάλεσαν νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτοὺς νὰ ἀγοράσουν σῖτον.

Ο Ἰωσὴφ ἀνεγνώρισε τοὺς ἀδελφούς του, ἐν φῷ ἐκεῖνοι δὲν τὸν ἀνεγνώρισαν. Τοῦτο συνέβη διότι ὁ Ἰωσὴφ εἶχεν ἀρκετὰ μεγαλώσει, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς πωλήσεώς του, καὶ διότι παρουσιάσθη εἰς αὐτοὺς ὡς ἄρχων, μὲ τὴν ἡγεμονίκήν στολὴν τοῦ ἀξιώματος, τὴν ὄποιαν ἐφόρει. Οὐδέποτε δὲ ἐφαντάζοντο οἱ ἀδελφοί του διότι ὁ Ἰωσὴφ ἔγινεν ἄρχων καὶ ἡγεμὼν τῆς Αἰγύπτου.

Ο Ἰωσὴφ δὲν ἐφανερώθη ποῖος ἦτο, ἀλλά, διὰ νὰ δοκιμάσῃ αὐτούς, τοὺς ἤρωτησε ποῖοι ἦσαν καὶ πόθεν ἤρχοντο καὶ διὰ ποῖον σκοπόν. Ἐκεῖνοι δε ἀπήντησαν διότι ἥλθον ἐκ Χαναὰν διὰ νὰ ἀγοράσουν σῖτον, διότι εἶνε καὶ οἱ δέκα ἀδελφοί, τέκνα τοῦ Ἰακώβ. Ἐπίσης εἶπον εἰς αὐτὸν διότι

ἥσαν δώδεκα ἀδελφοί, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν εῖς, Ἱωσὴφ ὀνομαζόμενος, ἀπέθανεν, ὁ δὲ μικρότερος ὅλων, ὁ Βενιαμίν, ἔμεινεν εἰς τὴν πατρίδα, πλησίον τοῦ γέροντος πατρός των.

Οἱ Ἱωσὴφ τότε εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὅτι δὲν τοὺς πιστεύει δι’ ὅσα λέγουν· διότι νομίζει ὅτι αὐτοὶ εἶνε κατάσκοποι καὶ ἀπεσταλμένοι ξένου βασιλέως, διὰ νὰ κατασκοπεύσουν τὴν χώραν του.

Οἱ ἀδελφοί του διεμαρτυρήθησαν διὰ τὴν κατηγορίαν αὐτὴν καὶ διεβεβαίουν αὐτὸν ὅτι ἥλθον μόνον καὶ μόνον νὰ ἀγοράσουν σῖτον.

Οἱ Ἱωσὴφ προσεποιεῖτο τὸν ὡργισμένον καὶ διέταξε νὰ φυλακίσουν αὐτούς. Εἰς τὴν φυλακὴν οἱ ἀδελφοὶ ἔλεγον μεταξύ των καὶ εἰς τὴν γλώσσαν των, «δίκαια πάσχομεν, διότι καὶ ἡμεῖς ἐφέρθημεν κακῶς πρὸς τὸν ἀδελφόν μας Ἱωσὴφ καὶ πρὸς τὸν πατέρα μας».

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας διέταξεν ὁ Ἱωσὴφ καὶ ἐξήγγυον αὐτοὺς ἐκ τῆς φυλακῆς καὶ τοὺς εἶπεν ὅτι ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ εἰς αὐτοὺς σῖτον καὶ νὰ τοὺς ἐπιτρέψῃ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν χώραν των. Τοῦτο ὅμως θὰ πράξῃ, ἐάν ὑποσχεθούν εἰς αὐτὸν ὅτι θὰ φέρουν, εἰς δεύτερον ταξείδιόν των, καὶ τὸν μικρότερον ἀδελφὸν αὐτῶν, τὸν Βενιαμίν, διὰ νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὅσα εἶπον ἥσαν ἀληθῆ. Οἱ ἀδελφοί του ὑπεσχέθησαν νὰ φέρουν καὶ τὸν Βενιαμίν. ὁ δὲ Ἱωσὴφ εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὅτι θὰ κρατήσῃ πλησίον του ἐνα τοιούτον ὡς δημηρον, ἔως ὅτου ἐκπληρώσουν τὴν ὑπόσχεσίν των αὐτήν· ὡς τοιούτον δὲ ἐκράτησε τὸν Συμεῶνα.

Μετὰ ταῦτα διέταξε καὶ ἐγέμισαν τοὺς σάκκους των σίτου καὶ εἶπεν εἰς τοὺς ὑπηρέτας του νὰ θέσουν κρυφίως ἐντὸς τῶν σάκκων ἔκάστου καὶ τὰ χρήματα, τὰ δποῖα ἔδωκαν διὰ τὸν σῖτον.

“Οταν τὰ πάντα ἥτοι μάσθησαν, οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἱωσὴφ παρέλαβον τὸν σῖτον καί, ἀφοῦ προσεκύνησαν αὐτόν, ἀνεχώρησαν καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Χαναάν. “Οταν ἔφθασαν εἰς τὴν πατρίδα των καὶ ἐκένωσαν τοὺς σάκκους, μὲ ἔκπληξιν εἶδον τὰ χρήματα ἐντὸς αὐτῶν καὶ δὲν ἦδύναντο

νὰ ἔξηγήσουν τὸ πρᾶγμα. Διηγήθησαν δὲ εἰς τὸν πατέρα τῶν δόσα συνέβησαν εἰς Αἴγυπτον καὶ τὰ περὶ τοῦ Συμεωνος· εἶπον δὲ εἰς αὐτὸν τὴν ύπόσχεσιν, τὴν ὅποιαν ἔδωκαν εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ σίτου περὶ τοῦ Βενιαμίν.

Τοῦτο ἐλύπησε τὸν Ἰακώβ καὶ τὸ ἀπέδωκεν εἰς τιμωρίαν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἀπάτην αὐτοῦ κατὰ τοῦ πατρός του καὶ τὴν ἀδικίαν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἡσαῦ.

**22. Λεύτερον ταξιδίου τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσήφ
εἰς Αἴγυπτον
Φανέρωσις τοῦ Ἰωσήφ εἰς αὐτοὺς**

“Οταν ἐτελείωσεν ὁ σῖτος, τὸν ὅποιον ἔφερον οἱ υἱοὶ τοῦ Ιακώβ ἐξ Αἴγυπτου, ἥτο ἀνάγκη να μεταβοῦν πάλιν ἐκεὶ διὰ νὰ ἀγοράσουν ἄλλον.” Επρεπε δὲ νὰ λάβουν μαζί των καὶ τὸν Βενιαμίν, ὅπως εἶχον ύποσχεθῆ πρὸς τὸν Ἰωσήφ.

‘Ο Ἰακώβ ὅμως κατ’ οὐδένα λόγον ἐπείθετο νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτοὺς νὰ λάβουν μαζί των καὶ τὸν Βενιαμίν.’ “Ελεγε δὲ εἰς αὐτούς· μὲ στερεῖτε τῶν τέκνων μου· ὁ Ἰωσήφ δὲν ζῇ πλέον, δ Συμεὼν δὲν ἐπέστρεψεν ἐκ τῆς Αἴγυπτου· θέλετε καὶ τὸν Βενιαμίν, ὃστε νὰ μὲ στερήσητε· καὶ αὐτοῦ; Διατὶ μὲ ρίπτετε εἰς τὰς συμφορὰς αὐτὰς καὶ τὰς λύπας;

‘Ο Ρουβίν ὅμως, δ μεγαλύτερος τῶν ἀδελφῶν, κατόπιν δὲ καὶ ὁ Ιούδας, καθησύχαζον αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι οὐδὲν κακὸν θὰ πάθῃ ὁ Βενιαμίν καὶ ὅτι αὐτοὶ ἀναλαμβάνουν καὶ υπόσχονται νὰ ἐπαναφέρουν αὐτὸν σῶον ὡς καὶ τὸν Συμεὼνα. Καὶ τὰ λοιπὰ τέκνα τοῦ Ἰακώβ ύπεσχέθησαν τοῦτο εἰς αὐτὸν καὶ τὸν παρεκάλουν νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτούς νὰ λάβουν μαζί των καὶ τὸν Βενιαμίν. Παρέστησαν δὲ εἰς αὐτὸν ὅτι τοῦτο ἥτο μεγάλη ἀνάγκη καὶ διὰ νὰ ἐλευθερωθῆ ὁ Συμεὼν καὶ διὰ νὰ μὴ θεωρηθοῦν αὐτοὶ ἔχθροι τῆς Αἴγυπτου καὶ συλληφθοῦν ὡς κατάσκοποι.

Τέλος δ Ἰακώβ ἐπείσθη καὶ ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς καὶ παρέλαβον τὸν Βενιαμίν καὶ ἔφυγον διὰ τὴν Αἴγυπτον.

“Οταν ἔφθασαν ἐκεῖ, παρουσιάσθησαν εἰς τὸν Ἰωσήφ, τὸν προσεκύνησαν καὶ παρουσίασαν εἰς αὐτὸν τὸν Βενιαμίν, διὰ νὰ ἀφήσῃ ἐλεύθερον τὸν Συμεῶνα καὶ διὰ νὰ πιστεύσῃ εἰς αὐτοὺς ὅτι δέν ἥσαν κατάσκοποι.

‘Ο Ἰωσήφ τοὺς ἔδεχθη τότε φιλικῶς, τοὺς ἔχαιρέτησε καὶ τοὺς ἡρώησε διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ πατρός των. “Οταν δὲ εἶδε τὸν Βενιαμὶν εἶπε πρὸς αὐτόν. «ὁ Θεός νὰ σὲ ἐλεήσῃ, ὁ τέκνον». Ἐπειδὴ δὲ συνεκινήθη πολύ, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ πολλὴν ὤραν ἐκεῖ, διὰ νὰ μὴ γίνῃ ἀντιληπτός ύπο τῶν ἀδελφῶν του.

Μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ ἔνιψε τὸ πρόσωπόν του, ἔξῆλθε καὶ ἐκάλεσεν αὐτοὺς πάντας εἰς γεῦμα εἰς τὸν οἶκον του. Ἔκει ὁ ἔδιος ἐτοποθέτησεν ἔνα ἔκαυτον ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν τράπεζαν καθ’ ἥλικίαν, ὃστε οἱ ἀδελφοί του ἡπόρουν διὰ τοῦτο καὶ ἐθαύμαζον, ἔκπληκτοι δὲ παρετήρουν ὁ εἰς τὸν ἄλλον. Διέταξε δὲ ὁ Ἰωσήφ τοὺς ὑπηρέτας νὰ βάλουν εἰς τὸ πινάκιον τοῦ Βενιαμὶν πενταπλασίαν μερίδα, διὰ νὰ δοκιμάσῃ αὐτούς, ἐὰν ἀκόμη ἥσαν φθονεροί.

Μετὰ τὸ γεῦμα διέταξε τὸν ἐπιστάτην του νὰ γεμίσῃ τοὺς σάκκους των σίτου καὶ νὰ θέσῃ ἐντὸς αὐτῶν κρυφίως τὰ χρήματά των, τὰ ὅποια ἔδωσαν διὰ τὴν τιμὴν αὐτοῦ. Εἰς δὲ τὸν σάκκον τοῦ φορτίου, τὸ ὅποιον ὠδήγηει ὁ Βενιαμίν, διέταξε νὰ θέσῃ τὸ ἀργυροῦν ποτήριον, μὲ τὸ ὅποιον ἔπινεν ὁ ἔδιος ὁ Ἰωσήφ.

“Οταν ἡτοιμάσθησαν τὰ πάντα, οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἔλαβον τὰ φορτία αὐτῶν καὶ ἀνεχώρησαν διὰ τὴν πατρίδα των.

Μόλις ὅμως εἶχον ἔξέλθει τῆς πόλεως, ἀπεσταλμένοι τοῦ Ἰωσήφ ἔσπευσαν καὶ κατέφθασαν αὐτοὺς καὶ εἶπον: εἰς ἀπὸ σᾶς ἔκλεψε τὸ ποτήριον τοῦ ἄρχοντος. Τότε πάντες διεμαρτυρήθησαν καὶ ἔλεγον νὰ γίνῃ ἔρευνα εἰς αὐτούς· ἐκεῖνος δέ, εἰς τὸν ὅποιον θὰ εύρισκετο τὸ ποτήριον νὰ θανατωθῇ, οἱ δὲ λοιποὶ νὰ γίνουν δοῦλοι τοῦ ἄρχοντος. Οἱ ἀπεσταλμένοι ἤρευνησαν τοὺς σάκκους καὶ εὗρον τὸ ποτήριον εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμίν. Ἐκπληκτοί καὶ τεταραγμένοι πάντες, ἐπέστρεψαν καὶ παρουσιάσθησαν εἰς τὸν

Ίωσήφ, ό όποιος εἶπε πρὸς αὐτούς: «διατὶ ἐφέρθητε τοι-
ουτοτρόπως; Ἐκεῖνος, εἰς τὸν σάκκον τοῦ ὄποίου εὔρεθη
τὸ ποτήριον, θά μείνῃ δοῦλος μου, οἱ ἄλλοι ἀπέλθετε εἰς
τὴν χώραν σας».

Τότε οἱ ἀδελφοί του παρέστησαν εἰς αὐτὸν τὴν μεγά-
λην ἀγάπην τοῦ πατρός των πρὸς τὸν Βενιαμὶν καὶ διηγή-
θησαν μετὰ πόσης δυσκολίας ἐπείσθη ὁ πατήρ των νὰ
ἀφῆσῃ αὐτὸν νὰ ἔλθῃ μαζί των. Διὰ τοῦτο, εἶπον, ἐὰν δὲν
ἐπιστρέψῃ ὁ Βενιαμὶν εἰς τὴν πατρίδα του, ὁ γέρων πατήρ
των θὰ ἀποθάνῃ ἐκ τῆς λύπης του. Ὁ Ἰούδας παρεκάλει
τὸν Ίωσήφ νὰ μείνῃ αὐτὸς δοῦλος του ἀντὶ τοῦ Βενιαμίν,
διὰ νὰ μὴ ἀποθάνῃ ὁ πατήρ των.

Ο Ίωσήφ δὲν ἤδυνήθη νὰ κρατηῇ περισσότερον καὶ
μὲ φωνὴν πλήρῃ συγκινήσεως λέγει πρὸς αὐτούς: «ἔγω
εἰμαι ὁ ἀδελφός σας Ίωσήφ, τὸν ὄποιον ἐπωλήσατε· ζῆ
λοιπὸν ὁ πατήρ μου;» Μὲ τοὺς λόγους αὐτούς ὁ Ίωσήφ
ἔξεδήλωσε τὴν μεγάλην ἀγάπην αὐτοῦ πρὸς τὸν πατέρα
του. Καὶ ἀμέσως ἐνηγκαλίσθη τὸν μικρὸν Βενιαμίν, κατε-
φίλει αὐτὸν ἐπὶ πολλὴν ὥραν καὶ ἔκλαιεν ἐκ συγκινήσεως.
Μόλις ἤκουσαν τοῦτο οἱ ἀδελφοί του, ἔξήγησαν πάντα
ὅσσα είχον γίνει καὶ ἐφοβήθησαν μήπως τιμωρήσῃ αὐτούς,
διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν συμπεριφοράν των. Ἀλλ' ὁ Ίωσήφ
εἶπεν εἰς αὐτούς ὅτι τοὺς συγχωρεῖ· τοὺς ἐφίλησε δὲ καὶ
τοὺς ἡρώτησε περισσότερα περὶ τοῦ πατρός των καὶ τῆς
οἰκογενείας των. Συνέστησε δὲ αὐτούς εἰς τὸν Φαραὼ
καὶ τοὺς εἶπε νὰ ὑπάγουν εἰς τὴν Χαναάν καὶ νὰ ἀναγ-
γείλουν εἰς τὸν πατέρα των ὅτι ὁ Ίωσήφ ζῆ καὶ εἴναι ἄρ-
χων τῆς Αἴγυπτου. Ἐδωκε δὲ εἰς αὐτούς πολλὰ δῶρα διὰ
τὸν πατέρα του.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ πεῖνα ἐπρόκειτο νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ ἔτη ἀ-
κόμη, συνεβούλευσεν αὐτούς, κατ' ἐπιθυμίαν καὶ τοῦ Φα-
ραώ, νὰ πείσουν τὸν πατέρα των καὶ νὰ παραλάβουν αὐ-
τόν, τὰς οἰκογενείας των καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντά των καὶ
νὰ ἔλθουν εἰς Αἴγυπτον, δπου καὶ νὰ ἐγκατασταθοῦν.

Οἱ ἀδελφοί τοῦ Ίωσήφ πλήρεις χαρᾶς ἀνεχώρησαν καὶ

ῆλθον εἰς τὴν Χαναάν, ὅπου διηγήθησαν εἰς τὸν Ἰακώβ ὅσα συνέβησαν εἰς Αἴγυπτον καὶ ἀνήγγειλαν εἰς αὐτὸν ὅτι ὁ υἱός του Ἰωσήφ ἔζη καὶ ἥτο ἄρχων τῆς Αἴγυπτου. "Εδωκαν δὲ εἰς αὐτὸν καὶ τὰ δῶρα, τὰ ὅποια τοῦ ἔστειλεν

Φανέρωσις τοῦ Ἰωσήφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ

ὁ Ἰωσήφ, καὶ τοῦ ἀνεκοίνωσαν ὅσα ὁ Ἰωσήφ συνέστησε περὶ τῆς μεταβάσεως καὶ ἐγκαταστάσεως αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον.

Ο Ιακώβ ἔχάρη πολύ, διότι ἔμαθεν ὅτι ὁ Ἰωσήφ ζῆι, καὶ ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς Αἴγυπτον, πλησίου τοῦ υἱοῦ του.

23. Ὁ Ιακὼβ μετὰ τῶν οἰών του ἔρχεται εἰς Αἴγυπτον

Μετά τινα χρόνων ὁ Ιακὼβ μετὰ τῶν οἰών του καὶ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν καὶ μεθ' ὅλων τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν ἔφυγεν ἐκ τῆς Χαναάν καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Μετὰ πορείαν πολλῶν ἡμερῶν, ἔφθασε παρὰ τὰ νότια σύνορα τῆς Παλαιστίνης εἰς τὴν πόλιν **Βηρσαβεέ**. Αὗτη ἐκαλεῖτο καὶ «φρέαρ τοῦ ὄρκου», διότι ἐκεῖ ὁ Ἀβραάμ ἔκαμε συνθήκην μὲ τὸν βασιλέα Ἀβιμέλεχ νὰ μὴ βλάψῃ ὁ εἰς τὸν ἄλλον. Ἐκεῖ ὁ Ιακὼβ ἐθυσίασε πρὸς τὸν Θεόν, ὃ δὲ Θεός ὑπεσχέθη πρὸς αὐτὸν ὅτι θὰ πληθύνῃ τοὺς ἀπογόνους του εἰς Αἴγυπτον, καὶ θὰ ἐπαναφέρῃ αὐτοὺς εἰς τὴν Χαναάν.

Πλησίον τῆς Βηρσαβεέ ἦσαν τὰ σύνορα τῆς Αἴγυπτου. Διὰ τοῦτο ἐκεῖ συνήντησεν ὁ Ιακὼβ ἀπεσταλμένους τοῦ Ἰωσήφ καὶ τοῦ Φαραώ. Οὗτοι ἀνέμενον αὐτὸν μὲ ἀμάξας καὶ τροφὰς δι' ὅλους καὶ παρέλαβον αὐτούς καὶ συνώδευσαν εἰς Αἴγυπτον.

“Οταν δὲ ἐπλησίαζον εἰς τὴν πόλιν, δπου διέμενεν ὁ Ἰωσήφ, ἀπεσταλμένοι ἥλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἀνήγγειλαν τὴν ἄφιξιν τοῦ πατρός του.

Ἄμεσως ὁ Ἰωσήφ ἀνέβη εἰς τὸ ἀρμα αὐτοῦ καὶ ἔξῆλθε πρὸς ὑποδοχὴν καὶ συνάντησιν τοῦ πατρός του. “Οταν δὲ συνηντήθη μετ' αὐτοῦ ἐνηγκαλίσθησαν καὶ ἐπὶ πολλὴν ὕραν ἔκλαιον καὶ οἱ δύο ἐκ συγκινήσεως καὶ χαρᾶς. Μετὰ ταῦτα ὠδήγησεν ὁ Ἰωσήφ τὸν πατέρα του καὶ τοὺς ἀδελφούς του εἰς τὴν πόλιν, δπου παρουσίασεν αὐτούς εἰς τὸν Φαραώ. Οὗτος πολὺ ἡύχαριστήθη καὶ ὤρισεν ὡς κατοικίαν τοῦ Ἰωσήφ, μετὰ τοῦ πατρός του καὶ τῶν ἀδελφῶν του, τὴν εὔφορον χώραν τῆς Αἴγυπτου Γεσέν· κατὰ πολλούς δὲ ἄλλους τρόπους ἐφρόντισε περὶ αὐτῶν.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον ὁ Ἰακὼβ ἔζησεν ἀκόμη δεκαεπτά
ἔτη· ὅταν δὲ ἡ σθάνθη τὸ τέλος του, ἐκάλεσε τοὺς υἱούς του
καὶ τοὺς υἱούς τοῦ Ἰωσήφ, τὸν Μανασσῆν καὶ τὸν Ἐφραΐμ,
ώς καὶ τοὺς λοιποὺς ἐγγόνους του καὶ ηύλογισεν αὐτοὺς
καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν.

“Οταν δὲ ηύλογει τὸν Ἰούδαν, ἐκ τῶν ἀπογόνων τοῦ
ὅποίου ἐπρόκειτο νὰ γεννηθῇ ὁ Μεσσίας, εἶπε τοὺς ἑξῆς
προφητικοὺς λόγους. «’Ιούδα, οἱ ἀδελφοὶ σου θὰ σὲ ἐπαι-
νέσουν καὶ θὰ νικήσῃς τοὺς ἔχθρούς σου. Οἱ υἱοὶ τοῦ πα-
τρός σου θὰ σὲ προσκυνήσουν. Δὲν θὰ λείψῃ ἄρχων ἐκ
τοῦ Ἰούδα, μέχρις οὗ ἔλθῃ ἐκεῖνος, δόστις θὰ εἶναι ἡ προσ-
δοκία καὶ ἡ ἐλπὶς τῶν ἐθνῶν».

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἔξηπλωθῇ ὁ Ἰακὼβ ἐπὶ τῆς
κλίνης του καὶ ἀπέθανεν. «Ο Ἰωσήφ καὶ οἱ ἀδελφοὶ του
κατεφίλησαν αὐτὸν καὶ ἔκλαυσαν πολὺ διὰ τὸν θάνα-
τον του.

Ἐπειδὴ δέ, κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ πατρός των,
ἐπρεπε νὰ θάψουν αὐτὸν εἰς Χαναάν, ἐταρίχευσαν τὸ
σῶμα αὐτοῦ καὶ μετέφερον αὐτὸν πάντες οἱ ἀδελφοί, μετὰ
τοῦ Ἰωσήφ καὶ πολλῆς ἀκολουθίας, εἰς Χαναάν, δῆτας καὶ
τὸν ἔθαψαν παρὰ τὴν Χεβρών.

Μετὰ ταῦτα ἐπέστρεψεν ὁ Ἰωσήφ καὶ οἱ ἀδελφοί του
εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅπου ἔζησε πολλὰ ἔτη εύτυχῆς καὶ τιμώ-
μενος ὑπὸ πάντων.

“Οταν δὲ ἐγήρασε πολὺ καὶ προησθάνθη τὸν θάνατόν
του, προεῖπεν εἰς τοὺς ἀπογόνους του ὅτι ὁ Θεός θὰ τοὺς
ἐπισκεφθῇ μίαν ἡμέραν εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ θὰ τοὺς ἐ-
παναφέρῃ εἰς τὴν γῆν Χαναάν. Παρήγγειλε δὲ εἰς αὐ-
τοὺς νὰ μεταφέρουν τότε μαζί των καὶ τὰ δύτα αὐτοῦ
καὶ νὰ θάψουν αὐτά πλησίον τῶν δύτων τῶν προγό-
νων του.

‘Αφοῦ εἶπεν αὐτὰ ὁ Ἰωσήφ, ἀπέθανεν εἰς βαθύτατον
γῆρας.

ΜΕΡΟΣ Γ'.

ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ ΕΙΣ ΑΙΓΥ-
ΠΤΟΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΜΩ·Υ·ΣΕΩΣ
ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΕΠΑΝΟΔΟΥ ΑΥΤΩΝ ΕΙΣ ΧΑΝΑΑΝ

24. Καταπίεσις των Ἰσραηλιτῶν ὥπερ τῶν Αἰγυπτίων. Γέννησις καὶ σωτηρία τοῦ Μωϋσέως.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον οἱ Ἰσραηλῖται ἐπληθύνθησαν πολὺ. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωσήφ, ἀφοῦ παρῆλθον πολλὰ ἔτη, ἐλησμονήθησαν αἱ ύπηρεσίαι, τὰς ὅποιας αὐτὸς προσέφερεν εἰς τὴν χώραν τῆς Αἰγύπτου. Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἤρχισαν νὰ μισοῦν καὶ νὰ φθονοῦν τούς πληθυνομένους καὶ εὐτυχοῦντας Ἰσραηλίτας. Οἱ Φαραὼ ὑπώπτευον αὐτούς καὶ ἐφοβοῦντο μήπως ποτὲ καταλάβουν τὴν ἔξουσίαν τῆς χώρας καὶ ὑποδουλώσουν τούς Αἰγυπτίους.

Διὰ ταῦτα, ὅτε Φαραὼ τῆς Αἰγύπτου ἔγινεν ὁ Σέσω-
στρις ἢ Ῥαμσῆς ὁ Β'. (1350-1300 π. χ.), περὶ τὰ 420 δη-
λαδὴ ἔτη μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν εἰς Αἴγυπτον τοῦ Ἰακὼβ
καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, κατεδίωξε πολὺ τούς Ἐβραίους. Ὁ
Φαραὼ οὗτος διέταξε νὰ υποβάλλωνται οἱ Ἐβραῖοι εἰς
βαρυτάτας ἐργασίας, καὶ σκληράς στερήσεις, διὰ νὰ ἀσθε-
νοῦν καὶ ἀποθνήσκουν καὶ νὰ μὴ πληθύνωνται περισσό-
τερον. Ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ μέτρου τούτου οὐδὲν κατώρθωσε,
διότι οἱ Ἐβραῖοι ἐπληθύνοντο πολὺ.

Ἐνεκα τούτου ὁ Φαραὼ διέταξε τὰς μαίας τῆς Αἰγύ-
πτου καὶ τὰς Ἐβραίας μητέρας νὰ βίπτουν εἰς τὸν Νεῖ-

λον ποταμὸν πᾶν γεννώμενον ἄρρεν τέκνον τῶν Ἰσραηλιτῶν ἥ νὰ φονεύουν αὐτό.

Κατ' ἑκείνην τὴν ἐποχὴν ἡ Ἰωχαβίδ, γυνὴ ἐνὸς Ἰσραηλίτου, Ἀβραὰμ καλούμενου, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Λευΐ, ἐγένενησεν ἐν ὥραῖσιν ἄρρεν τέκνον, τὸ ὄπεῖον ἐλυπήθη νὰ φονεύσῃ καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἔκρυπτεν ἐπὶ τρεῖς μῆνας.

Ἐπειδὴ ὅμως τὸ παιδίον ἐμεγάλωνε καὶ ἔκλαιεν, ὥστε νὰ ἀκούεται, δὲν ἡδυνήθη νὰ τὸ κρύψῃ περιυσσότερον. Διὰ τοῦτο τὸ ἔθεσεν ἐντὸς καλῶς πισσωμένου κανίστρου καὶ τὸ ἔδωκεν εἰς τὴν ἀδελφήν του **Μαριάμ**, νὰ τὸ φέρῃ καὶ νὰ τὸ θέσῃ εἰς τὴν ὅχθην τοῦ Νείλου ποταμοῦ, ἐκεῖ δὲ νὰ κρυβῇ καὶ νὰ παρακολουθήσῃ αὐτό, τὶ θὰ ἀπογίνη.

Πράγματι ἡ Μαριάμ ἔφερε τὸ κάνιστρον μὲ τὸ παιδίον καὶ τὸ ἐτοποθέτησε παρὰ τὴν ὅχθην τοῦ Νείλου ποταμοῦ, ἐκρύβη δὲ ἐντὸς τῶν θάμνων καὶ ἐκεῖθεν παρηκολούθει τὶ ἔμελλε νὰ γίνη νὸ παιδίον.

Μετ' ὀλίγον, εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ Νείλου ποταμοῦ κατέφθασεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραὼ μὲ τὰς δούλας της, διὰ νὰ λουσθῇ εἰς τὸν ποταμόν. Ἐκεὶ ἥκουσαν φωνὰς παιδίου καὶ ἔσπευσαν πρὸς τὸ μέρος τῶν φωνῶν· εὗρον δὲ ἐκεῖ τὸ παιδίον, τὸ ὄποιον αἱ δοῦλαι παρέλαβον καὶ παρουσίασαν εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ Φαραὼ.

Αὕτη, μόλις εἶδεν αὐτό, τὸ ἐλυπήθη καὶ εἶπε· «τοῦτο θὰ εἶνε ἐκ τῶν παιδίων τῶν Ἰσραηλιτῶν». Ἀπεφάσισε δὲ νὰ τὸ σώσῃ καὶ παρέλαβεν αὐτὸν καὶ τὸ ὠνόμασε **Μωϋσῆν**, δηλαδὴ ὑδατόσωστον, ἐπειδὴ ἐσώθη ἐκ τοῦ ὕδατος.

Ἡ ἀδελφὴ τοῦ παιδίου Μαριάμ, μόλις εἶδεν αὐτά, ἔσπευσε πρὸς τὴν θυγατέρα τοῦ Φαραὼ καὶ ἤρωτησεν αὐτὴν μήπως ἥθελε γὰρ τῆς φέρῃ καμμίαν τροφὸν διὰ τὸ παιδίον. Ἡ βασιλόπαις ἐδέχθη καὶ ἡ Μαριάμ ἔσπευσε καὶ εἶδοποίησε τὴν μητέρα της, τὴν ὄποιαν καὶ παρουσίασεν εἰς τὴν βασιλόπαιδα.

Αὕτη παρέδωκεν εἰς αὐτὴν τὸν Μωϋσῆν, νὰ τὸν θηλάσῃ ἀντὶ ἀμοιβῆς, καὶ νὰ τὸν παραδώσῃ εἰς αὐτὴν, ὅταν μεγαλώσῃ πλέον ἀρκετά.

Τοῦτο ἐδέχθη ἑκείνη καὶ παρέλαβε τὸ τέκνον της καὶ

Ο Μωϋσῆς σώζεται ἀπὸ τῶν ὑδάτων

τὸ ἀνέθρεψε, κατόπιν τῆς ἀδείας τῆς βασιλόπαιδος, μέχρις
ὅτου ἔγινε παῖς. Μετὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὴν θυ-
γατέρα τοῦ Φαραώ.

Αὕτη παρέλαβε τὸν Μωϋσῆν εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ ἀνέ-
τρεφεν αὐτὸν ἐκεῖ· ὡρισε δὲ λερεῖς Αἴγυπτίους καὶ σοφούς,
οἵ διοιοὶ ἐδίδαξαν αὐτὸν πᾶσαν τὴν σοφίαν τῆς Αἴγυπτου.

Τοιουτοτρόπως ὁ Μωϋσῆς ἐσώθη καὶ ἀνετράφη· ηὔξα-
νε δὲ καὶ ἀνεπτύσσετο μεγάλως εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ
Φαραώ.

25. Φορὴ τοῦ Μωϋσέως ἐξ Αἴγυπτου καὶ κλήσις ἀποῦ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἐξαγάγῃ τοὺς Ἐβραίους ἐξ αὐτῆς

Ο Μωϋσῆς ἀνετράφη καὶ ἐμορφώθη εἰς τὰ ἀνάκτορα
τοῦ Φαραώ μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεώς του καὶ ἔμαθε τὴν
Αἴγυπτιακήν γλῶσσαν καὶ σοφίαν.

Ἐν τούτοις ἐγνώριζεν ὅτι κατήγετο ἐκ τῶν Ἰσραηλι-
τῶν καὶ πολὺ συνεπάθει τοὺς δόμοεθνεῖς του, διὰ τὰς τυ-
ραννίας καὶ τὰς πιέσεις, τὰς δόπιας ύφισταντο ύπὸ τῶν
Αἴγυπτίων.

“Οταν ᾧτο τεσσαράκοντα περίπου ἐτῶν, εἶδε μίαν ἡμέ-
ραν ἔνα Αἴγυπτιον, ὁ δόπιος ἔδερε οἰκληρῶς ἔνα Ἰσραη-
λίτην, καὶ ἐπενέβη διὰ νὰ χωρίσῃ αὐτοὺς καὶ σώσῃ τὸν
δόμοεθνῆ του. ‘Ἄλλ’ ὁ Αἴγυπτιος ὥρμησεν ἐναντίον τοῦ
Μωϋσέως μὲ σκοπὸν νὰ φονεύσῃ αὐτόν. ‘Ο Μωϋσῆς δόμως
προλαβὼν ἐφόνευσε τὸν Αἴγυπτιον καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν
ἐντὸς τῆς ἄμμου. Παρεκάλεσε δὲ τὸν Ἰσραηλίτην νὰ κρα-
τήσῃ τὴν πρᾶξιν του ἐκείνην μυστικήν, διὰ νὰ μὴ γνωσθῇ
καὶ τιμώρηθῇ ύπὸ τοῦ Φαραώ.

‘Ἀλλά, μετά τινας ἡμέρας, εἶδε καθ’ ὁδὸν δύο Ἰστραη-
λίτας νὰ φιλονικοῦν καὶ νὰ συμπλέκωνται καὶ ἐπενέβη νὰ
τοὺς χωρίσῃ. Τότε ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν εἶπε πρὸς τὸν Μωϋ-
σῆν: «Μήπως θέλης νὰ μᾶς φονεύσῃς δόμως ἐφόνευσες πρὸ
ἡμερῶν τὸν Αἴγυπτιον»;

Τοῦτο μόλις ἥκουσεν δὲ Μωϋσῆς ἐνόησεν ὅτι ἡ πρᾶξις του ἐκείνη δὲν ἔμεινε μυστική, ἀλλ' ἔγνώσθη. ἔκρινε δὲ καλὸν νὰ φύγῃ ἐξ Αἰγύπτου, πρὶν μάθη αὐτὴν καὶ δὲ Φαραὼ, δὲ ὅποιος θὰ ἐτιμώρει αὐτὸν αὐστηρῶς,

Ἐκ τῆς Αἰγύπτου δὲ Μωϋσῆς ἥλθεν εἰς τὴν χώραν Μαδιὰμ καὶ ἐκεῖ ἀνέλαβε ὑπηρεσίαν ιελησίον ἐνὸς Ἱερέως, Ἰοθόρ καλούμενου. Τούτου ἐνυμφεύθη βραδύτερον τὴν θυγατέρα Σεπφώραν καὶ ἐποίμαινε τὰ πρόβατα εἰς τὴν ἔξοχήν.

Μίαν ἡμέραν, ἐνῷ ἐποίμαινε τὰ πρόβατα τοῦ πενθεροῦ του πλησίον τοῦ ὅρους Χωρήβ, εἶδε μίαν βάτον φλεγομένην καὶ μὴ κατακαιομένην. Ἐπλησίασε διὰ νὰ ἵδῃ τὸ φαινόμενον τοῦτο, ἀλλ' ἐνῷ ἐπροχώρει πρὸς τὴν βάτον ἥκουσθη φωνὴ ἐκ τῶν φλοιγῶν, ἡ ὅποια ἔλεγε πρὸς αὐτόν· «Μωϋσῆ, ἔγὼ εἶμαι ὁ Θεός τῶν πατέρων σου. Μὴ πλησιάσῃς περισσότερον. Λῦσαι τὰ ὑποδήματα τῶν ποδῶν σου καὶ ἔκβαλε αὐτά, διότι δὲ τόπος οὗτος εἶναι τόπος ἱερός. Εἶδον τὴν ταλαιπωρίαν τοῦ λαοῦ μου εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ σὲ ἀποστέλλω νὰ ὑπέγηγρε εἰς τὸν Φαραὼ καὶ νὰ εἴπῃς εἰς αὐτὸν νὰ ἀφίσῃ τὸν λαόν μου νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς Αἰγύπτου».

Οἱ λόγοι αὐτοὶ τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπόδειξις ὅτι οὗτος δὲν ἐλησμόνησε τὰς ὑποσχέσεις καὶ ἐπαγγελίας αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν καὶ τοὺς Πατριάρχας τοῦ Ἰσραήλ.

Ο Μωϋσῆς δύμως, ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο νὰ ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ Φαραὼ, εἶπεν ὅτι δὲν θὰ τὸν πιστεύσῃ ὅτι ἀπεστάλη ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ. Τότε δὲ οὗτος, ἔνεκα φόβου, εἶπεν εἰς τὸν Θεόν ὅτι αὐτὸς εἶναι βραδύγλωσσος καὶ ἴσχνόφωνος, διατάσσεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ μεταβῇ καὶ συναντήσῃ τὸν μεγαλύτερόν του ἀδελφὸν Ἀαρὼν. Μὲ τὸν Ἀαρὼν δέ, ὁ ὅποιος διέμενεν εἰς Αἴγυπτον καὶ ἦτο εὑφραδέστερος αὐτοῦ, διετάχθη νὰ ἐμφανισθῇ πρῶτον εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ ἐπειτα εἰς τὸν Φαραὼ.

Τότε δὲ Θεός ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸν Μωϋσῆν, καὶ τὸ ὄνομά Του εἶπών : «Ἐγὼ εἶμαι ὁ "Ων».

‘Ο Μωϋσῆς τότε ύπήκουσεν εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Θεοῦ καὶ μετέβη εἰς Αἴγυπτον.

Καθ’ ὅδὸν δέ, εἰς τὴν ἔρημον, συνήντησε τὸν ἀδελφόν του Ἀαρὼν, ὁ ὄποῖος, κατ’ ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, μετέβη πρὸς συνάντησίν του. Καὶ οἱ δύο παρουσιάσθησαν ὡς ἀπεσταλμένοι τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ ἐλευθερώσουν τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ τῶν Αἴγυπτίων.

Οἱ Ἰσραηλῖται ἐδέχθησαν αὐτοὺς μετὰ χαρᾶς μεγάλης καὶ εἰδοποιήθησαν ύπ’ αὐτῶν νὰ εἶναι ἔτοιμοι πρὸς ἀναχώρησιν.

26. Ο Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἀαρὼν ἐμφανίζονται πρὸ τοῦ Φαραὼ

Αἱ δέκα πληγαὶ τοῦ Θεοῦ κατὰ τῆς Αἴγυπτου

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἔξοδου τῶν Ἐβραίων ἐξ Αἴγυπτου, Φαραὼ αὐτῆς ἥτο ὁ Μενεφθά.

Πρὸς οὐτὸν λοιπὸν παρουσιάσθησαν ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἀαρὼν καὶ εἶπον ὅτι ὁ Θεός τῶν Ἰσραηλῶν διατάσσει αὐτὸν νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτοὺς νὰ ἀπέλθουν ἐξ Αἴγυπτου.

‘Ο Φαραὼ ὅμως ὅχι μόνον δὲν ύπήκουσεν, ἀλλὰ διέταξε βάρυτέρας ἐργασίας κατὰ τῶν Ἐβραίων, διὰ νὰ τυραννήσῃ περισσότερον καὶ ἔξολοθρεύσῃ αὐτούς.

Τότε ὁ Θεός ἔστειλε κατὰ τῆς Αἴγυπτου δέκα φοβερὰς τιμωρίας, αἱ ὄποιαι λέγονται «δέκα πληγαὶ τοῦ Φαραὼ» ἢ «δέκα πληγαὶ τῆς Αἴγυπτου». Τὸ ८३ωρ τοῦ Νείλου ποταμοῦ ἐγινε κόκκινον ὡς αἷμα. Ἡ χώρα ὅλη ἐγέμισεν ἐκ βατράχων καὶ ἑρπετῶν διαφόρων. Σκνῦπες ἐγέμισαν ὅλην τὴν Αἴγυπτον, καὶ δὲ ἀήρ αὐτῆς ἐπληρώθη ἐξ ἐπιβλαβῶν ἐντόμων καὶ κυνομυιῶν. Τὰ κτήνη τῶν Αἴγυπτίων ἀπέθνησκον ἐξ ἀγνώστων ἀσθενειῶν καὶ ἐκ τοῦ θανάτου αὐτῶν ἐμολύνθη ὁ ἀήρ τῆς χώρας. Ἀσθένειαι δὲ καὶ φοβεραὶ πληγαὶ κατέλαβον τοὺς Αἴγυπτίους. Χάλαζα ραγδαιοτάτη, καταστρεπτικὴ καὶ διαρκής κατέπεσεν ἐπὶ τῆς χώρας καὶ κατέστρεψε πᾶν φυτὸν καὶ σπαρτόν. Ἀναρίθμητα δὲ σμήνη ἀκρίδων ἐπῆλθον κατὰ τῆς Αἴγυπτου καὶ κατέφαγον πᾶσαν χλόην, ἡ ὄποια εἶχε περισσωθῆ ἐκ τῆς χαλάζης

Σκότος βαθύ ἐκάλυψε τὴν χώραν ὀλόκληρον ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς ἡμέρας. Θύελλαι δὲ σφοδραὶ ἐπεκράτουν ἐπὶ ἡμέρας καὶ ἐμάστιζον τὴν χώραν.

Ἄλλα, παρ' ὅλας τὰς ἀνωτέρω πληγὰς κατὰ τῆς Αἰγύπτου, ὁ Φαραὼ δὲν ἐπείθετο νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας τὴν ἔξοδον ἐκ τῆς χώρας του.

Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἔστειλε κατ' αὐτῆς τὴν δεκάτην καὶ φοβερωτέραν πληγήν. Ἐντὸς μιᾶς καὶ μόνης νυκτὸς ἐθανατώθησαν πάντα τὰ πρωτότοκα τέκνα τῶν Αἰγυπτίων, διὰ τοῦ ἔξολοθρευτοῦ ἄγγέλου, τὸν ὅποιον ἔστειλε κατ' αὐτῶν. Θρῆνος δὲ καὶ κλαυθμὸς ἥκουετο εἰς ὅλην τὴν Αἴγυπτον, καὶ μεγάλη ἀγανάκτησις ἔξεδηλοῦτο τῶν Αἰγυπτίων κατὰ τοῦ Φαραώ, ὡς αἰτίου τῶν συμφορῶν των.

Τότε ὁ Φαραὼ ἐφοβήθη καὶ ἐκάλεσε τὸν Μωϋσῆν καὶ τὸν Ἀαρὼν καὶ ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς νὰ παραλάβουν τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ νὰ ἔξελθουν ἐκ τῆς Αἰγύπτου.

Οἱ Ἰσραηλῖται, κατὰ διαταγὴν τοῦ Μωϋσέως εἶχον ἔτοιμασθῆ πρὸς ἀναχώρησιν καὶ ἀνέμενον τὴν διαταγὴν αὐτοῦ. Κατὰ δὲ τὴν παραμονὴν τῆς τελευταίας πληγῆς, εἶχον διαταχθῆ νὰ σφάξουν ἀνὰ ἔνα ἀμνὸν ἐκάστη οἰκογένεια καὶ διὰ τοῦ αἵματος αὐταῦ νὰ χρίσουν τὴν φλιὰν τῶν θυρῶν τῶν οἰκιῶν των, διὰ νὰ μὴ εἰσέλθῃ ἐντὸς αὐτῶν ὁ ἔξολοθρευτὴς ἄγγελος. Τοῦτο ἔγινε διὰ νὰ ἀντιληφθῇ καὶ ὁ Ἰδιος ὁ Ἐβραϊκὸς λαός ὅτι ἐπροστατεύετο ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

Τοιουτοτρόπως οἱ Ἰσραηλῖται εἶχον παρασκευασθῆ πρὸς ἀναχώρησιν.

Ἡ δὲ θυσία ἐκείνη τοῦ ἀμνοῦ ἦτο ἡ πρώτη θυσία καὶ ἔορτὴ αὐτῶν διὰ τὴν ἔξοδόν των καὶ τὴν ἀπελευθέρωσίν των ἐξ Αἴγυπτου.

Οἱ Ἰσραηλῖται μέχρι σήμερον ἔορτάζουν τὴν ἔορτὴν αὐτὴν, κατὰ τὴν 14ην τοῦ Ἐβραϊκοῦ μηνὸς Νισάν, καὶ ὀνομάζουν αὐτὴν Πάσχα (ἔβρ. Πέσαχ), δηλαδὴ ἔξοδον.

**27. Ἀναχώρησις τῶν Ἰσραηλίτων ἐξ Αἰγύπτου
διάβασις ὥπ' αὐτῶν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης**

Ο Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἀαρὼν ἀφοῦ ἔλαβον παρὰ τοῦ Φαραὼ τὴν ἄδειαν νὰ ἀναχωρήσουν ἐξ Αἰγύπτου μεθ' ὅλου τοῦ Ἐβραϊκοῦ λαοῦ, συνεκέντρωσαν αὐτὸν καὶ ἔξεκίνησαν πρὸς ἀνατολάς, πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ τὴν ἔρημον τῆς Ἀραβίας.

Τὸ ὅλον πλῆθος τῶν ἀναχωρησάντων Ἰσραηλίτων ἀνήρχετο εἰς 600,000 πολεμιστάς, ἐκτὸς τῶν γυναικῶν, γερόντων καὶ παιδίων. Οὗτοι ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Μωϋσέως καὶ τοῦ Ἀαρὼν διησθύνθησαν πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, συναποκομίζοντες πάντα τὰ ὑπάρχοντά των καὶ τὰ ποίμνια των ὡς καὶ τὰ ὀστά τοῦ Ἰωσήφ.

Ἐγκατέλειπον πλέον τὴν γῆν τῆς Αἰγύπτου, ὅπου ἐζησαν πλέον τῶν τετρακοσίων ἑτῶν καὶ ὅπου μυρίας ὅσας στερήσεις καὶ βασάνους ὑπέστησαν.

Ο Φαραὼ ὅμως ταχέως μετενόησε, διότι ἐπέτρεψε τὴν ἀναχώρησιν τῶν Ἰσραηλίτων ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἔστειλε στρατὸν ἵππεων, διὰ νὰ καταδιώξῃ αὐτοὺς καὶ ἔξαγκάσῃ νὰ ἐπιστρέψουν ὀπίσω.

Τὸν στρατὸν αὐτὸν εἶδον μακρόθεν οἱ Ἰσραηλῖται, ἐρχόμενον πρὸς αὐτούς, ὅταν εἶχον φθάσει παρὰ τὴν δυτικὴν ἀκτὴν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, καὶ ἐφοβήθησαν πολύ. "Ηρχισαν δὲ νὰ ἔξεγείρωνται κατὰ τοῦ Μωϋσέως, διότι ἐφοβοῦντο ἐκδικήσεις καὶ τιμωρίας ἐκ μέρους τοῦ Φαραὼ.

Τότε ὁ Μωϋσῆς, κατὸ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, ἤπλωσε τὴν ράβδον του ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἀμέσως τὰ ὅντα αὐτῆς ἔχωρισθησαν εἰς δύο. Μέγας δὲ διάδρομος διὰ μέσου τῶν ὅντων ἐσχηματίσθη καὶ ὁ Ἐβραϊκὸς λαὸς εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸν μεθ' ὅλων τῶν ὑποζυγίων του καὶ τῶν ποιμνίων του καὶ διῆλθε δι' αὐτοῦ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν ἄλλην ἀκτὴν αὐτῆς, ἐπὶ τῆς Ἀραβίας.

"Οτε πλέον εἶχον διέλθει οἱ Ἐβραῖοι τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, κατέφθασε καὶ ὁ στρατὸς τοῦ Φαραὼ καὶ εἰσῆλθε καὶ αὐτὸς εἰς τὸν σχηματισθέντα διὰ τῆς θαλάσσης δι-

Ἡ διάβασις τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ὑπὸ τῶν Ἑρδαιών καὶ ὁ
πνιγμὸς εἰς αὐτὴν τοῦ στρατοῦ τοῦ Φαραώ

άδροιμον, διὰ νὰ περάσῃ καὶ συλλάβῃ τοὺς Ἰσραηλίτας. 'Αλλ' ἐν ὃ οὕτος εύρισκετο δλόκληρος ἐντὸς τοῦ μεγάλου ἐκείνου διαδρόμου τῆς θαλάσσης, ὁ Μωϋσῆς, ἐκ τῆς ἀπέναντι πλευρᾶς, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, ἤπλωσε πάλιν τὴν ράβδον του ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ τὰ διαχωρισμένα ὄντα, ἐπλημμύρισαν τὸν διάδρομον ἐκεῖνον καὶ ἡνῶθησαν πάλιν· ἐπνιξαν δὲ δλόκληρον ἐκεῖνον τὸν ἔφιππον στρατὸν τοῦ Φαραὼ.

"Οταν εἶδον τοῦτο οἱ Ἰσραηλῖται ἔχάρησαν πολὺ καὶ ἐδόξασαν τὸν Παντοδύναμον Θεὸν μὲ үμνους καὶ χοροὺς καὶ μὲ πολλὰς ἑορτὰς καὶ τελετάς.

Κατὰ τὰς τελετὰς αὐτὰς διεκρίθη ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μωϋσέως, ἡ Μαριάμ. Αὗτη μὲ τύμπανον εἰς χεῖρας ἔψαλλε καὶ ἐχόρευε μετὰ τῶν λοιπῶν γυναικῶν τῶν Ἰσραηλῖτῶν, πρὸς δόξαν καὶ εὐχαριστίαν τοῦ Θεοῦ, ὁ δποῖος ἔσωσεν αὐτοὺς διὰ τόσον θαυμαστοῦ τρόπου.

28. Οἱ Ἐβραῖοι εἰς τὴν ἔργμον τῆς Ἀραβίας

'Αφοῦ διέβησαν τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν οἱ Ἐβραῖοι, ἐβάδισαν πρὸς ἀνατολὰς καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἔρημον τῆς Ἀραβίας. Ἐκεῖ ἥρχισαν νὰ στεροῦνται τροφῶν, διότι τὰ τρόφιμα, τὰ δποῖα εἶχον λάβει μαζί των ἐξ Αἰγύπτου, ἐξηντλήθησαν. Πεῖνα δὲ μεγάλη ἥρχισε νὰ μαστίζῃ τὸν λαόν, δ ὅποιας ἐγόγγυζε κατὰ τοῦ Μωϋσέως, ἐπειδὴ ἐξήγαγεν αὐτὸν ἐκ τῆς Αἰγύπτου καὶ ἔφερεν εἰς τὴν ἔρημον ἐκείνην, ὅπου ἐκινδύνευε νὰ ἀποθάνῃ ἐκ τῶν στερήσεων καὶ τῆς πείνης.

'Ἐν ὃ δὲ εύρισκοντο οἱ Ἐβραῖοι εἰς ἀμηχανίαν, διὰ τροφάς, ὁ Θεός ἔστελλεν εἰς αὐτοὺς τὸ μὲν ἐσπέρας ὅρτυγας, τὴν δὲ πρωῗαν ἐκάστης ἡμέρας, πλὴν τοῦ Σαββάτου, ἔρριπτεν εἰς αὐτοὺς μάννα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Τὸ μάννα αὐτὸν μία οὐσία γλυκεῖα καὶ εὔγευστος ὁμοιάζουσα πρὸς τρίμματα λευκοῦ σεμιδαλίτου ἄρτου.

"Ἐκαστος ἐκ τῶν Ἐβραίων διετάχθη καὶ συνήθροιζε μάννα διὰ μίαν μόνον ἡμέραν, τὴν δὲ Παρασκευήν διὰ δύο.

Τοῦτο ἐγίνετο διὰ νὰ ἔχουν καὶ διὰ τὸ Σάββατον, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἀπηγορεύετο πᾶσα ἐργασία καὶ μάννα δὲν ἔπιπτεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Διὰ τοῦ μάννα ἐτρέφοντο οἱ Ἐβραῖοι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς αὐτῶν εἰς τὴν ἔρημον.

Κατὰ τὰς περιπλανήσεις τῶν ὅμως ἀνὰ τὴν ἔρημον, ἐστερήθησαν καὶ τοῦ ὅδατος, ἐπειδὴ ἡ χώρα ἐκείνη εἶναι ἄνυδρος καὶ ἔρημος. Διὰ τοῦτο ὁ λαός ἤγανάκτει καὶ ἐγόγγυζε πάλιν κατὰ τοῦ Μωϋσέως.

“Οταν ὅμως ἔφθασαν παρὰ τὸ ὅρος Χωρήβ, ὁ Μωϋσῆς, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, ἐκτύπησε τὴν ράβδον του ἐπὶ ἐνὸς μεγάλου βράχου καὶ ἀμέσως ἐξῆλθεν ἄφθονον ὅδωρ, ἐκ τοῦ ὅποιου ἔπιεν ὁ λαός καὶ ἐπότισε καὶ τὰ ζῶα αὐτοῦ. Πάντες δὲ ἐδόξασαν διὰ τοῦτο τὸν Θεόν.

Οἱ Ἐβραῖοι, περιπλανώμενοι ἀνὰ τὴν ἔρημον, ἔφθασαν παρὰ τὸ ὅρος Σινᾶ καὶ κατεσκήνωσαν ἐκεῖ πλησίον. “Εως τότε συνεπληρώθησαν τρεῖς μῆνες ἀπὸ τῆς ἐξόδου αὐτῶν ἐξ Αἴγυπτου.

29. Ὁ Θεὸς δίδει τὸν δεκάλογον εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τοῦ ὅρους Σινᾶ

Ἄφοιο ἔμειναν πλησίον τοῦ ὅρους Σινᾶ ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον οἱ Ἐβραῖοι, ὁ Θεὸς διέταξε τὸν Μωϋσῆν νὰ παραγγείλῃ εἰς τὸν λαὸν νὰ καθαρισθῇ καὶ νὰ προετοιμασθῇ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. Νά μὴ πλησιάσῃ δὲ οὐδεὶς πρὸς τὸ ὅρος οὐδὲν νὰ ἔγγισῃ αὐτό, διότι θὰ ἀποθάνῃ.

Αὐτὰ παρήγγειλεν ὁ Μωϋσῆς πρὸς τὸν λαὸν καί, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἀνῆλθεν αὐτὸς εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὅρους Σινᾶ, διὰ νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ Θεοῦ τὰς δέκα ἐντολάς, ἥτοι τὸν δεκάλογον.

Ἐπὶ τοῦ ὅρους ὁ Μωϋσῆς ἔμεινε τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ νύκτας. Κατὰ δὲ τὴν τρίτην ἡμέραν τῆς ἀναβάσεώς του ἐπὶ τοῦ ὅρους, ἔφάνησαν ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ καπνὸς καὶ νέφη πολλά· ἀστραπαὶ δὲ καὶ βρονταὶ καὶ φωναὶ φοβεραὶ ἡκούσθησαν ἐκ τῶν νεφῶν καὶ ὁ λαός ἐφοβήθη πολύ.

Τότε εἶπεν ὁ Θεὸς τὰς δέκα ἐντολάς πρὸς τὸν Μωϋ-
σέα, ὁ ὅποῖς ἔγραψεν αὐτὰς ἐπὶ δύο πλακῶν. Καὶ εἰς
μὲν τὴν μίαν ἔγραψε τὰς τέσσαρας πρώτας ἐντολάς, αἱ
ὅποιαι ἀναφέρονται εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων πρὸς
τὸν Θεόν, εἰς δὲ τὴν ἄλλην ἔγραψε τὰς ἔξι τελευταίας ἐν-
τολάς, αἱ ὅποιαι ἀναφέρονται εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἀνθρώ-
πων πρὸς τὸν πλησίον τῶν.

Ἄλλ' ὁ Μωϋσῆς ἐβράδυνε νὰ κατέλθῃ ἐκ τοῦ ὅρους,
διότι ἔμεινεν ἐκεῖ τεσσαράκοντα ἡμέρας. Ἐπειδὴ δὲ ὁ
λαὸς ἥθελε Θεόν, διὰ νὰ δῦηγῇ αὐτόν, ἡνάγκασε τὸν
Ἀαρὼν νὰ κατασκευάσῃ ἐκ τῶν χρυσῶν σκευῶν καὶ κο-
σμημάτων τοῦ λαοῦ, ἵνα χρυσοῦν μόσχον, ὡς θεὸν τῶν
Ἐβραίων. “Οταν κατεσκευάσθη ὁ χρυσοῦς μόσχος, ἐστή-
θη ὑψηλὰ καὶ ὁ λαὸς ἥρχισε νὰ λατρεύῃ αὐτὸν διὰ θυ-
σιῶν καὶ χορῶν πέριξ αὐτοῦ. Τὸν μόσχον ὡς θεὸν καὶ τὴν
λατρείαν αὐτοῦ ἀπήτησεν ὁ λαὸς παρὰ τοῦ Ἀαρὼν, διότι
καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον ἔβλεπε νὰ λατρεύεται ὁ Θεὸς ὑπὸ¹
μορφὴν μόσχου.

“Οταν ὅμως τὴν τεσσαρακοστὴν ἡμέραν κατῆλθεν ἀπὸ
τοῦ ὅρους ὁ Μωϋσῆς, κρατῶν τὰς δύο πλάκας τοῦ Νό-
μου, καὶ εἶδε τὸν λαὸν νὰ λατρεύῃ τὸν χρυσοῦν μόσχον,
ἀργίσθη πάρα πολὺ καὶ ἔρριψε κάτω τὰς πλάκας καὶ
ἔθραυσεν αὐτὰς. Ἀφοῦ δὲ συνέτριψε καὶ τὸν μόσχον, συνέ-
λαβε τοὺς πρωταιτίους καὶ ἐτιμώρησεν αὐτοὺς διὰ θανά-
του. Μετὰ ταῦτα ἀνέβη πάλιν ἐπὶ τοῦ ὅρους καὶ ἔλαβεν
ἄλλας δύο πλάκας τοῦ νόμου καὶ, κρατῶν αὐτάς, ἐνεφανί-
σθη πρὸ τοῦ λαοῦ.

Ἀφοῦ δὲ συνεκάλεσεν ὅλον τὸν λαὸν τῶν Ἐβραίων καὶ
ἀνέγνωσεν εἰς αὐτοὺς τὸν νόμον, ἥρωτησεν αὐτοὺς ἐὰν
συμφωνοῦν αὐτοὶ μὲν νὰ τηροῦν τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, ὁ
δὲ Θεὸς νὰ προστατεύῃ καὶ διευθύνῃ αὐτούς. Πάντες ἐκραύ-
γασαν ὅτι δέχονται τοῦτο καὶ ὑπεσχέθησαν νὰ ἐκτελοῦν
τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ.

Τοιουτορόπως διὰ τῆς ὑποσχέσεως αὐτῆς ἔγινεν ἡ
πρώτη συμφωνία ἡ διαθήκη τοῦ Θεοῦ μετὰ τοῦ Ἐβραϊκοῦ
λαοῦ.

Ἡ λατρεία τοῦ Χρυσοῦ Μόσχου ὑπὸ τῶν Ἐβραίων
εἰς τὴν ἔρημον

**30. Περὶ τοῦ δεκαλόγου
περὶ τῆς κινητοῦ τῆς Διαθήκης καὶ τῆς σκηνῆς
τοῦ μαρτυρίου**

‘Ο Ήθικὸς νόμος, ὁ ὄποιος ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν Μωϋσέα, ἀπατελεῖται ἐκ δέκα ἐντολῶν ἢ λόγων καὶ ἔνεκα τούτου καλεῖται «δ δεκάλογος» ἢ αἱ «δέκα ἐντολαὶ» τοῦ Μωϋσέως.

‘Ο δεκάλογος τοῦ Μωϋσέως διαιρεῖται εἰς δύο μέρη. Τὸ μὲν πρῶτον μέρος ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰς τέσσαρας πρώτας ἐντολάς, αἱ ὄποιαι περιλαμβάνουν τὰ πρὸς τὸν Θεόν καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου, τὸ δὲ δεύτερον μέρος ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰς ἔξι τελευταίας ἐντολάς, αἱ ὄποιαι περιλαμβάνουν τὰ πρὸς τὸν πλησίον καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου.

Εἶναι δὲ αἱ δέκα ἐντολαὶ τοῦ Δεκαλόγου τοῦ Μωϋσέως αἱ ἔξης:

Πρώτη. Ἐγὼ εἰμὶ Κύριος ὁ Θεός σου... οὐκ ἔσονται οἱ θεοὶ ἔτεροι πλὴν ἐμοῦ.

Δευτέρα Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον οὐδὲ παντὸς δομοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἔννοιαν καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς βδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς. Οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσῃς αὐτοῖς.

Τρίτη. Οὐ λήψει τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίω.

Τετάρτη. Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν Σαββάτων ἀγιάζειν αὐτήν. “Ἐξ ἡμέρας ἐργάζοντο καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου, τῇ δ' ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ Σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου.

Πέμπτη. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένηται τῇ γῇ.

“Εκτη. Οὐ φονεύσεις.

“Εβδόμη. Οὐ μοιχεύσεις.

“Ογδόη. Οὐ κλέψεις.

“Ενάτη. Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ.

Δεκάτη. Οὐκ ἐπιθυμήσεις ὅσα τῷ πλησίον σού ἔστι.

Τάς δέκα αύτάς ἐντολάς δι Μωϋσῆς ἔγραψεν, ὅπως εἴδομεν, εἰς δύο πλάκας. Τάς δύο δὲ αύτάς πλάκας ἔθεσεν ἐντὸς κιβωτοῦ, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ.

Ἡ κιβωτός ἐκείνη ἦτο ἐκ ξύλου καλοῦ ἐπίχρυσος καὶ πολυτελεστάτη· ἦτο δὲ μήκους καὶ πλάτους δύο καὶ ἡμίσεος πήχεων, ὥψους δὲ ἑνὸς καὶ ἡμίσεος.

Αὕτη ἔφερεν εἰς τάς μεγάλας της πλευράς ἀνὰ δύο μεγάλους χρυσοῦς κρίκους, οἱ ὅποιοι ἐχρησίμευον διὰ τὴν μεταφοράν της. Ἐπὶ τοῦ καλύμματος δὲ αὐτῆς ἔθεσεν δι Μωϋσῆς δύο χρυσοῦς ἀγγέλους, γονυπετεῖς ἐπὶ τῶν δύο μικρῶν πλευρῶν τῆς κιβωτοῦ. Οἱ ἄγγελοι ἐκεῖνοι ἔβλεπον πρὸς ἄλλήλους καὶ εἶχον τάς πτέρυγας αὐτῶν ἀναπεπταμένας πρὸς τὰ ἐμπρός οὗτας, ὃστε ἐκάλυπτον καὶ ἐπροστάτευον τὴν κιβωτόν.

Ἐντὸς τῆς κιβωτοῦ δι Μωϋσῆς ἔθεσε 1) τάς δύο πλάκας τοῦ Νόμου, 2) μίαν μικρὰν στάμναν πλήρη μάννα, διὰ τοῦ δποίου ἐτρέφοντο ἐν τῇ ἐρήμῳ οἱ Ἰσραηλῖται καὶ 3) τὴν ράβδον τοῦ Ἀαρὼν, ἡ ὅποία ἔβλάστησεν, ὡς κατωτέρω θάζωμεν. Ὡνομάσθη δὲ ἡ κιβωτός αὕτη «**κιβωτὸς τῆς διαθήκης** ἢ «**κιβωτὸς τοῦ μαρτυρίου**», διότι περιέκλειε τάς ἐντολάς τῆς συμφωνίας τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τάς λοιπάς ἀποδείξεις καὶ **μαρτυρίας** τοῦ θελήματος αὐτοῦ καὶ τῆς βοηθείας πρὸς τοὺς Ἰσραηλῖτας.

Μετὰ ταῦτα δι Μωϋσῆς κατεσκεύασε σκηνήν, ὡς μικρὸν φορητὸν ναόν, μὲ ἐπιχρύσους πασσάλους καὶ σανίδας, ἡ ὅποία ἡδύνατο νὰ διαλυθῇ καὶ νὰ μεταφερθῇ εἰς ἄλλον τόπον. Τὸ μῆκος τοῦ ναοῦ τούτου ἦτο 30 πήχεων τὸ δὲ πλάτος καὶ ὥψος ἀνὰ 10 πήχεις. Ο ναὸς αὐτὸς ὠνομάσθη «**σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου**», διύτι περιείχε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης ἢ τοῦ «**μαρτυρίου**».

Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς σκηνῆς διηρεῖτο εἰς δύο μέρη, ἐκ τῶν ὅποίων τὸ ἐν εἶχε μῆκος 10 πήχεων καὶ ἔχωριζετο ἀπὸ τοῦ ἄλλου μέρους διὰ πολυτελεσμὸς καταπετάσματος ἐκ βύσου (βαμβακεροῦ ὑφάσματος). Τὸ μέρος τοῦτο ἀπετέλεσε τὸ ἄγιον τῶν ἀγίων ἢ ἄδυτον, ἐντὸς τοῦ ὅποίου δι Μωϋσῆς ἐτοποθέτησε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης.

Ούδεις δὲ εἰσήρχετο εἰς τὸ ἄδυτον πλὴν τοῦ ἀρχιερέως, ὁ ὅποιος μόνον ἀποξεῖται τοῦ ἔτους, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ ἔξιλασμοῦ, εἰσήρχετο. Ἐκεῖ δέ, διὰ τοῦ δακτύλου του ἐρράντιζε τὴν κιβωτὸν δι' ἀλίγου αἴματος ἐκ τοῦ σφαζομένου ζώου διὰ τὴν θυσίαν τοῦ ἔξιλασμοῦ, πρὸς συγχώρησιν τῶν ἀμαρτιῶν τοῦ λαοῦ.

Τὸ δὲ ἄλλο μέρος τοῦ ναοῦ, τὸ ὅποιον ἦτο καὶ τὸ μεγαλύτερον, ἐκαλεῖτο ἀπλῶς ἄγιον ἢ λεόδων. Ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ τούτου ἐτέθη μία ἐπιτάφωτος χρυσῆ λυχνία καὶ μία χρυσῆ τράπεζα, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐτίθεντο δώδεκα ἄρτοι, ἀνὰ εἷς ἔξι ἑκάστης φυλῆς τοῦ Ἰσραήλ, τοὺς ὅποιους οἱ Ἱερεῖς ἔτρωγον ἀφοῦ ἀντικαθίστων δι' ἄλλων κατὰ πᾶν Σάββατον. Ἐκαλεῖτο δὲ ἡ τράπεζα αὕτη τράπεζα τῆς προθέσεως, οἱ δὲ τιθέμενοι ἐπ' αὐτῆς ἄρτοι, ἄρτοι τῆς προθέσεως.

Ἐκτὸς τούτων ὑπῆρχε καὶ τὸ χρυσοῦν θυσιαστήριον τοῦ θυμιάματος εἰς τὸ μέσον τοῦ Ἱεροῦ καὶ ἔναντι τοῦ καταπετάσματος. Ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τούτου προσεφέρετο καὶ ἐκαίετο διὶς τῆς ἡμέρας θυμίαμα (λιβανωτὸς) ὑπὸ τῶν Ἱερέων.

Ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ εἰσήρχετο μόνον ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ Ἱερεῖς, οὐχὶ δὲ ὁ λαός. Οὗτος ἔμενεν ἐκτός, εἰς ὥρισμένον δι' αὐτὸν μέρος, καὶ ἐκεῖθεν ἐβλεπε καὶ παρηκολούθει, ὅταν ἐτελοῦντο αἱ θυσίαι καὶ λοιπαὶ τελεταί.

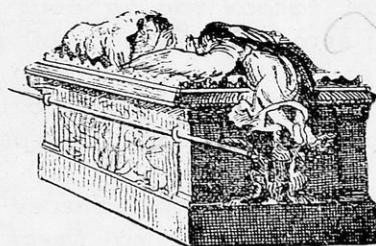
Πρὸ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ ἐκτὸς αὐτῆς, ὑπῆρχε τὸ θυσιαστήριον τῶν δλοκαντωμάτων, ὅπου ἐτελοῦντο αἱ θυσίαι τῶν ζώων, καὶ ὁ χαλκοῦς λουτήρος, μεταξὺ τῆς σκηνῆς καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. Ἐκ τοῦ λουτήρος τούτου ἐπλύνοντο ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ Ἱερεῖς τῶν Ἐβραίων, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ θυσιάσουν ἢ νὰ μετάσχουν τελετῆς τινος, πρὸς δὲ ἐπλύνοντο ἢ ἐρράντιζον καὶ τὰ διὰ τὴν θυσίαν προοριζόμενα ζῷα.

31. Ὁ καθορισμὸς Α') τῆς ἱερατικῆς φυλῆς καὶ Β') τῶν ἑορτῶν ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως

A'.

Ο Μωϋσῆς ἤθελησε νὰ ὀρίσῃ μίαν φυλήν, ἐκ τῆς ὅποιας νὰ προέρχωνται οἱ ἀρχιερεῖς καὶ Ἱερεῖς καὶ οἱ βοηθοὶ τούτων (οἱ λευτῖται). Πρὸς τοῦτο ἐκάλεσε τοὺς ἀρχηγούς

Αριθμός
Μεναγκός
1938

• Η κιβωτούς τῆς Διαθήκης

• Ο ἀρχιερεὺς τῶν Ἐβραιῶν προσφέρει θυμίαμα ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος, βοηθούμενος ὑπὸ Ιερέως.

• Η ἑπτάφωτος λυχνία

έκάστης φυλῆς καὶ ἔφεραν τὰς ράβδους των, τὰς δποίας ἔθεσεν δὲ Μωϋσῆς ἐντὸς τῆς Σκηνῆς τεῦ μαρτυρίου. "Ωρισε δὲ καὶ εἶπεν δτι ἐκείνου, τοῦ δποίου ἡ ράβδος θὰ ἐβλάστανεν, αὐτοῦ ἡ φυλὴ θὰ ἦτο ἡ Ἱερατικὴ καὶ μόνον ἐξ αὐτῆς θὰ προήρχοντο οἱ ἀρχιερεῖς, οἱ Ἱερεῖς καὶ οἱ βοηθοὶ αὐτῶν.

Τὴν φυλὴν τοῦ Λευΐ ἀντεπροσώπευεν δὲ Ἄαρὼν, δὲ δελφός τοῦ Μωϋσέως, δὲ δποῖος καὶ ἔφερε τὴν ράβδον του.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν, πάλιν εἰσῆλθεν δὲ Μωϋσῆς ἐντὸς τῆς Σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ ἔλαβε τὰς ράβδους, ἐκ τῶν δποίων εἶχε βλαστήσει ἡ ράβδος τοῦ Ἄαρὼν.

Τότε ἡ φυλὴ τοῦ Λευΐ, ὡρίσθη ὡς Ἱερατικὴ φυλὴ, ἡ δὲ ράβδος τοῦ Ἄαρὼν ἐτέθη ἐντὸς τῆς κιβωτοῦ τῆς Διαθήκης, ὡς μαρτύριον τῆς βουλήσεως τοῦ Θεοῦ. "Ἐκτοιε μόνον Λευΐται ὡρίζοντο διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ναοῦ καὶ ἐξ αὐτῶν προήρχοντο οἱ Ἱερεῖς καὶ ἀρχιερεῖς εῶν Ἐβραίων.

B'.

Ἐκτὸς τοῦ καθορισμοῦ τῆς Ἱερατικῆς φυλῆς, δὲ Μωϋσῆς ὥρισε καὶ τὸν τρόπον τῆς λατρείας τῶν Ἐβραίων ὡς καὶ διαφόρους ἑορτάς, ἐκ τῶν δποίων αἱ σπουδαιότεραι εἶναι αἱ ἔξῃς:

1) *Ἡ ἑορτὴ τοῦ Σαββάτου*, δηλαδὴ τῆς τελευταίας ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος, πρὸς ἀνάμνησιν καὶ ἀγιασμὸν τῆς ἡμέρας, κατὰ τὴν δποίαν δὲ Θεός ἀνεπαύθη ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου. 2) *Αἱ Νουμηνίαι*, ἦτοι ἡ πρώτη ἡμέρα ἑκάστου μηνός. 3) *Τὸ Πάσχα*, (ἐβρ. Πέσαχ = ἔξιδος) εἰς ἀνάμνησιν καὶ ἑορτασμὸν τῆς ἔξιδου τῶν Ἐβραίων ἐκ τῆς Αἴγυπτου. Τοῦτο ὥρίσθη νὰ ἑορτάζεται τὴν 14 τοῦ Ἐβραϊκοῦ μηνὸς Νισάν, δὲ δποῖος συμπίπτει μεταξὺ τοῦ Μαρτίου καὶ Ἀπριλίου καθ' ἡμᾶς. 4) *Ἡ Πεντηκοστή*. Αὕτη ἐωρτάζετο τὴν πεντηκοστὴν ἡμέραν, μετὰ τὸ Πάσχα τῶν Ἐβραίων. Ἡ ἑορτὴ ἀντη ὥρίσθη πρὸς ἀνάμνησιν τῆς νομοθεσίας, τὴν δποίαν ἔλαβεν δὲ Μωϋσῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ὅρος Σινᾶ, καὶ πρὸς εὐχαριστίαν τοῦ Θεοῦ διὰ τοὺς καρποὺς καὶ τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, τὰ δποῖα ἔδιδεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Κατὰ τὴν ἑορτὴν αὐτὴν προσεκομίζοντο εἰς τὸν

ναὸν ἄρτοι ἐκ νεοθερισθέντος σίτου καὶ οἱ πρῶτοι ὅριμοι στάχυες σιτηρῶν καὶ ἄλλοι καρποὶ πρὸς ἀγιασμόν. 5) Ἡ εἰορτὴ τῆς Σκηνοπηγίας. Αὕτη ἔωρτάζετο εἰς ἀνάμνησιν τῆς ὑπὸ σκηνᾶς ζωῆς τῶν Ἐβραίων εἰς τὴν ἔρημον ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη καὶ τῆς διατροφῆς αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ μάννα. 6) Ἡ εἰορτὴ τοῦ ἔξιλασμοῦ. Κατ’ αὐτὴν ὁ ἀρχιερεὺς ἔθυσίαζε τράγον ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ Ναοῦ καὶ ἔζητει παρὰ τοῦ Θεοῦ ἄφεσιν τῶν ἀμαρτιῶν αὐτοῦ καὶ τού λαοῦ. Κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ὁ ἀρχιερεὺς ἀνέθετε τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ εἰς δεύτερον τράγον τὸν δόποῖν, ἀφοῦ κατηράτο διὰ καταλλήλων λόγων, ἀπέπεμπε. Πάντες δὲ τὸν τράγον αὐτὸν ἀπεδίωκυν πρὸς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔτρωγον αὐτὸν τὰ ἄγρια θηρία. Ὁ τράγος ἐκεῖνος ἀπεκλήθη «ἀποδιοπομπαῖς τράγος», διότι πάντες ἀπεδίωκον ὡς κατηραμένον καὶ βαστάζοντα τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ.

Αὗται ἥσαν αἱ σπουδαιότεραι ἑορταὶ τῶν Ἐβραίων.

32. Περιπλάνησις τῶν Ἰσραὴλῶν εἰς τὴν ἔρημον καὶ κατασκόπευσις ὅπ’ αὐτῶν τῆς Χαναάν

Ἀφοῦ ἔμειναν οἱ Ἰσραηλῖται ἐν περίπου ἕτοις πλησίον τοῦ ὄρους Σινᾶ, ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν καὶ ἐβάδισαν πρὸς ἀνατολάς· ἔφθασαν δὲ παρὰ τὰ νοτιοανατολικὰ τύνορα τῆς Χαναάν εἰς ἔρημον, ὅπου καὶ κατεσκήνωσαν.

Τότε ὁ Μωυσῆς ἔξελεξεν ἀνὰ ἓνα ἄνδρα ἐξ ἑκάστης φυλῆς, ἦτοι δώδεκα ἄνδρας, τοὺς ὅποιους ἔστειλεν εἰς Χαναάν, διὰ νὰ κατασκοπεύσουν αὐτὴν, τὸν λαὸν καὶ στρατὸν αὐτῆς ὡς καὶ τὰ φρούρια αὐτῆς. Οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι εἰσῆλθον κρυφίως εἰς τὴν Χαναάν καὶ, ἀφοῦ περιηγήθησαν κατασκοπεύοντες αὐτὴν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἐπέστρεψαν πάλιν εἰς τοὺς Ἰσραηλῖτας καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὸν Μωυσέα δόσα εἶδον εἰς Χαναάν.

Πάντες οἱ κατάσκοποι ἐκεῖνοι ἔξεφραζον τὸν θαυμασμόν των διὰ τὴν εύφορίαν τῆς Χαναάν, τὴν ὅποιαν παρίστανον δτὶ ἦτο τοιαύτη, δόστε εἰς τὴν χώραν ἐκείνην ἔρ-

ρεε μέλι καὶ γάλα. "Εδειξαν δὲ καὶ πολλούς καὶ ώραιούς καρπούς, τοὺς δόποιους ἔφεραν ἐκεῖθεν. Διὰ δὲ τὸν λαόν, δόποιος κατώκει τὴν χώραν ἐκείνην, ἔλεγον ὅτι ἦτο μεγαλόσωμος καὶ γενναῖος. αἱ δὲ πόλεις αὐτοῦ ὅτι ἦσαν μεγάλαι, ἴσχυραι καὶ καλῶς ωχυρωμέναι. "Ενεκα τούτων οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν κατασκόπων ἔξεφραζον τὴν ἵδεαν ὅτι ἦτο ἀδύνατον εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ καταλάβουν τὴν Χαναάν. Μόνον δύο ἐκ τῶν κατασκόπων ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ ὁ Χάλεβ εἶπον ὅτι μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ θὰ δυνηθοῦν οἱ Ἰσραηλῖται νὰ καταλάβουν αὐτήν, παρ' ὅλην τὴν ὄχυρωσίν της καὶ τὴν δύναμίν της.

'Ο λαός, ὅταν ἥκουσε τὰς διηγήσεις τῶν κατασκόπων, ἥρχισε νὰ ἀπελπίζεται καὶ νὰ ἔξεγείρεται κατὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ νὰ ἀγανακτῇ, διότι ἔξήγαγεν αὐτὸν ἐξ Αἰγύπτου καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὴν ἔρημον ἐκείνην, ὅπου θὰ κατεστρέφετο τελείως. 'Η διαγωγὴ αὗτη τοῦ λαοῦ ἦτο ἀπόδειξις τῆς δυσπιστίας αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεόν. Διὰ τοῦτο ὁ Θεός ἐτιμώρησε τὸν ἑβραϊκὸν λαὸν νὰ περιπλανηθῇ πολὺ ἀκόμη εἰς τὴν ἔρημον, ἔως ὅτου ἀπαντεῖς οἱ ἀπὸ εἴκοσιν ἑτῶν καὶ ἄνω καὶ αὐτὸς ὁ Μωϋσῆς, καὶ ὁ Ααρὼν ἀποθάνουν. πλὴν τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ καὶ τοῦ Χάλεβ, οἱ δόποιοι ἔδειξαν πίστιν πρὸς αὐτόν.

"Ωρισε δὲ ὁ Θεός νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Χαναάν μόνον ἡ νέα γενεά, ἡ δόπια τότε ἦτο κάτω τῶν εἴκοσιν ἑτῶν, μετὰ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ καὶ τοῦ Χάλεβ καὶ τῆς γενεᾶς, ἡ δόπια ἔμελλε νὰ γεννηθῇ.

Τοιουτοτρόπως περιεπλανῶντο οἱ Ἰσραηλῖται εἰς τὴν ἔρημον, ἔως ὅτου ἔξελιπον πάντες οἱ τῆς παλαιᾶς γενεᾶς. Κατὰ τὰς περιπλανήσεις των αὐτάς, πολλάκις ἐγόγγυζον, ἡγανάκτουν καὶ ἔξανίσταντο κατὰ τοῦ Μωϋσέως, διὰ τὰς στερήσεις καὶ τὰς ταλαιπωρίας, τὰς δόπιας ὑφίσταντο.

Διὰ τοῦτο ὁ Θεός ἔπειψε κατ' αὐτῶν ὅφεις θανατηφόρους καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπέθνησκον ἐκ τῶν δηγμάτων αὐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ μετενόησαν διὸ τὴν συμπεριφοράν των, ἐζήτησαν συγγνώμην παρὰ τοῦ Μωϋσέως. Οὕτος δέ, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, κατεσκεύασε μέγαν

‘Ο χαλκοῦς ὄφις δ στηθεὶς ὑπὸ τοῦ Μοϋσέως εἰς τὴν ἔρημον

χαλκοῦν ὅφιν καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ ύψηλοῦ ξύλου εἰς τό-
πον ὃστε νὰ φαίνεται καὶ μακρόθεν. Διέταξε δὲ πάντα,
ὅστις ἔδάκνετο ὑπὸ ὅφεως, νὰ στρέφῃ καὶ νὰ βλέπῃ τὸν
χαλκοῦν ἐκεῖνον ὅφιν, διὰ νὰ θεραπεύεται.

Τοῦτο ἔκαμνον πάντες οἱ προσβαλλόμενοι ὑπὸ ὅφεως
καὶ ἐθεραπεύοντο.

33. Θάνατος τοῦ Ἀαρὼν καὶ τοῦ Μωϋσέως

Εἶχον παρέλθει τεσσαράκοντα περίπου ἔτη ἀπὸ τῆς
ἔξοδου τῶν Ἰσραηλίτῶν ἐξ Αἴγυπτου καὶ ἀκόμη οὕτοι
περιεπλανῶντο εἰς τὴν ἔρημον. Ἐν τῷ μεταξὺ ἀπέθανεν
ὁ Ἀαρὼν καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἔγινεν ἀρχιερεὺς ὁ υἱὸς αὐτοῦ
Ἐλεάζαρ.

Ἐπειδὴ δὲ ἀργότερον ἡθέλησαν οἱ Ἰσραηλῖται νὰ ἔλ-
θουν ἀνατολικώτερον τῆς Χαναάν, πέραν τοῦ Ἰορδάνου
ποταμοῦ, ἐπρεπε νὰ διέλθουν διὰ τῆς χώρας τῶν Ἀμορ-
μαίων, οἱ ὅποιοι ὅμως ἡμπόδιζον αὐτούς. Διὰ τοῦτο ἦναγ-
κάσθησαν οἱ Ἐβραῖοι νὰ ἐπιτεθοῦν ἐναντίον αὐτῶν. Ἐ-
γινεν δὲ μάχη, κατὰ τὴν ὅποιαν ἐνίκησαν οἱ Ἐβραῖοι παρὰ
τὸ ὅρος Ναβαᾶ, πλησίον τῶν συνόρων τῆς Χαναάν καὶ
ἀνατολικῶς τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ.

Μετὰ τὴν νίκην ἐκείνην, οἱ Ἐβραῖοι κατεσκήνωσαν
περὶ τὰ μέρη ἐκεῖνα ἥως ὅτου ἤθελον κρίνει τὸν καιρὸν
καὶ τὰς δυνάμεις των καταλλήλους διὰ τὴν ἐπίθεσίν των
κατὰ τῆς Χαναάν.

Ἐκεὶ ὁ Μωϋσῆς προησθάνθη τὸν θάνατόν του καὶ, ἀ-
φοῦ συνεκάλεσε τὸν λαόν, συνέστησεν εἰς αὐτὸν νὰ τηρῇ
τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, ὁ ὅποιος θὰ προστατεύῃ αὐτόν.
Ὑπενθύμισε δὲ πάσας τὰς εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς
Ἰσραηλῖτας καὶ ἔδωκεν εἰς τὸν λαόν τὴν ἐλπίδα τῆς ὑπ'
αὐτοῦ ταχείας καταλήψεως τῆς Χαναάν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Μωϋσῆς ἀνῆλθεν ἐπὶ τῆς ύψηλῆς κορυ-
φῆς Φασογά τοῦ ὅρους Ναβαᾶ, ἐναντὶ τῆς Ἱεριχοῦ, πό-
λεως τῆς Χαναάν. Ἐκεῖθεν δέ, ἀπὸ μακρόθεν, εἶδε τὴν
Χαναάν, τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας, καὶ ηύχαριστησε τὸν
Θεόν, διότι τὸν ἡξίωσε νὰ ἔδῃ αὐτήν, ἔστω καὶ μακρόθεν.

Μετὰ ταῦτα κατῆλθε καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερέως Ἐλεάζαρ καὶ ὅλου τοῦ λαοῦ ἐπέθεσε τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ καὶ ἀνέδειξεν αὐτόν, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἀρχηγὸν τῶν Ἰσραηλίτων.

Μετά τινα δὲ χρόνον ἀπέθανεν ὁ Μωϋσῆς εἰς ἡλικίαν 130 ἑτῶν, εἰς τὴν χώραν Μωάβ, ὅπου καὶ ἐτάφη μεγαλοπρεπῶς. Διὰ τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου τούτου ἀρχηγοῦ καὶ νομοθέτου ἐπένθησεν ὁ Ἰσραηλίτικὸς λαὸς ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας.

34. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἀρχηγὸς τῶν Ἰσραηλίτων

Διάβασις τοῦ Ἰορδάνου καὶ πατάλιψις τῆς Ἱεριχοῦ, πόλεως τῆς Χανάαν

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μωϋσέως ἔγινεν ἀρχηγὸς τῶν Ἰσραηλίτων ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ. Οὗτος, μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινός, διέταξε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἐτοιμασθοῦν καὶ, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, ὡδῆγησεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἀνατολικὴν ὥχθην τοῦ Ἰορδάνου. Ἐκεῖ διέταξε τὸν στρατὸν νὰ ἐτοιμασθῇ διὰ τὴν ἐπίθεσιν κατὰ τῆς Χανάαν.

“Οταν δὲ ἦλθεν ἡ ὁρισθεῖσαι ἡμέρα, ἤρχισεν ἡ διάβασις τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ. Κατ' αὐτὴν προεπορεύοντο οἱ ἵερεῖς μετὰ σαλπίγγων, φέροντες τὴν κιβωτὸν τῆς Διαθήκης, ἡκολούθει δὲ ὁ στρατὸς καὶ μετ' αὐτὸν ἡκολούθει δ λαός. Κατὰ τὴν διάβασιν ταύτην τοῦ Ἰορδάνου, τὰ ὕδατα αὐτοῦ εἶχον ὑποχωρήσει καὶ οὕτω αὕτη ἐξετελέσθη εύχερῶς.

“Οταν πάντες διέβησαν τὸν ποταμόν, ἐστρατοπέδευσαν παρὰ τὴν δυτικὴν ὥχθην αὐτοῦ. Κατὰ διαταγὴν δὲ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, οἱ Ἰσραηλῖται ἐστησαν δώδεκα μεγάλους λίθους εἰς ἀνάμνησιν τῆς εἰσόδου των εἰς Χανάαν. Μετὰ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐθεώρησαν ἀσφαλές καὶ ὠφέλιμον διὰ τὸν σκοπόν του, νὰ κυριεύσῃ πρῶτον τὴν

πόλιν Ἱεριχώ τῆς Χαναάν, ὁ ὅποία ἦτο μεγάλη καὶ ὀχυρά. Τοῦτο ἐσκέφθη διὰ νὸν μὴ διατρέχῃ οὐδένα κίνδυνον ἐκ τῶν ὅπισθεν κατὰ τὴν προσέλασιν τῶν Ἰσραηλιτῶν πρὸς κατάληψιν τῆς λοιπῆς χώρας. Διὰ τοῦτο ἐβάδισε πρῶτον ἐναντίον τῆς Ἱεριχοῦς καὶ ἐποιούρκησεν αὐτήν. Διέταξε δὲ καθ' ἐκάστην ἡμέραν πᾶς στρατιώτης καὶ οἱ Ἱερεῖς, μετὰ τῆς κιβωτοῦ τῆς Διαθήκης, νὰ ἐκτελοῦν ἀνὰ ἔνα γύρον περὶ τὰ τείχη τῆς Ἱεριχοῦς.

Τοῦτο ἐγίνετο ἐπὶ ἔξη ἡμέρας, τὴν δὲ ἐβδόμην ἡμέραν διέταξεν ὅπως ἐκτελέσουν ἀνὰ ἑπτὰ γύρους. Μετὰ δὲ τὸν ἐβδομόν γύρον, ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ διέταξε γενικὴν ἐπίθεσιν τοῦ στρατοῦ κατὰ τῆς Ἱεριχοῦς.

Τότε οἱ Ἱερεῖς ἐσάλπισαν, ὁ λαός ἐβόήσει δυνατὰ καὶ ὁ στρατός μὲν ἀλαλαγμούς ἐπετέθη ἐναντίον τῆς πόλεως. Σεισμὸς δὲ ἵσχυρὸς γενόμενος κατέρριψε τὰ τείχη αὐτῆς καὶ οἱ Ἰσραηλῖται εἰσῆλθον νικηταὶ εἰς τὴν πόλιν. Πολλούς ἐκ τῶν πολιτῶν κατέσφαξαν, ἄλλους συνέλαβον αἰχμαλώτους καὶ τοὺς λοιποὺς ἥναγκασαν νὰ φύγουν εἰς ἄλλας χώρας. Τοιουτοτρόπως οἱ Ἰσραηλῖται κατέλαβον τὴν Ἱεριχώ καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς αὐτήν. Ἐκεῖθεν δὲ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐπεξέτειναν τὴν κυριαρχίαν αὐτῶν ἐφ' ὅλης τῆς Χαναάν.

Αφοῦ ἔγιναν κύριοι τῆς γῆς τῆς Ἐπαγγελίας, διένειμαν αὐτὴν εἰς κλήρους, δηλαδὴ εἰς μέρη, καὶ ἔλαβεν ἀνὰ ἔνα κλήρον ἑκάστη φυλὴ, πλὴν τῆς φυλῆς τοῦ Λευΐ. Ἡ φυλὴ αὕτη, ἐπειδὴ εἶχεν ὄρισθη ὡς Ἱερατικὴ ὅλου τοῦ λαοῦ, ἔλαβεν, ἵνα τὰς διαφόρους φυλάς, τεσσαράκοντα πόλεις πρὸς κατοικίαν της καὶ τὸ δικαίωμα ἐτησίου τινὸς φόρου ἐκ τῶν προϊόντων τῆς γῆς τῶν ἄλλων φυλῶν. Ἡ δὲ χώρα, εἰς τὴν ὅποιαν ἐγκατεστάθη ἑκάστη φυλὴ, ἔλαβε τὸ ὄνομα τῆς φυλῆς αὐτῆς.

Μετὰ παρέλευσιν δὲ πολλοῦ χρόνου, ἀπέθανεν ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ ἐτάφη μεγαλοπρεπῶς.

Εἰς τὴν Χαναάν οἱ Ἰσραηλῖται ἔθαψαν καὶ τὰ ὄστα τοῦ Ἰωσήφ, τὰ ὅποια ἔφερον ἐξ Αἴγυπτου μεθ' ἐσυτῶν, κατὰ τὴν παραγγελίαν, τὴν ὅποιαν εἶχε δώσει ὁ Ἰω-

Ο Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καταλαμβάνει τὴν Χαναάν.

σὴφ εἰς αὐτοὺς εἰς Αἴγυπτον, πρὸ τοῦ θανάτου του.

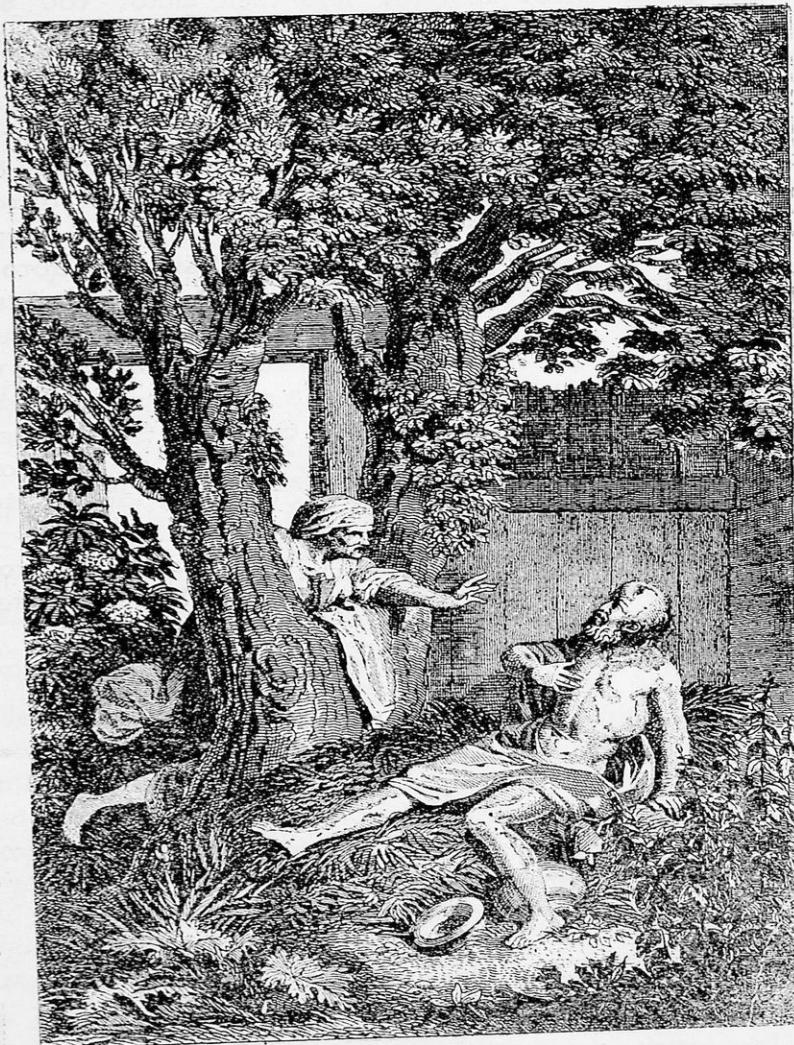
Τοιουτοτρόπως, διὰ τῆς κατακτήσεως τῆς Χαναάν, ἔξεπληρώθη ἡ ύπόσχεσις τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας, δτὶ θὰ τοὺς ἐπανέφερεν εἰς αὐτήν.

35. Ἡ Ἱστορία τοῦ Ἰώβ

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἔζη ἐκεῖ ἄνθρωπός τις εὔσεβής, ὁ δοποῖς ἐκαλεῖτο Ἰώβ. Τούτου ἡ μεγάλη ἀγάπη πρὸς τὸν Θεόν καὶ ἡ μεγάλη εὔσέβεια εἶνε ἀξία παντὸς ἐπαίνου καὶ μιμήσεως.

Ο Ἰώβ οὗτος ἦτο πλουσιώτος. εἶχε πολλοὺς ἀγρούς, ἀγέλας βιοῶν καὶ καμήλων καὶ ποίμνια καὶ οἰκίας. Εἶχε δὲ καὶ ἐπτὰ υἱοὺς καὶ τρεῖς θυγατέρας. Μίαν ἡμέραν ὅμως ἐπεσωρεύθησαν ἐναντίον του πάντα τὰ δυστυχήματα. Ανήγγειλαν εἰς αὐτὸν ὅτι τὰ ποίμνιά του καὶ αἱ ἀγέλαι του διηρπάγησαν καὶ κατεσφάγησαν ὑπὸ ἔχθρῶν καὶ ληστῶν· οἱ ἀγροί του κατεστράφησαν, οἱ δοῦλοι του ἐφονεύθησαν ὑπὸ ἔχθρῶν καὶ τὰ τέκνα του πάντα, ἐνῷ διεσκέδαζον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μεγαλυτέρου ἐξ αὐτῶν, ἐφονεύθησαν, ἐπειδὴ ἡ οἰκία κατέρρευσε καὶ κατεπλάκωσεν αὐτά. Ο Ἰώβ εἰς κάθε κακὴν εἰδησιν ἔλεγεν. «Ο Θεός μοὶ τὰ ἔδωσεν, δ Θεός τὰ ἀφήρεσεν· ἀς εἶναι εὐλογημένον τὸ ὄνομά του». Δὲν ἥρκουν δλαι αἱ δυστυχίαι αὐταί, αλλὰ καὶ νέαι εὑρον αὐτόν. Οὕτος ἡσθένησεν ἐκ τῆς φοβερᾶς νόσου λέπρας καὶ ἡναγκάσθη νὰ μένῃ μακράν τῆς πόλεως, ἐντὸς μιᾶς ἀκαθάρτου καλύβης, δόπου ούδεις ἐπετρέπετο νὰ τὸν πλησιάσῃ.

Ἐν τούτοις ὑπέφερε καὶ αὐτὴν τὴν δυστυχίαν χωρὶς νὰ ἐκφράσῃ καμμίαν ἀγανάκτησιν διὰ τὴν τύχην του, ἀλλ’ ἔλεγεν· «Ἄς εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου εὐλογημένον». Ἐπέπληττε δὲ τὴν σύζυγον αὐτοῦ, ἡ ὁποία, μακρόθεν ἴσταμένη, κατηγόρει αὐτὸν διὰ τὴν τοιαύτην ὑπομονήν. Ἐλεγε δὲ πρὸς αὐτὴν ὅτι ὅπως ἐδέχθημεν παρὰ τοῦ Θεοῦ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰς εὐτυχίας, τοιουτοτρόπως ὀφείλομεν νὰ δεχθῶμεν καὶ τὰς δυστυχίας καὶ νὰ ἐλπίζωμεν εἰς αὐτόν.

“Ο Ἰώβ δέχεται μὲν ὑπομονὴν τὰ ἀτυχήματά του

Μίαν ήμέραν ἥλθον πρὸς τὸν Ἰὼβ τρεῖς φίλοι του διὰ νὰ τὸν ἐπισκεφθοῦν. "Οταν δὲ εἶδον τὴν κατάστασίν του, δὲν ἡδυνήθησαν νὰ ὀμιλήσουν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ πολύ, ἔνεκα συγκινήσεως.

Τοῦτο ἀντελήκθη ὁ Ἰὼβ καὶ τόσον ἐλυπήθη, ὃστε κατηράσθη τὴν ήμέραν τῆς γεννήσεώς του. Εἰς ἐρώτησιν δὲ τῶν φίλων του μήπως ἐτιμωρεῖτο δι' ἀμαρτίας του, αὐτὸς διεμαρτύρετο καὶ ἔλεγεν ὅτι οὐδὲν κακὸν διέπραξε. Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν φίλων του, δὲ Θεός ἐπέπληξεν αὐτόν, διότι κατηράσθη τὴν ήμέραν τῆς γεννήσεώς του καὶ εἶπεν ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ γνωρίζῃ τοὺς σκοπούς, τοὺς ὄποιους δὲ Θεός ἐπιδιώκει διὰ τῶν δοκιμασιῶν τῶν ἀνθρώπων. Τότε δὲ Ἰὼβ μετενόησε καὶ ἐλυπήθη πολὺ διὰ τὴν συμπεριφοράν του καὶ ἐζήτησε συγγνώμην παρὰ τοῦ Θεοῦ. 'Ο Θεός συνέχωρησεν αὐτὸν καὶ ἐθεράπευσεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς - ἀσθενείας του καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν νέους υἱούς καὶ θυγατέρας καὶ νέα πλούτη πολλά.

'Η μεγάλη ύπομονὴ τοῦ Ἰὼβ κατέστη παροιμιώδης καὶ διὰ τοῦτο πᾶσα μεγάλη ύπομονὴ καλεῖται « Ἰωβειος ύπομονή ».

'Ο Ἰὼβ ἀπέθανεν εἰς βαθύτατον γῆρας πλήρης εύτυχίας καὶ χαρᾶς.

ΜΕΡΟΣ Δ'.

ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΜΦΑΝΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΚΡΙΤΩΝ ΜΕΧΡΙ
ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ

36. Περὶ κριτῶν

Μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Χαναάν ύπὸ τῶν Ἰσραηλι-
τῶν, ἄλλοι μὲν ἐκ τῶν Χαναναίων ἔφυγον εἰς ἄλλας χώρας,
ἄλλοι δὲ ἔμειναν ἐκεῖ καὶ ὑπετάγησαν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας.

Οἱ Χαναναῖοι ἥσαν εἰδωλολάτραι καὶ ἐλάτρευον τοὺς
θεούς των κατὰ τὰς συνηθείας, τὰς ὅποιας ἀνέκαθεν εἶχον.

Οἱ Ἰσραηλῖται ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἦλθον εἰς τοιαύτας
σχέσεις μετὰ τῶν Χαναναίων, ὡστε καὶ θυγατέρας αὐτῶν
ἔδιδον εἰς γάμον πρὸς Χαναναίους καὶ θυγατέρας ἐκεί-
νων ἐλάμβανον ὡς συζύγους. Ἐνεκα τούτου καὶ πολλὰς
θρησκευτικὰς συνηθείας τῶν Χαναναίων ἐμιμοῦντο καὶ
εἰδωλολατρικάς τελετὰς ἡνείχοντο, ὡστε πιλεῖστοι ἐκ τῶν
Ἰσραηλιτῶν κατήντησαν τέλος εἰδωλολάτραι καὶ ἀμαρτωλοί.

Διὰ τοῦτο ὁ Θεός ὡργίσθη καὶ ὑπεδούλωσεν αὐτοὺς
πολλάκις εἰς ξένους λαούς, διὰ νὰ τιμωρήσῃ καὶ ἐπανα-
φέρῃ σύτούς εἰς τὴν εύθειαν ὅδὸν τῆς πίστεως.

Οἱ Ἰσραηλῖται, ὅταν ὑπεδουλοῦντο, συνήρχοντο εἰς τὸν
ἐαυτόν των καὶ μετενόουν καὶ ἐζήτουν τὴν προστασίαν
τοῦ Θεοῦ. Τότε ἐνεφανίζοντο μεταξὺ αὐτῶν ἄνδρες, οἱ
ὅποιοι μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἀπηλευθέρωνον αὐτοὺς
ἐκ τῆς δουλείας. Οἱ ἄνδρες αὐτοὶ ὠνομάζοντο **κριταί** καὶ
ἥσαν οἱ ἄρχοντες τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, τὸν ὅποιον ἔκρι-
νον καὶ ἐδίκαζον.

Τοιοῦτοι κριταὶ ἐνεφανίσθησαν κατὰ διαφόρους ἐπο-

χάς πολλοί, ἐκ τῶν ὄποιών οἱ σπουδαιότεροι ἥσαν ὁ Γεδεών, ὁ Σαμψών, ὁ Ἡλί καὶ ὁ Σαμουὴλ περὶ ἐνὸς ἑκάστου τῶν ὄποιών γίνεται λόγος ἀμέσως κατωτέρω.

37. Ὁ Γεδεών

Ἐπειδὴ οἱ Ἰσραηλῖται ἀπέβησαν ἀμαρτωλοὶ καὶ ἀπεμακρύνθησαν τῆς λατρείας τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἐτιμωρήθησαν ὑπ’ αὐτοῦ καὶ ὑπετάγησαν εἰς τοὺς Μαδιανίτας. Οὗτοι κατεπίζον πολὺ τοὺς Ἰσραηλῖτας, ὡστε πολλοὶ ἔξ αὐτῶν ἤναγκάζοντο νὰ καταφεύγουν εἰς τὰ ὅρη καὶ νὰ ζῶσι βίον πλήρη στερήσεων καὶ κακουχιῶν.

Μετὰ πολλὰ ὅμως ἔτη δουλείας καὶ τυραννίας, οἱ Ἰσραηλῖται μετενόησαν καὶ ἐπέστρεψαν πρὸς τὸν ἀληθινὸν Θεόν, τὸν ὄποιον παρεκάλουν νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ τῶν Μαδιανιτῶν.

Ο Θεὸς τέλος εἰσήκουσε τὴν παράκλησιν αὐτῶν καὶ ἀπεφάσισε νὰ σώσῃ αὐτούς. Διὰ τῆς βοηθείας αὐτοῦ παρουσιάσθη μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀνήρ τις εὐσεβὴς καὶ γενναῖος, καλούμενος Γεδεών. Οὗτος συνεκέντρωσε τοὺς Ἰσραηλῖτας καὶ ἐπανεστάθησε κατὰ τῶν Μαδιανιτῶν. Ἐν ᾧ δὲ ὁ στρατὸς τῶν Μαδιανιτῶν ἦτο κατεσκηνωμένος καὶ ἀντιμέτωπος τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὃ Γεδεών ἔξέλεξε τριακοσίους γενναίους καὶ καλῶς ὠπλισμένους Ἰσραηλῖτας. Τούτους ἔχώρισεν εἰς τρία μέρη καὶ ἔδωκεν εἰς ἕκαστον ἔξ αὐτῶν ἀνὰ μίαν σάλπιγγα καὶ ἀνὰ μίαν ὄδρίαν, ἐντὸς τῆς διποίας εἶχον μίαν λαμπάδαν μαζὶ δὲ μὲ αὐτούς ἀπεφάσισε νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τὴν νύκταν ἐναντίον τῶν κοιμωμένων Μαδιανιτῶν.

Πράγματι, ὅταν ἐνύκτωσε καὶ οἱ Μαδιανῖται ἐκοιμῶντο, ὃ Γεδεών παρέλαβε τοὺς τριακοσίους του καὶ ἀφοῦ διέταξε καὶ ἤναψαν τὰς λαμπάδας των, ἐπετέθη ἐκ τριῶν σημείων κατὰ τῶν ἔχθρῶν του. "Οταν οἱ τριακόσιοι ἐπλησίασαν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Μανιαδιτῶν, διέταξεν αὐτοὺς ὃ Γεδεών καὶ ἔθραυσαν τὰς ὄδρίας, ὡστε νὰ φανοῦν αἱ ἀναμμέναι λαμπάδες, ἐσάλπισαν καὶ μὲ φωνάς καὶ ἀλαλαγμούς ἐπετέθησαν κατὰ τῶν κοιμωμένων ἐ-

χθρῶν τῶν. Οἱ Μαδιανῖται ἔξύπνησαν καὶ ἔντρομοι ἐκ τοῦ θιρύβου καὶ τῶν ἀλλαλαγμῶν. Ἐκ δὲ τῶν πανταχόθεν φανιομένων ἀναμμένων λαμπάδων, ἐντὸς τοῦ σκότους, ἐνόμισαν ὅτι περιεκυκλώθησαν ὑπό μεγάλου στρατοῦ. Πανικόβλητοι δὲ ἐγκατέλειψαν τὰ πάντα εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἰσραηλιτῶν, καὶ τὰ ὅπλα αὐτῶν καὶ ὅλον τὸ στρατόπεδόν των.

Οἱ Ἰσραηλῖται κατεδίωξαν αὐτοὺς ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Γεδεὼν καὶ πολλοὺς ἐφόνευσαν, ἐντελῶς δ' ἔξεδιώξαν αὐτοὺς ἐκ τῆς Χαναάν.

Τοιουτοτρόπως δὲ Γεδεὼν ἡλευθέρωσε τοὺς Ἰσραηλῖτας καὶ ἐκυβέρνησεν αὐτοὺς ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη, τιμώμενος ὑπὸ πάντων. “Οτε δὲ ἀπέθανεν ἔταφη μεγαλοπρεπῶς ὑπὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν, οἱ ὅποιοι ἐπένθησαν πολὺ διὰ τὸν θάνατόν του.

38. Ο Σαμψών

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γεδεὼν παρῆλθον πολλὰ ἔτη καὶ ὀλίγον κατ’ ὀλίγον οἱ Ἰσραηλῖται ἐλησμόνησαν τὰ δεινὰ τῆς τυραννίας, τὰ ὅποια ὑπέστησαν ὑπὸ τῶν Μαδιανιτῶν. Διὰ τοῦτο πάλιν ἥρχισαν νὰ λησμονοῦν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ νὰ περιπίπουν εἰς εἰδωλολατρείαν καὶ ἀμαρτίας. “Ἐνεκα τούτου ὑπετάγησον εἰς νέους ἔχθρούς, τοὺς Φιλισταίους.

Ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη ἦσαν ὑποτεταγμένοι εἰς αὐτοὺς καὶ ὑφίσταντο πᾶσαν τυραννίαν. Τέλος μετενόησαν καὶ ἐζήτησαν παρὰ τοῦ Θεοῦ νὰ τοὺς ἡλευθερώσῃ.

Τότε ἐνεφανίσθη ἐξ αὐτῶν εἷς ὄνομαζόμενος Σαμψών, δό όποιος ἦτο εὐσεβής, γενναῖος καὶ πολὺ ἴσχυρός. Ὁ Σαμψών οὗτος εἰς ἡλικίαν 18 ἐτῶν ἐφόνευσε λέοντα καὶ πολλούς Φιλισταίους, εἰς τοὺς ὅποιους μέγαν φόβον εἶχεν ἐμπνεύσει.

Οἱ Φιλισταῖοι μὲ κάθε τρόπον ἐπεζήτησαν νὰ συλλάβουν αὐτὸν ἢ καὶ νὰ φονεύσουν. Δὲν ἐτόλμων ὅμως νὰ ἐπιχειρήσουν τίποτε ἐναντίον του καὶ διὰ τοῦτο κατέφυγον εἰς τὸν δόλον. “Ἐδωκαν πολλὰ δῶρα εἰς μίαν γυναῖκα Φιλισταίαν, τὴν Δαλιδάν, τὴν ὁποίαν ὁ Σαμψών ἐγνώρι-

ζε καὶ ἐπεσκέπτετο· πολλάκις δὲ διέμενεν εἰς τὸν οἶκον της, δσάκις ἥοχετο εἰς τὴν πόλιν, ὅπου ἐκείνη κατώκει. "Ἐπεισαν λοιπὸν αὐτὴν νὰ εἰδοποιήσῃ αὐτούς, ὅταν ὁ Σαμψών θὰ ἤρχετο εἰς τὸν οἶκον της καὶ θὰ ἐκοιμᾶτο.

Πράγματι μίαν ἡμέραν ὁ Σαμψών ἥλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς καὶ ἡ Δαλιδά, κατόπιν μεγάλης ἐπιμονῆς καὶ πολλῶν παρακλήσεων, ἔμαθε παρὰ τοῦ ἰδίου ὅτι ἡ μεγάλη του δύναμις ἐστηρίζετο εἰς τὰς μακράς τρίχας τῆς κεφαλῆς του. Οὐδέποτε δὲ εἶχε κόψει αὐτάς, ἐπειδὴ ἦτο Ναζειραῖος, δηλαδὴ ἀφιερωμένος παρὰ τῶν γονέων του εἰς τὸν Θεόν. Τότε ἡ Δαλιδά εύρηκεν εὔκαιρίαν, ὅταν ὁ Σαμψών ἐκοιμᾶτο, καὶ ἔκοψε τὴν κόμην αὐτοῦ. Ἀμέσως δὲ ἐκάλεσε τοὺς Φιλισταίους, οἱ ὅποιοι συνέλαβον αὐτόν ἔδεσαν καλῶς, καὶ, ἀφοῦ τὸν ἐτύφλωσαν, τὸν μετέφεραν εἰς τὴν πρωτεύουσάν των, τὴν Γάζαν.

"Ἐκεῖ τὸν ὠδηγησαν εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ τὸν ἐνέπαιξαν καὶ ἐβασάνισαν πολὺ· τέλος δὲ τὸν ἔρριψαν εἰς τὴν φυλακήν, ὅπου τὸν ὑπεχρέωσαν νὰ σύρῃ δεμένος μέγαν μυλόλιθον, διὰ νὰ ἀλέθουν.

Μίαν ἡμέραν οἱ Φιλισταῖοι ἐώρταζον μίαν μεγάλην των ἔορτήν, πρὸς τιμὴν τοῦ Θεοῦ των Δαγών, καὶ ἦσαν συγκεντρωμένοι ἐντὸς μεγάλου ναοῦ τοῦ Θεοῦ τούτου.

Τότε ἐσκέφθησαν νὰ φέρουν ἐκ τῆς φυλακῆς τὸν Σαμψών καὶ νὰ τὸν θέσουν εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ καὶ νὰ τὸν ἐμπαίξουν, πρὸς μεγαλυτέραν των χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν. "Οταν τὸν ἔφεραν, ἐτοποθέτησαν αὐτὸν εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ μεταξὺ δύο μεγάλων στύλων, ἐπὶ τῶν ὅποιων ἐστηρίζετο ἡ στέγη τοῦ ναοῦ ἐκείνου καὶ ἤρχισαν νὰ τὸν ἐμπαίζουν. "Ησαν δὲ περὶ τὰς τρεῖς χιλιάδας καὶ πλέον οἱ ἐορτάζοντες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες.

"Ο Σαμψών πολὺ ἐλυπεῖτο διὰ τὸν ἐξευτελισμὸν ἐκεῖνον καὶ τὴν ταπείνωσιν, ὃστε ἐπροτίμησε τὸν θάνατον. Διὰ τοῦτο προσηυχήθη ἐνδιομύχως πρὸς τὸν Θεόν του καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ καταφρίψῃ τοὺς στύλους ἐκείνους καὶ τὸν ναὸν καὶ ἄς ἀποθάνῃ καὶ αὐτὸς μαζὶ μὲ τοὺς ἀλλοφύλους. Μόλις ἐτελείωσε τὴν προσευ-

χήν του, ἔσφιξε διὰ τῶν βραχιόνων του τοὺς δύο στύλους τοῦ ναοῦ, τοὺς ἔσεισε δυνατὰ καὶ εἶπεν· «ἀποθανέτω ἡ ψυχὴ μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων».

Οἱ στῦλοι ἐσείσθησαν δυνατὰ καὶ κατέπεσαν· μαζί των δὲ κατέπεσεν ἡ στέγη τοῦ ναοῦ καὶ κατεπλάκωσε πάντας τοὺς ἑορτάζοντας Φιλισταίους.

Μαζί των ἀπέθανε καὶ ὁ Σαμψών, ὁ ὄποιος ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη ἐπολέμει τοὺς Φιλισταίους καὶ ἦτο ἀρχηγὸς καὶ κριτής τῶν Ἰσραηλίτων.

39. Ἡλὶ καὶ Σαμψών.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαμψών ἔγινε κριτής τῶν Ἰσραηλίτων ὁ Ἡλὶ, ὁ ὄποιος ἦτο καὶ ἀρχιερεύς. Ὁ Ἡλὶ ἦτο πολὺ εὔσεβὴς καὶ ἐνάρετος καὶ διὰ τοῦτο ἥγαπατο ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Ὡς κριτής ὅμως ὁ Ἡλὶ ἦτο ἐπιεικῆς ἔναντι τοῦ λαοῦ καὶ τῶν δύο του τέκνων, τοῦ Ὀφνὶ καὶ τοῦ Φινεές. Ἡ ἐπιείκειά του αὐτὴ μᾶλλον ἔβλαπτε καὶ τὸν λαόν, ὁ ὄποιος ἐγίνενο ἀσεβῆς, καὶ τὰ τέκνα τοῦ Ἡλὶ, τὰ ὄποια, ἔνεικα τῆς ἀτιμωρησίας, κατήντησαν ἀναιδέστατα, ἀδικα καὶ ἐνοχλητικὰ πρὸς τὸν λαόν. Ἀντὶ δέ, ὡς τέκνα τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀρχοντος, νὰ δίδουν τὸ καλὸν παράδειγμα τοῦ σεβασμοῦ τῶν ιόμων καὶ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν εὐσεβείας, αὐτὰ τίποτε δὲν ἐσέβοντο, ἀλλὰ διέπραττον πολλάς αὐθαιρεσίας καὶ παρανομίας.

Κατά τινα ἐποχὴν οἱ Ἰσραηλῖται εἶχον πόλεμον πρὸς τοὺς Φιλισταίους. Κατὰ τὴν συνήθειαν δὲ αὐτῶν, ἔλαβον καὶ εἰς τὴν ἐκστρατείαν ἐκείνην τὴν κιβωτὸν τῆς Διαθήκης, τὴν ὄποιαν ἐβάσταζον οἱ υἱοὶ τοῦ Ἡλὶ, ὡς τέκνα τοῦ ἀρχιερέως.

‘Αλλ’ ὁ Θεός, διὰ νὰ τιμωρήσῃ καὶ τὴν ἀσέβειαν τῶν Ἰσραηλίτων καὶ τῶν τέκνων τοῦ Ἡλὶ, ὡς καὶ τὴν μέχρις ἀδιαφορίας ἐπιείκειαν αὐτοῦ, δὲν ἐβοήθησεν αὐτοὺς καὶ οἱ Ἰσραηλῖται νικῶνται ὑπὸ τῶν Φιλισταίων. Πολλαὶ χιλιάδες Ἰσραηλίτικοῦ στρατοῦ καταστρέφονται, οἱ υἱοὶ τοῦ Ἡλὶ φονεύονται καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης κυριεύεται ὑπὸ τῶν Φιλισταίων.

“Οταν ἔμαθε τὴν καταστροφὴν αὐτὴν ὁ γέρων Ἡλί,
τόσον ἐλυπήθη καὶ ἐταράχθη, ὡστε ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ θρό-
νου του καὶ ἔμεινε νεκρός, ἀφοῦ ἔκρινε τὸν Ἰσραηλιτικὸν
λαόν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη.

Τὸν Ἡλί διεδέχθη ὁ Σαμουὴλ καὶ ὡς ἀρχιερεὺς καὶ ὡς
κριτής. Οὗτος συνεβούλευσε τοὺς Ἰσραηλῖτας νὰ μετανο-
ήσουν καὶ νὰ γίνουν ἐνάρετοι καὶ εὔσεβεῖς καὶ νὰ ἐλπί-
σουν εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Οἱ Ἰαραηλῖται ἤκουσαν
τὰς συμβουλὰς τοῦ Σαμουὴλ καὶ μετενόησαν. Τότε ὁ Θεὸς
ἔστειλε πολλὰς συμφορὰς κατὰ τῶν Φιλισταίων, ἀσθενείας,
καταστροφάς, καὶ ἄλλα κακά, ὡστε ἐφοβήθησαν πολὺ¹
ἐκεῖνοι καὶ ἀπέστειλαν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης πρὸς
τοὺς Ἰσραηλῖτας μὲν πολλὰ καὶ πολύτιμα δῶρα. Οἱ Ἰσρα-
ηλῖται μετέφεραν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν Καριαθιαρίμ. Εἰς
νέον δὲ πόλεμον, τὸν δόποιον ἐκήρυξαν οἱ Φιλισταῖοι κατὰ
τῶν Ἰσραηλῖτῶν, ὁ Σαμουὴλ ἐνίκησεν αὐτούς.

Διέταξε δὲ μετὰ ταῦτα τοὺς Ἰσραηλῖτας νὰ ἐγκατα-
λείψουν πᾶσαν εἰδωλολατρικὴν συνήθειαν, τὴν ὅποιαν εἴ-
χον δεχθῆ ἐκ τῶν ἄλλων λαῶν, καὶ ἐξεκαθάρισε τὴν λα-
τρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἐκ παντὸς ξένου καὶ κακοῦ
ἐθίμου.

Μετὰ ταῦτα μετεβίβασεν ὁ Σαμουὴλ μέρος τῆς ἔξου-
σίας αὐτοῦ εἰς τοὺς δύο υἱούς του, τὸν Ἰωὴλ καὶ τὸν Ἀ-
βιά, ἐπειδὴ αὐτὸς ἥτο πλέον πολὺ γέρων· ‘Ἄλλ’ ὁ λαὸς δὲν
ίκανοποιήθη ἐκ τῆς διοικήσεως τῶν υἱῶν του, ἐπειδὴ οὗτοι
ῆσαν ἄδικοι καὶ εὐκόλως ἐδωροδοκοῦντο διὰ νὰ παρανο-
μοῦν. “Ενεκα τούτου ἐζήτησεν ὁ λαὸς ἀπὸ τὸν Σαμουὴλ
νὰ ἀναδείξῃ εἰς αὐτοὺς βασιλέα, διποτες εἶχον καὶ οἱ περί-
οικοι λαοί. ‘Ο Σαμουὴλ κατ’ ἀρχὰς δὲν ἥθελεν, ἀλλὰ διε-
τάχθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ ἤναγκάσθη ὑπὸ τῆς ἐπιμονῆς
τοῦ λαοῦ καὶ ἔχρισε βασιλέα τῶν Ἰσραηλῖτῶν τὸν γεν-
ναῖον Σαούλ, υἱὸν τοῦ Κις ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Βενιαμίν, σύ-
τος δὲ περιωρίσθη μόνον εἰς τό ἀξίωμα τοῦ ἀρχιερέως.

Τοιουτοτρόπως ἐνεφανίσθη ἡ Βασιλεία εἰς τὴν ἴστοριάν
τῶν Ἑβραίων, περὶ τῆς ὁποίας θὰ ἴδωμεν κατωτέρω
ἐκτενέστερον.

40. Ἡ ἱστορία τοῦ Ρούθ

Ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε ἴστορίας τῶν Ἰσραηλιτῶν, εἴδομεν διτιό Θεός ἐβοήθει καὶ ἐπροστάτευεν αὐτούς, ὁσάκις ἐδείκνυον εὔσεβειαν καὶ πίστιν πρὸν αὐτόν, ἐτιμώρει δὲ ὁσάκις ἡπίστουν καὶ ἐδείκνυον ἀσέβειαν.

"Οχι μόνον πρὸς τοὺς λαοὺς φέρεται τοιουτοτρόπως ὁ Θεός, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ ἄτομα. Ταῦτα βοηθεῖ καὶ προστατεύει, ὅταν εἶναι εὔσεβη καὶ ἐνάρετα, τιμωρεῖ δέ, ὅταν εἶνε ἀσεβῆ καὶ κακά. Τοιαῦτα παραδείγματα, προστασίας τοῦ Θεοῦ πρὸς εὔσεβεῖς ἀνθρώπους, ἔχομεν πάρα πολλά, μεταξὺ τῶν ὅποιών εἶναι καὶ τὸ ἑένης παράδειγμα τῆς Ρούθ, τὸ ὅποιον ἀναφέρομεν κατωτέρω.

Κατὰ τὴν πρώτην ἐποχὴν τῶν κριτῶν συνέβη εἰς τὴν Χαναάν μεγάλη ἀφορία καὶ πεῖνα, ὡστε πολλοὶ τῶν κατοίκων αὐτῆς ἔφευγον εἰς ἄλλας χώρας, διὰ νὰ εὕρουν τὰ μέσα τῆς ζωῆς. Εἰς ἐξ αὐτῶν ἦτο καὶ ὁ Ἐλιμέλεχ ἐκ Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας. Οὗτος μετά τῆς συζύγου αὐτοῦ Νωεμίν καὶ τῶν δύο υἱῶν του, τοῦ Μασαλῶν καὶ Χελεών, ἥλθεν εἰς τὴν χώραν Μωάβ, ἢ ὅποια κεῖται πλησίον τῆς Χαναάν, διὰ νὰ ἐργασθοῦν καὶ ἔξοικονομήσουν τὰ μέσα διὰ τὴν ζωὴν τοιν.

Εἰς τὴν Μωάβ ὅμως, μετὰ παρέλευσιν ἀρκετοῦ χρόνου ὁ Ἐλιμέλεχ ἀπέθανεν, ἔμεινε δὲ ἡ σύζυγός του Νωεμίν μετὰ τῶν δύο αὐτῆς υἱῶν. Οὗτοι, ὅταν ἥλθον εἰς ἡλικίαν γάμου, ἐνυμφεύθησαν, κατὰ σύστασιν τῆς μητρός των, καὶ ἔλαβον γυναίκας Μωαβίτιδας, ἐκ τῶν ὅποιων ἡ μὲν μία ἐκαλεῖτο Ὁρφά, ἡ δὲ ἄλλη Ρούθ. Ἀλλά, μετὰ χρόνον πολὺ, οἱ δύο υἱοὶ τῆς Νωεμίν ἀπέθανον, ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου, καὶ αὕτη ἔμεινε μόνη μὲ τὰς δύο νύμφας της, Βραδύτερον ἡ Νωεμίν ἔμαθεν ὅτι εἰς τὴν Χαναάν ἐπαυσεν ἡ ἀφορία καὶ ἡ πεῖνα. Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα της καὶ νὰ ζήσῃ ἐκεῖ, πλησίον τῶν συγγενῶν της καὶ συμπολιτῶν της μέχρι τοῦ θανάτου της. Παρέλαβε λοιπὸν τὰς δύο νύμφας της καὶ ἐκίνησε διὰ τὴν πατρίδα της, τὴν Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας.

’Αλλὰ καθ’ ὁδὸν ἐσκέφθη ὅτι θὰ ἦτο καλύτερον νὰ συστήσῃ εἰς τὰς νύμφας της νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τοὺς γονεῖς των, Διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν αὐτὰς καὶ, ἀφοῦ τὰς ηύχαριστησε διὰ τὴν ἀγάπην των καὶ τὸν σεβασμόν των πρὸς αὐτήν, τὰς συνεβούλευσε νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τοὺς γονεῖς των· ηύχήθη δὲ εἰς αὐτὰς τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ καὶ πᾶσαν εὔτυχίαν. Ἡ ἀιρόφασις τοῦ χωρισμοῦ τούτου ἐλύπησε καὶ τὴν Νωεμίν καὶ τὰς νύμφας της, ἀλλ’ ἔπρεπε νὰ γίνη, διότι μακρὰν τῆς πατρίδος της ἡ Νωεμίν δὲν ἦδύνατο πλέον νὰ ζήσῃ.

Αἱ νύμφαι της ὅμως ἐπέμεναν νὰ τὴν ἀκολουθήσουν. Ἐλλὰ καὶ ἡ Νωεμίν τὰς παρεκάλει καὶ συνίστα εἰς αὐτὰς μὲ ἐπιμονὴν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τοὺς γονεῖς των. Τότε ἡ μὲν Ὁρφὰ καταλυπημένη καὶ κλαίουσσα ὑπήκουσεν εἰς τὴν συμβουλὴν τῆς πενθερᾶς της καὶ, ἀφοῦ ἡσπάσθη ἡ μία τὴν ἄλλην καὶ ἔκλαυσαν δια τὸν χωρισμόν των, ἀπῆλθεν εἰς τοὺς γονεῖς της. Ἡ Ῥούθ ὅμως κατ’ οὐδένα λόγον ἥθελε να ἀποχωρισθῇ τῆς, Νωεμίν, τὴν ὅποιαν ἡγαπᾷ καὶ ἔθεωρει ὡς μητέρα της· δὲν ἦδύνατο δὲ νὰ ἐννοήσῃ πῶς θὰ ἔγκατελειπε μόνη της τὴν γραῖαν πενθεράν της. Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισε νὰ ἀκολουθήσῃ αὐτὴν εἰς τὴν Χαναάν. Εἶπε δὲ πρὸς τὴν Νωεμίν τοὺς ἔξης λόγους. «Δὲν θὰ σὲ ἔγκαταλείψω μόνην· ὅπου καὶ ἀν πορευθῆς θὰ πορευθῶ. Ὁ λαός σου θὰ εἶναι λαός μου καὶ ὁ Θεός σου, Θεός μου· καὶ ὅπου ἀν ἀπαθάνησ έκει καὶ ἔγώ θό ταφῶ. Μόνος ὁ θάνατος θὰ μᾶς χωρίσῃ».

Ἡ Νωεμίν τότε ἤναγκάσθη νὰ παραλάβῃ μαζί της τὴν Ῥούθ καὶ νὰ ἔλθῃ μὲ αὐτὴν εἰς Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας. Ἐκεῖ εἰργάζοντο καὶ ἔζων, ἡγαπῶντο δὲ ὡς μήτηρ καὶ θυγάτηρ.

“Οταν ἔφθασαν εἰς Βηθλεέμ ἦτο ἡ ἐποχὴ τοῦ Θερισμοῦ. Διὰ τοῦτο ἡ Ῥούθ μετέβαινεν εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐνὸς πλουσίου τῆς πόλεως ἔκεινης, Βοός καλουμένου, καὶ ἔκει ἡκολούθει τοὺς θεριστὰς καὶ συνέλεγε τοὺς ἀπομένοντας στάχυς πρὸς ἔδιον ὄφελος. Τοῦτο ἦτο συνήθεια ἔκει, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἔκεινην, χαριν τῶν πτωχῶν.

Μίαν ἡμέραν ὁ Βοὸς εἶδεν αὐτὴν καὶ ἡρώτησε περὶ αὐτῆς τοὺς θεριστὰς καὶ ἔμαθε πόθεν ἦτο καὶ πῶς ἡκολούθησε τὴν πενθεράν της. Ἔνεκα τούτου ἐξετίμησε τὴν Ῥούθ καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὅτι τῆς ἐπιτρέπει νὰ συλλέγῃ διὰ τὸν ἑαυτὸν της τοὺς ἀπομένοντας στάχυς τῶν ἀγρῶν του ὅπισθεν τῶν θεριστῶν. Συνέστησε δὲ εἰς αὐτὴν νὰ μὴ ὑπάγῃ εἰς ἀγρούς ἄλλων, ἀλλὰ νὰ μεταβαίνῃ εἰς τοὺς ἴδιούς του ἀγρούς, οἱ όποιοι καὶ πολλοὶ καὶ πλούσιοι ἦσαν.

Ἡ Ῥούθ ηύχαριστησε τὸν Βοὸς καὶ καθ' ἐκάστην ἥρχετο εἰς τοὺς ἀγρούς του καὶ συνέλεγε τοὺς ἐγκαταλειπούμενους στάχυς ὑπὸ τῶν θεριστῶν καὶ ἔφερεν αὐτοὺς εἰς τὴν πενθεράν της.

Ο Βοὸς παρηκολούθησε τὴν ἐργασίαν τῆς Ῥούθ, τὴν ἀρετὴν αὐτῆς καὶ τὴν πρὸς τὴν γραῖαν πενθεράν ιης ἀφοσίωσιν καὶ ἀγάπην. Ἐξετίμησε δὲ τόσον πολὺ αὐτὴν, ὡστε τὴν ἐζήτησεν ὡς σύζυγον παρὰ τῆς Νωεμὶν καὶ ἐνυμφεύθη αὐτήν.

Τοιουτοτρόπως ἡ ἀρετὴ τῆς Ῥούθ καὶ ἡ καλή της συμπεριφορὰ πρὸς τὴν πενθεράν της ἡμείφθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, διότι ἔγινε σύζυγος τοῦ πλουσιωτάτου Βοὸς καὶ κυρία ὄλων τῶν κτημάτων αὐτοῦ.

Πλουσιώτατα δὲ ἔβοήθησεν ἡ Ῥούθ καὶ τὴν γραῖαν Νωεμίν, ἡ όποια τόσον πολὺ ἡγάπα αὐτὴν καὶ ἔφρόντιζε περὶ αὐτῆς.

Ἐκ τοῦ Βοὸς καὶ τῆς Ῥούθ ἐγεννήθη εἰς Βηθλεέμ ὁ Ὀβήδ, ἐκ τοῦ όποίου ἐγεννήθη ὁ Ἰεσσαί, ὁ πατὴρ τοῦ Δαβὶδ τοῦ βασιλέως.

ΜΕΡΟΣ Ε'.

ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΜΦΑΝΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ
ΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΒΑΒΥΛΩΝΙΟΥ
ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ

41. Ηερὶ τοῦ Σαούλ.

α'.) Ὁ Σαούλ χρίεται βασιλεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν

Τοῦ Σαμουὴλ ὡς κριτῆς διέμενεν εἰς τὴν πόλιν Ἀρμαθαῖμ καὶ ἐδίκαζε τὸν λαόν. Εἶχε δὲ ὡς εἰδόμεν δύο υἱούς, τὸν Ἰωὴλ καὶ τὸν Ἀβιά, τοὺς ὃποίους ὥρισεν ὡς δικαστὰς καὶ κριτὰς τοῦ λαοῦ εἰς τὴν πόλιν Βηρσαβεέ.

Ἄλλ' οὗτοι ἐφέροντο ἀδικώτατα πρὸς τὸν λαόν, διότι μόνον εἰς τοὺς δίδοντας δῶρα εἰς αὐτοὺς ἀπέδιδον δίκαιον καὶ εἰς τοὺς φίλους των.

Ἐνεκα τούτου ὁ λαὸς παρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ Σαμουὴλ καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν· «σὺ ἐγήρασας πλέον, οἱ δὲ υἱοί σου δὲν ἀκολουθοῦν τὸ ἴδικόν σου παράδειγμα, ἀλλὰ παρανομοῦν καὶ ἀδικοῦν. Διὰ τοῦτο ζητοῦμεν νὰ ἀναδείξῃς εἰς ἡμᾶς βασιλέα, διὰ νὰ διευθύνῃ καὶ κρίνῃ ἡμᾶς ὅπως καὶ τοὺς ἄλλους λαούς».

Ο Σαμουὴλ κατ' ἀρχὰς ἐδίστασεν, ἀλλ' ὁ Θεὸς διέταξεν αὐτὸν νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ. Τοιουτοτρόπως ἡναγκάσθη νὰ ἀναδείξῃ βασιλέα τὸν εὔσεβη καὶ γενναῖον Σαούλ, τὸν υἱὸν τοῦ Κίς, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Βενιαμίν.

Πρὸς τοῦτο ὁ Σαμουὴλ συνεκάλεσεν εἰς τὴν πόλιν Μασηφάθ, τῆς φυλῆς τοῦ Βενιαμίν, τοὺς ἄρχοντας τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τὸν λαὸν καὶ ἐκεῖ ἐνώπιον πάντων ἔχρισε δι' ἔλαίου βασιλέα τὸν Σαούλ καὶ ἐπέδειξεν αὐτὸν εἰς τὸν λαόν. Τότε ὅλος ὁ λαὸς ἀνεγνώρισε καὶ ἐπεφήμησεν αὐτὸν ὡς βασιλέα, τῷ 1060 π. Χ.

‘Ο Σαούλ ἐκυβέρνησε, κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς βασιλείας του, μὲ δικαιοσύνην, εὔσέβειαν καὶ πίστιν πρὸς τὸν Θεόν, ὃ ὀποῖος ἐβοήθει αὐτὸν πάντοτε. Ἀργότερον ὅμως ἤρχισε νὰ δεικνύῃ ἀδιαφορίαν πρὸς τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τοῦτο ὁ Θεός ὠργίσθη ἐναντίον του. ‘Ο δὲ Σαμουὴλ ἤλεγξεν αὐτὸν διὰ τὰς παρανομίας καὶ ἀπιστίας του

‘Ο Σαούλ χρίεται βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ Σαμουὴλ

καὶ προεῖπεν εἰς αὐτὸν ὅτι ὁ Θεός θὰ τὸν τιμωρήσῃ καὶ ἡ βασιλεία του θὰ δοθῇ εἰς ἄλλον οἶκον. “Ἐνεκα τῆς προειδοποιήσεως αὐτῆς, ὁ Σαούλ ἔγινε μελαγχολικὸς καὶ ὁσάκις κατελάμβανεν αὐτὸν ἡ μελαγχολία, ἐκαλεῖτο εἰς ποιμῆν, Δαβὶδ ὀνομαζόμενος, ὁ ὀποῖος ἔπαιζεν ἐνώπιόν του κιθάραν διὰ νὰ τὸν διασκεδάζῃ.

‘Ο Δαβὶδ ἐκινδύνευσε νὰ φονευθῇ ὑπὸ τοῦ Σαούλ, ἐν ᾧ ἔπαιζε κιθάραν πρὸ αὐτοῦ. διότι κατελήφθη οὗτος ὑπὸ ἴσχυρᾶς μελαγχολίας καὶ ἔρριψε κατὰ τοῦ Δαβὶδ τὸ δόρυ αὐτοῦ, τὸ ὀποῖον ὅμως ὁ Δαβὶδ ἀπέφυγεν, ἐπειδὴ κατώρθωσεν ἔγκαίρως νὰ προφυλαχθῇ.

β') Πόλεμος τοῦ Σαούλ κατὰ τῶν Φιλισταίων καὶ φόνος τοῦ Γολιάθ ὑπὸ τοῦ Δαβὶδ

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς βασιλείας τοῦ Σαούλ οἱ Ἰσραὴλῖται εἶχον πόλεμον πρὸς τοὺς Φιλισταίους. Ἐπειδὴ δὲ ὁ βασιλεὺς Σαούλ ἔθεσεν ὡς σκοπὸν τῆς βασιλείας του νὰ ἐλευθερώσῃ πᾶσαν τὴν χώραν του ἀπὸ τῶν Φιλισταίων, ἐξῆλθεν ἐναντίον αὐτῶν μετὰ πολλῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων.

“Οταν δὲ συνηντήθησαν τὰ ἀντίπαλα στρατεύματα ἐστρατοπέδευσαν τὸ ἐν ἀπέναντι τοῦ ἄλλου καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀντιπάλων ἤρχιζε τὴν μάχην, διότι ἔκαστος ἐπερίμενε τὴν καταλληλοτέραν εύκαιρίαν πρὸς ἐπίθεσιν.

Κατὰ τὸν χρόνον ὅμως τῆς ἀναμονῆς αὐτῆς, ἐξῆρχετο καθ' ἔκάστην ἐκ τοῦ στρατοπέδου τῶν Φιλισταίων εἰς γίγας Φιλισταῖος, ὀνομαζόμενος Γολιάθ. Οὗτος ἵστατο εἰς τὸ μέσον τῶν δύο στρατοπέδων καὶ ὅβριζε τοὺς Ἰσραηλῖτας, ἐβλασφήμει τὸν Θεόν αὐτῶν καὶ ἐκάλει ἔνα ἐξ αὐτῶν εἰς μονομαχίαν. Οὗτος ἔλεγε πρὸς τοὺς Ἰσραηλῖτας ὅτι ἀντὶ νὰ πολεμήσουν οἱ δύο στρατοί, ἀς ἐξέλθῃ εἰς ἀπὸ σᾶς νὰ μονομαχήσῃ μαζί μου καὶ ἐὰν μὲν νικήσῃ αὐτὸς ἐμέ, ἡμεῖς οἱ Φιλισταῖοι νὰ θεωρηθῶμεν ἡττημένοι καὶ νὰ γίνωμεν δοῦλοι σας, ἐὰν δὲ ἐγὼ νικήσω αὐτόν, σεῖς οἱ Ἰσραηλῖται νὰ θεωρηθῆτε ἡττημένοι καὶ νὰ γίνετε δοῦλοι μας.

‘Ο Σαούλ καὶ οἱ Ἰσραηλῖται ἤκουον τὴν πρόκλησιν αὐτὴν τοῦ Γολιάθ, ἀλλ’ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν παρουσιάζετο νὰ μονομαχήσῃ πρὸς αὐτόν.

“Ητο δὲ ὁ Γολιάθ φοβερὸς πολεμιστής· ἦτο ὑψηλὸς καὶ μεγαλόσωμος, ἴσχυρότατος, γενναῖος καὶ πολὺ ἐμπειροπόλεμος. Ἐφόρει δὲ ἴσχυρὰν πανοπλίαν, ἀποτελουμένην ἀπὸ περικεφαλαίαν, θώρακα καὶ περικνημίδας ἐκ χαλκοῦ.” Εφερεν ἐξωσμένην μακρὰν ρόμφαιαν καὶ ἐκράτει εἰς μὲν τὴν ὀριστεράν του χεῖρα μεγάλην καὶ χαλκίνην ἀσπίδα, εἰς δὲ τὴν δεξιὰν μακρὸν καὶ χονδρὸν δόρυ, τὸ ὅποιον ἐπεδείκνυε καὶ ἔπαλε πρὸ τῶν Ἰσραηλῖτῶν.

Ο Σαούλ εἶχεν ὑποσχεθῆ πολλὰ καὶ πλούσια δῶρα καὶ τὴν θυγατέρα του ὡς σύζυγον εἰς ἐκεῖνον, δόποιος θὰ ἔμονομάχει καὶ θὰ ἐφόνευε τὸν Γολιάθ. Οὓδεις δύμας παρουσιάζετο καὶ δὲ Σαούλ καὶ οἱ Ἰσραηλῖται ἥσαν πολὺ λυπημένοι διὰ τὸν καθημερινὸν ἐξευτελισμόν, τὸν ὅποιον ἐδοκίμαζον παρὰ τοῦ Γολιάθ.

Μίαν ἡμέραν ἦλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἰσραηλίτων δὲ νεαρὸς Δαβὶδ, διὰ νὰ φέρῃ ἐκ μέρους τῶν γονέων του, τροφάς καὶ ἐνδύματα πρὸς τοὺς τρεῖς μεγαλυτέρους ἄδελφούς του, οἱ δόποιοι ὑπηρέτουν εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἰσραηλίτων. Οὗτος δὲν εἶχε λάβει μέρος εἰς τὴν ἐκστρατείαν ἐκείνην, λόγῳ τῆς ἡλικίας του. Ἐν ᾧ δὲ συνωμίλει μετὰ τῶν ἄδελφῶν του, ἐξῆλθε πάλιν δὲ Γολιάθ καὶ προεκάλει καὶ ὑβρίζε τοὺς Ἰσραηλίτας.

Τότε δὲ Δαβὶδ ἔμαθε περὶ τοῦ Γολιάθ καὶ ἀμέσως ἀπεφάσισε νὰ μονομαχήσῃ αὐτὸς ἐναντίον του. Παρουσιάσθη εἰς τὸν βασιλέα Σαούλ, διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν ἤθελε νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτὸν νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸν Γολιάθ, ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο μήπως φονευθῇ. Ἔλεγε δὲ πρὸς τὸν Δαβὶδ ὅτι δὲ Γολιάθ ἦτο ἀνήρ γιγαντόσωμος, ἵσχυρός, καὶ ἔμπειρος εἰς τὸν πόλεμον καὶ τὰς μονομαχίας, ἐν ᾧ αὐτὸς εἶνε νέος, ἀπειρος τοῦ πολέμου καὶ μικρόσωμος.

Ο Δαβὶδ δύμας ἐπέμενε καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σαούλ· «Ἐγὼ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἔσωσα πολλάκις τὰ ποίμνια τοῦ πατρός μου ἐναντίον τῆς ἄρκτου καὶ τοῦ λέοντος.» Εχώ δὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ θὰ φονεύσω τὸν ύβριστὴν Φιλισταῖον». Ο Σαούλ ἐθαύμασε διὰ τὴν πεποίθησιν καὶ τὴν ἀπύφασιν τοῦ Δαβὶδ καὶ ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὸν νὰ μονομαχήσῃ πρὸς τὸν Γολιάθ. Διέταξε δὲ νὰ ἐνδύσουν αὐτὸν μὲ ἵσχυρὰν πανοπλίαν καὶ νὰ περιαγάγουν καὶ ἐπιδείξουν αὐτὸν εἰς τὸν Ἰσραηλίτεκὸν στρατόν, διὰ νὰ λάβῃ θάρρος. Ἀλλ' δὲ Δαβὶδ δὲν ἤδυνατο νὰ ὑποφέρῃ τὴν πανοπλίαν, ἐπειδὴ ἦτο ἀσυνήθιστος, καὶ ἔξεδύθη αὐτήν. Ἐλαβε δὲ μόνον τὴν σφενδόνην του καὶ πέντε λίθους, καταλλήλους δι' αὐτήν, ἐντὸς

μικροῦ σακκιδίου, τὸ ὁποῖον εἶχε κρεμασμένον ἀπό τοῦ ὕμου του, καὶ τὴν ποιμενικήν του ράβδον, τὴν ὁποίαν ἐκ συνηθείας πάντοτε ἔφερε μαζί του, καὶ ἔξηλθε πρὸς συνάτησιν τοῦ Γολιάθ.

Ἐκεῖνος, μόλις εἶδε τὸν Δαβὶδ νὰ πλησιάζῃ καὶ νὰ ἔρχεται ἐναντίον των μὲ λίθους καὶ μὲ ράβδον, χωρὶς πανοπλίαν, εἶπε πρὸς αὐτόν. «”Ἐρχεσαι ἐναντίον μου μὲ ράβδον καὶ μὲ λίθους, ὡς ἐάν εἴμαι κύων· πλησίασε ἐδῶ διὰ νὰ δώσω τὰς σάρκας σου εἰς τὰ πτηνὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς».

Τότε ὁ Δαβὶδ λέγει πρὸς αὐτόν. «Σὺ μὲν ἔρχεσαι ἐναντίον μου μὲ δόρυ καὶ μὲ πανοπλίαν, ἀλλ’ ἐγὼ ἔρχομαι ἐναντίον σου μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, τὸν ὁποῖον σὺ ὑβρίζεις. Αὐτὸς θὰ μὲ βοηθήσῃ νὰ σὲ τιμωρήσω καὶ νὰ σὲ φονεύσω καὶ νὰ δώσω τὰς σάρκας σου εἰς τὰ πτηνὰ τοῦ οὐρανοῦ». Καὶ μόλις εἶπεν αὐτὰ ὁ Δαβὶδ, ἀμέσως θέτει εἰς τὴν σφενδόνην του ἔνα λίθον καὶ μὲ δύναμιν ἐκσφενδονίζει αὐτὸν κατὰ τοῦ Γολιάθ. Ὁ λίθος μὲ μεγάλην ταχύτητα καὶ δύναμιν πετᾷ καὶ εύρισκει τὸν Γολιάθ εἰς τὸ μέτωπον, θραύει αὐτὸν καὶ ἀμέσως ὁ γίγας ἐκεῖνος κυλίεται εἰς τὸ ἔδαφος νεκρός. Ὁ Δαβὶδ σπεύδει πρὸς αὐτόν, τοῦ ἀποσπά τὴν ρομφαίαν καὶ δι’ αὐτῆς ἀποκόπτει τὴν κεφαλήν, τὴν ὁποίαν φέρει πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας ὡς τρόπαιον.

Οἱ Φιλισταῖοι, μόλις εἶδον τὸν φόνον τοῦ Γολιάθ, τρέπονται εἰς ἄτακτον φυγήν, οἱ δὲ Ἰσραηλῖται ἐπιτίθενται καὶ καταδιώκουν αὐτοὺς καὶ πολλοὺς φονεύουν.

‘Ἡ νίκη αὗτη ἔχαροποίησε καὶ τὸν Σαούλ καὶ τὸν στρατόν του καὶ ὀλόκληρον τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν. “Οταν δὲ ὁ Σαούλ, μετὰ τοῦ στρατοῦ του καὶ τοῦ Δαβὶδ, ἐπέστρεφε νικητής εἰς τὴν πρωτεύουσάν του, ὁ λαός ὑπεδέχθη αὐτὸν μὲ μεγάλην χαρὰν καὶ ἐνθουσιασμόν.” Ἔψαλλε δὲ διάφορα νικητήρια ἄσματα καὶ ἔλεγεν· «ὅ μὲν Σαούλ ἐνίκησε χιλιάδας, ὁ δὲ Δαβὶδ μυριάδας».

‘Ἡ ἰδιαιτέρα αὕτη ἀγάπη· καὶ ἐκτίμησις τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν Δαβὶδ, ἔκαμε τὸν Σαούλ νὰ φθονήσῃ αὐτὸν καὶ

ἐζήτει ἔκτοτε τρόπον νὰ τὸν φονεύσῃ. 'Ο Δαβὶδ ὅμως οὐδὲν κακὸν ἐσκέπτετο κατὰ τοῦ Σαούλ, διότι ἥγάπα αὐτὸν καὶ ἐσέβετο ὡς βασιλέα. Εἶχε δε συνδεθῆ καὶ διὰ μεγάλης φιλίας μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ καὶ ἰδίως μετὰ τοῦ Ἰωνάθαν, ὁ ὄποιος ἔσωσε τὸν Δαβὶδ ἐκ τῆς ὀργῆς τοῦ πατρός του. 'Αλλ' ἔνεκα τῆς καταστάσεως αὐτῆς ὁ Δαβὶδ ἀπεφάσισε νὰ ἀπέλθῃ ἐκ τῆς πόλεως καὶ νὰ διαμένῃ εἰς τὴν ἔξοχήν, ὅπου ἐφύλαττε τὰ πρόβατα τοῦ πατρός του καὶ δὲν ἔξωργιζε τὸν βασιλέα διὰ τῆς παρουσίας του εἰς τὴν πόλιν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀπέθανεν ὁ Σαμουήλ, ὁ ὄποιος εἶχε προορίσει ὡς βασιλέα τὸν Δαβὶδ, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαούλ, καὶ ἐτάφη εἰς 'Ραμὰ τῆς Ἰουδαίας, ὁ δὲ λαὸς ἐπένθησεν αὐτόν.

γ') "Ηττα τοῦ Σαούλ ὑπὸ τῶν Φιλισταίων καὶ θάνατος αὐτοῦ

'Αργότερον οἱ Φιλισταῖοι ἔξεστράτευσαν πάλιν κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ ὁ Σαούλ μετὰ τοῦ στρατοῦ του ἐξῆλθε νὰ ἀντιμετωπίσῃ αὐτούς. "Οταν δὲ ἔγινεν ἡ μάχη οἱ Ἰσραηλῖται νικῶνται παρὰ τὰ ὅρη Γελβουὲ καὶ τρέπονται εἰς φυγήν. Τρεῖς υἱοὶ τοῦ Σαούλ φονεύονται, μεταξὺ τῶν ὄποίων καὶ ὁ Ἰωνάθαν, ὁ φίλος τοῦ Δαβὶδ, καὶ ὁ Ἰδιος ὁ Σαούλ καταδιώκεται. 'Επειδὴ δὲ ἐκινδύνευε νὰ πέσῃ ζῶν εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν του, διέταξε ἔνα ἐκ τῶν ἀκολούθων του νὰ τὸν φονεύσῃ διὰ τοῦ ξίφους του. 'Επειδὴ δὲ ἐκεῖνος ἤρνθη, ὁ Ἰδιος ὁ Σαούλ ἔξηγαγε τὸ ξίφος του καὶ ηύτοκτόνησεν.

'Η ἥττα αὕτη τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ στρατοῦ καὶ ὁ θάνατος τοῦ Σαούλ καὶ τῶν υἱῶν του, ἐλύπησε πολὺ πάντας· περισσότερον ὅμως ἐλύπησε τὸν Δαβὶδ, ὁ ὄποιος ἔκλαυσε πικρῶς διὰ τὸν θάνατον αὐτῶν καὶ ἰδίως διὰ τὸν θάνατον τοῦ φίλου του Ἰωνάθαν.

Τὴν λύπην του ἔξεδήλωσεν ὁ Δαβὶδ μὲ θρήνους καὶ μὲ ποιήματα, διὰ τῶν ὄποίων προέτρεπε τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν νὰ πενθήσῃ διὰ τὴν συμφορὰν αὐτὴν καὶ νὰ κλαύσῃ.

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Σαούλ, ἀνακηρύσσεται ὑπὸ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα βασιλεὺς ὁ Δαβὶδ.

42. Ὁ Δαβὶδ γίνεται βασιλεὺς

‘Ο Δαβὶδ ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰεσσαί, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα· ἔγεννήθη δὲ εἰς Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας. Διὰ τοῦτο μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαούλ, ἀνεκηρήχθη βασιλεὺς ὑπὸ τῆς φυλῆς του εἰς Χεβρῶν τῆς Ἰουδαίας εἰς ἡλικίαν τριάκοντα ἔτῶν.

’Αλλὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτὴν τοῦ Δαβὶδ, ὡς βασιλέως, δὲν ἀνεγνώρισαν πᾶσαι αἱ λοιπαὶ φυλαὶ καὶ διὰ τοῦτο αἱ ἄλλαι ἀνεκήρυξαν βασιλέα τὸν διασωθέντα υἱὸν τοῦ Σαούλ Ἰεβοσθέ. Τοῦτον ὑπεστήριζεν ὁ στρατηγὸς τοῦ Σαούλ Ἀβεννήρ ὅστις καὶ ἀνθίστατο κατὰ τῆς βασιλείας τοῦ Δαβὶδ ἐπὶ ἔτη. ’Αλλὰ τὸ ἔβδομον ἔτος, ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Δαβὶδ ὡς βασιλέως, ἀπέθανεν ὁ Ἀβεννήρ, ὁ δὲ Ἰεβοσθέ ἐγκατελείφθη ὑπὸ πάντων. Τέλος ἐδολοφονήθη οὗτος ὑπὸ τινῶν δπαδῶν του, τοὺς δποίους ὅμως βραδύτερον ὁ Δαβὶδ ἐτιμώρησε διὰ θανάτου.

Μετὰ ταῦτα ἀντιπρόσωποι πασῶν τῶν φυλῶν ἥλθον εἰς Χεβρῶν καὶ ἀνεγνώρισαν ὡς βασιλέα πάντων τῶν Ἰσραηλιτῶν τὸν Δαβὶδ. ’Αλλὰ τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ, ἡ ὁποία κατ’ ἀρχὰς ἐκαλεῖτο Σαλήμ, κατεῖχον ἀκόμη Ἱεβουσαῖοι. Διὰ τοῦτο ὁ Δαβὶδ ἐπῆλθε κατ’ αὐτῆς καὶ κατέλαβε τὸν λόφον αὐτῆς Σιών. ’Εκεῖ ἐγκατεστάθη ὁ Δαβὶδ καλῶς καὶ ἔκτισεν ἀνάκτορα καὶ ὠνόμασεν αὐτὴν «πόλιν Δαβὶδ». Εἰς τὴν Σιών κατεσκεύασε σκηνὴν, ἐντὸς τῆς δποίας μετέφερε καὶ ἐτοποθέτησε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, ἡ δποία, ἀφ’ ὃτου ἀπεδόθη ὑπὸ τῶν Φιλισταίων, ἐφυλάσσετο εἰς τὴν πόλιν Καριαθιαρίμ. ’Ολίγον δὲ βραδύτερον κατέλαβε καὶ τὴν ὑπόλοιπον πόλιν τῆς Ἱερουσαλήμ.

‘Ο Δαβὶδ οὗτο ἔγινε κύριος πάσης τῆς ἔξουσίας τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ. ’Ἐν ὧ δὲ κατ’ ἀρχὰς ἐκυβέρνησε δικαίως καὶ μὲ σύνεσιν, βραδύτερον ἥρχισε νὰ κάμνῃ κατάχρησιν τῆς βασιλικῆς του δυνάμεως καὶ νὰ φέρεται ἀδίκως καὶ πρὸς τὸν λαόν του καὶ πρὸς γειτονικούς λαούς.

Ο Δαβίδ μεταφέρει τὴν κιβωτὸν τῆς Διαθήκης εἰς Σιών

Αύτός ἔστειλε τὸν στρατόν του νὰ ἐπιτεθῇ ἄνευ αἰτίας καὶ νὰ λεηλατήσῃ τὴν χώραν τῶν Ἀμμωνιτῶν.

“Ινα δὲ λάβῃ αὐτὸς ὡς σύζυγον τὴν Βηθσαβεέ, γυναῖκα ἐνὸς ἀξιωματικοῦ του, Οὐρίου καλουμένου, προπαρεσκεύασε τὸν θάνατον αὐτοῦ. ”Ἐστειλε τὸν Οὐρίαν μὲν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ στρατοῦ του, διὰ τῆς ὅποιας διέτασσεν αὐτὸν νὰ τοποθετήσῃ τὸν κομιστὴν τῆς ἐπιστολῆς του Οὐρίαν, εἰς τὸ πλέον ἐπικίνδυνον μέρος, κατὰ τὴν μάχην, διὰ νὰ φονευθῇ. ‘Ο Οὐρίας πράγματι ἐφονεύθη ἢ δὲ σύζυγός του Βηθσαβεέ ἐκλαυσεν αὐτὸν καὶ ἐπένθησε πολὺ. Μετὰ τὴν πάροδον ὅμως τοῦ χρόνου τοῦ πένθους της, ὁ Δαβὶδ ἐζήτησεν αὐτὴν καὶ ἔλαβεν ὡς σύζυγον· ἐγέννησε δὲ ἐξ αὐτῆς υἱόν, τὸν ὅποιον ἤγαπησεν ὁ Δαβὶδ ὑπερβολικά. ’Αλλ’ ὁ προφήτης Νάθαν, παρουσιασθεὶς ἐνώπιον τοῦ Δαβὶδ, ἐπέπληξεν αὐτὸν ἐξ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν κακήν του συμπεριφορᾶν πρὸς τὸν Οὐρίαν καὶ προεἶπεν εἰς αὐτὸν ὅτι θὰ τιμωρηθῇ μὲν πολλὰς λύπας καὶ πικρίας. ‘Ο Δαβὶδ συνηγοσθάνθη τὸ ἀμάρτημά του καὶ ἐζήτησε συγχώρησιν παρὰ τοῦ Θεοῦ· ἐκλαυσε δὲ καὶ ἐνήστευσεν ἐπὶ ήμέρας. ”Εγραψε δέ, ἔνεκα τούτου, καὶ ὥραιούς ψαλμούς μετανοίας καὶ συγγνώμης. Μετά τινα καιρὸν ἀπέθανεν ὁ υἱός, τὸν ὅποιον ἀπέκτησεν ὁ Δαβὶδ ἐκ τῆς Βηθσαβεέ, καὶ ὁ θάνατος τούτου ἐλύπησε πολὺ αὐτὸν, διότι εἶδε τὴν πρώτην τιμωρίαν τοῦ Θεοῦ. ’Εγέννησεν ὅμως ἡ Βηθσαβεέ ἄλλον υἱὸν ἐκ τοῦ Δαβὶδ, τὸν Σολομῶντα.

‘Εκτὸς τοῦ Σολομῶντος ὁ Δαβὶδ εἶχε καὶ ἄλλα τέκνα ἐξ ἄλλης γυναικός, ἐν ἐκ τῶν ὅποιων ἦτο καὶ ὁ Ἀβεσαλὼμ.

‘Ο Ἀβεσαλὼμ οὗτος ἥθέλησε νὰ καταλάβῃ αὐτὸς τὸν θρόνον τοῦ πατρός του Δαβὶδ. Πρὸς τοῦτο ἐπανεστάτησε κατ’ αὐτοῦ μὲ τινας δυσαρεστημένας κατὰ τοῦ πατρός του φυλάς ’Αλλ’ ὁ Δαβὶδ ἔστειλε στρατὸν κατ’ αὐτοῦ, ἐνίκησεν αὐτὸν καὶ ἔτρεψεν εἰς φυγήν.

‘Ἐν ᾧ δὲ ἔφευγεν ὁ Ἀβεσαλὼμ ἔφιππος καὶ διήρχετο κάτωθεν ἐνὸς δάσους, περιεπλάκη ἢ μακρὰ κόμη αὐτοῦ εἰς τοὺς κλάδους ἐνὸς δένδρου καὶ ἐκρεμάσθη. Εἴς δὲ ἐκ

τῶν καταδιωκόντων αὐτὸν ἀξιωματικῶν τοῦ Δαβίδ, ὅταν κατέφθασεν ἐκεῖ, τὸν ἐφόνευσεν. Ὁ Θάνατος τοῦ Ἀβεσαλώμ, ἐλύπησε πάρα πολὺ τὸν Δαβίδ, ὁ ὄποιος ἔκλαιε καὶ ἔλεγεν «Ἀβεσαλώμ, υἱέ μου Ἀβεσαλώμ, διατί νὰ μὴ ἀποθάνω ἐγώ ἀντὶ σοῦ»;

43. "Ἐργα τοῦ Δαβὶδ

“Οταν πλέον ὁ Δαβίδ ἔμεινεν ἥσυχος ἀτὰ τοὺς ἐσωτερικοὺς καὶ ἔξωτερικοὺς περισπασμοὺς καὶ κινδύνους, ἔστρεψε τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων εἰρήνης καὶ προόδου. Ἐν ἐκ τούτων ἦτο ἡ ἀπόφασίς του νὰ κτίσῃ μεγαλοπρεπῆ ναὸν πρὸς τιμὴν τοῦ Θεοῦ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἤρχισε νὰ συγκεντρώνῃ τὸ ἀπαιτούμενον ὑλικὸν καὶ νὰ προετοιμάζῃ διὰ μηχανικῶν τὸ σχέδιον αὐτοῦ. Λίθους πολλοὺς καὶ ξύλα ἐκ κέδρων τοῦ Λαβάνου εἶχε συγκεντρώσει καὶ ἦτο ἔτοιμος νὰ ἀρχίσῃ τὴν οἰκοδόμησιν τοῦ Ναοῦ, ὅπότε ἀπέθανε πρὶν κάμη τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔργου τούτου.

‘Ο Δαβίδ ἀπέθανε περὶ τὸ ἔβδομηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἀφοῦ ἐβασίλευσε τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη· ἐτάφη δὲ εἰς τὴν πόλιν Δαβίδ.

Οὗτος ἀνεδείχθη ὁ μεγαλύτερος καὶ ἐνδοξότερος βασιλεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἐπεξέτεινε τὸ κράτος του διὰ νικηφόρων πολέμων καὶ ἔξησφάλισε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ διὰ στρατιωτικῆς ὑπεροχῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἔναντι τῶν γειτονικῶν των λαῶν. Πλοῦτον πολὺν συνέλεξεν, ἐκ τῶν νικηφόρων αὐτοῦ πολέμων, καὶ ἔργα πολλὰ ἔκαμεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἐπροστάτευσε τὸν λαόν του ἀπὸ ἐπιθέσεων ξένων λαῶν, δι' ἀνεγέρσεως διαφόρων φρουρίων καὶ τῶν τειχῶν τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ ὠργάνωσε τὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις τῆς χώρας του. Ἡ ἐποχὴ τοῦ Δαβίδ ἦτο μᾶλλον ἐποχὴ πολεμική.

‘Ο Δαβίδ ἔγραψε καὶ ὠραιοτάτους ψαλμούς, διὰ τῶν ὁποίων ἔξυμνεῖ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ καὶ ζητεῖ παρ' αὐτοῦ ἔλεος καὶ συγχώρησιν διὰ τὰς ἀμαρ-

τίας του. Οἱ ὅμνοι οὖτοι ἀποτελοῦν τὸ ψαλτήριον, τὸ δόποιον εἶναι ἐν τῶν βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης.

Δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ ἐποχὴ τοῦ Δαβὶδ ἦτο ἐποχὴ δόξης καὶ ἀκμῆς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, τὴν δοποῖαν πάντοτε οὖτος ἐνθυμεῖται ὑπερηφάνως.

44. Ο Σολομὼν

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δαβὶδ, ἔχρισθη βασιλεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Σολομὼν, εἰς ἥλικίαν 16 ἑτῶν. Οὗτος παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν σοφίαν, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ κυβερνήσῃ καὶ δικάσῃ καλῶς τὸν λαόν του. Ἡ αἵτησις αὕτη τοῦ Σολομῶντος εἰσηκούσθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὅχι μόνον σοφίαν, ἀλλὰ καὶ πλούτην καὶ μακροζωίαν καὶ δόξαν.

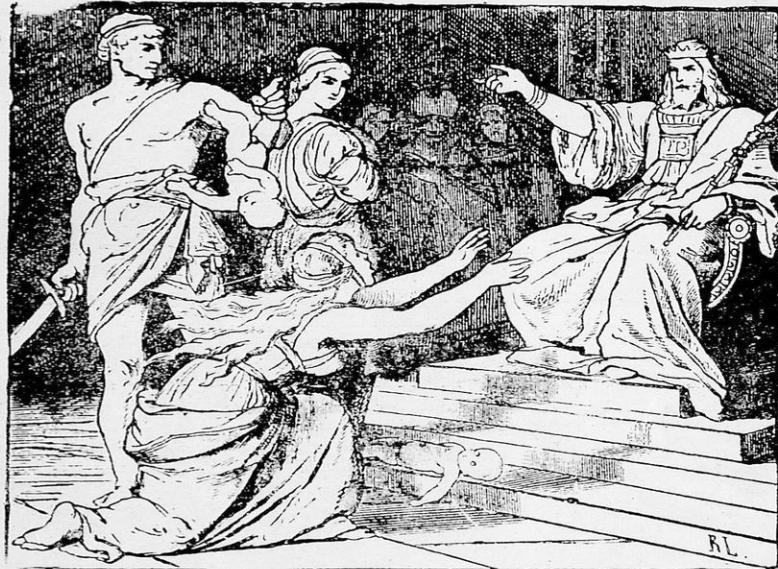
Ἡ ἐποχὴ τοῦ Σολομῶντος ἦτο ἐποχὴ μᾶλλον εἰρηνική.

Ο Σολομὼν εἰς πολλὰς περιστάσεις ἔδειξε τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἰκανότητα καὶ σοφίαν καὶ διὰ τοῦτο ἡ φήμη του διεδόθη ὅχι μόνον εἰς ἄπαντα τὸν λαόν του, ἀλλὰ καὶ εἰς ξένους καὶ μακρυνούς λαούς.

Μία ἐκ τῶν περιστάσεων τούτων ἦτο καὶ ἡ ἀκόλουθος. Ἐνώπιον τοῦ Σολομῶντος παρουσιάσθησαν μίαν ἡμέραν δύο γυναῖκες διὰ νὰ δικασθοῦν. Αὗται διέμενον εἰς τὴν ἴδιαν οἰκίαν καὶ εἶχεν ἐκάστη ἔξ αὐτῶν ἀρτιγέννητον τέκνον. Ἡ μία ἔξ αὐτῶν τῶν γυναικῶν, κατὰ τὸν ὑπνον της, ἐπίεσε τὸ τέκνον της καὶ τὸ ἐφόνευσεν. “Οταν δὲ ἐξύπνησεν ἀντήλλαξε κρυφίως τὸ νεκρόν της τέκνον μὲ τὸ ζῶν τέκνον τῆς ἄλλης γυναικός, ἡ ὁποία, ἐπειδὴ ἐκοιμάτο, δὲν ἔντελή φθη. “Οταν ὅμως ἐξύπνησε καὶ εἶδε πλησίον της τὸ νεκρὸν βρέφος, ἀνεγνώρισεν ὅτι δὲν ἦτο τὸ ἴδικόν της αὐτό, ἀλλὰ τὸ ζῶν τέκνον, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἡ ἄλλη, καὶ ἐζήτει αὐτό. Ἔκείνη ὅμως ἤρνεῖτο νὰ δώσῃ τὸ τέκνον καὶ ἔλεγεν ὅτι ἦτο τὸ ἴδικόν της. Τότε κατέφυγον εἰς τὴν κρίσιν τοῦ βασιλέως Σολομῶντος.

Ο Σολομὼν εύρεθη εἰς πολὺ δύσκολον θέσιν νὰ ἀποφασίσῃ, ἐπειδὴ οὔτε μάρτυρες ὑπῆρχον νὸ μαρτυρήσουν

περὶ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς, οὕτε ἄλλως πως ἡδύνατο νὰ
ἀποκαλυφθῇ ἡ ἀλήθεια. ‘Ἐκάστη δέ, ἐκ τῶν δύο γυναικῶν
ἐκείνων, ἔλεγεν ὅτι τὸ ζῶν παιδίον ἦτο ἰδικόν της. Τότε ὁ
Σολομὼν διὰ νὰ εὑρῃ τὴν ἀλήθειαν, ἐσκέφθη τὸ ἔξῆς.
Διέταξεν, ἐνώπιον τῶν γυναικῶν ἐκείνων, ἵνα ἐκ τῶν

‘Η κρίσις τοῦ Σολομῶντος

στρατιωτῶν του νὰ λάβῃ τὴν μάχαιραν καὶ νὰ κόψῃ εἰς
δύο ἴσα μέρη τὸ ζῶν παιδίον καὶ νὰ διαμοιράσῃ αὐτὸ Εἰς
τὰς γυναῖκας.

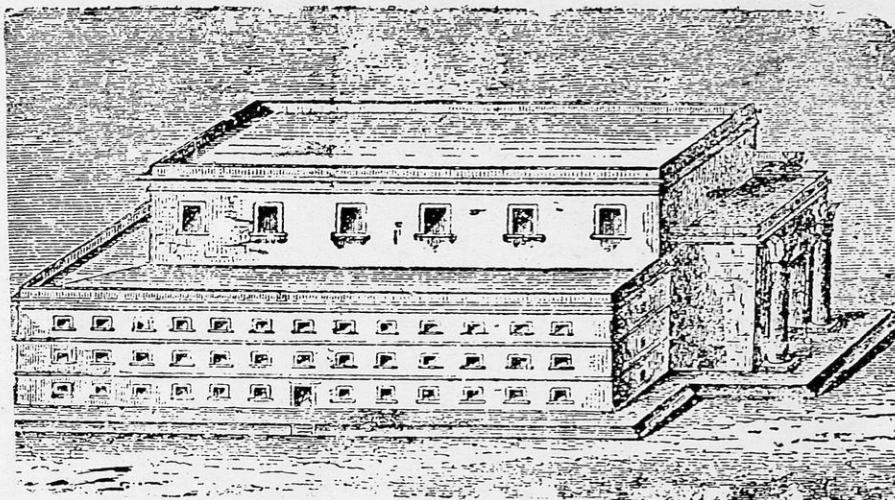
Τοῦτο παρεδέχθη ἡ λαβούσα κρυψίως τὸ τέκνον· ἀλλ’
ἡ πραγματικὴ μήτηρ δὲν παρεδέχετο τοῦτο, ἀλλὰ μὲ δά-
κρυα παρεκάλει τὸν Σολομῶντα νὰ ἀφήσῃ τὸ παιδίον της
ζῶν εἰς τὴν ἄλλην, παρὰ νὰ τὸ φονεύσῃ. Τότε ὁ Σολομὼν
ἐνόησεν ὅτι ἡ γυνή, ἡ ὁποία ἐζήτει νὰ μὴ διαμοιρασθῇ
τὸ παιδίον, ἥτο ἡ πραγματικὴ μήτηρ καὶ διέταξε καὶ πα-
ρέδωκαν αὐτὸ Εἰς αὐτήν.

‘Η κρίσις αὗτη τοῦ Σολομῶντος διεδόθη παντοῦ καὶ
ἐδόξασεν αὐτὸν εἰς τὸν λαόν του καὶ εἰς ἄλλους λαούς.

45. Ὁ Ναὸς τοῦ Σολομῶντος

Εἰς τὸν Σολομῶντα παρήγγειλεν ὁ πατήρ του Δαβίδ, πρὸ τοῦ θανάτου του, νὰ οἰκοδομήσῃ τὸν ναὸν πρός τιμὴν τοῦ Θεοῦ.

‘Ο Σολομὼν εὗρε σχεδὸν ἔτοιμον καὶ τὸ ύλικὸν διὰ τὸν

‘Ο ναὸς τοῦ Σολομῶντος

ναὸν καὶ τὸ σχέδιον αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ πατρός του. Ἀπεφάσισε δὲ νὰ ἀρχίσῃ τὴν οἰκοδόμησιν τοῦ ναοῦ ἐπὶ ἑνὸς λόφου τῆς Ἱερουσαλήμ, Μορίᾳ καλουμένου, ὃπου καὶ ὁ πατήρ του εἶχε σκοπὸν νὰ κτίσῃ αὐτόν.

”Ηρχισε λοιπὸν τὴν οἰκοδόμησιν διὰ πολλῶν χιλιάδων ἔργατῶν, οἱ δόποι οἱ ἐπεβλέποντο ὑπὸ πολλῶν ἐπιστατῶν καὶ ἔργοδηγῶν. Συνεπλήρωσε τὸ ἀπαιτούμενον ύλικὸν ἐκ κέδρων τοῦ Λιβάνου καὶ λίθων πελεκητῶν καὶ εἰργάσθη ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν αὐτοῦ. Φόροι ἐπεβλήθησσον εἰς τὸν λαὸν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἀνοικοδομήσεως

τοῦ ναοῦ καὶ τῶν τειχῶν τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος αὐτῶν ἐδαπανήθη ὑπὲρ τοῦ Ναοῦ.

Ο Ναὸς ἐκτίσθη ἐκ λίθων πελεκητῶν καὶ ἐκ πολυτελῶν ξύλων ἐκ κέδρων τοῦ Λιβάνου. Ἐχωρίσθη δὲ ἐσωτερικῶς διὰ πολυτελοῦς καταπετάσματος εἰς δύο μέρη, εἰς τὸ "Ἀγιον τῶν ἄγίων" ἢ "Ἀδυτον", ὅπου θα ἐτοποθετεῖτο ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης, καὶ εἰς τὸ Ἱερὸν ἢ "Ἀγιον", ὅπου ἐιέθη ἡ χρυσὴ ἐπιτάφωτος λυχνία, ἡ χρυσὴ τράπεζα τῆς προφέσεως καὶ τὸ χρυσοῦν θυσιαστήριον τοῦ θυμιάματος.

Τὸ ἐσωτερικὸν τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ ἐκαλύφθη διὰ λεπτῶν σανίδων ἐκ κέδρων τοῦ Λιβάνου καὶ ἄλλων πολυτελῶν ξύλων. Αὕται διεκοσμήθησαν μὲ διαφόρους ἀναγλύφους παραστάσεις, φύλλων ἀνθέων καὶ σχημάτων. Ἐπεχρυσώθησαν δὲ διὰ καθαροῦ χρυσοῦ καὶ ἐπηργυρώθησαν διὰ καθαροῦ ἀργύρου καὶ ἐκοσμήθησαν διὰ πολυτίμων λίθων. Τοιουτορόπως ὁ Ναὸς δλόκληρος ἔλαμπεν ἐσωτερικῶς ἐκ τοῦ χρυσοῦ, τοῦ ἀργύρου καὶ τῶν πολυτίμων λίθων.

Ἐκατέρωθεν δὲ τῆς κυρίας εἰσόδου τοῦ Ναοῦ, ἔξωθεν αὐτοῦ, ἐστήθησαν δύο ὑψηλαὶ στῆλαι πρὸς τιμὴν τῆς θείας δυνάμεως, ἡ ὅποια συνετέλεσεν εἰς τὴν ἵδρυσιν τοῦ Ναοῦ. Ὁνομάζετο δὲ ὁ Ναὸς οὗτος Ἱερὸν ἢ καὶ Ναὸς τοῦ Σολεμνῶντος. Εἰς ἀπόστασιν δέ τινα ἀπὸ τῆς κυρίας εἰσόδου τοῦ ναοῦ ἐκτίσθη, ἐπὶ τῆς αὐλῆς, τὸ θυσιαστήριον τῶν δλοκαυτωμάτων, ἐπὶ τοῦ ὅποίου προσεφέροντο αἱ θυσίαι. Πλησίον δὲ αὐτοῦ ἐτοποθετήθη χαλκίνη δεξαμενή, ἐκ τῆς ὅποιας ἐνίπτοντο οἱ ἱερεῖς καὶ ἐπλύνοντο ἡ ἐραντίζοντο τὰ θύματα πρὸ τῆς θυσίας των. Ἡ δεξαμενὴ αὗτη ἐκάλειτο λίμνη ἢ λουτήρ.

Πέριξ τοῦ Ναοῦ ἦσαν δύο κυρίως σύλαι. Ἡ ἐσωτερική, ἡ ὅποια περιελάμβανε τὸν Ναὸν καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ λοιπὰ χρήσιμα διὰ τὰς θυσίας καὶ τελετὰς καὶ εἰς τὴν ὅποιαν εἰσήρχοντο μόνον οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευΐται, καὶ ἡ ἐξωτερική, εἰς τὴν ὅποιαν ἔμενεν ὁ λαός καὶ ἐκεῖθεν παρηκολούθει τὰς τελετάς. Ἐχωρίζοντο δὲ αἱ αὐλαὶ αὗται ἀπ' ἀλλήλων διὰ χαμηλοῦ περιφράγματος. Ὅπηρχε δὲ

καὶ τρίτη αὐλὴ περὶ τὴν ἔξωτερικήν, ὅπου ἔμενον οἱ πωλοῦντες καὶ ἀγοράζοντες τὰ διὰ τὰς θυσίας χρήσιμα ζῷα καὶ πράγματα.

“Οταν ἐτελείωσεν ἡ οἰκοδόμησις τοῦ ναοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ἔξαρτημάτων αὐτοῦ, ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια αὐτοῦ. Κατ’ αὐτὰ μετεφέρθη ὑπὸ τῶν ἱερέων καὶ Λευΐτῶν ἡ κιβωτὸς τῆς Διαθήκης ἐκ τῆς Σιών εἰς τὸν Ναόν, μετὰ μεγάλης πομπῆς. Κατὰ τὴν μεταφοράν της αὐτῆν, καθ’ ὅδὸν ὅλος ὁ λαός, ὃ ὅποιος εἶχε συγκεντρωθῆ ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ βασιλείου, ἔψαλλεν ὅμνους καὶ ἥσματα πρὸς τὸν Θεόν, ἐν ᾧ ἐκατὸν εἴκοσιν ἱερεῖς ἐσάλπιζον, προπορευόμενοι τῆς κιβωτοῦ. Κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ, ἀπὸ Σιών μέχρι τοῦ Ναοῦ καὶ ἀπὸ διαστήματος εἰς διάστημα, ἐκαίετο λιβανωτὸς πολὺς ἐπὶ μεγάλων θυμιατηρίων, στημένων εἰς τὰ πλάγια καὶ ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ καὶ πρὸ τοῦ Ναοῦ.

“Οταν ἡ κιβωτὸς μετεφέρθη καὶ ἐναπετέθη εἰς τὰ Ἀγία τῶν Ἅγιών τοῦ Ναοῦ, τότε εἰς τὸ ἱερὸν οἱ ἱερεῖς ἤναψαν τὴν ἐπτάφωτον λυχνίαν, τὴν ὃποιαν ἔκτοτε διετήρουν συνεχῶς ἀναμμένην, καὶ ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς προθέσεως ἐτοποθέτησαν δώδεκα ἄρτους, ἕνα ἐξ ἐκάστης φυλῆς. Οἱ ἄρτοι οὗτοι ὠνομάζονται ἄρτοι τῆς προθέσεως καὶ ἀνενεοῦντο, ὡς εἴδομεν, κατὰ Σάββατον. Ἐπὶ δὲ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος ἐκαιον πλέον καθ’ ἐκάστην θυμίαμα.

Μετὰ ταῦτα ἐτελέσθησαν θυσίαι πρὸς τὸν Θεόν. Ἐπὶ ἐπτὰ ἡμέρας διήρκεσαν τὰ ἐπίσημα ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ ἐπὶ πολλὰς δὲ ἡμέρας ἐτελοῦντο θυσίαι ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου. Ὅπολογίζεται δὲ ὅτι, κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, ἐσφάγγησαν περὶ τὰς εἴκοσι δύο χιλιάδας μόσχοι, οἱ ὅποιοι ἀπεστάλησαν ἀπὸ πᾶν μέρος τοῦ βασιλείου, καὶ πολὺ μεγαλύτερος ἀριθμὸς ἀλλων μικροτέρων ζῷων.

Ἐκτοτε οἱ Ἰσραηλῖται ἐπίστευον ὅτι εἰς τὸν Ναὸν ἐκεῖνον διέμενεν ὁ Θεός καὶ ὅτι μόνον ἐκεῖ ἐπρεπε νὰ λατρεύεται οὗτος καὶ οὐδαμοῦ ἀλλοῦ.

46. Δόξα, ἀμαρτία καὶ θάνατος τοῦ Σολομώντος

Ἐκτὸς τοῦ Ναοῦ, ὁ Σολομὼν ἀνήγειρε καὶ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα διὰ τὸν ἑαυτὸν του, καὶ τείχη ἴσχυρὰ καὶ μεγάλα ὕψωσε περὶ τὴν πόλιν καὶ ἄλλα ὡραῖα μεγάλα οἰκοδομήματα κοινῆς ὠφελείας καὶ ἀνάγκης ἔκτισεν.

Ἐφρόντισε δὲ πολὺ περὶ τῆς στρατιωτικῆς, τῆς ναυτικῆς, τῆς ἐμπορικῆς καὶ τῆς διοικητικῆς ὀργανώσεως τῆς χώρας καὶ ὑπεστήριξε τὰς τέχνας οὗτως, ὥστε καὶ πλοῦτον πολὺν ἐπορίζετο ὁ λαός του καὶ ἀσφάλειαν εἶχε.

Μετὰ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτὴν ὀργάνωσιν τῆς χώρας του, ἐπετέθη ὁ Σολομὼν κατὰ τῶν ἔχθρῶν τοῦ λαοῦ του καὶ ἐνίκησεν αὐτοὺς καὶ ἐπεξέτεινε τὰ ὅρια τοῦ κράτους του τόσον, ὥστε ἡ ἔξουσία του ἔφθανεν ἀπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης μέχρι σχεδὸν τοῦ Εύφρατου ποταμοῦ καὶ πρὸς νότον μέχρι τῆς χώρας τῶν Φιλισταίων καὶ τῶν ἀνατολικῶν συνόρων τῆς Αἰγύπτου. Εἱρήνη δὲ ἐβασίλευε πλέον εἰς ὅλας τὰς χώρας, αἱ δόποιαι ἦσαν ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν του.

Ἡ φήμη τοῦ Σολομῶντος καὶ ἡ δόξα αὐτοῦ, ἔνεκα τῆς σοφίας, τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ πλούτου αὐτοῦ, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν ἀξιοθαυμάστων ἔργων του, διεδόθη ὅχι μόνον εἰς τοὺς λαούς τῆς χώρας του, ἀλλὰ καὶ εἰς ξένους λαούς. Πολλοὶ δὲ σοφοὶ καὶ βασιλεῖς ἤρχοντο εἰς Ἱεροσόλυμα διὰ νὰ ἴδουν καὶ γνωρίσουν αὐτὸν ἐκ τοῦ πλησίον καὶ νὰ θαυμάσουν τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Ἐκ τῶν ἐπισκεφθέντων αὐτὸν ἦτο καὶ ἡ βασίλισσα τοῦ Σαββά. Αὕτη ἦλθε πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ καὶ ἔφερε πρὸς αὐτὸν πολλὰ καὶ πολυτιμότατα δῶρα. Τόσον δὲ ἐθαύμασεν ἐξ ὅσων εἶδε καὶ ἤκουε παρὰ τοῦ Σολομῶντος, ὥστε ἐπειπρὸς αὐτόν. «Οταν ἥμην εἰς τὴν χώραν μου Σαββά ἤκουον πολλὰ περὶ σοῦ καὶ σὲ ἐθαύμαζον· τώρα δύως βλέπω ὅτι ὅσα ἤκουον ἦσαν ἐλάχιστα ἔναντι ὅσων βλέπω καὶ ἀντιλαμβάνομαι. Μακαρίζω τὰς συζύγους σου, τὰ τέκνα σου καὶ τὸν λαόν σου, διότι σὲ ἔχουν πλησίον των ἀς εἶναι

Παλαιὰ Διαθήκη ΙΙ. Οἰκονόμον. Ἐκδοσις Πέμπτη

εύλογημένος ὁ Θεός, ὁ ὄποιος σὲ ὑψωσεν εἰς τὸν θρόνον σου καὶ εἴθε νὰ σοῦ χαρίζῃ βίον μακρόν».

’Επέστρεψε δὲ ἡ βασιλισσα τοῦ Σαββάτου εἰς τὴν χώραν τῆς θαυμάζουσα καὶ εὐχαριστημένη ἐξ δσῶν εἶδεν.

’Άλλ' ὁ Σολομὼν ἐθαμβώθη τόσον πολὺ ἐκ τῆς δόξης του, ὃστε ἤρχισε νὰ δεικνύῃ ἀδιαφορίαν διὰ τὴν λατρείαν τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου Θεοῦ. ’Επέτρεψε δὲ τὴν Ἰδρυσιν βωμῶν πρός τιμὴν ξένων καὶ φευδῶν θεῶν καὶ αὐτῆς τῆς Ἀστάρτης, θεᾶς τῶν Σιδωνίων. Ὁ Ἰδιος δὲ ἔλαβε συζύγους θυγατέρας εἰδωλολατρῶν καὶ ἐπέτρεψεν εἰς αὐτάς νὰ εἰσαγάγουν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ τὴν λοιπὴν χώραν του τὴν λατρείαν τῶν θεῶν των. Ἔνεκα τούτων ὁ Θεός ὀργίσθη ἐναντίον του καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, κατὰ τὸ ὄνειρόν του, ὅτι πρὸς τιμωρίαν του θὰ διαμοιράσῃ τὸ κράτος του μεταξὺ τοῦ υἱοῦ του καὶ τοῦ δούλου του.

”Οταν ἤκουσε τοῦτο ὁ Σολομὼν, ἐλυπήθη πολὺ καὶ μετενόησε καὶ ἐζήτησε παρὰ τοῦ Θεοῦ συγχώρησιν.

Μετὰ τεσσαράκοντα δὲ ἐτῶν βασιλείαν, ἀπέθανεν ὁ Σολομὼν τῷ 937 π. Χ. καὶ ἐτάφη εἰς τὴν πόλιν Δαβίδ, παρὰ τὸν τάφον τοῦ πατρός του.

Οὕτος ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἔργων του, ἔγραψε καὶ τινα βιβλία -) τὰς *Παροιμίας*, 2) τὸν *Ἐκκλησιαστὴν* καὶ 3) τὸ *Ἄσμα ἀσμάτων*, τὰ ὄποια ἀποτελοῦν μέρος τῶν βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης.

’Απὸ τοῦ θανάτου τοῦ Σολομῶντος, ἀρχίζει ἡ παρακμὴ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ”Εθνους, τὸ μὲν διότι ἐδιχάσθη, τὸ δὲ διότι ἤρχισε νὰ λησμονῇ τὸν ἀληθινὸν Θεόν, νὰ ἀμαρτάνῃ καὶ νὰ διαφθείρεται ἡ θικῶς.

ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ
ΕΙΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ ΚΑΙ ΕΙΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑ

47. Ῥοβοάμ καὶ Ἰεροβοάμ

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος ἔχρισθη βασιλεὺς ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ῥοβοάμ.

Ἐνώπιον τούτου παρουσιάσθησαν ἀπεσταλμένοι τῶν διαφόρων φυλῶν τῶν Ἰσραηλίτων ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἰεροβοάμ, ἀξιωματικοῦ ἄλλοτε τοῦ Σολομῶντος. Οὗτοι παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ ὀλιγοστεύσῃ τοὺς φόρους, τοὺς δποίους ὁ Δαβὶδ καὶ ὁ Σολομὼν εἶχον ἐπιβάλει διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ναοῦ καὶ τῶν τειχῶν τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἐλεγον δὲ πρὸς αὐτὸν ὅτι μετὰ τὴν ἀποιεράτωσιν πλέον τῶν ἔργων τούτων, δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη δλῶν αὐτῶν τῶν φόρων. Ὁ Ῥοβοάμ, δμως, συμβουλευθεὶς μερικοὺς νέους συνομηλίκους του καὶ παρασυρθεὶς ὑπ’ αὐτῶν, ἀπήντησε, παρὰ τὰς συστάσεις τῶν γεροντοτέρων, ὅτι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἐλαττώσῃ τοὺς φόρους, ἀλλὰ καὶ νέους θὰ ἐπιβάλῃ. Ἡπείλησε δὲ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ ὅτι αὐτὸς θὰ φανῇ αὐστηρότερος τοῦ πατρός του. Ἐνεκα τῆς ἀπαντήσεως αὐτῆς, ἀπεστάτησαν ἀπ’ αὐτοῦ πᾶσαι αἱ ἄλλαι φυλαῖ, πλὴν τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Βενιαμίν, καὶ ἀνεκρυδεῖσαν βασιλέα αὐτῶν τὸν Ἰεροβοάμ, τὸν ἄλλοτε ἀξιωματικὸν τοῦ Σολομῶντος, περὶ τὸ 936 π. Χ.

Τοιουτοτρόπως διηγέρθη τὸ βασίλειον τῶν Ἐβραίων, εἰς δύο βασίλεια, εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα, μὲ βασιλέα τὸν Ῥοβοάμ καὶ πρωτεύουσαν τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ, μὲ βασιλέα τὸν Ἰεροβοάμ καὶ πρωτεύουσαν κατ’ ἀρχὰς μὲν τὴν Συχὲμ τῆς Σαμαρείας, κατόπιν δὲ τὴν Σαμάρειαν.

Καὶ τὸ μὲν βασίλειον τοῦ Ἰούδα, ἐπειδὴ εἶχε πρωτεύουσαν τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅπου ἦτο ὁ ναὸς τοῦ Σολομῶντος καὶ οἱ θρησκευτικοὶ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, παρέμεινε πε-

ρισσότερον χρόνον πιστὸν εἰς τὰ θρησκευτικὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τῶν προγόνων του καὶ διετήρησε τὴν θρησκευτικὴν καὶ λοιπὴν ὀργάνωσιν, ἡ ὅποια ἐπεκράτει ἀπὸ τοῦ Σολομῶντος. Ἐν ᾧ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ, ἐξ ἀντιδράσεως πρὸς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα, κατήργησε τὴν μονοθεῖαν καὶ εἰσήγαγε τὴν πολυθεῖαν καὶ εἰδωλολατρείαν.

Ο ‘Ιεροβοάμ ἀπηγόρευσεν εἰς τοὺς ὑπηκόους του νὰ μεταβάσινουν εἰς τὸν ναὸν τῶν ‘Ιεροσολύμων καὶ ὑποχρέωσεν αὐτοὺς νὰ θυσιάζουν εἰς εἴδωλα μόσχου καὶ ἄλλων ψευδῶν θεῶν, τοὺς ὅποιους ἔστησεν εἰς Βαιθὴλ καὶ εἰς Δάν, δηλαδὴ παρὰ τὰ Βόρεια καὶ Νότια σύνορα τῆς χώρας του. Ἐξώρισε δὲ καὶ τοὺς νομίμους ἵερεῖς τῆς χώρας καὶ διώρισεν ἄλλους, ἐκ τῶν ἄλλων φυλῶν.

Οὕτω εἰσήχθη εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ ἡ Εἰδωλολατρεία καὶ ὀλίγον κατ’ ὀλίγον ἡ διαφθορὰ καὶ ἡ ἀνηθικότης.

Ἄλλὰ καὶ ὁ ‘Ροβοάμ ὑπέπεσεν ἀργότερον εἰς εἰδωλολατρείαν μετὰ πολλῶν ὑπηκόων του. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ‘Ροβοάμ καὶ ὁ ‘Ιεροβοάμ ἐπὶ ἔτη ἐπολέμουν μεταξύ των καὶ ἐξησθένουν τὰς δυνάμεις τοῦ λαοῦ των, καθίσταντο ἀσθενέστεροι ἔναντι ξένων λαῶν.

Τὴν σύγκρουσιν αὐτὴν καὶ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον ἐξηκολούθησαν καὶ οἱ διάδοχοι αὐτῶν, οἱ ὅποιοι καὶ ἐτράπησαν περισσότερον πρὸς τὴν εἰδωλολατρείαν.

Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἐτιμώρησεν αὐτοὺς καὶ τοὺς λαούς των διὰ τῆς ὑποταγῆς αὐτῶν εἰς ξένα ἔθνη. Καὶ τὸ μὲν βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ ταχύτερον ὑπετάγη εἰς τοὺς Ἀσυρίοντας, τὸ δὲ βασίλειον τοῦ Ἰούδα βραδύτερον ὑπετάγη εἰς τοὺς Βαβυλωνίους. Ἡ βραδύτης αὕτη ὠφείλετο εἰς τὸ δτι οἱ Ἰουδαῖοι, ἔχοντες τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος, ἐκρατήθησαν περισσότερον χρόνον πιστοὶ εἰς τὸν Θεὸν τῶν πατέρων των.

48. Καταστροφὴ τῶν δύο βασιλείων
α) Καταστροφὴ τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ

Τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ διετηρήθη περὶ τὰ 216 ἔτη ἀπὸ τοῦ ἀποχωρισμοῦ του. Κατὰ τὰ ἔτη αὐτὰ ὑπέστη πολλὰς ἐπιθέσεις διαφόρων γειτονικῶν του καὶ ξένων λαῶν ώς καὶ ἐπιθέσεις ἐκ μέρους τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα, ἀλλ᾽ ἀντέσχεν ἐναντίον ὅλων αὐτῶν τῶν ἐπιθέσεων. Τέλος δμῶς ἐπετέθησαν κατ' αὐτοῦ ἀπ' ἀνατολῶν οἱ Ἀσσύριοι. Οὕτοι, ἐπὶ τοῦ βασιλέως αὐτῶν Σαλμανάσαρ καὶ κατόπιν ἐπὶ τοῦ διαδεχθέντος αὐτὸν Σαργάν, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ υἱοῦ καὶ στρατηγοῦ τούτου Σεναχειρίμ, ἐποιούρκησαν τὴν πρωτεύουσαν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ, τὴν Σαμάρειαν, ὅτε βασιλεὺς αὐτοῦ ἦτο ὁ Ὁσηὲ 732—722 π. Χ. Μετὰ τριετῆ δὲ πολιορκίαν, κατέλαβον αὐτὴν καὶ κατέλυσαν τὸ κράτος τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ 722 π. Χ.

Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ πάσης ἐπαναστάσεως τῶν Ἰαραηλιτῶν, μετώκησαν τούτους οἱ Ἀσσύριοι εἰς τὴν χώραν Ἀσσυρίαν καὶ ἄλλους μὲν ἐξ αὐτῶν ἐγκατέστησαν περὶ τὴν πρωτεύουσάν των, τὴν Νινευή, ἄλλους δὲ ἄλλαχοι. Εἰς δὲ τὴν Σαμάρειαν καὶ τὴν λοιπὴν χώραν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ μετώκησαν πολλοὺς Ἀσσυρίους καὶ Σύρους καὶ τοιουτοτρόπως μετέβασλον τὴν ἔθνικότητα τῶν κατοίκων αὐτοῦ καὶ ἐντελῶς κατέλυσαν τὴν ἀρχὴν του.

Ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τούτου βλέπομεν ὅτι ἡ διχόνοια, ἡ διαιρεσίς καὶ ὁ ἐμφύλιος σπαραγμὸς ἐνὸς λαοῦ ώς καὶ ἡ ἀπιστία αὐτοῦ καὶ ἀσέβεια πρὸς τὸν Θεόν, δόδηγούν πάντοτε εἰς τὴν ὑποδούλωσιν καὶ τὴν καταστροφὴν αὐτοῦ.

β'.) Καταστροφὴ τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα

Καὶ ἡ τύχη τοῦ βασιλείου τούτου δὲν ἦτο καλυτέρα τῆς τύχης τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ. Οἱ ἐκάστοτε βασιλεῖς αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ ἀποχωρισμοῦ του, ἥσαν ἄλλοι μὲν ἀσεβέστατοι καὶ ἀδικοι, ἄλλοι δὲ εἰδωλολάτραι καὶ σκληροί. Ἀνήρχοντο δὲ εἰς τὸν θρόνον, ἄλλοι μὲν νομίμως, ἄλλοι

δὲ παρανόμως, δι’ ἐπαναστάσεων, φόνων καὶ δολοφονιῶν τῶν βασιλευόντων.

Μόνον δὲ λίγοι βασιλεῖς τοῦ βασιλείου τούτου ἦσαν ἄξιοι τοῦ ἀξιώματός των. Ἐκ τούτων δὲ Ἰωσαφάτ ἐδείχθη εὔσεβὴς καὶ ἄξιος βασιλεύς. Διὰ τοῦτο δὲ πολλάκις ἐνίκησε, διὰ τῆς πρὸς Θεόν πίστεως αὐτοῦ καὶ τῆς γενναιότητός του, τοὺς ἔχθρους τοῦ λαοῦ του, τοὺς Ἀμμωνίτας καὶ Μωαβίτας.

Ἄλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωσαφάτ ἐβασίλευσαν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀνάξιοι βασιλεῖς· οἱ δὲ ἔχθροὶ τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα ἐπερίμενον τὴν κατάλληλον εὔκαιρίαν νὰ ἐπιτεθοῦν καὶ νὰ καθυποτάξουν αὐτό.

Ἐκ τῶν ἔχθρῶν τούτων τῶν Ἰουδαίων, οἱ σπουδαιότεροι ἦσαν οἱ Βαβυλώνιοι. Οὗτοι ἐπὶ τοῦ βασιλέως αὐτῶν Ναβουχοδονόσορος ἐπετέθησαν κατὰ τῶν Ἰουδαίων, ἐνίκησαν αὐτούς καὶ τοὺς κατέστησαν φόρου ύποτελεῖς.

Ἐπειδὴ δύμας βραδύτερον οἱ Ἰουδαῖοι ἐπανεστάτησαν κατὰ τῶν Βαβυλωνίων καὶ ἐζήτησαν τὴν βοήθειαν τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἄλλων γειτονικῶν λαῶν, ἐπῆλθον πάλιν κατ’ αὐτῶν οἱ Βαβυλώνιοι ὑπὸ τὸν Ναβουχοδονόσορα καί, ἀφοῦ ἐπολιόρκησαν τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐπὶ τοῦ βασιλέως αὐτῆς Σεδεκίου, κατέλαβον αὐτήν τῷ 597 π. Χ.

Οἱ Βαβυλώνιοι, δταν εἰσῆλθον εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, τὴν μὲν πόλιν καὶ τὸν ναὸν διήρπασαν καὶ ὀλοσχερῶς κατέστρεψαν, τὸν δὲ Σεδεκίαν ἐτύφλωσαν, ἀφοῦ πρῶτον ἔσφαξαν ἐνώπιόν του τὴν οἰκογένειάν του. Μετὰ ταῦτα ἀπῆγαγον αὐτὸν αἰχμάλωτον μετὰ τοῦ περισσοτέρου καὶ καλυτέρου μέρους τοῦ λαοῦ του εἰς Βαβυλῶνα, ὅπου καὶ ἀπέθανεν.

Ἡ αἰχμαλωσία αὕτη τῶν Ἰουδαίων ὀνομάζεται «Βαβυλώνιος αἰχμαλωσία τῶν Ἰουδαίων» ἢ «Μετοικεσία Βαβυλῶνος».

Οἱ Βαβυλώνιοι ἔλαβον πολλὰ λάφυρα ἐξ Ἱερουσαλήμ, μεταξὺ τῶν ὅποιων καὶ τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ σκεύη τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος.

Οὕτω τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα ἔζησε περὶ τὰ 341 ἔτη

ἀπὸ τοῦ χωρισμοῦ του, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς κατεστράφη, ἔνεκα τῆς ἀσεβείας καὶ διαφθορᾶς του.

Εἰς Βαβυλῶνα δὲ Ἰουδαικός λαὸς ὑπέστη πάντα τὰ μαρτύρια τῆς αἰχμαλωσίας. Μόνην δὲ παρηγορίαν του εὔρισκεν τὴν ἀνάμνησιν τῆς καταστραφείσης πατρίδος του καὶ τὴν ἐλπίδα πρὸς τὸν Θεόν του διὰ καλυτέραν τύχην καὶ διὰ τὴν ἐπάνοδόν του εἰς τὴν πατρίδα του. Εἰς τὴν

‘Η αἰχμαλωσία τῶν Ἰουδαίων ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων

αἰχμαλωσίαν δὲ Ἰουδαικός λαὸς ἥρχισε νὰ γίνεται πιστότερος πρὸς τὸν ἀληθῆ Θεόν καὶ εὔσεβέστερος, μετενόησε δὲ διὰ τὴν προτέραν του διαγωγὴν καὶ ἀσέβειαν. Διὰ νὰ μὴ λησμονήσῃ δὲ ὁ λαὸς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων του, συνεκέντρωνον αὐτὸν οἱ Ἱερεῖς κατὰ πᾶν Σάββατον καθ' ὅμαδας καὶ ἀνεγίνωσκον πρὸς αὐτὸν μέρη ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ ἡρμήνευον αὐτά. Παρώτρυνον δὲ αὐτὸν νὰ πιστεύῃ εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἐλπίζῃ εἰς τὴν ἐπάνοδόν του εἰς τὴν πατρίδα. Μὲ ὡραίους δὲ θρήνους ἔψαλλον τὴν ἀπώλειαν τοῦ Ναοῦ καὶ τῆς Ἱερουσαλήμ.

Αἱ θρησκευτικαὶ αὗται συγκεντρώσεις ὠνομάσθησαν

Συναγωγα. "Εκτοτε ἐπεκράτησαν αὗται καὶ κατὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν Ἰουδαίων καὶ μετὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτῶν εἰς τὴν πατρίδα των καὶ διεδόθησαν ὅπου ὑπῆρχον Ἰουδαῖοι μέχρι σήμερον.

Εἰς Βαβυλώνα οἱ Ἰουδαῖοι ἔμειναν αἰχμάλωτοι περὶ τὰ 70 ἔτη μέχρις ὅτου οἱ Πέρσαι ὑπὸ τὸν βασιλέα αὐτῶν Κύρον Β', τὸν μέγαν, κατέλυσαν τὸ Βαβυλωνιακὸν κράτος καὶ ἐπέτρεψαν εἰς αὐτοὺς νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν Ἰουδαίαν τῷ 536 π. χ., ὅπότε ἐξεδόθη τὸ σχετικὸν διάταγμα τοῦ Κύρου.

ΜΕΡΟΣ ΣΤ'.

ΕΜΦΑΝΙΣΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΦΗΤΩΝ

49. Οι Προφῆται

Καθ' ὅλας τὰς περιόδους τῆς ἴστορίας τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ ὁσάκις τὸ κακόν, ἢ διαφθορὰ καὶ ἡ ἀπιστία παρουσιάζοντο εἰς τὸν λαὸν καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ, ἐνεφανίζοντο ἄνδρες εὔσεβεῖς καὶ ἐνάρετοι, οἱ ὅποιοι ἥλεγχον αὐτοὺς καὶ ἐδίδασκον τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἀρετήν.

Οἱ ἄνδρες οὗτοι, φωτιζόμενοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, κατηγόρουν μὲθάρροις πάντας τοὺς ἄμαρτάνοντας καὶ αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς καὶ ἄρχοντας τῶν Ἑβραίων. Προέτρεπον δὲ αὐτοὺς εἰς μετάνοιαν καὶ πράξεις φιλανθρωπίας καὶ εὔσεβείας καὶ ἐδίδασκον τὴν πίστιν πρὸς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν τῶν πατέρων των. Οὗτοι προέλεγον εἰς τὸν λαὸν καὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτοῦ τὰς τιμωρίας, τὰς ὁποίας θὰ ὑφίσταντο παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἐὰν ἔμενον εἰς τὴν ἄμαρτίαν καὶ τὴν διαφθοράν, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὠνομάσθησαν **προφῆται**.

Τοιοῦτοι προφῆται ἐνεφανίσθησαν πολλοὶ καὶ κατὰ διαφόρους περιόδους καὶ εἰς τὰ δύο βασίλεια. Ἐπειδὴ δὲ μετὰ πολλοῦ θάρρους ἥλεγχον καὶ τὸν ἄμαρτάνοντα λαὸν καὶ τοὺς ἀσεβεῖς καὶ ἄμαρτάνοντας ἄρχοντας καὶ βασιλεῖς, διὰ τοῦτο κατεδιώχθησαν πολλάκις καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐφονεύθησαν σκληρῶς.

Οἱ προφῆται ἐνεφανίζοντο εἰς πολὺ ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, δταν ὑπῆρχεν ἀνάγκη νὰ διδάξουν καὶ συγκρατήσουν τὸν λαὸν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς.

Τινὲς μάλιστα ἐκ τῶν προφητῶν τούτων προεἶπον καὶ περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον, περὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ, τοῦ βίου καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ὡς καὶ περὶ τῆς ἀναστάσεώς του.

Οἱ προφῆται ἥ προφορικῶς μόνον ἐκήρυξαν τὸν λόγον

τοῦ Θεοῦ ἢ καὶ ἔγραψαν τὰς διδασκαλίας αὐτῶν εἰς συγγράμματα.

Οἱ προφῆται, οἱ δποῖοι ἔγραψαν, διαιροῦνται εἰς μειζονας καὶ ἐλάσσονας, ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τῶν διασωθέντων συγγραμμάτων αὐτῶν.

Ἐκ τῶν γραψάντων προφητῶν σώζονται τὰ συγγράμματα μόνον δέκα ἔξ. Ἐκ τούτων οἱ μὲν δώδεκα λέγονται ἐλάσσονες προφῆται, διότι τὰ συγγράμματα αὐτῶν εἶνε μικρά, οἱ δὲ τέσσαρες λέγονται μείζονες προφῆται, διότι τὰ συγγράμματα αὐτῶν εἶνε μεγάλα.

Οἱ μείζονες προφῆται εἶνε ὁ Ἡσαΐας, ὁ Ἰερεμίας, ὁ Ἱεζεκιὴλ καὶ ὁ Δανιὴλ. Περὶ αὐτῶν θὰ πραγματευθῶμεν κατωτέρω, ἀφοῦ πραγματευθῶμεν πρῶτον καὶ περὶ δύο ἄλλων προφητῶν, τοῦ Ἡλία καὶ τοῦ Ἰωνᾶ (!).

50. Ο Προφήτης Ἡλίας

Ο προφήτης Ἡλίας (ἢ Ἡλιοῦ) εἶχε μεγάλην πίστιν καὶ εύσέβειαν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ διὰ τοῦτο ἀφόβως ἥλεγχε πάντα, ὁ δποῖος ἡμάρτανε καὶ παρεξετρέπετο ἀπὸ τὴν εὐθεῖαν ὁδόν. Ἡ ἀφοβία του καὶ τὸ θάρρος του ἦτο τόσον, ὅστε οὕτε τὸν λαὸν οὕτε τὸν βασιλέα ἐφοβεῖτο νὰ κατηγορήσῃ καὶ νὰ συμβουλεύσῃ, δσάκις παρεξετρέποντο εἰς πράξεις ἀδίκους καὶ κακάς. Προέλεγε δὲ εἰς αὐτοὺς τὰς τιμωρίας, τὰς δποίας θὰ ἔστελλεν ἐναντίον των ὁ Θεός.

Ἐνεκα τοῦ θάρρους του τούτου ὁ Ἡλίας κατεδιώχθη ὑπὸ βασιλέων καὶ μεγιστάνων καὶ ἴδιως ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἀχαὰβ καὶ τῆς εἰδωλολάτριδος συζύγου αὐτοῦ Ἱεζαβέλ. Διὰ τοῦτο ἤναγκάζετο νὰ ζῇ ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ἐρήμους, εἰς ὅρη καὶ εἰς σπήλαια.

Ἐκεῖθεν κατήρχετο εἰς τὰς πόλεις, ὅταν ὑπῆρχεν ἀνάγκη, ἢ διὰ νὰ ἐλέγχῃ τὸν λαὸν καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ διὰ τὰς παρεκτροπάς των ἢ διὰ νὰ διδάξῃ καὶ ἐν-

(¹) Ἐλάσσονες προφῆται εἶνε οἱ ἔξης.

Ωσηέ, Ἄμιώς, Μιχαίας, Ἰωήλ, Ὁβδιοῦ, Ἰωνᾶς,
Ναούμ, Ἀβθακοίμ, Σοφονίας, Ἀγγαῖος, Ζαχαρίας,
Μαλαχίας.

θαρρύνη αύτούς, κατά τάς ἐποχάς μεγάλων δυστυχιῶν καὶ δοκιμασιῶν.

‘Ο πολὺς λαός ἐτίμα καὶ ἡγάπα τὸν Ἡλίαν, διότι ἔβλεπε τὴν εὔσέβειαν καὶ τὴν σοφίαν αὐτοῦ, ὡς καὶ τὴν δύναμιν, τὴν δόποιαν εἶχε, νὰ τελῇ θαύματα ἐνώπιόν του. Κατεδίωκε δὲ καὶ τὴν εἰδωλολατρείαν, τὴν δόποιαν ἥθελον νὰ ἐπιβάλουν εἰς τὸν λαόν οἱ ἵερεῖς τοῦ Βάσλ. Διὰ θαύματος δὲ ἀπέδειξεν ὅτι ὁ θεός των ἦτο ψευδῆς θεός καὶ σκληρῶς ἐτιμώρησεν αὐτούς.

‘Ο Ἡλίας ἐλυπεῖτο πολὺ καὶ ἐνδιαφέρετο διὰ τοὺς δυστυχεῖς, ὡστε ἐφρόντιζε περὶ αὐτῶν καὶ ἀνεκούφιζε τὴν δυστυχίαν των. Μίαν ἡμέραν, ὅτε μεγάλη ἔηρασία καὶ πεῖνα ἐμάστιζε τὴν χώραν, ὁ Ἡλίας εἶδε μίαν εὐσεβῆ γυναῖκα χήραν νὰ συλλέγῃ ξύλα καὶ ἐζήτησε παρ’ αὐτῆς ὀλίγον ἄρτον, ἀλλ’ ἐκείνη εἶπε πρὸς αὐτὸν ὅτι δὲν εἶχεν ἄρτον, ἀλλ’ ὀλίγον ἄλευρον καὶ ὀλίγον ἔλαιον, τὰ τελευταῖα τὰ ὄποια τῆς ἀπέμειναν· συνέλεγε δὲ ξύλα διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τὴν τελευταίαν τροφὴν καὶ διὰ τὸν ἑαυτόν της καὶ διὰ τὸ τέκνον της. “Οταν δὲ τελειώσουν καὶ αὐτά, εἶπε, οὐδὲν πλέον ἔχει καὶ θὰ ἀναμένη τὸν θάνατον.

‘Ο Ἡλίας ἐλυπήθη τὴν εὐσεβῆ καὶ πτωχὴν ἐκείνην γυναῖκα καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν νὰ μὴ ἀπελπίζεται, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Ἐβεβαίωσε δὲ αὐτὴν ὅτι ὁ θεός ἔχει γεμίσει τὰ δοχεῖα αὐτῆς εἰς τὸν οἶκον της ἐξ ἔλαιου καὶ ἀλεύρου. Καὶ πράγματι ὅταν ἡ γυνὴ ἐκείνη ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον της, εὗρε πλήρη τὰ δοχεῖα αὐτῆς ἐξ ἔλαιου καὶ ἀλεύρου, ἵκανὰ νὰ ἐπαρκέσουν μέχρις δτού θὰ παρήρχετο ὁ καβρὸς τῆς πείνης. Τὸ θαῦμα τοῦτο τοῦ Ἡλία ἐγνώσθη εἰς τὸν λαόν, ὁ ὄποιος περισσότερον ἐθαύμασε καὶ ἡγάπησεν αὐτόν.

Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Π. Διαθήκης, ὁ Ἡλίας ἔγινεν ἄφαντος ἐπὶ πυρίνου ἄρματος, ἀφοῦ ἄφησεν ἀντικαταστάτην αὐτοῦ εἰς τὸ προφητικὸν ἀξίωμα τὸν μαθητήν του Ἐλισσαῖον (ἢ Ἐλισσαίε).

‘Η Ἑκκλησία ἡμῶν, τιμῶσα τὴν μνήμην τοῦ Προφήτου

’Ηλία, ἔροτάζει αύτὴν τὴν 20 Ἰουλίου ἑκάστου ἔτους. Κτίζει δὲ πρὸς τιμήν του καὶ ναούς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τῶν κορυφῶν λόφων καὶ ὑψωμάτων, ἐπειδὴ τὸ πλεῖστον ὁ ’Ηλίας ἔζη, ὡς εἴδομεν, εἰς ὅρη καὶ ἐρήμους.

51. Ὁ προφήτης Ἰωνᾶς

‘Ο Προφήτης Ἰωνᾶς διετάχθη ἡμέραν τινὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀσσυρίων Νινευῆ, νὰ διδάξῃ τοὺς κατοίκους αὐτῆς καὶ νὰ προτρέψῃ αὐτοὺς νὰ μετανοήσουν καὶ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εὔσεβείας καὶ τῆς ἀρετῆς.

’Αλλ’ ἐπειδὴ οὗτος ἐφοβήθη νὰ μεταβῇ ἐκεῖ, παρήκουσε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ καὶ ἤλθεν εἰς τὴν πόλιν Ἰόπην, ὅπου ἐπέβη ἐνὸς πλοίου καὶ ἀνεχώρησε διὰ τὴν πόλιν Θαρσεῖς, δηλαδὴ τὴν Ταρτησσὸν τῆς Ισπανίας.

Κατὰ τὸν πλοῦν ὅμως ἡγέρθη τρομερὰ τρικυμία, ὥστε τὸ πλοῖον ἐκινδύνευε νὰ καταποντισθῇ. Οἱ ναῦται ἡναγκάσθησαν νὰ ρίψουν πάντα τὰ ἐμπορεύματα καὶ τὰ σκεύη εἰς τὴν θάλασσαν, διὰ νὰ ἀνακουφίσουν αὐτό, ἀλλὰ καὶ πάλιν τὸ πλοῖον ἐκινδύνευεν ἡ δὲ τρικυμία ἐξηκολούθει σφοδροτέρα.

’Ο Ἰωνᾶς ἐγνώριζεν ὅτι ἐξ αἰτίας του ἐγίνετο ἡ φοβερὰ ἐκείνη τρικυμία, ἀλλ’ ἐκ φόβου ούδεν ἔλεγε.

Τότε οἱ ναῦται εἶπον μεταξύ των ὅτι κάποιος ἐκ τῶν ἐπιβατῶν θὰ ἦτο ὁ αἴτιος τῆς τρικυμίας ἐκείνης καὶ ἀπεφάσισαν νὰ βάλουν κλῆρον. ‘Ο κλῆρος ἔπεσεν εἰς τὸν Ἰωνᾶν, ὁ ὄποιος τότε ώμοιλόγησεν ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ αἴτιος τῆς συμφορᾶς ἐκείνης, ἐπειδὴ παρήκουσεν εἰς τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Τότε οἱ ναῦται συνέλαβον αὐτὸν καὶ ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀμέσως ἡ τρικυμία ἐκόπασε καὶ ἔγινε γαλήνη τελεία, τὸ δὲ πλοῖον ἔπλεεν ἀσφαλῶς πλέον. “Οταν δὲ Ἰωνᾶς ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, ἀμέσως ἐν μέγα κήτος τῆς θαλάσσης κατέπιεν αὐτόν.

’Ητο δὲ τόσον μέγα τὸ κήτος ἐκεῖνο, ὥστε δὲ ὁ Ἰωνᾶς ἔζησεν ἐντὸς τῆς κοιλίας αὐτοῦ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ νύ-

κτας. Ἐκεῖ μετενόησε διὰ τὴν παρακοήν του πρὸς τὸν Θεόν καὶ προσηγάγθη καὶ ἐζήτησε συγχώρησιν παρ' αὐτοῦ.

Τὴν τρίτην νήμέραν τὸ κῆτος ἐκεῖνο ἔφερε τὸν Ἰωνᾶν πρὸς τὴν παραλίαν τῆς Παλαιστίνης καὶ ἐξέβαλεν αὐτὸν ζῶντα ἐκ τῆς κοιλίας του, παρά τὴν ἀκτήν. Ὁ Ἰωνᾶς μόλις ἐξῆλθεν εἰς τὴν ξηράν ἐγονυπέτησε, προσηγάγθη καὶ ηύχαριστησε τὸν Θεόν διὰ τὴν σωτηρίαν του· ἐζήτησε δὲ παρ' αὐτοῦ συγχώρησιν. Μετὰ ταῦτα ἀμέσως ἤγέρθη καὶ ἀνεχώρησε διὰ τὴν πρωτεύουσαν τῶν Ἀσσυρίων, τὴν Νινευῆν. Ἐκεῖ ἐκήρυξε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ προέτρεψε τοὺς κατοίκους αὐτῆς εἰς μετάνοιαν.

Πράγματι οἱ Νινευῖται μετενόησαν καὶ ἐσώθησαν ἐκ τῆς ὁργῆς τοῦ θεοῦ.

52. Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας

Ο προφήτης Ἡσαΐας ἦτο εἶς ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων προφητῶν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ. Οὗτος μὲν ἀξιοθάμαστον θάρρος κατεπολέμησε τὴν ἀσέβειαν καὶ τὴν διαφθορὰν τῆς ἐποχῆς του ὡς καὶ τὴν διάδοσιν τῆς εἰδωλολατρείας παρὰ τῷ λαῷ.

Ο Ἡσαΐας προεἶπεν ὅτι δ Ἰουδαϊκός λαὸς θὰ τιμωρηθῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἀσέβειάν του, καὶ θὰ ὑποδουλωθῇ εἰς ξένους λαούς, οἱ δποῖοι δμως θὰ καταστραφοῦν καὶ οἱ ἔδιοι.

Ο Ἡσαΐας διὰ νὰ παρηγορήσῃ τὸν Ἰουδαϊκὸν λαόν, προεἶπε τὴν ἐκ τῆς Παρθένου γέννησιν τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου, τὸν δόπιον δνομάζει, Ἐμμανουήλ, (δηλαδὴ μεθ' ἡμῶν δ Θεός). Κατὰ τὸν Ἡσαΐαν δ Κύριος θὰ γίνη κριτής καὶ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ καὶ θὰ σώσῃ αὐτὸν ἐκ τοῦ ἔχθροῦ. Προεἶπε δὲ καὶ περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Σωτῆρος, τῶν θαυμάτων καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

Η προφητεία αὕτη τοῦ Ἡσαΐου ἐξεπληρώθη ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ο Ἡσαΐας ἐδίδασκεν ὅτι δ Θεός δὲν εύχαριστεῖται μὲ θυσίας καὶ μὲ ύλικὰ δῶρα, ἀλλὰ μὲ ἀγαθὰς πράξεις

εύσεβείας, φιλανθρωπίας καὶ ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον. Τοιαῦται πράξεις εἶναι δτὰν τρέφη τις πεινῶντας, ποτὶζῃ διψῶντας, ἐνδύῃ γυμνούς, βοηθῇ ἀδυνάτους, περιποιήται ἀσθενεῖς, παρηγορῇ πάσχοντας, μετανοῇ διὰ τὰς ἀμαρτίας του ἀληθῶς καὶ δὲν πράττῃ πλέον αὐτάς.

Ἐπειδὴ ὁ Ἡσαΐας κατέκρινε φανερὰ καὶ μὲ θάρρος τὰς ἀμαρτίας καὶ παρανομίας τοῦ βασιλέως Μανασσῆ, κατεδιώχθη ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἔφονεύθη.

Τοῦ Ἡσαΐου σώζεται βιβλίον προφητειῶν, τὰς ὅποιας ἔγραψε, καὶ τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ μέρος τῶν βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης.

53. Ὁ προφήτης Ἱερεμίας

Ὁ Ἱερεμίας κατήγετο ἐξ Ἀναθώθ τῆς φυλῆς Βενιαμίν καὶ ἐκλήθη εἰς τὸ προφητικὸν ἔργον ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας· ἐπὶ τεσσαράκοντα δὲ ἔτη ἐκήρυττε καὶ προεφήτευε περὶ τῆς τύχης τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους.

Οὗτος συνεβούλευε τὸν Ἰουδαϊκὸν λαὸν νὰ ζῇ κατὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, διότι ἄλλως θὰ ἐτιμωρεῖτο σικληρῶς. Ὁ Ἱερεμίας ἔζησε κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἱεχωνίου (ἢ Ἰωακείμ) καὶ Σεδεκίου, βασιλέων τοῦ Ἰσραὴλ. Τούτους καὶ πολλοὺς ἄλλους ἥλεγχε διὰ τὴν ἀσέβειαν ἢ εἰδωλοτρείαν αὐτῶν.

Ἐπὶ τοῦ Σεδεκίου κατεδιώχθη καὶ ἐφυλακίσθη, ἔως δτού κατέλαβε τὴν Ἱερουσαλήμ ὁ Ναβουχοδονόσωρ, 597 π. Χ., ὁ ὅποιος ἀπεφυλάκισεν αὐτόν.

Τοῦτον δὲν παρέλαβον εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν οἱ Βαβυλώνιοι μετά τῶν λοιπῶν αἰχμαλώτων, ἀλλ’ ἐπέτρεψαν εἰς αὐτὸν νὰ μένῃ εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Μετά ταῦτα ὅμως, ἔνεκα ἐπαναστάσεώς τινος, ἡναγκάσθη ὑπὸ τῶν ὑπολειφθέντων ἐκεῖ Ἰουδαίων νὰ ἀπέλθῃ εἰς Αἴγυπτον.

Ο Ἱερεμίας ἔγραψε προφητείας καὶ τοὺς ὡραιοτάτους του θρήνους διὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Ἱερουσαλήμ ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων. Εἰς τοὺς θρήνους του ὁ Ἱερεμίας θεωρεῖ δικαίαν τιμωρίαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν Ἰουδαίων καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ συ-

νέπειαν τῆς ἀμαρτίας καὶ διαφθορᾶς τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐπειδὴ οὗτοι εἶχον παρεκτραπῆ τῆς εὐθείας ὅδοῦ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἡρετῆς. Προτρέπει δὲ τοὺς ὁμοφύλους του νὰ μετανοήσουν, διὰ νὰ συγχωρηθοῦν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ τοὺς ἀπελευθερώσῃ καὶ θὰ τοὺς ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν πατρίδα των, διότι θὰ ἀνοικοδομήσουν πάλιν τὸν Ναὸν καὶ τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ.

Οἱ θρῆνοι τοῦ Ἱερεμίου ὠνομάσθησαν «*Ιερεμιάδες*». ἐκ τούτων δὲ πᾶς θρῆνος ἔλαβε τὴν πρόσωνυμίαν *Ιερεμιάς*. ἀποτελοῦν δὲ μέρος τῆς Π. Διαθήκης.

Περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἱερεμίου δὲν γνωρίζομεν οὐδὲν βέβαιον. Λέγεται δὲ οὗτος ἐλιθοβολήθη εἰς Αἴγυπτον ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων του, ἐπειδὴ ἤλεγχεν αὐτοὺς διὰ τὰς παρεκτροπὰς καὶ τὰς ἀμαρτίας των.

54. Ο προφήτης Ἱεζεκιὴλ

Ο προφήτης Ἱεζεκιὴλ ἦτο εἷς ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων προφητῶν τῶν Ἰουδαίων. Οὗτος ἦτο υἱὸς Ἱερέως καὶ ὁ ἕδιος Ἱερεὺς εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς αἰχμαλωσίας τῶν Ἰουδαίων ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορος.

Απήχθη καὶ αὐτὸς εἰς Βαβυλῶνα ὡς αἰχμάλωτος μετὰ τῶν λοιπῶν Ἰουδαίων. Ἐκεῖ ἥρχισε νῷ προφητεύη καὶ νὰ προτρέπῃ τοὺς Ἐβραίους εἰς μετάνοιαν. Ἐνεθάρρυνε δὲ αὐτοὺς καὶ ἐβεβαίου δὲ ο Θεὸς θὰ ἐπαναφέρῃ αὐτοὺς εἰς τὴν πατρίδα των, ἐὰν μείνουν πιστοὶ εἰς αὐτὸν καὶ δὲν ἀφομοιωθοῦν πρὸς τοὺς Βαβυλωνίους. Ο Ἱεζεκιὴλ δὲν εἶχε τὴν πραότητα τοῦ Ἱερεμίου, ἀλλ’ ἦτο ζηλωτὴς καὶ δραστήριος.

Αἱ σωζόμεναι προφητεῖαι αὐτοῦ ἀποτελοῦν μέρος τῆς Π. Διαθήκης· εἶναι δὲ εἰς πολλὰ μέρη δυσνόητοι καὶ σκοτειναί, διότι ὀγκαπά νὰ κάμνῃ χρῆσιν συμβολικῶν ὄραμάτων καὶ ἀλληγοριῶν.

Σπουδαῖον εἶναι τὸ ὄραμα αὐτοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου προεῖδε τὴν δημιουργίαν τοῦ νέου Ἰσραὴλ, διὰ τῆς ἀπελευθε-

ρώσεως αύτοῦ, καὶ τὴν νέαν πνευματικὴν κοινωνίαν, διὰ τῆς ἔλεύσεως τοῦ Χριστοῦ.

Κατὰ τὸ δράμα τοῦτο, ὁ Ἱεζεκιὴλ εἶδε μίαν κοιλάδα γεμάτην ἐξ ἀνθρωπίνων ὁστῶν. Κατὰ διαταγὴν δὲ τοῦ Θεοῦ, διέταξεν αὐτὰ νὰ ζήσουν καὶ ἀμέσως ταῦτα συναρμολογοῦνται, ἔγείρονται ὡς σκελετοί, λαμβάνουν σάρκα καὶ δέρμα καὶ τέλος λαμβάνουν ψυχὴν καὶ ζωὴν.

‘Ο Ἰουδαϊκὸς λαὸς ἔτιμα τὸν Ἱεζεκιὴλ πολύ, διότι μετὰ θάρρους ἥλεγχε τοὺς παρανομοῦντας.

Λέγεται δὲ ὅτι, κατὰ τὸν χρόνον τῆς αἰχμαλωσίας, εἳς ἑκ τῶν ἀρχόντων τῶν Ἰουδαίων ἐφόνευσεν αὐτόν, ἐπειδὴ ἥλεγχετο ὑπ’ αὐτοῦ διὰ τὰς παρανομίας καὶ τὰς ἀδικίας του κατὰ τοῦ λαοῦ.

Οἱ Ἰουδαῖοι πολὺ ἐθρήνησαν διὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ καὶ ἀνήγειραν εἰς αὐτὸν μεγαλοπρεπῆ τάφον, ὁ ὁποῖος δεικνύεται ἀκόμη παρὰ τὴν Βαβυλῶνα (παρὰ τὴν σημερινὴν Βαγδάτην).

55. Ὁ προφήτης Δανιὴλ καὶ οἱ τρεῖς παιᾶνες

“Τε τὸ 597 π. Χ. ὁ Ναβουχοδονόσωρ κατέλαβε τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ ὠδῆγησεν εἰς Βαβυλῶνα, ὡς αἰχμαλώτους, πολλὰς χιλιάδας Ἰουδαίων, ὠδῆγησε καὶ τὸν Δανιὴλ μετ’ αὐτῶν. Οὗτος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο νεώτατος· κατήγετο δὲ ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας. Μετ’ αὐτοῦ ἤχμαλωτίσθησαν καὶ τρεῖς ἄλλοι παῖδες, οἱ ὁποῖοι ὠνομάζοντο Ἀναΐας, Ἀξαρίας καὶ Μισαήλ.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ τρεῖς οὗτοι παῖδες καὶ ὁ Δανιὴλ διεκρίνοντο διὰ τὴν εὐφυΐαν των, ἐκλήθησαν ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορος εἰς τὰ ἀνάκτορα αὐτοῦ εἰς Βαβυλῶνα. Ἐκλήθησαν δ’ ἐκεῖ διὰ νὰ ἐκπαιδευθοῦν ὑπὸ τῶν σοφῶν Βαβυλωνίων καὶ μάθουν τὴν γλώσσαν καὶ σοφίαν αὐτῶν, διὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ βασιλείου, διὰ τὴν διοίκησιν τῶν Ἰουδαίων καὶ τὴν ἐκτέλεσιν ἄλλων ὑπηρεσιῶν.

‘Ο Ναβουχοδονόσωρ εἰς Βαβυλῶνα ἐφάνη ἐπιεικῆς πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους Ἰουδαίους καὶ δὲν ἥθελησε νὰ κατα-

πιέση αύτούς νὰ ἀπαρνηθοῦν διὰ τῆς βίας τὴν θρησκείαν των. Ἐπέτρεψε λοιπὸν εἰς αὐτούς νὰ ἔχουν ἴδιους δικαστὰς καὶ ἄρχοντας, κατὰ τόπους, οἱ ὅποιοι ἥσαν ὑπεύθυνοι ἀπέναντι τῶν Βαβυλωνιακῶν ἄρχων. Διὰ τοῦτο ὁ Ναβουχοδονόσωρ εἶχεν ἀνάγκην Ἰουδαίων, οἱ ὅποιοι νὰ ἐγνώριζον τὴν Βαβυλωνιακήν γλώσσαν, διὰ νὰ ἔρχωνται εἰς σχέσιν μετὰ τῶν Βαβυλωνιακῶν ἄρχων.

Εἰς τὰ ἀνάκτορα οἱ τρεῖς παῖδες καὶ ὁ Δανιὴλ διεκρίνοντο καὶ προώδευον πολὺ, ὡστε ὁ βασιλεὺς ταχέως τοὺς ἀνύψωσεν εἰς ἀξιώματα.

Εἰς τοὺς τρεῖς παῖδας ἐδόθησαν καὶ τὰ βαβυλωνιακά ὀνόματα, Σεδράχ, Μισάχ καὶ Ἀβδεναγώ· εἰς δὲ τὸν Δανιὴλ τὸ ὄνομα Βαλτάσαρ.

Οἱ τρεῖς παῖδες καὶ ὁ Δανιὴλ, καίτοι ἀνετρέφοντο εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ναβουχοδονόσορος καὶ ἀνυψώθησαν εἰς ἀξιώματα πολιτικά, δὲν ἐλησμόνησαν τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων των καὶ πάντοτε ἐτέλουν τὰς διατάξεις αὐτῆς μὲ ἀκριβειαν. Διὰ τοῦτο ἀπέφευγον νὰ τρώγουν ἐκ τῶν εἰδωλοθύτων, δηλαδὴ ἐκ τῶν κρεάτων τῶν θυσιῶν πρὸς τὰ εἴδωλα, ἢ κρέας χοιρινόν, ἢ νὰ λαμβάνουν μέρος εἰς τὰς εἰδωλολατρικὰς τελετάς.

Οἱ Βαβυλώνιοι μεγιστᾶνες καὶ ἀξιωματοῦχοι τοῦ βασιλέως ἐφθόνουν αὐτούς διὰ τὴν πρόοδόν των καὶ τὴν ἐκτίμησιν, τὴν δποίαν εἶχε πρὸς αὐτούς ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐσκέφθησαν νὰ βλάψουν αὐτούς κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὡστε νὰ μὴ φανοῦν οἱ Ἰδιοί.

Πρὸς τοῦτο συνεβούλευσαν τὸν βασιλέα καὶ ἔτεισαν αὐτὸν νὰ κατασκευάσῃ μίαν μεγάλην εἰκόνα του καὶ νὰ στήσῃ αὐτὴν εἰς μίαν πεδιάδα καὶ ἐκεῖ νὰ καλέσῃ τὸν λαὸν νὰ προσκυνήσῃ αὐτὴν. Ἐὰν δὲ κανεὶς δὲν συνεμορφώνετο πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ βασιλέως, νὰ ἐκαίετο ἐντὸς καμίνου, ἢ ὅποια θὰ ἦτο ἀναμμένη ἐκεῖ πλησίον.

Τοῦτο συνέστησαν εἰς τὸν βασιλέα, διότι ἐγνώριζον δτι οἱ τρεῖς παῖδες δὲν θὰ ὑπῆκουον νὰ προσκυνήσουν τὴν εἰκόνα τον βασιλέως καὶ τοιουτοτρόπως θὰ ἐρρίπτοντο εἰς τὴν κάμινον καὶ θὰ ἐκαίοντο.

Ο βασιλεὺς ἐπείσθη καὶ, δταν συνεπληρώθησαν αἱ ἔτοιμασίαι τῆς εἰκόνος, προσῆλθεν ὁ λαὸς καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ ἀξιωματοῦχοι τοῦ βασιλείου διὰ νὰ προσκυνήσουν αὐτὴν. Ο Δανιὴλ ἔλειπε δι' ὑπηρεσίαν τοῦ βασιλέως εἰς ἄλλην πόλιν τοῦ βασιλείου. "Οταν δὲ ἐδόθη τὸ σύνθημα, προσεκύνησαν πάντες τὴν εἰκόνα, πλὴν τῶν τριῶν παίδων.

Τότε ὁ Ναβουχοδονόσωρ ὠργίσθη κατ' αὐτῶν καὶ διέψηστο από τὸ Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
Παλαιὰ Διαθήκη ΙΙ. Οἰκονόμουν. Εκδοσις Πέμπτη 9

ταξει καὶ ἔρριψαν αὐτούς ἐντὸς τῆς καιιμένης καμίνου, ἀφοῦ ἔκαυσαν αὐτὴν ἐπιταπλασίως. Ἀλλ’ ἀντὶ νὰ κασοῦν, οὗτοι ἐδροσίζοντο ἐντὸς τῆς καμίνου. διότι ἄγγελος τοῦ Θεοῦ κατῆλθεν εἰς τὴν κάμινον καὶ μετὰ τῶν παίδων ἔψαλλε καὶ ηὔλογει τὴν δύναμιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

“Οταν ὁ Ναβουχοδονόσωρ εἶδεν ἐντὸς τῆς καμίνου τέσσαρας, ἀντὶ τῶν τριῶν μόνον παίδων, καὶ ὅτι ἔζων καὶ ἔψαλλον ἐντὸς αὐτῆς, διέταξε νὰ ἔξαγάγουν αὐτούς. “Οταν δὲ ἔμαθε τὰ πραγματικά αἴτια τῶν γενομένων, ἔρριψεν, ἀντὶ τῶν παίδων, τοὺς ἔχθρους αὐτῶν, οἱ δόποιοι ἀμέσως ἐκάησαν.

‘Ο Ναβουχοδονόσωρ ἔξετίμα πολὺ καὶ τὸν Δανιήλ ὁ δόποιος νεώτατος ἔλαβε τὸ προφητικὸν χάρισμα παρὰ τοῦ Θεοῦ. Μίαν ἡμέραν ὁ Ναβουχοδονόσωρ ἤρώθησε τοὺς σοφοὺς τῆς Βαβυλῶνος νὰ εἴπουν εἰς αὐτὸν τί ὄνειρον εἶδε τὴν νύκτα ἑκείνην καὶ τί ἐσήμαινε τοῦτο, ἀλλ’ οὐδεὶς ἤδυνατο· διὰ τοῦτο ὅπερα ἤπειλήσεν αὐτοὺς διὰ θανάτου. Τότε ὁ Δανιήλ παρουσιάσθη εἰς αὐτὸν καὶ ἔζήτησεν δλίγην προθεσμίαν. Ἀφοῦ δὲ ἀπεσύρθη, προσηγήθη εἰς τὸν Θεὸν καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ τὸν βοηθήσῃ εἰς τὴν περίστασιν αὐτήν. “Οταν δὲ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν βασιλέα, εἶπε πρὸς αὐτὸν τὸ ὄνειρόν του καὶ ἔξήγησεν αὐτό. ‘Ἐκ τούτου ηύχαριστήθη πολὺ ὁ Ναβουχοδονόσωρ καὶ περισσότερον ἔξετίμα τὸν Δανιήλ.

Κατὰ τὸ ὄνειρόν του, ὁ βασιλεὺς εἶδε τὸν ἀνδριάντα του. Τούτου ἡ κεφαλὴ ἦτο χρυσῆ, τὸ στῆθος καὶ οἱ βραχίονες ἀργυροῖ, ἡ κοιλία καὶ οἱ μηροὶ χαλκοῖ, αἱ κνήμαι σιδηροῖ, καὶ οἱ ἄκροι πόδες ἥσαν μέρος μὲν σιδηροῖ, μέρος δὲ πήλινοι. Λίθος δὲ μέγας, ἀποσπασθεὶς ἐκ παρακειμένου ὅρους, ἐπέπεσεν ἐπὶ τοῦ ἀνδριάντος ἑκείνου καὶ τὸν συνέτριψεν. Ὁ λίθος ἑκείνος ἐμεγάλωσε καὶ ἔγινεν ὅρος μέγας καὶ κατέλαβεν ὀλόκληρον τὴν γῆν.

Τὸ ὄνειρον τοῦτο ἔξήγησεν εἰς τὸν βασιλέα ὁ Δανιήλ. Προείπε δὲ εἰς αὐτὸν ὅτι τὴν βασιλείαν του θὰ διαδεχθῇ ἄλλη βασιλεία καὶ ἑκείνην ἄλλη, ἐως οὖν αὕτη μετὰ τῆς εἰδωλολατρείας ἔξαφνισθῇ. Θά ἐπικρατήσῃ δὲ τέλος μία νέα βασιλεία εἰς αἰῶνα τὸν ἀπαντα. Τὴν νέαν αὐτὴν βασιλείαν ἐσήμαινεν ὁ λίθος ἑκείνος, ὁ δόποιος ἔγινεν ὅρος. Οὗτος ἐσήμαινε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ, ἡ ἔξαπλωσις καὶ ἐπικράτησις τῆς δόπιας ἔμελλε νὰ περιλάβῃ ὅλον τὸν κόσμον.

Καὶ ἄλλα ὄνειρα ἔξήγησεν ὁ Δανιήλ τοῦ Ναβουχοδονόσορος, τὰ δόποια καὶ ἔξεπιληρώθησαν ὅπως αὐτάς προεῖπε. Διὰ τοῦτο καὶ ἐτίμησεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς περισσότερον καὶ ψηφίσατο τὸν τόνον ἀρχοντα επὶ τῶν διατραπῶν καὶ μενιστάνων αὐτοῦ.

56. Ὁ Δανιήλ ἐξηγεῖ εἰς τὸν Βαλτάσαρ μυστηριώδεις λέξεις καὶ ῥίπτεται ὑπὸ τοῦ Δαρείου εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ναβουχοδονόσορος, ἔγινε βασιλεὺς τῶν Βαβυλωνίων ὁ υἱὸς αὐτοῦ **Βαλτάσαρ**. Οὗτος, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς ἔχθρούς τοῦ Δανιήλ, ἀπεμάκρυνεν αὐτὸν ἀπὸ τὰς ὑποθέσεις τῆς Διοικήσεως τοῦ Κράτους.

Μίαν ἡμέραν ὁ βασιλεὺς Βαλτάσαρ ἔκαμε μέγα συμπόσιον πρὸς τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς μεγιστᾶντας του, διὰ νὰ ἔορτάσῃ τὴν ἄνοδόν του εἰς τὸν θρόνον. Πρὸς μεγαλυτέραν δὲ ἐπίδειξιν τῆς δυνάμεως τῆς Βαβυλῶνος καὶ πρὸς εὐχαριστησιν τῶν προσκεκλημένων του διέταξε καὶ ἔφεραν εἰς τό συμπόσιον ἐκεῖνο καὶ τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ποτήρια καὶ σκεύη, τὰ ὅποια ὁ πατήρ του Ναβουχοδονόσωρ εἶχε λάβει ἐκ τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. Δι’ αὐτῶν ἔπινον ὁ Βαλτασάρ καὶ οἱ προσκεκλημένοι, διὰ νὰ ἐμπαίξουν τὸν Θεόν τῶν Ἰουδαίων, πρὸς τὸν ὅποιον τὰ σκεύη ἐκεῖνα ἦσαν ἀφιερωμένα.

Ἡ ἀσέβεια ὁμῶς αὕτη τοῦ βασιλέως καὶ τῶν λοιπῶν πρὸς τὸν ἀληθινὸν Θεόν ἔπρεπε νὰ τιμωρηθῇ. Διὰ τοῦτο ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν ἐσπέραν τοῦ συμποσίου καὶ ἐν ᾧ ὁ Βαλτάσαρ ἔπινεν οἶνον καὶ ὑψώσε τοὺς ὀφθαλμούς του πρὸς τὸν ἀπένατι του τοῖχον τῆς αἰθούσης, εἶδε μίαν μυστηριώδη χειρα, ἡ ὅποια ἔγραψε τὰς ἔξης ἀκαταλήπτους διὰ πάντας ἐκεῖ λέξεις· «**Μανῆ, Θεκέλ, Φάρες**». Τοῦτο ἐτρόμαξε τὸν βασιλέα καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ τοὺς σοφοὺς καὶ ἴερεῖς τῆς Βαβυλῶνος νὰ ἀναγνώσουν καὶ νὰ ἐξηγήσουν τὰς λέξεις ἐκεῖνας, ἀλλ’ οὐδεὶς ἤδυνηθη.

Τότε ἐκάλεσε τὸν Δανιήλ καὶ ἐζήτησε παρ’ αὐτοῦ τὴν ἐξήγησιν τῶν λέξεων ἐκείνων.

‘Ο Δανιήλ, ἀφοῦ ἐπέπληξεν αὐτὸν διὰ τὴν ἀσέβειαν, τὴν ὅποιαν ἔδειξε κατὰ τὸ συμπόσιον πρὸς τὸν ἀληθινὸν Θεόν, ἐξήγησεν εἰς αὐτὸν τὴν σημασίαν τῶν λέξεων καὶ εἶπεν· αὗται λέγουσιν δτὶ ὁ Θεός «**ἔμέτρησεν, ἐξύγιεν, διέτειμε**» τὴν βασιλείαν σου, ὃ βασιλεύ. Προεῖπε δὲ ὁ Δα-

νιήλ εἰς αὐτὸν ὅτι τάχιστα ὁ Θεός θὰ τὸν τιμωρήσῃ διὰ τὴν ἀσέβειάν του.

‘Ο Βαλτάσσαρ ἐφοβήθη πολὺ καί, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν τιμωρίαν, ἀνέδειξεν ἀμέσως τὸν Δανιήλ τρίτον ἄρχοντα τοῦ κράτους του καὶ διέταξε καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα τοῦ ἀξιώματός του. Παρ’ ὅλα ὅμως αὐτὰ συνωμοσία ἐκδηλοῦται κατὰ τοῦ βασιλέως, κατ’ ἔκεινην τὴν νύκτα, δολοφονεῖται οὗτος καὶ μετ’ ὀλίγον καταλαμβάνει τὴν ὄρχην τῆς Βαβυλῶνος **Δαρεῖος ὁ Μῆδος**.

‘Ο Δαρεῖος, ἐπειδὴ ἔξετίμησε τὴν σύνεσιν τοῦ Δανιήλ, τὸν ἀνεγνώρισε καὶ αὐτὸς ὡς τρίτον ἄρχοντα τοῦ κράτους του. Διὰ τοῦτο ἐφθονήθη πολὺ ὁ Δανιήλ ὑπὸ τῶν λοιπῶν ἀξιωματούχων τοῦ Δαρείου, οἱ ὅποιοι ἐπεζήτουν τρόπον νὰ τὸν βλάψουν. Πρός τοῦτο ἔπεισαν τὸν Δαρεῖον καὶ ἔξέδωκε διάταγμα, διὰ τοῦ ὅποιου ἀπηγορεύετο εἰς πάντα ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας νὰ ζητήσῃ τι παρά τινος ἄλλου ἢ καὶ παρὰ τοῦ Θεοῦ· ὃ δὲ παραβάτης θὰ ἔρριπτετο εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων. Τοῦτο ἔπραξαν, διότι ἐγνώριζον ὅτι ὁ Δανιήλ δὲν ἥδυνατο νὰ μὴ προσευχῇ καθ’ ἕκαστην ἡμέραν πρός τὸν Θεόν, διὸ νὰ ζητήσῃ τὴν προστασίαν του.

‘Ο Δανιήλ ὅμως, παρὰ τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως, καθ’ ἕκάστην προσηγένετο κατὰ τὰς ὥρισμένας ὥρας. Οἱ ἔχθροί του παρηκολούθησαν αὐτὸν, τὸν συνέλαβον νὰ προσεύχεται καὶ τὸν κατήγγειλαν εἰς τὸν Δαρεῖον, ὃ ὅποιος διέταξε καὶ τὸν ἔρριψαν εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων. ’Αλλ’ ὁ Δανιήλ οὐδὲν ἔπιαθεν ἐκ τῶν λεόντων, διότι ἅγγελος τοῦ Θεοῦ ἕκλεισε τὰ στόματα αὐτῶν.

“Οταν δὲ τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἦλθεν ὁ βασιλεὺς διὰ τὰ ἴδη τί ἀπέγινεν ὁ Δανιήλ, μὲ ἔκπληξιν εἶδεν αὐτὸν νὰ ζῇ καὶ ἐθαύμασεν. ‘Ο Δανιήλ διηγήθη εἰς αὐτὸν τὰς ἐνεργείας τῶν ἔχθρῶν του καὶ ὁ Δαρεῖος διέταξε καὶ ἔξήγαγεν αὐτὸν ἐκ τοῦ λάκου· ἔρριψε δὲ τοὺς ἔχθρους τοῦ Δανιήλ, τοὺς ὅποιους ἀμέσως κατεσπάραξαν οἱ λέοντες.

Καὶ βραδύτερον, ἐπὶ τοῦ βασιλέως Κύρου, ὁ Δανιήλ ἐσώθη διὰ τῆς πίστεώς του καὶ τῆς εὐσεβείας του.

‘Ο Δανιήλ ἔγραψε προφητείας, ἐκ τῶν ὅποιών αἱ διασωθεῖσαι ἀποτελοῦν μέρος τῆς Π. Διαθήκης. Εἰς αὐτὰς προλέγει καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου κατάλυσιν τοῦ Περσικοῦ κράτους.

ΜΕΡΟΣ Ζ'

ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΠΑΝΟΔΟΥ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ ΕΚ ΤΗΣ
ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΟΥΔΑΙΑΝ, ΜΕΧΡΙ
ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΗΨΕΩΣ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ
ΥΠΟ ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ

57. Ἐπάνοδος τῶν Ἰουδαίων εἰς τὴν πατρίδα τῶν
καὶ ἀγοραδόμησις τοῦ Ναοῦ καὶ τῶν τειχῶν
τῆς Ἱερουσαλήμ.

Οταν οἱ Πέρσαι, ὑπὸ τὸν βασιλέα αὐτῶν Κῦρον τὸν μέγαν, κατέλυσαν τὸ βαβυλωνιακὸν κράτος, κατέλαβον τὴν πρωτεύουσαν αὐτοῦ Βαβυλῶνα καὶ τὴν Παλαιστίνην μετὰ τῆς Ἰουδαίας, τὴν ὅποιαν μέχρι τότε κατεῖχον οἱ Βαβυλώνιοι. Ο Κῦρος εὗρε τοὺς Ἰουδαίους αἰχμαλώτους εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ διὰ διατάγματος ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς τῷ 536 π. Χ. νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν πατρίδα των καὶ νὰ ἀνοικοδομήσουν τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος καὶ τὰ τείχη τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἀπέδωκε δὲ εἰς αὐτοὺς καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορος ἀρπαγέντα σκεύη τοῦ Ναοῦ.

Διὰ τὴν ἄδειαν αὐτὴν ὑπεχρεώθησαν οἱ Ἰουδαῖοι, διὰ συνθήκης, νὰ πληρώνουν εἰς τοὺς Πέρσας μικρὸν τινα φόρον, ἀπλῶς πρὸς ἔνδειξιν ύποτελείας, καὶ νὰ εἶνε σύμμαχοι αὐτῶν.

Ἡ ἐπιστροφὴ αὐτῇ τῶν Ἰουδαίων ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας δὲν ἔγινε παρ' ὅλων συγχρόνως, ἀλλὰ κατὰ τμῆματα καὶ κατὰ διαφόρους ἐποχάς. Τινὲς δὲ τούτων, οἱ ὅποιοι εἶχον ἐγκατασταθῆ καλῶς εἰς Βαβυλῶνα, παρέμειναν ἐκεῖ.

Τὸ πρῶτον τμῆμα τῶν Ἰουδαίων, οἱ ὅποιοι ἐπέστρεψαν εἰς Ἰουδαίαν, ἀπετελεῖτο ἐκ 50.000 περίπου, μὲ ἀρ-

χηγὸν τὸν Ζοροβάβελ, ὁ ὅποιος εἶχε γεννηθῆ εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν. Οὗτος ἔλαβε τὴν ἔξουσίαν νὰ διοικῇ τὸν λαὸν καὶ τὴν ἄδειαν νὰ ἀνοικοδομήσῃ τὸν Ναόν.

Ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ Ναοῦ ἥρχισεν ἀπὸ τοῦ δευτεροῦ ἔτους τῆς ἀφίξεως τῶν πρώτων Ἰουδαίων μετὰ τοῦ Ζαροβάβελ. Προύχώρει ὅμως τὸ ἔργον μὲ πολλὰς δυσκολίας, ἔνεκα τῶν ἀντενεργειῶν τῶν Σαμαρειτῶν καὶ ἄλλων ἔχθρῶν τῶν Ἰουδαίων, καὶ τέλος διεκόπησαν αἱ ἐργασίαι. Ἀλλ' ἀργότερον ἐπανήρχισεν ἡ ἀνοικοδόμησις, κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Δαρείου, υἱοῦ τοῦ Ὑστάσπους, καὶ ἐπερατώθη κατὰ τὸ ἔκτον ἔτος τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

Τὰ ἐγκοσίνια καὶ ἡ καθιέρωσις τοῦ νέου Ναοῦ ἐτελέσθησαν μετὰ πάσης μεγαλοπρεπείας καὶ χαρᾶς τοῦ λαοῦ κατὰ τὸ 516 π. Χ. Ὁ νέος Ναός, ὁ ὅποιος ἐκτίσθη ἐκ τῶν λίθων τοῦ παλαιοῦ, εἰς μὲν τοὺς νέους Ἰουδαίους προύκάλεσε χαρὰν καὶ θαυμασμόν, εἰς δὲ τοὺς γεροντοτέρους, οἵ ὅποιοι εἶχον γνωρίσει τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος καὶ ἐνεθυμοῦντο αὐτόν, προύκάλεσε δάκρυα λύπης, ἐπειδὴ ἦτο μικρότερος καὶ πενιχρότερος ἐκείνου.

Βραδύτερον ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀρταξέρξου Α' τοῦ μακρόχειρος, 465 . π. Χ., ἐπέστρεψε νέον τμῆμα αἰχμαλώτων Ἰουδαίων, ύπό τὸν Ἔσδραν ώς ἀρχηγόν.

Οἱ Ἐσδρας οὗτος ἦτοι ἵερεὺς καὶ νομοδιάσκαλος, ὁ ὅποιος, κατὰ διαταγὴν τοῦ βασιλέως, ἔγινεν ἀρχων τῶν Ἰουδαίων ἐπὶ 15 ἔτη. Μετὰ ταῦτα ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης κατέστησεν ἀρχοντα καὶ διοικητὴν τῆς Ἰουδαίας τὸν Νεεμίλαν καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν ἄδειαν νὰ ἀνοικοδομήσῃ τὰ τείχη τῆς Ἱερουσαλήμ. Ὑπεχρέωσεν ὅμως, διὰ συνθήκης τοὺς Ἰουδαίους νὰ εῖναι σύμμαχοι τῶν Περσῶν.

Τὰ τείχη πράγματι ἐκτίσθησαν παρὰ τὰς μεγάλας ἀντιδράσεις τῶν γειτονικῶν λαῶν, οἵ ὅποιοι ἦσαν συνήθως ἔχθροι τῶν Ἰουδαίων.

Συμφώνως δὲ πρὸς τὰς συνθήκας τῶν Περσῶν μετὰ τῶν Ἰουδαίων, οὗτοι ἔμελλε νὰ διοικῶνται πλέον ύπό τοῦ ἐκάστοτε ἀρχιερέως αὐτῶν καὶ τινος συμβουλίου.

Τὸ συμβούλιον ἐκεῖνο ἐλέγετο «μέγα συνέδριον» καὶ Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἀπετελεῖτο μετὰ τοῦ ἀρχιερέως, ἐξ ἑβδομήκοντα δύο συνέδρων, οἱ ὄποιοι ἐλέγοντο βουλευταί. Οἱ σύνεδροι ἀπεστέλλοντο ἐξ ἑκάστης φυλῆς ἀνά ἔξ, μετὰ τοῦ ἑκάστοτε ἀρχιερέως, ὁ ὄποιος ἦτο καὶ ὁ πρόεδρος αὐτοῦ. Τὸ μέγα τοῦτο συνέδριον εἶχεν τὴν ἀνωτάτην νομοθετικὴν καὶ δικαστικὴν ἐξουσίαν καὶ ἡδύνατο νὰ ἐπιβάλῃ καὶ τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου, διὰ τὰ μεγάλα ἐγκλήματα.

’Αλλ’ ἡ συμμαχία αὕτη καὶ αἱ λοιπαὶ συνθῆκαι μεταξὺ τῶν δύο λαῶν, διήρκεοσαν μέχρις ὅτου ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, καταλύων τὸ Περσικὸν Κράτος, κατέλαβε καὶ τὴν Παλαιστίνην μετά τῆς Ἱερουσαλήμ.

58. Τὸν Ἀλέξανδρον μεταξύ τῶν Ιουδαίων

”Οτε ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἐξεστράτευσεν ἐναντίον τῶν Περσῶν, τὸ 334 π. Χ., βασιλεὺς αὐτῶν ἦτο ὁ Δαρεῖος ὁ Κοδομανός.

’Ο Ἀλέξανδρος νικήσας τοῦτον εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν, διηθύνθη ἐναντίον τῆς πόλεως Τύρου, τὴν ὄποιαν καὶ ἐπολιόρκησεν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πτῶσις τῆς πόλεως ἐβράδυνεν, αὐτὸς δε ἐβιάζετο νὰ καταλάβῃ αὐτὴν τὸ ταχύτερον, ἔστειλε πρὸς τὸν ἀρχιερέα τῶν Ἰουδαίων εἰς Ἱερουσαλήμ πρεσβείαν καὶ ἐζήτησε τὴν βοήθειαν αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ ὅμως οἱ Ἰουδαῖοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Περσῶν, ὁ ἀρχιερεὺς δὲν ἔστειλε πρὸς αὐτὸν τὴν ζητηθεῖσαν βοήθειαν καὶ οὕτω ἡ πτῶσις τῆς Τύρου ἐβράδυνε. Μετὰ δὲ τὴν κατάληψιν αὐτῆς, 332 π. Χ., ὁ Ἀλέξανδρος διηθύνθη κατὰ τῆς Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς Ἰουδαίους, οἱ ὄποιοι δὲν τὸν ἐβοήθησαν.

’Αρχιερεὺς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο ὁ Ἰαδού. Οὗτος, μόλις ἔμαθε τὴν πτῶσιν τῆς Τύρου εἰς χεῖρας τοῦ Ἀλέξανδρου καὶ τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ νὰ καταλάβῃ τὴν Ἱερουσαλήμ, τόσον πολὺ ἐφοβήθη καὶ αὐτὸς καὶ ὁ λαός, ὃστε ἐνήστευσαν καὶ προσηγόρισαν πάντες πρὸς τὸν Θεόν νὰ σώσῃ αὐτούς. Ἀπεφάσισαν δὲ νὰ μὴ ἀντιτάξουν οὐδε-

μίαν ἀντίστασιν, ἀλλὰ νὰ παραδώσουν τὴν πόλιν εἰς τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον ἄνευ μάχης.

“Οταν δὲ ἐπλησίασεν εἰς Ἱερουσαλήμ ὁ Ἀλέξανδρος μετά τῶν στρατευμάτων του, ὁ ἀρχιερεύς, ἅπαντες οἱ Ἱερεῖς καὶ οἱ λευταὶ, ἐνδεδυμένοι μὲ τὰς Ἱερατικὰς αὐτῶν στολάς, καὶ ἅπας ὁ λαός, ἔορτασίμως ἐνδεδυμένος, ἐξῆλθον ἔξω τῶν τειχῶν τῆς πόλεως καὶ ὑπεδέχθησαν τὸν Ἀλέξανδρον καὶ παρέδωκαν εἰς αὐτὸν τὴν πόλιν.

“Οταν δὲ Ἀλέξανδρος εἶδε τὴν μεγολοπρέπειαν αὐτὴν τῆς ὑποδοχῆς, ηὐχαριστήθη καὶ διετέθη εὔμενῶς πρὸς τοὺς Ἱσραηλίτας καὶ ἐφέρθη φιλικῶς πρὸς αὐτούς. Εἰσῆλθε δὲ εἰς τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ ἐπευφημούμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ὁ ὄποιος εἶχε σκορπίσει ἐπὶ τῆς δύσιοῦ κλάδους φοίνικος καὶ δάφνας καὶ ρόδα. Μετὰ τὴν μεγαλοπρεπῆ αὐτὴν εἰσοδόν του εἰς τὴν πόλιν, λέγεται ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἀνῆλθεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος καὶ ἐκεῖ ἐθυσίασεν εἰς τὸν Θεόν· διότι, κατὰ τὰς ἵδεας αὐτοῦ, ὁ αὐτὸς Θεός ἐλατρεύετο παντοῦ ὑπὸ διάφορα ὀνόματα καὶ κατὰ διαφόρους τρόπους.

Ἐκεῖ οἱ Ἱερεῖς τῶν Ἐβραίων εὗρον τὴν εὔκαιρίαν καὶ ἔδειξαν εἰς αὐτὸν καὶ ἀνέγνωσαν τὴν προφητείαν τοῦ προφήτου Δανιήλ, διὰ τῆς ὄποιας οὗτος προέλεγε τὴν ταχεῖαν κατάλυσιν τοῦ Περσικοῦ Κράτους ὑπὸ “Ἐλληνος βασιλέως.

Ἐκ τὴν προφητείαν αὐτὴν διανήλη παριστᾶ τὸν “Ἐλληνα ἐκεῖνον βασιλέα ὡς τράγον, ὁ ὄποιος ἔτρεχε πρὸς τὰ ἐμπρός καὶ ἐκεράτιζε τόσον ταχέως, ὥστε οἱ πόδες αὐτοῦ δὲν ἤγγιζον εἰς τὸ ἔδαφος. Ἐκ τῆς προφητείας αὐτῆς καὶ τῆς ὅλης συμπεριφορᾶς τῶν Ἱσραηλιτῶν, ηὐχαριστήθη ὁ Ἀλέξανδρος τόσον, ὥστε ἐχάρισεν εἰς αὐτοὺς τοὺς φόρους ἐκάστου ἐβδόμου ἔτους καὶ ἄλλα προνόμοια ἀνεγνώρισεν εἰς αὐτούς.

Τοιουτορόπως ὑπετάγη ἡ Ἱερουσαλήμ καὶ μετ’ αὐτῆς ἅπασα ἡ Παλαιστίνη εἰς τὸν Ἀλέξανδρον.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς δὲ αὐτοῦ οἱ Σαμαρεῖται ἐζήτησαν καὶ ἐλαβον τὴν ἄδειαν παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ οἰκοδόμησαν ναὸν ἐπὶ τοῦ ὅμους Γαριζίν.

Τοῦτο ηὕξησεν ἔτι περισσότερον τὸ μῆσος τῶν Ἰουδαίων κατὰ τῶν Σαμαρειτῶν, τούς ὅποιους ἐμίσουν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ χωρισμοῦ τῶν δύο βασίλεων καὶ τῆς ἀναμίξεως αὐτῶν μετὰ τῶν ἑθνικῶν, καὶ οὐδεμίαν σχέσιν εἶχον πρὸς αὐτούς.

59. Οἱ Ἰουδαῖοι ὡπὸ τοὺς Ἐλληγας ἡσιλεῖς, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου (323 π.Χ.)

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, τὸ μέγα αὐτοῦ κράτος διενεμήθη μεταξὺ τῶν στρατηγῶν αὐτοῦ, οἱ ὅποιοι ἐπ’ ἀρκετὸν χρόνον ἐφιλονίκουν καὶ συνεκρούοντο πρὸς ἀλλήλους διὰ τὴν διανομὴν αὐτήν.

Ἐκ τῶν στρατηγῶν τούτων ὁ μὲν *Πτολεμαῖος ὁ Λάγος* ἢ *Σωτὴρ* κατέλαβε τὴν Αἴγυπτον καὶ ὕδρυσεν ἐκεῖ τὴν δυναστείαν τῶν Πτολεμαίων· ὁ δὲ *Σέλευνος ὁ Νικάτωρ* κατέλαβε τὴν Συρίαν καὶ ὕδρυσεν ἐκεῖ τὴν δυναστείαν τῶν Σελευκιδῶν. Ἡ Παλαιστίνη, ἐπειδὴ ἐκείτο μεταξὺ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Συρίας, κατελήφθη ἀλλήλοισισδόχως, κατ’ ἀρχὰς μὲν ὑπὸ τῶν Πτολεμαίων κατόπιν δὲ ὑπὸ τῶν Σελευκιδῶν.

“Οταν κατεῖχον οἱ Πτολεμαῖοι τὴν Παλαιστίνην διώκησαν μετὰ πραότητος αὐτὴν ἐπὶ ἔνα σχεδὸν αἰῶνα.

“Οταν δὲ ἐβασίλευεν ὁ *Πτολεμαῖος ὁ Β'*, δὲ *Φιλάδελφος*, ἐζήτησε παρὰ τοῦ ἀρχιερέως τῆς Ἱερουσαλήμ τὸ ἑβραϊκὸν κείμενον τοῦ Νόμου τῶν Ἰουδαίων, δηλαδὴ τὴν Π. Διαθήκην, καὶ μεταφραστάς, διὰ νὰ μεταφράσουν αὐτὴν εἰς τὴν Ἑλληνικήν, ἥ ὅποια τότε ώμιλεῖτο καὶ ἐγράφετο εἰς Ἀλεξανδρειαν. Τοῦτο ἔπραξεν ὁ Πτολεμαῖος ἀφ’ ἐνὸς μὲν διὰ νὰ γνωρίσῃ τὸν θρησκευτικὸν καὶ πολιτικὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων· καὶ νὰ πλουτίσῃ τὴν βιβλιοθήκην τῆς Ἀλεξανδρείας, ἀφ’ ἐτέρου δὲ χάριν τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ εύοισκομένων πολυπληθῶν Ἰουδαίων, οἱ ὅποιοι ἐγνώριζον μόνον τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

“Ο ἀρχιερεὺς πράγματι ἔστειλε πρὸς αὐτὸν ἐν πολυτελέστατον κείμενον τῆς Π. Διαθήκης καὶ ἐβδομήκοντα δύο μεταφραστάς, ἀνὰ ἑξ ἑκάστης φυλῆς, διὰ νὰ μεταφράσουν πιστῶς αὐτὴν. Ηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Οι μεταφρασταὶ οὗτοι, ὅταν ἥλθον εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἔτυχον τῆς προστασίας καὶ βοηθείας τοῦ Πτολεμαίου καὶ μετέφρασαν τὸ κείμενον τῆς Π. Διαθήκης εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλώσσαν, ἡ δποία καλεῖται Ἀλεξανδρινή.

‘Η μετάφρασις ἐκείνη ὡνομάσθη «μετάφρασις τῶν ἑβδομήκοντα» καὶ γράφεται «Μετάφρασις τῶν 0'».

Τὴν μετάφρασιν αὐτὴν ἔχει ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ὡς ἐπίσημον κείμενον τῆς Π. Διαθήκης, διότι αὐτὴν εἶχον ύπ' ὅψει των καὶ οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ Γιατέρες τῆς Ἐκκλησίας.

Βραδύτερον ὅμως ὁ **Πτολεμαῖος δ Φιληπάτωρ** κατεπίεσε καὶ κατεδίωξε τοὺς Ἰουδαίους, ὃστε οὕτοι ἔθεώρησαν εὔτυχίαν αὐτῶν, ὅτε βραδύτερον περιῆλθον ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας **Ἀντιόχου τοῦ Γ'**

‘Ο Ἀντίοχος οὗτος, ὁ κληθεὶς μέγας, ἀφήρησε τὴν Ἰουδαίαν καὶ ὅλην τὴν Παλαιστίνην ἀπὸ τῶν Πτολεμαίων τὸ 200 π. Χ. Ἔδωκε δὲ εἰς αὐτὴν χρηστὴν διοίκησιν καὶ κατὰ πολλοὺς τρόπους ἀνεκούφισε τοὺς Ἰουδαίους.

‘Ο διάδοχος ὅμως αὐτοῦ, ὁ **Σέλευκος δ Α'** κατεπίεσε τοὺς Ἰουδαίους. Περισσότερον ὅμως πάντων κατεδίωξεν αὐτοὺς ὁ διάδοχος τούτου ὁ **Ἀντίοχος Α., δ Ἐπιφανής.**

Οὗτος ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο ἔξεγερσιν τῶν Ἰουδαίων κατὰ τῆς ἔξουσίας του, ἐπέδραμε μετὰ στρατοῦ κατὰ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ διέταξε τρομερὰς σφαγὰς κατὰ τῶν κατοίκων αὐτῆς. Ἐλαφυραγώγησε δὲ τὴν πόλιν καὶ διήρπασε τὰ Ἱερά σκεύη, τοὺς θησαυρούς καὶ τὰ κοσμήματα τοῦ Ναοῦ αὐτῆς. Κατέστρεψε δὲ τὸ θυσιαστήριον τοῦ Ναοῦ καὶ ἐπὶ τῆς θέσεως αὐτοῦ ἔκτισε βωμὸν τοῦ Διός. Διέταξε δὲ τοὺς Ἰουδαίους νὰ ἀρνηθοῦν τὴν πάτριον θρησκείαν αὐτῶν καὶ νὰ δεχθοῦν τὴν εἰδωλολατρείαν. Τοὺς παραβάτας τῆς διαταγῆς του αὐτῆς κατεδίωκε σκληρῶς καὶ διὰ μυρίων βασάνων ἐζήτει νὰ τοὺς ἔξαναγκάσῃ εἰς ἀλλαξιοπιστίαν· τοὺς δὲ ἀρνουμένους ἔθανάτωνε μετὰ σκληρὰς βασάνους:

“Ἐνεκα τοῦ σκληροῦ τούτου διωγμοῦ, ἄλλοι μὲν ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὑπῆκουον εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Ἀντιόχου, ἄλλοι ὅμως δὲν ὑπῆκουον καὶ κατέφευγον εἰς τὰ ὅρη καὶ εἰς τὰ σπήλαια, ὅπου ἔζων ὑπὸ τὰς χειροτέρας συνθή-

κας πλεῖστοι δὲ προετίμων τὸν μαρτυρικὸν θάνατον, ἀντὶ τῆς ἀλλαξιοπιστίας.

Οἱ τοιοῦτοι ἀποτελοῦν τοὺς μάρτυρας τῆς Ἰουδαϊκῆς πίστεως καὶ πατρίδος.

60. Ὁ μαρτυρικὸς θάνατος τοῦ γέροντος Ἐλεάζαρ καὶ τῆς Σολομονῆς μετὰ τῶν ἐπτὰ τέκνων τῆς

Ἄριστον παράδειγμα ἀφοβίας καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὴν πίστιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ διωγμοῦ τοῦ Ἀντιόχου ἐναντίον τῶν Ἰουδαίων, ἔχομεν τὸν εὐσεβῆ γέροντα Ἐλεάζαρ καὶ μίαν Ἰουδαίαν γυναῖκα Σολομονὴν μετὰ τῶν ἐπτὰ τέκνων τῆς.

Οἱ Ἐλεάζαρ οὗτος ἦτο ύπερογδοηκοντούτης γέρων, εὐσεβής καὶ ἐνάρετος, τὸν δποῖον ἐσέβετο καὶ ἐτίμα ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς καὶ ὑπήκουεν εἰς αὐτόν.

Τοῦτον οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ Ἀντιόχου Δ', τοῦ Ἐπιφανοῦς, ἡθέλησαν νὰ πείσουν νὰ ἀρνηθῇ τὴν πίστιν του καὶ νὰ γίνῃ εἰδωλολάτρης, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσαν· διότι αὐτὸς ἀπέκρουσε μὲ ἀγανάκτησιν τὴν τοιαύτην πρότασιν αὐτῶν. Τότε ὑπέδειξαν εἰς αὐτὸν νὰ μὴ ἀλλαξιοπιστήσῃ, ἀλλὰ μόνον νὰ φάγῃ ἐνώπιον τοῦ λαοῦ κρέας ἐξ εἰδωλοθύτων καὶ καὶ χοιρινόν, τὰ δποῖα ἀπηγόρευεν ἡ Ἰουδαϊκὴ θρησκεία νὰ τρώγουν οἱ Ἰουδαῖοι.

Ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ Ἐλεάζαρ ἡρνήθη μὲ ἐπιμονὴν τοῦτο. Τέλος οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἀντιόχου εἶπον εἰς αὐτὸν νὰ μὴ φάγῃ κρέας χοιρινὸν ἢ ἐξ εἰδωλοθύτων, ἀλλὰ καθαρὸν κρέας, νὰ προσποιηθῇ δμως ὅτι τρώγει εἰδωλόθυτον καὶ χοιρινόν, ἐνώπιον τοῦ λαοῦ. Καὶ τὴν πρότασιν αὐτὴν ἀπέρριψε μὲ ἀγανάκτησιν ὁ Ἐλεάζαρ καὶ εἶπε. «Διὰ τῆς τοιαύτης μου πράξεως θὰ σώσω τὴν ζωὴν μου, ἀλλὰ θὰ καταστρέψω τὸ ἔθνος μου καὶ θὰ τιμωρηθῶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Διότι οἱ δμοεθνεῖς μου θὰ νομίσουν ὅτι ἔγὼ ἔφαγα κρέατα ἀπηγορευμένα καὶ πάντες τότε θὰ μὲ μ.:μηθοῦν. Καλύτερον προτιμῶ τὸν ἔνδοξον θάνατον παρὰ μίαν τόσον ἄτιμον καὶ ἀμαρτωλὸν ζωὴν». Ἀφοῦ εἶπεν αὐτὰ ὁ Ἐλεάζαρ, συνελή-

φθη καὶ ὀδηγήθη εἰς τὸν τόπον τοῦ μαρτυρίου του. Ἐκεῖ ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν ὀργάνων τοῦ Ἀντιόχου, ἀφοῦ ἐβασανίσθη σκληρῶς.

Ἐκτὸς τοῦ μαρτυρίου τοῦ γέροντος Ἐλεάζαρ, ἀξιοθαύμαστον εἶναι καὶ τὸ μαρτύριον τῆς Σολομονῆς μετὰ τῶν ἑπτά τέκνων της.

Οἱ Ἀντίοχος συνέλαβε τὴν χήραν Σολομονὴν μετὰ τῶν ἑπτά τέκνων της, διότι οὕτε αὐτὴ ὑπήκουσεν εἰς τὴν διαταγὴν του, νὰ θυσιάσῃ εἰς τὰ εἴδωλα, οὕτε τὰ ἑπτὰ αὐτῆς τέκνα. Μέλιστα αὐτῇ παρώτρυνεν αὐτὰ νὰ μείνουν πιστὰ εἰς τὴν θρησκείαν τῶν προγόνων των καὶ νὰ μὴ ὑπακούσουν εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Ἀντιόχου.

Οὗτος πρῶτον διέταξε τὰ τέκνα αὐτῆς νὰ θυσιάσουν ἐνώπιόν του εἰς τὰ εἴδωλα καὶ νὰ φάγουν εἰδωλόθυτα καὶ χοιρινὰ κρέατα. Ἐκεῖνα ὅμως ἤρνηθησαν μετὰ θάρρους καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν ὅτι προτιμοῦν νὰ ὑπακούουν εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Θεοῦ των καὶ τῆς θρησκείας των παρὰ εἰς τὰς διαταγὰς αὐτοῦ.

Τότε ὁ Ἀντίοχος διέταξε νὰ βασανίσουν σκληρῶς καὶ νὰ φονεύσουν τὸν μεγαλύτερον υἱόν της πρὸ τῶν ὄφθαλμῶν τῆς μητρός των καὶ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν του. Τοῦτο ἔκαμε διὰ νὰ φοβήσῃ καὶ αὐτοὺς καὶ τὴν μητέρα των καὶ οὕτω νὰ ἔξαναγκάσῃ αὐτοὺς νὰ ὑποχωρήσουν καὶ νὰ ὑποταχθοῦν εἰς τὰς διαταγὰς του. Οὐδὲν ὅμως κατώρθωσε, διότι καὶ ἡ μῆτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ φονευομένου ἐνεθάρρυνον καὶ παρώτρυνον αὐτὸν νὰ ὑποστῆ ἀφόβως καὶ εὐχαρίστως τὸ μαρτύριον ἔλεγον δὲ εἰς αὐτὸν ὅτι ὁ Θεὸς θὰ τὸν ἀνταμείψῃ. Μετὰ τὸν φόνον τοῦ πρώτου ἐπηκολούθησεν ὁ φόνος τῶν λοιπῶν. “Οταν ἥλθεν ἡ σειρὰ τοῦ τελευταίου, ὁ Ἀντίοχος ἐκάλεσεν αὐτὸν καὶ τὴν μητέρα του Σολομονὴν καὶ ὑπεσχέθη εἰς αὐτοὺς πλούτη καὶ ἀξιώματα διὰ τὸν υἱόν της, ἐὰν ὑπήκουον εἰς τὴν διαταγὴν του· προέτρεψε δὲ τὴν Σολομονὴν νὰ συμβουλεύσῃ τὸ τέκνον της καὶ νὰ παρακινήσῃ αὐτὸν εἰς ὑπακοήν.

Ἐκείνη προσεποιήθη ὅτι δέχεται νὰ συμβουλεύσῃ τὸν υἱόν της καὶ ἥρχισε νὰ ὅμιλῃ πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν Ἐβραϊ-

κήν γλωσσαν. Ἐνεθάρρυνεν αὐτὸν καὶ προέτρεψε νὰ μὴ ὑπακούσῃ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Ἀντιόχου, ἀλλὰ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ· νὰ μιμηθῇ δὲ τοὺς ἀδελφούς του, ὡστε ὁ Θεός νὰ ἀνταμείψῃ ὅλους μαζί.

Μετὰ τὴν συμβουλὴν αὐτὴν τῆς μητρός του, ὁ νέος ἐκεῖνος πλήρης πίστεως καὶ θάρρους ἀπέρριψε τὰς προτάσεις τοῦ Ἀντιόχου καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν: «Δὲν θὰ ὑπακούσω εἰς τὰς διαταγάς σου, ἀλλὰ εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Θεοῦ μου, ὁ ὀποῖος ἔμε μὲν θὰ ἀνταμείψῃ, σὲ δὲ θὰ τιμωρήσῃ σκληρῶς».

Τότε ὁ Ἀντιόχος διέταξε καὶ ἐφόνευσαν καὶ αὐτὸν καὶ τὴν μητέρα του Σολομονήν.

Διὰ τὴν εὐσέβειάν των αὐτὴν καὶ τὴν μεγάλην των πίστιν πρὸς τὸν ἀληθινὸν Θεόν, ὡς καὶ διὰ τὴν αὐταπάρνησιν αὐτῶν, ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν τιμᾶ τὴν μνήμην καὶ τῆς μητρὸς ἐκείνης καὶ τῶν τέκνων αὐτῆς ὡς καὶ τοῦ Ἐλεάζαρ. Πρὸς τοῦτο δὲ ὥρισε τὴν ἡμέραν τῆς 1ης Αὐγούστου ἐκάστου ἔτους, καὶ δι’ ὅμνων ἔξυμνεῖ τὴν θυσίαν αὐτῶν χάριν τῆς πίστεώς των.

61. Ἐπανάστασις τοῦ ἰερέως Ματταθίου κατὰ τοῦ Ἀντιόχου (167 π. Χ.)

Οἱ ὑπὸ τοῦ Ἀντιόχου Δ' τοῦ Ἐπιφανοῦς, διωγμοὶ κατὰ τῶν Ἰουδαίων ἐγένενησαν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τὴν κατ' αὐτοῦ ἀντίδρασιν ἐκ μέρους ἀνθρώπων γενναίων καὶ πιστῶν εἰς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα αὐτῶν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἔζη εἰς μίαν πόλιν τῆς Ἰουδαίας εὐσεβῆς τις ἱερεύς, ὁνομαζόμενος **Ματταθίας**, ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Ἀσμοναίων. Οὗτος εἶχε πέντε υἱούς, τὸν **Ιωάννην**, τὸν **Σίμωνα**, τὸν **Ιούδαν**, τὸν **Ἐλεάζαρ** καὶ τὸν **Ιωνάθαν**. Οὗτοι ἦσθανοντο μεγάλην λύπην δι’ ὅσους διωγμούς ὑφίσταντο οἱ ὁμοεθνεῖς τῶν χάριν τῆς θρησκείας των.

Μίαν ἡμέραν ἥλθεν εἰς τὴν πόλιν, ὃπου διέμενεν ὁ Ματταθίας μετὰ τῶν υἱῶν του, ἀπεσταλμένος τοῦ Ἀντιόχου καὶ ἀπῆτησε παρὰ τῶν Ἰουδαίων τῆς πόλεως ἐκείνης

νὰ ἀρνηθοῦν τὴν Ἰουδαϊκὴν αὐτῶν πίστιν καὶ νὰ θυσιάσουν εἰς τὰ εἰδώλα.

Μερικοὶ ἐκ τῶν κατοίκων, ἐπειδὴ ἔφοβήθησαν, ὑπῆκουσαν εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ ἀπεσταλμένου τοῦ Ἀντιόχου. Ἐλλ' ὁ Ματταθίας, μετα τῶν τέκνων του καὶ τῆς λοιπῆς οἰκογενείας τοι, ἔμειναν πιστοὶ εἰς τὴν θρησκείαν τῶν προγόνων των. "Οταν δὲ ὁ Ματταθίας εἶδε μίαν ἡμέραν ἵνα Ἰουδαῖον νὰ θυσιάζῃ εἰς τὸν βωμὸν τῶν εἰδώλων, τὸν ὅποιον εἶχε κατασκευάσει ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ βασιλέως, ὥργισθη τόσον πολύ, ὥστε ὥρμησε καὶ ἐφόνευσε καὶ τὸν θυσιάζοντα καὶ τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Ἀντιόχου. Μετὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸν λαὸν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ εἰς ἐπανάστασιν κατὰ τοῦ Ἀντιόχου καὶ εἶπεν: «Οστις ἀγαπᾷ τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ τὴν θρησκείαν του, ἄς μὲ ἀκολουθήσῃ». Πολλοὶ ἡκολούθησαν αὐτὸν καὶ κατέφυγε μετὰ τῶν σιῶν του καὶ τῶν ἀκολούθων του εἰς ὅρος ὑψηλὸν καὶ δυσπρόσιτον, τὸ Μωδεῖν, κατὰ τὸ ἔτος 167 π. Χ.

Ο Ἀντίοχος, εὐθὺς ὡς ἔμαθε τὸν ἐπανάστασιν αὐτήν, ἔστειλε στρατὸν ἐναντίον τῶν ἐπαναστατῶν καὶ κατεδίωκεν αὐτούς. Οἱ ὄπαδοὶ ὅμως τοῦ Ματταθίου ἐπληθύνοντο καὶ συνεκρούοντο μὲ τὰ στρατεύματα τοῦ βασιλέως.

Μίαν ἡμέραν Σαββάτου ἐπαναστάται τινες περιεκυκλώθησαν ὑπὸ τῶν στρατευμάτων τοῦ Ἀντιόχου καὶ ἔφονεύθησαν πάντες, ἐπειδὴ οὐδεμίαν ἀντίστασιν προέβαλον. Τοῦτο ἔκαμον διότι ἦτο ἡμέρα Σαββάτου, κατὰ τὴν ὅποιαν ὁ Μωσαϊκὸς νόμος ἀπαγορεύει πᾶσαν ἐργασίαν.

Ἐνεκα τοῦ γεγονότος αὐτοῦ, ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐπαναστατῶν Ματταθίας ἐκήρυξεν ὅτι, ἐν ἀνάγκῃ, δύνανται οἱ Ἰουδαῖοι νὰ πολεμοῦν κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου.

Οταν δὲ εἶδεν ὁ Ματταθίας ὅτι οἱ περὶ αὐτὸν ἐπαναστάται ἔγιναν πολλοί, διωργάνωσεν αὐτοὺς στρατιωτικῶς καὶ ἐπετίθετο ἐναντίον τοῦ στρατοῦ τοῦ Ἀντιόχου καὶ πολλάκις ἐνίκησεν αὐτόν. "Οταν δὲ εἰσήρχετο εἰς τὰς διαφόρους πόλεις, κατέστρεφε τοὺς βωμούς, τοὺς ὅποιους εἶχον ἰδρύσει οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ Ἀντιόχου, καὶ σκληρῶς ἐτιμώρει τοὺς ἀλλαξιοπιστήσαντας Ἰουδαίους.

“Οτε δὲ τέλος ἐγήρασεν ὁ Ματταθίας τόσον, ὥστε νὰ μὴ δύναται πλέον αὐτὸς νὰ διευθύνῃ τὴν ἐπανάστασιν, τὴν δποίαν ἐπὶ πολλὰ ἔτη διηγένεται, ἐκάλεσε τοὺς υἱούς του καὶ ἀνέθεσεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἑξακολούθησιν αὐτῆς. Συνέστησε δὲ εἰς τοὺς υἱούς του νὰ μένουν πιστοὶ εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων των καὶ νὰ ἑξακολουθήσουν τὸν πόλεμον κατὰ τῶν εἰδωλολατρῶν, μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ Θεός θὰ τοὺς βοηθήσῃ ν' ἀπελευθερώσει.

Ἐπειδὴ δὲ προηοθάνθη τὸ τέλος του, ὤρισεν ὡς διάδοχον αὐτοῦ, διὰ μὲν τὴν διοίκησιν τοῦ λαοῦ, τὸν υἱόν του Σίμωνα, διὰ δὲ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ τὸν υἱόν του Ἰούδαν.

Μετὰ τὴν τακτοποίησιν τῆς διαδοχῆς αὐτοῦ, ὁ Ματταθίας ἔζησεν ἐπὶ τινα ἔτη καὶ ἀπέθανεν, ἀφοῦ ἀφῆσεν εἰς τὸν λαὸν ἀγαθὴν περὶ αὐτοῦ ἀνάμνησιν.

62. Ὁ Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος. Πόλεμοι καὶ διάδοχοι αὐτοῦ

Ο υἱὸς τοῦ Ματταθίου Ἰούδας, εὐθύնς ὡς ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ τῶν Ἰουδαίων, ὠργάνωσεν αὐτὸν καλύτερον. Δι' αὐτοῦ δὲ ἐπετίθετο ἐναντίον τῶν στρατευμάτων τοῦ Ἀντιόχου καὶ πολλάκις κατετρόπωσεν αὐτά. Ὁ Ἰούδας οὗτος, εἴτε ἔνεκα τῶν συχνῶν καὶ πολλῶν του ἐπιθέσεων καὶ τῶν πολεμικῶν κτυπημάτων, τὰ ὅποια ἔκαμνεν ἐναντίον τοῦ Ἀντιόχου, εἴτε ἔνεκα τοῦ σχήματος τῆς κεφαλῆς του, ἔλαβε τὴν προσωνυμίαν Μακκαβαῖος (ἐκ τῆς ἐβραϊκῆς λέξεως Μακκαμπί, δηλαδὴ σφῆρα).

Ἐκτοτε δὲ πάντες οἱ ἐκ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, τῶν Ἀσμοναίων, ὠνομάσθησαν Μακκαβαῖοι.

Ο Ἰούδας ἐπετίθετο ἐναντίον πόλεων καὶ κατεδίωκε καὶ κατέσφαζε τοὺς εἰδωλολάτρας καὶ τοὺς ἀρνησθρήσκους Ἰουδαίους. Τὸ σὸνομά του κατέστη φοβερὸν εἰς τοὺς ἔχθρούς του καὶ ἔνδοξον μεταξὺ τῶν ὁμοφύλων του Ἰουδαίων, οἱ ὅποιοι ἥλπιζον δι' αὐτοῦ νὰ ἀποκτήσουν τὴν πολιτικὴν καὶ θρησκευτικὴν τῶν ἐλευθερίαν.

‘Ο Ἰούδας ἐπετέθη αἰφνιδίως κατὰ τῶν φρουρῶν τοῦ Ἀντιόχου, ὃπότε αὐτὸς ἔλειπεν εἰς ἐκστρατείαν κατὰ τῶν Περσῶν, ἐνίκησεν αὐτὰς καὶ κατέλαβε τὴν Ἱερουσαλήμ. “Οτε δὲ ἀνῆλθεν εἰς τὸν Ναὸν αὐτῆς καὶ εἶδε τὴν καταστροφὴν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τὸν Ναὸν ἡρειπωμένον καὶ ἄνευ θυρῶν, τὸν δὲ πέριξ αὐτοῦ χῶρον πλήρη ἀκανθῶν καὶ ἔρημον, ἐλυπήθη πάρα πολύ. Ἐμέσως δέ μετὰ ταῦτα διέταξε καὶ ἐκαθάρισαν αὐτόν, ἔκτισε νέον θυσιαστήριον ἐπεσκεύασε καὶ συνεπλήρωσε τὸν Ναὸν καὶ ἐτέλεσε τὰ ἔγκαίνια αὐτοῦ ἐν τῷ μέσῳ πολλοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ. Ἀνοικοδόμησε δὲ ἐσπευσμένως καὶ τὰ τείχη τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ὠχύρωσεν αὐτὴν καλῶς.

“Οταν ἔμαθεν δὲ Ἀντίοχος δὲ Δ' τὴν κατάληψιν τῆς Ἱερουσαλήμ ύπὸ τοῦ Μακκαβαίου, παρέλαβε στρατὸν διὰ νὰ ἐπέλθῃ ἐναντίον του. Καθ' ὅδὸν δμως ἀπέθανε καὶ διεδέχθη αὐτὸν δὲ Ἀντίοχος δὲ Ε', δὲ ποτοῖς δὲν κατώρθωσε νὰ νικήσῃ τὸν Ἰούδαν. Μετὰ τὸν θάνατον δὲ καὶ τούτου, βασιλεὺς ἔγινεν δὲ Δημήτριος δὲ Σωτῆρ. Οὗτος ἔστειλε στρατὸν κατὰ τοῦ Ἰούδα ύπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατηγοῦ Βακχίδου. Ο Βακχίδης συνεκρούσθη μὲ τὸν στρατὸν τοῦ Ἰούδα εἰς μίαν φονικωτάτην μάχην, κατὰ τὴν δόποίαν ἐνίκηθη δὲ Ἰούδας καὶ ἐφονεύθη, γενναίως μαχόμενος ύπὲρ τῆς πίστεώς του καὶ τῆς Πατρίδος του.

Διὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐθρήνησαν πολὺ οἱ Ἰουδαῖοι. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰούδα δὲ στρατὸς ἀνεκήρυξεν ἀρχηγόν του τὸν ἀδελφὸν αὐταῦ Ἰωνάθαν, δὲ ποτοῖς διὰ νὰ ἔξασφαλίσῃ εἰς τὸ ”Εθνος του τὴν εἰρήνην, συνωμολόγησε συμμαχίαν μετὰ τῶν Ρωμαίων.

‘Ἐκ τῆς συμμαχίας αὐτῆς πολὺ ὠφελήθησαν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἐπὶ ἔτη εἶχον εἰρήνην.

‘Ο Ἰωνάθαν ἥλθεν ἀνύποπτος εἰς Πτολεμαῖδα τῆς Παλαιστίνης, διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν Διόδοτον τὸν Τρύφωνα, στρατηγὸν τοῦ Ἀντιόχου. Ἐκεῖ δμως ἐφονεύθη ύπ' ἐκείνου ως προδότης, τὴν δὲ ἀρχηγίαν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ ἔλαβεν ἄλλος ἀδελφὸς αὐτοῦ δὲ Σίμων. Τοῦτον δ στρατὸς ἀνεκήρυξεν ἀρχιερέα καὶ ἡγεμόνα τῶν Ἰουδαίων.

Ο Σίμων ἔξεδίωξεν ἐντελῶς ἐκ τῆς ἀκροπόλεως Σιών τὴν ξένην φρουράν, ἡ ὅποια εἶχε πάλιν ἐγκατασταθῆ ἐκεῖ, περὶ τὸ 142 π. Χ., καὶ ἐπεξέτεινε τὰ δρις τοῦ κράτους του. Κατὰ τὸ γῆρας του δὲ ὤρισεν ὡς διάδοχον αὐτοῦ ὁ νιόν του Ἰωάννην 'Υρκανὸν τὸν Α'.

Ο 'Υρκανὸς οὗτος περιεπλάκη εἰς πόλεμον πρὸς τοὺς Σύρους, τοὺς ὅποίους καὶ ἐνίκησε. Κατόπιν δὲ ἐνίκησε καὶ τοὺς Σαμαρίτας, τῶν ὅποίων κατέστρεψε καὶ κατέσκαψεν ἐντελῶς τὸν Ναὸν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ὄρους Γαραζίν, τὸν ὅποιον εἶχον οἰκοδομήσει ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.

Διὰ τῶν νικῶν τούτων οἱ Ἰουδαῖοι ἀπέκτησαν πάλιν τελείως τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν.

63. Ἡ Παλαιστίνη καὶ ἡ Ἰουδαία ὑπὸ τοὺς Ρωμαίους

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωάννου 'Υρκανοῦ τὸν Α' ἔγινεν ἄρχων τῶν Ἰουδαίων ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Ἀριστόβουλος δ Α', ὁ ἐπινομασθεὶς φιλέλλην, ἐνεκα τῆς ἀγάπης αὐτοῦ πρὸς τοὺς Ἑλληνας.

Ο 'Αριστόβουλος οὗτος ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ βασιλέως, ὁ ὅποιος διὰ πρώτην φορὰν ἐδόθη εἰς ἄρχοντα τῶν Ἰουδαίων ἀπὸ τῆς ἐπανόδου αὐτῶν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας· φόρεσε δὲ καὶ βασιλικὸν στέμμα.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ 'Αριστοβούλου ἔγινε βασιλεὺς ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος. Οὗτος ἐνεκα, τῆς σκληρότητος αὐτοῦ, ἐμισεῖτο ὑπὲ τοῦ λαοῦ τόσον, ὥστε μόνον διὰ μισθοφορικῶν ξένων στρατευμάτων ἐφρουρεῖτο· κατεῖχε δὲ διὰ τῆς βίας τὸν θρόνον.

Τοῦτον ἀποθανόντα διεδέχθη ἡ σύζυγος αὐτοῦ Ἀλέξανδρα καὶ αὐτὴν διεδέχθη ὁ νεώτερος υἱὸς αὐτῆς 'Υρκανὸς δ Β'.

Οὗτος, καὶ ἀπαίτησιν τοῦ λαοῦ, ἔγινε βασιλεὺς καὶ ἀρχιερεὺς, ἐνεκα τοῦ ἡπίου χαρακτῆρος του. Ἐναντίον ὅμως τούτου ἡγέρθη ὁ πρεσβύτερος ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀριστόβουλος δ Β', ὁ ὅποιος μὲ τὴν βοήθειαν μερίδος τοῦ

Παλαιὰ Διαθήκη Π. Οἰκονόμου. "Ἐκδοσις Πέμπτη
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λαοῦ κατέλαβεν ἀρκετάς πόλεις τῆς Ἰουδαίας καὶ ἐκηρύχθη ἐθνάρχης.

Ἡ διάστασις καὶ ἡ διχόνοια αὕτη τῶν δύο ἀδελφῶν ἥδυνατο νὰ ἀρθῇ ἐκ τοῦ μέσου μὲ δλίγην καλὴν θέλησιν· τοῦτο δὲ ἐπεθύμει ὁ ἥπιος ‘Υρκανός. Ἀλλ’ ὁ πλουσιώτατος καὶ φιλοδιξότατος ὑπουργὸς αὐτοῦ Ἀντίπατρος ἀντέδρα κατὰ παντὸς συμβιβασμοῦ.

Ο Ἀντίπατρος οὗτος ἦτο Ἰδουμαῖος τὴν καταγωγὴν, πλουσιώτατος, φιλοδιξότατος καὶ φίλος τῶν Ῥωμαίων. Οὗτος ἦτο Ὑπουργὸς τοῦ Ὑρκανοῦ καὶ ἀπέβλεπεν εἰς ἴδιας του ὧφελείας καὶ ἴδιούς του σκοπούς. Ἐνήργησε δὲ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὃστε ἡνάγκασεν ἀμφοτέρους τοὺς ἀδελφούς νὰ ἐπικαλεσθοῦν τὴν διαιτησίαν καὶ κρίσιν τοῦ Ῥωμαίου στρατηγοῦ Πομπηίου, διὰ τὴν μεταξύ των διαφοράν.

Ο Πομπήιος (ἢ Μέγας), κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, εύρισκετο εἰς Δαμασκὸν τῆς Συρίας. Ἐκεῖ εἶχεν ἐπιστρέψει ἐκ τῆς ἐκστρατείας αὐτοῦ κατὰ τοῦ Μιθριδάτου, βασιλέως τοῦ Πόντου, τὸν ὅποιον εἶχε νικήσει τῷ 66 π. Χ.

Ἀλλ’ ὁ Ἀριστόβουλος ἐκ τῆς ἐπισκέψεώς του πρὸς τὸν Πομπήιον καὶ τῶν συνομιλιῶν του πρὸς αὐτόν, ἀντελήθη τοὺς κατακτητικοὺς σκοπούς τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ τῆς Παλαιστίνης. Διὰ τοῦτο ἔφυγε κρυφίως καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Ἰουδαίαν, ὅπου προητοιμάζετο νὰ ἀποκρούσῃ τὴν ἐπίθεσιν τοῦ Πομπηίου. Πράγματι ὁ Πομπήιος ἐπετέθη μετ’ ὀλίγον χρόνον κατὰ τοῦ Ἀριστοβούλου, ἐνίκησεν αὐτὸν καὶ, ἀφοῦ τὸν συνέλαβεν αἰχμάλωτον, τὸν ἀπέστειλεν εἰς ‘Ρώμην· ἀνεγνώρισε δὲ ὡς βασιλέα τῶν Ἰουδαίων τὸν ‘Υρκανὸν τὸν Β’.

Τοῦτον ἤγε καὶ ἔφερεν ὁ Πομπήιος διὰ τοῦ Ἀντιπάπατρου, τοῦ Ὑπουργοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ φίλου τῶν Ῥωμαίων.

Ο Ἀριστόβουλος μετά τινα χρόνον ἤλευθερώθη ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος καὶ ἥλθεν ἐκ ‘Ρώμης εἰς Παλαιστίνην, ὅπου ἐδοιλοφονήθη ὑπὸ ἀκολούθων τοῦ Πομπηίου.

Βραδύτερον ἀπέθανε καὶ ὁ Πομπήιος, τῷ 58 π. Χ., φονευθεὶς ἐν Αἰγύπτῳ ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ βασιλέως αὐτῆς Πτολεμαίου Διονυσίου.

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Πομπηῖου, ὁ Ἀντίπατρος ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ὡς Ῥωμαῖος πολίτης. Τοῦτο τὸ ἐπέτυχεν ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ τῆς εὐμενείας πρὸς αὐτὸν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος καὶ διὰ χρημάτων πρὸς τοὺς ἰσχύοντας Ῥωμαίους, ἀφ' ἔτερου δὲ διὰ τὰς ὑπηρεσίας του πρὸς τὴν Ῥώμην. Κατόπιν τούτου διωρίσθη Ῥωμαῖος ἐπίτροπος ἐπὶ τῆς Παλαιστίνης. Ὡς Ῥωμαῖος ἐπίτροπος πλέον ὁ Ἀντίπατρος περιώρισε τὸν Ὑρκανὸν τὸν Β' εἰς τὸ ἀρχιερατικὸν μόνον ἀξιωμα, τὴν δὲ λοιπὴν διοίκησιν τῆς χώρας ἀνέλαβεν ὁ Ἰδιος. Ἐλαβε δὲ τὴν ἀδειαν παρὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ ἀνοικοδόμησε τὰ τείχη τῆς Ἱερουσαλήμ· ἐνεκα δὲ τούτου ἡγαπήθη ὑπὸ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ.

Τοιουτοτρόπως ἡ Παλαιστίνη, ἐνεκα τῆς διχονοίας τῶν τελευταίων Μακκαβαίων, ἔχασε τὴν ἐλευθερίαν αὐτῆς καὶ ὑπετάγη εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

64. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τὸν υἱὸν τοῦ Ἀντιπάτρου Ἡρώδην τὸν Μέγαν

Ο Ἀντίπατρος εἶχε δύο υἱούς, τὸν **Φασαῆλον** καὶ τὸν **Ἡρώδην**. Τούτους κατέστησεν κατωτέρους ἀρχοντας εἰς τὴν Παλαιστίνην, τὸν μὲν Φασαῆλον εἰς Ἱερουσαλήμ, τὸν δὲ Ἡρώδην εἰς Γαλιλαίαν.

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Ἀντιπάτρου, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἡρώδης ἐκολάκευσε κατὰ πολλοὺς τρόπους τοὺς Ῥωμαίους καὶ ἔξυπηρέτησεν αὐτούς. Οὕτω ἀπέκρωσε τοὺς ἔχθρούς τῶν Ῥωμαίων Πάρθους, οἱ ὅποιοι ἐπῆλθον ἐναντίον τῆς Παλαιστίνης, καὶ τὸν Ἀντίγονον, υἱὸν τοῦ Ἀριστοβούλου τοῦ Β', ὁ ὅποιος εἶχεν ἀνακηρυχθῆ ὑπὸ ὀπαδῶν του βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Ἐνεκα τῶν ὑπηρεσιῶν του τούτων πρὸς τὴν Ῥώμην, ἡ Ῥωμαϊκὴ σύγκλητος, κατόπιν προτάσεως τοῦ Ἀντωνίου καὶ Ὁκταβιανοῦ, ἀνηγόρευσε τὸν Ἡρώδην βασιλέα τῆς Ἰουδαίας τό 50 π. Χ. καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν καὶ Ῥωμαϊκὸν στρατόν.

Ἐν τῷ μεταξύ ἐγένετο ἀδελφός τοῦ Ἡρώδου Φασαῆλος, αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ Πάρθων, ἀπέθανεν εἰς τὴν αἰχματωσίαν.

Ο Ἡρώδης ὡς βασιλεὺς ἔδειξε τὴν μεγαλυτέρων του ἀπανθρωπίαν καὶ σκληρότητα. Οὕτως, διὰ νὰ στερεωσῇ ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀρχήν, ἔφονευσε τὸν Ὑρκανὸν τὸν Β', τοῦ ὅποιου τὴν ἀδελφὴν Μαριάμ εἶχε λάβει σύζυγον, διὰ νὰ συνδεθῆ μετὰ τοῦ βασιλεύοντος οἴκου τῶν Μακκαβαίων. Μετὰ ταῦτα ἔφονευσε τὴν σύζυγόν του Μαριάμ καὶ τοὺς ἔξ αὐτῆς υἱούς του Ἀριστόβουλον καὶ Ἀλέξανδρον.

Τοιουτοτρόπως ό 'Ηρώδης ἔξωλόθρευσεν ἐντελῶς τὴν γενεὰν τῶν Μακκαβαίων, διὰ νὰ μὴ ὑπάρξῃ ποτὲ πλέον ἀπαιτητής τῆς ἀρχῆς ἔξ αὐτῶν, οἱ ὅποιοι ἐπὶ 126 περίπου ἔτη ἔδιδον ἡγεμόνας εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

'Ο 'Ηρώδης ἐβασίλευσεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν μετὰ μεγάλης σκληρότητος καὶ ἀπανθρωπίας. "Ινα δὲ ἔξιλεωθῆ ἔναντι τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ διὰ τὰ ἐγκλήματά του καὶ τὰς καινοτομίας του ώς καὶ διὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἰδωλολατρικῶν ἑορτῶν καὶ ἔθιμων, ἐκαλλώπισε τὸν ναὸν τῆς Ἱερουσαλήμ διὰ μυθῶδους πολυτελείας, τῷ 17 π. Χ. Συνεπλήρωσε δὲ τὰ τείχη τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ἔκτισεν ἀνάκτορα καὶ ἄλλα μεγαλοπρεπῆ δημόσια οἰκοδομήματα.

'Αλλὰ τὰ ἔργα αὐτὰ ἀπήγησαν βαρυτάτους φόρους εἰς βάρος τοῦ λαοῦ, ἔνεκα τῶν ὅποιων ὁ λαός ἦγανάκτει κατὰ τοῦ 'Ηρώδου.

'Εκτὸς τῶν ἀνωτέρω αἰτίων, ὁ λαός ὑπεκινεῖτο καὶ ἔνηγείρετο κατὰ τοῦ 'Ηρώδου καὶ ὑπὸ τῶν **Φαρισαίων**.

Oi Φαρισαῖοι οὗτοι ἀπετέλουν τὴν ἐθνικιστικὴν μερίδα τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, ἡ ὅποια ἐμίσει τοὺς 'Ρωμαίους καὶ πάντας τοὺς ἔνους. 'Αντίθετοι ὅμως πρὸς αὐτοὺς καὶ φίλοι τῶν 'Ρωμαίων ἥσαν ἐκ τοῦ λαοῦ οἱ **Σαδδονικαῖοι**.

Τούτους ἐπροστάτευεν ὁ 'Ηρώδης καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλοῦντο καὶ **Ἡρωδιανοί**.

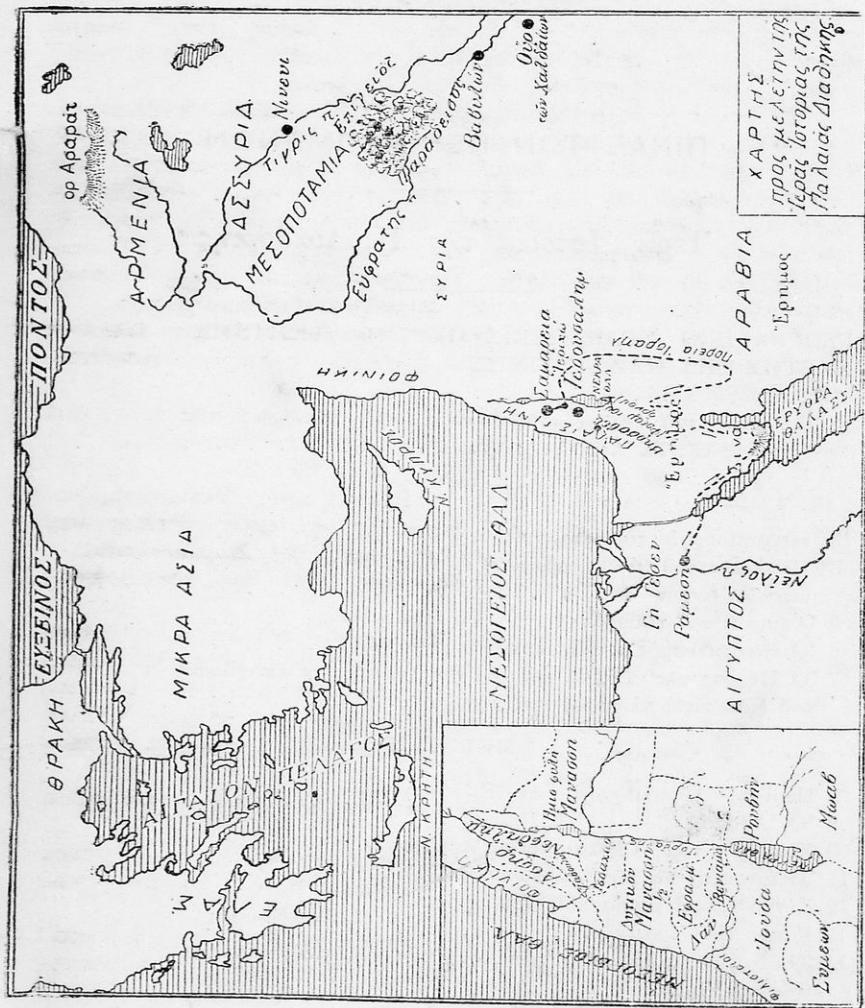
'Ἐπὶ τῆς βασιλείας δὲ τοῦ 'Ηρώδου τούτου ἔγεννηθε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. Διὰ νὰ φονεύσῃ δὲ αὐτὸν ὁ 'Ηρώδης διέταξε τὴν σφαγὴν τῶν παίδων τῆς Βηθλεὲμ ἀπὸ δύο ἔτῶν καὶ κάτω, ώς ἀναφέρουν τὰ Εὐαγγέλια. Κατὰ τὴν σφαγὴν δ' ἐκείνην ἐσφάγησαν πολλαὶ χιλιάδες παίδων.

'Ο 'Ηρώδης οὗτος ἐκλήθη μέγας, πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ 'Ηρώδού τοῦ υἱοῦ του.

'Απέθανε δὲ πέρι τὸ .2 μ. Χ. ἔτος, εἰς ἡλικίαν 70 ἔτῶν, ἐκ φοβερᾶς νόσου, ἔνεκα τῆς ὅποιας τὸ κάτω μέρος τοῦ σώματος αὐτοῦ ἐσάπη καὶ ἔγινεν σκωληκόβρωτον.

Διὰ τῆς διαθήκης του, ἡ ὅποια ἐπεκυρώθη ὑπὸ τοῦ Αύγούστου Ὀκταβιανοῦ, ὁ 'Ηρώδης διένειμε τὸ βασίλειόν του εἰς τοὺς τρεῖς υἱούς του, εἰς τὸν **Ἀρχέλαον**, εἰς τὸν **Ἡρόδην** **Ἀντίπαν** καὶ εἰς τὸν **Φίλιππον**.

'Αργότερον ὅμως οἱ 'Ρωμαῖοι ἔθεσαν τὴν διοίκησιν τῆς Παλαιστίνης ὑπὸ τὸν ἀνθύπατον τῆς Συρίας, ὁ ὅποιος ἐστελλεν εἰς Ἰουδαίαν **τετράρχας**, ὁποίος ἦτο ὁ **Πόντιος Πιλάτος**, κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ὅποιου ἐσταυρώθη ὁ Κύριος ἡμῶν **Ἰησοῦς Χριστός**.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Τερτία Ιστορία τῆς Π. Διαθήκης

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ	Σελ.	3
ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ		» 10

1 Εισαγωγὴ		» 11
1 Ὄνόματα τοῦ Ἐβραϊκοῦ ἔθνους καὶ Διαιρέσις τῆς		»
‘Ιστορίας τῆς Π. Διαθήκης		» 13

ΜΕΡΟΣ Α'

3 Ἡ Δημιουργία τοῦ κόσμου		» 15
3 Ἡ πλάσις τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ δημιουργία τῶν πνευματικῶν ὄντων		» 19
5 Ἀμαρτία καὶ τιμωρία τῶν πρωτοπλάστων		» 20
6 Ὁ Κατακλυσμὸς καὶ ἡ σωτηρία τοῦ Νῶε		» 25
7 Ὁ Πύργος τῆς Βαβέλ καὶ ὁ χωρισμός τῶν ἀπογόνων τοῦ Νῶε κατὰ γλώσσας καὶ ἔθνη		» 29

ΜΕΡΟΣ Β'

8 Περὶ τῶν Πατριαρχῶν τῶν Ἐβραίων		» 33
9 Ὁ Ἀβραὰμ		» 33
10 Χωρισμὸς τοῦ Ἀβραὰμ ἀπό τὸν Λώτ		» 35
11 Ἡ καταστροφὴ τῶν Σοδόμων καὶ Γοιαζόδων		» 36
12 Γέννησις καὶ θυσία τοῦ Ἰσαὰκ		» 37
13 Γάμος τοῦ Ἰσαὰκ		» 38
14 Ὁ Ἰακὼβ λαμβάνει δι’ ἀπάτης τὴν εὐλογίαν τοῦ πατρός του Ἰσαὰκ		» 40
15 Ὁ Ἰακὼβ ἀπέρχεται εἰς Μεσοποταμίαν		» 42
16 Ὁ Ἰακὼβ νυμφεύεται τὰς θυγατέρας τοῦ Λάβιαν		» 44
17 Ἐπιστροφὴ τοῦ Ἰακὼβ εἰς τὴν πατρόλιδα του Χαναάν		» 45
18 Πώλησις τοῦ Ἰωσήφ, ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν του		» 47
19 Ὁ Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον (Πώλησις καὶ φυλάκισις αὐτοῦ)		» 49
20 Τὰ ὄνειρα τοῦ Φαραὼ καὶ ἡ ἀποφυλάκισις καὶ ἀνύψωσις τοῦ Ἰωσήφ		» 51

21 Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσὴφ ἔρχονται εἰς Αἴγυπτον διὰ νά ἀγοράσουν σῖτον	Σελίς	53
22 Δεύτερον ταξίδιον τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσὴφ εἰς Αἴγυ- πτον. Φανέρωσις τοῦ Ἰωσὴφ εἰς αὐτὸν	»	55
23 Ὁ Ἰακὼβ μετὰ τῶν υἱῶν του ἔρχεται εἰς Αἴγυπτον	»	59

ΜΕΡΟΣ Γ'

24 Ἡ καταπίεσις τῶν Ἰσραηλιτῶν ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων καὶ γέννησις τοῦ Μωϋσέως	»	61
25 Φυγὴ τοῦ Μωϋσέως ἐξ Αἰγύπτου καὶ κλῆσις αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἐξαγάγῃ τοὺς Ἰσραηλίτας ἐξ Αἰγύπτου	»	64
26 Ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἀαρὼν ἐμφανίζονται πρὸ τοῦ Φα- ραώ. Αἱ δέκα πληγαὶ τοῦ Θεοῦ κατὰ τῆς Αἰγύπτου	»	66
27 Ἄναξάρησις τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐξ Αἰγύπτου καὶ διάβα- σις ὑπὸ αὐτῶν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης	»	68
28 Οἱ Ἐρδαῖοι εἰς τὴν ἔρημον τῆς Ἀραβίας	»	70
29 Ὁ Θεός δίδει τὸν δεκάλογον εἰς τὸν Μωϋσέα ἐπὶ τοῦ ὅρου Σινᾶ	»	71
30 Περὶ τοῦ δεκαλόγου, τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης καὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου	»	74
31 Ὁ καθοικιμός τῆς ιερατικῆς φυλῆς καὶ τῶν ἑορτῶν ὑπὸ ¹ τοῦ Μωϋσέως	»	76
32 Περιπλάνησις τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐν τῇ Ἑρήμῳ καὶ κατα- σκόπευσις τῆς Χαναάν	»	79
33 Θάνατος τοῦ Ἀαρὼν καὶ τοῦ Μωϋσέως	»	82
34 Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναοῦ ἀρχηγὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν. Διάβα- σις τοῦ Ἰορδάνου καὶ κατάληψις τῆς Ἱερουσαλήμ πόλεως τῆς Χαναάν	»	83
35 Ἡ Ἰστορία τοῦ Ἰδρ	»	86

ΜΕΡΟΣ Δ'

36 Περὶ Κριτῶν	»	89
37 Ὁ Γεδεών	»	90
38 Ὁ Σαμψὼν	»	91
39 Ἡλὶ καὶ Σαμουὴλ	»	93
40 Ἡ Ἰστορία τῆς Ρούθ	»	95

ΜΕΡΟΣ Ε'

41 Περὶ τοῦ Σαούλ	»	98
α'. Ὁ Σαούλ χρίεται βασιλεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν	»	98

Σερν 25
3-11-1941

β'. Πόλεμος τοῦ Σαοὺλ κατὰ τῶν Φιλισταίων καὶ φόνος τοῦ Γολιάθ ὑπὸ τοῦ Δαβὶδ	» 107
γ'. Ἡττα τοῦ Σαοὺλ ὑπὸ τῶν Φιλισταίων καὶ θάνατος αὐτοῦ	» 108
42 Ὁ Δαβὶδ γίνεται βασιλεὺς	» 109
43 Ἔργα τοῦ Δαβὶδ	» 110
44 Ὁ Σολομὼν	» 111
45 Ὁ Ναὸς τοῦ Σολομῶντος	» 112
46 Δόξα, ἀμαρτία καὶ θάνατος τοῦ Σολομῶντος	» 113
47 Ροβοάμ καὶ Ἰεροβούαν	» 115
48 Καταστορή τῶν δύο βασιλείων	» 117

ΜΕΡΟΣ ΣΤ'

49 Οἱ Προφῆται	» 121
50 Ὁ Προφήτης Ἡλίας	» 122
51 Ὁ Προφήτης Ἰωνᾶς	» 124
52 Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας	» 125
53 Ὁ Προφήτης Ἰερεμίας	» 126
54 Ὁ Προφήτης Ἰεζεκιὴλ	» 127
55 Ὁ Προφήτης Δανιὴλ καὶ οἱ τοξῖς παῖδες	» 128
56 Ὁ Δανιὴλ ἔξηγει εἰς τὸν Βαλτάσαρ μυστηριώδεις λέξεις καὶ ὁπίτεται ὑπὸ τοῦ Δαρείου εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων	» 131

ΜΕΡΟΣ Ζ'

57 Ἐπάνοδος τῶν Ἰουδαίων εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν καὶ ἀνοικοδόμησις τοῦ Ναοῦ καὶ τῶν τειχῶν τῆς Ἱερουσαλήμ	» 133
58 Ὑποταγὴ τῆς Παλαιστίνης καὶ τῶν Ἰουδαίων ὑπὸ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον	» 135
59 Οἱ Ἰουδαῖοι ὑπὸ τοὺς Ἑλληνας βασιλεῖς	» 137
60 Ὁ μαρτυρικὸς θάνατος τοῦ γέροντος Ἐλεάζαρ καὶ τῆς Σολομονῆς μετὰ τῶν ἐπτὰ τέκνων της	» 139
61 Ἐπανάστασις τοῦ ἱερέως Ματταθίου κατὰ τοῦ Ἀντιόχου	» 141
62 Ὁ Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος. Πόλεμοι καὶ διάδοχοι αὐτοῦ	» 143
63 Ἡ Παλαιστίνη καὶ ἡ Ἰουδαία ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους	» 145
64 Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τὸν οὐδὲν τοῦ Ἀντιπάτρου Ἡρώδην τὸν Μέγαν	» 147
Χάρτης τῆς Παλαιστίνης καὶ Αἰγύπτου	» 149

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 22 Αὐγούστου 1933

Αριθ. { Πρωτ. 40822
Διεκπ.

Πρὸς
τὸν κ. Πανταζῆν Οἰκονόμου

Ἀνακοινοῦμεν ὅμιν ὅτι διὰ ταύταριθμου ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, ἐκδοθείσης τὴν 1-8-33 καὶ δημοσιευθείσης τὴν 4-8-33 εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 77 φύλλον τῆς Ἐφημ. Κυβερνήσεως, στηριζομένης δὲ εἰς τὸ ἄρθρ. 3 τοῦ Νόμου 5045 καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκείας κριτικῆς ἐπιτροπῆς, τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 15 πρακτικὸν ταύτης, ἐνεκρίθη ὡς διδακτικὸν βιβλίον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Α' τάξεως τῶν Γυμνασίων διὰ μίαν πενταετίαν, ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1933-34 ἕως 1937-1938 τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον 'Ιερὰ Ιστορία τῆς Παλαιᾶς Διαδήμητος βιβλίον σας, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως συμμορφωθῆτε πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῶν εἰσηγητῶν.

Ἐντολὴ τοῦ "Υπουργοῦ
Ο. Τμηματάρχης
Ν. ΣΜΥΡΝΗΣ

Κ. Καμπέρος

(Γ. Σ.)

"Ἀρθρον 6 τοῦ ἀπὸ 21-9-32 Προεδρικοῦ Διατάγματος

«Περὶ τοῦ τρόπου διατιμήσεως τῶν ἐγκεκριμένων διδακτικῶν βιβλίων»
Τὰ διδακτικὰ βιβλία τὰ πωλούμενα μακρὰν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεώς των ἐπιτρέπεται νὰ πωλοῦνται ἐπὶ τιμῆ ἀνωτέρᾳ κατὰ 15 οἷο τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος διατάγματος κανονισθείσης ἀνευ βιβλιοσήμου τιμῆς, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης συσκευῆς καὶ τῶν ταχυδομικῶν τελῶν, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ μέρους τοῦ ἐξωφύλλου ἡ τῆς τελευταίας σελίδος τούτου ἐκτυποῦται τὸ παρὸν ἀδόθον.